FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ

II. ULUSLARARASI ARAP DİLİ ve EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI KONGRESİ

05-07 MAYIS 2023
AYASOFYA YERLEŞKESİ

ÖZET KİTAPÇIĞI

adveak.fsm.edu.tr

DEMAVEND

MUARRİB
ARAPÇA EĞİTİM · YAYIN · MEDYA

akdem YAYINLARI

ULUSLARARASI II. ARAP DİLİ VE EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI KONGRESİ

05-07 MAYIS 2023

İSTANBUL / TÜRKİYE

ÖZET KİTAPÇIĞI

2023

Yayın Tarihi: 25 Mayıs 2023

Yayına Hazırlayan: Sara AKKUŞ

Kongre Onursal Başkanı: Prof. Dr. M. Fatih ANDI

Kongre Başkanı: Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ

Düzenleme Kurulu Başkanı: Prof. Dr. Hüseyin YAZICI

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Asiye ÇELENLİOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Mariam TEKELİ

Arş. Gör. Özge İDRİSOĞLU

Arş. Gör. Sara AKKUŞ

Arş. Gör. Tuğba TURGUT

Arş. Gör. Gülenay Nagihan KILIÇ

Arş. Gör. Zeynep ÇAM

Arş. Gör. Berra ALİBAŞİÇ

İNGİLİZCE REDAKSİYON KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Nur SILAY

Dr. Zeynep ERTÜRK

Arş. Gör. Özge İDRİSOĞLU

TÜRKÇE REDAKSİYON KURULU

Arş. Gör. Sara AKKUŞ

Arş. Gör. Berra ALİBAŞİÇ

ARAPÇA REDAKSİYON KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Mariam TEKELİ

Arş. Gör. Sara AKKUŞ

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abdullah KIZILCIK

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Kazım ÜRÜN

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Turan ARSLAN

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Prof. Dr. Ali BULUT

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Ashwaq Mohammed ISMAIEL

Arap Dili Ana Bilim Dalı - Salahaddin University

Prof. Dr. Aysel ERGÜL KESKİN

Arapça Mütercim-Tercümanlık Ana Bilim Dalı - İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Bedrettin AYTAÇ

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Deldar HAMADAMEEN

Arap Dili Ana Bilim Dalı - Salahaddin University

Prof. Dr. Eyyüp TANRIVERDİ

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin ELMALI

Arap Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı - İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin YAZICI

Arap Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Prof. Dr. İlyas KARSLI

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Prof. Dr. Kenan DEMİRAYAK

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Kerim AÇIK

Arap Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı - İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Hakkı SUÇİN

Arap Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet YAVUZ

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Musa YILDIZ

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Rahmi ER

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Şükran FAZLIOĞLU

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Yakup CİVELEK

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet GEMİ

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Mardin Artuklu Üniversitesi

Doç. Dr. Asiye ÇELENLİOĞLU

Arap Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Doç. Dr. Betül CAN

Arapça Mütercim ve Tercümanlık Ana Bilim Dalı - Selçuk Üniversitesi

Doç. Dr. Erdinç DOĞRU

Arap Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı - Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Eshahg RAHMANİ

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Shiraz University

Doç. Dr. Fatemeh PARCHEKANİ

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Kharazmi University

Doç. Dr. Hatice ARSLAN SÖZÜDOĞRU

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. İbrahim ŞABAN

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Loui Ali KHALİL

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Qatar University

Doç. Dr. Ömer İSHAKOĞLU

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Özgür KAVAK

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Senem CEYLAN

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Sultan ŞİMŞEK

Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı - İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Turgay GÖKGÖZ

Arap Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı - Kilis 7 Aralık Üniversitesi

KONGRE PROGRAM ÖZETİ

5 Mayıs Cuma (Ayasofya)	**10.30-12.00**	**Açılış ve Açılış Bildirisi**
	12.00-14.15	**Öğle Arası**
	14.15-15.30	**1.Gün-1.Oturum**
6 Mayıs Cumartesi (Ayasofya)	**10.00-11.15**	**2.Gün- 1.Oturum**
	11.15-11.30	**Ara**
	11.30-12.45	**2.Gün-2.Oturum**
	12.45-14.00	**Ara**
	14.00-15.15	**2.Gün-3.Oturum**
	16:00	**Akşam Yemeği** **Yer: Ayasofya Medresesi Bahçesi**
7 Mayıs Pazar (Online)	**10.00-11.15**	**3.Gün-1.Oturum**
	11.30-12.45	**3.Gün-2.Oturum**
	13:00	**Kapanış**

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

05-07 MAYIS 2023

---

1. Gün / 05 Mayıs Cuma 2023 / Açılış

Açılış Konuşmaları

(Molla Hüsrev Salonu)

10:30

***Prof. Dr. Hüseyin Yazıcı**, Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı*

10:45

***Prof. Dr. M. Fatih Andı,** FSMVÜ, Rektör*

Davetli Konuşmacı

11:00

Prof. Dr. İlyas Karslı, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Türkçe Metinleri Anlamada Arapça Bilgisinin Önemi

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

05 Mayıs Cuma 2023

1. Gün / 1. Oturum / Yüz Yüze

14:15-15:30 **Ali Kuşçu Salonu Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hüseyin YAZICI**

Ashwaq Mohammed Alnajjar, Irak Salahaddin University
نسقية المورفولوجيا في قصيدة (ليس الغريب) للإمام زين العابدين

Osaid Aburidi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
فاعليّة استراتيجيّة الحِجاج في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها

Nadir Menderes, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
انتقاء القواعد النحويّة والصرفيَّة في المقرّرات التعليميَّة – دراسة تحليليَّة نقديَّة

Mohamed Abdelrehem, Gaziantep İslam Bilim Üniversitesi
الأَخطاءُ الكلاميّةُ الشَّائعةُ لدَى مُتعلِّمي العربيةِ من النَّاطقين بغيرِها، المُشكلات والحلول (طُلاب المستوى المتوسط بالسنةِ التحضيريّة أنموذجا)

Ahmed Hassan, Bursa Uludağ Üniversitesi
اختبارات الكفاءة في اللغة العربية في تركيا بين الواقع والمأمول

14:15-15:30 **Molla Hüsrev Salonu Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mariam TEKELİ**

Mohammad Ahmed Elbakry, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
جذور تجديد علم النحو في التراث العربي

Sultan Duran Gürbüz, Adıyaman Üniversitesi
Ahmed b. Abdi'n-Nûr El-Mâlakî ve Rasfû'l-Mebânî Adlı Eseri

Hassan Said Youssef, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
فاعلية استراتيجيات التعلم النشط في استيعاب قواعد النحو العربي للناطقين بلغات أخرى المستوى: المبتدئ الأدنى (A1) نموذجا

Şeyma Gülsüm Önder, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Mantık-Belagat İlişkisi: *Önerme ve Haberî İsnad Örneği*

İslam Elhadki, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
ورقة عمل نحو خطة مستقبلية لبحوث تعليم العربية في تركيا

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

06 Mayıs Cumartesi 2023

2. Gün / 1. Oturum / Yüz Yüze

10:00-11:15 **Ali Kuşçu Salonu Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Tasnim D. KHATAB**

Mumin Alannan, London Lisan of Arabic Language

الدّمج الثقافي الانتقائي في تعليم اللغة العربية لغير الناطقين بها

Muhammed Naim Madjid, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta

الإبدال عند القدامى والمحدثين: دراسة تحليلية ونقدية

Esma Sağ Şencal, Bağımsız Araştırmacı

Çağdaş Dönemde Nahiv İlminin Yeniden Okunması Sorunu: Bilimsel İlerleme Perspektifinden bir Analiz

Arwa Alhaji, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

الرّثاء في شعر فيصل بن محمّد الحجّي دراسة موضوعيّة وفنيّة

10:00-11:15 **Molla Hüsrev Salonu Oturum Başkanı: Doç. Dr. Hatice A. SÖZÜDOĞRU**

Galip Güler, Amasya Üniversitesi

Ahmed Sa'dâvi'nin Romanlarında Irak Savaşları

Mehdi Cengiz, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Anlam Değişimleri Özelinde Cahiliye Şiirinden İslam Düşünce Geleneğine Fuhûle Kavramının Serüveni

Asiye Çelenlioğlu, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

İlk Dönem Modern Mısır Romanında Kadın Olgusu

Muhammet Çelik, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Kur'ân'ın İ'câzı Lafzında Mı, Manasında Mı?

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

06 Mayıs Cumartesi 2023

2. Gün / 2. Oturum / Yüz Yüze

11:30-12:45 **Ali Kuşçu Salonu Oturum Başkanı: Doç. Dr. Asiye ÇELENLİOĞLU**

Mariam Tekeli, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

تحليل الأخطاء الكتابية لدى طلاب كلية التربية قسم معلمي اللغة العربية في جامعة السلطا ن محمد الفاتح الوقفية

Sedat Sağdıç, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Silsiletü'l-Lisan'ın Lügat, Gramer ve Belâgat İlmi (Me'ânî) Açısından İncelenmesi

Muhammed Nur Yusuf, İnönü Üniversitesi

التطوير المستمرّ لسلاسل تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها في طبعاتها الجديدة: أبجد نموذجًا

Abdallah A. Alnajjar, Necmettin Erbakan Üniversitesi SBE

Türkiyede Öğrenci Merkezli Strateji, Yöntem ve Tekniklerin ile İlgili Çalışmaların İncelenmesi: Arapça Eğitimi Bağlamında Bir Değerlendirme

Hatice Arslan Sözüdoğru, İstanbul Üniversitesi

Arap Edebiyatı Tarihi Kitaplarına Bir Bakış

11:30-12:45 **Molla Hüsrev Salonu Oturum Başkanı: Prof. Dr. Şaban SAĞLIK**

Turgay Gökgöz, Kilis 7 Aralık Üniversitesi

İlk Modern Arap Tiyatrosu'na Dair Tartışmalar Işığında Abraham Daninos ve Nezâhatu'l-Muştâk

Cuma Tanık, Harran Üniversitesi

Çağdaş Arap Edebiyatında Yeni Bir Tür: Haiku

Oğuz Yılmaz, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Arabî Nesre Türkî Nizâm: Birgivî'nin el-ʿAvâmil'ine Seyyidî Tarafından Yapılan Manzum Tercüme

M. Sani Adıgüzel, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Besmelenin Türkçe Çevirilerine Sözvarlığı Açısından Bir Yaklaşım

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

06 Mayıs Cumartesi 2023

2. Gün / 3. Oturum / Yüz Yüze

14:00-15:15 **Ali Kuşçu Salonu Oturum Başkanı: Doç. Dr. Hatice A. SÖZÜDOĞRU**

Tasnim Deeb Abdullah Khatab, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

الانتماء عند محمود درويش (قصيدة: سرحان يشرب القهوة في الكفاتيريا) أنموذجًا

Tasnim Shaikh, Dumlupınar Üniversitesi

مفهوم الشّعر عند محمود درويش – قراءة في نتاجه الشّعري

Fatemeh Parchekani, Kharazmi University

تحدّيات التأليف المسرحي في المشرق، في بدايات ظهور فنّ المسرح؛ البلدان العربية وتركيا وإيران

Zeynep Çilingir, Marmara Üniversitesi

Arap Çocuk Edebiyatında Dönüşen Güç İlişkileri: *Yetişkine Karşı Çocuk*

Hüseyin Yazıcı, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Psikolojik Zeminden Sosyolojik Zemine Mevlit (*Türkmen Asıllı Muzaferüddîn Kökböri Örneği*)

14:00-15:15 **Molla Hüsrev Salonu Oturum Başkanı: Doç. Dr. M. Sani ADIGÜZEL**

Şaban Çobanoğlu, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Yabancı Dil Öğreniminde Anlama ve Anlatmaya Dayalı Becerilerin Kazanılmasında Hafıza Olgusunu Yeniden Düşünmek

Şaban Sağlık, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Öldükçe Çoğalan Bir Halkın Şiiri: *Modern Filistin Şiirinde Yüceltilen Filistin Kimliği*

İslam Batur, Bursa Uludağ Üniversitesi

Modern Irak Romanında Fuâd et-Tekerlî ve er-Recʿu'l-Beʿîd Romanı Üzerine Bir İnceleme

Ayşe İbrahimoğlu Güner, Marmara Üniversitesi

Konuşma Melekesi Kazandırılmasında Dil Kamplarının Yeri: *"TÜRADEK" Örneği*

Tuba Nur Hemşinli, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

İbrahim Nasrallahı'ın Sîretu 'Ayn Romanında Tarihi Bir Karakter Olarak Kerîme ' Abbud – Biyografik Bir İnceleme

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

07 Mayıs Pazar 2023

3. Gün / 1. Oturum / Online

10:00-11:15 **1. Salon Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hüseyin YAZICI**

Adnan Arslan, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Klasik Arap Şiirinde Hastalık Motifi

Adnan Arslan, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Mütenebbî Şiirlerindeki Teşbihlere Tema Eksenli Genel Bir Bakış

Hüseyin Ersönmez, Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi

Eski Arap Şiirinin İntikalinde Râvîlerin Rolü

Cumali Baylu, DİB Diyanet Akademisi

Kur'ân-ı Kerim'de Bazı Kinayeli İfadeler ve Türkçe Meallerdeki Tercümeleri

İbrahim Ünalan, Bayburt Üniversitesi

Necîb Mahfûz'un Râdûbîs Romanı ile Tanzimat Romanlarının Mekân, Şahıs ve Muhteva Bakımından Karşılaştırılması

10:00-11:15 **2. Salon Oturum Başkanı: Doç. Dr. Asiye ÇELENLİOĞLU**

Kamil Karasu, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Modern Cezayir Romanında Atasözlerinin Bağlamsal Kullanımı ve İçeriğe Katkısı

Zelal Aljaji, Dokuz Eylül Üniversitesi

سيميائية العنوان في ديوان (كأنك لم ..) للشاعر محمد عبد الباري

Hazem Kajouj, Selçuk Üniversitesi

الإيقاع الدَّاخليّ في شعر عبدالله بن المعتزّ

Rıfat Akbaş, Van Yüzüncü YılÜniversitesi

Tek Lafızdan Onlarca Anlama: Klasik Arapçada Ḫâl/ خال *Kelimesinin Semantik Çeşitliliği Üzerine*

Feyza Nur Koca, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Modern Arap Edebiyatında Öne Çıkan Bazı Şairler ve Şiirleri

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

07 Mayıs Pazar 2023

3. Gün / 1. Oturum / Online

10:00-11:15 **3. Salon Oturum Başkanı: Doç. Dr. İsa KAYA**

Muhammed İkbal Sevgili, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Eymen el-Atûm'un Yâ Sâhibeyi's-Sicn Romanı Özelinde Siyasi Ortamın Arap Romanına Yansıması

Zeynep Ünver Singer, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Câhiz'in Tafdîlu'n-Nutk-i Ala's-Samt İsimli Risâlesi ve Belâgî Yönden İncelenmesi

Muhammed Meşhud Hakçıoğlu, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Kur'ân'ı Kerîm'de Bir Edebî Tasvîr Olarak Tahsîn ve Takbîh Üslubu

Adem Keser, Milli Eğitim Bakanlığı

İbrahim Abdulkadir el-Mâzinî'nin "et-Tufûletu'l-Ğarîra" Adlı Hikâyesi

Asuman Emin, Marmara Üniversitesi SBE

Arap Edebiyatı Tarihinde Dönemlendirme Olgusuna Eleştirel Bir Yaklaşım

10:00-11:15 **4. Salon Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mariam TEKELİ**

Yusuf Akyüz, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

السياق التاريخي لظهور اللغة العربية الفصحى وتشكلها وعلاقتها باللهجات

Merve Nur Çabuk Turğut, Batman Üniversitesi SBE

Endülüslü Hafsa er-Rekûniyye ve Şiirleri

Azkia Fahmi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

الجناس في القرآن الكريم: الدراسة التحليلية البلاغية للنظم القرآني (سورة الفرقان نموذجًا)

Yaseen Jammol, Almaaly University

الشعر الاجتماعي بين الجاهلية وصدر الإسلام

Elnur Mustafayev, Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü

Azerbaycan Epigrafik Abidelerinde Arapça Yazı Örnekleri

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

07 Mayıs Pazar 2023

3. Gün / 1. Oturum / Online

10:00-11:15 **5. Salon Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÇELİK**

Recep Çelik, Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi

Morfoloji/Sarf İlmi Kelime Çekiminde Klasik Yöntem Olarak El Usulü

Sena Bağdelen Ali, FSMVÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türklere Arapça Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar

Kerim Açık, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Arapça Okuma ve Konuşma Becerilerinin Edinilmesinde Sesletimin Önemi

Abdullah Bilin, Bitlis Eren Üniversitesi

Abbas Hasan Hayatı, Eserleri Ve Tecdid Düşüncesi

10:00-11:15 **6. Salon Oturum Başkanı: Doç. Dr. Turgay GÖKGÖZ**

Esra Molla Hassan, Selçuk Üniversitesi SBE

البارع في اللغة لأبي علي القالي مكانته وأهميته في الدراسات المعجمية

Kübra Veliyeva, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi

Nahiv Alimi Radiyyuddîn El-Esterâbâdî ve Onun Nahçıvan El Yazmaları Fonu'nda Muhafaza Olunan "Şerhu'l-Kâfiye" Adlı Eseri

Mahmut Tekin, Şırnak Üniversitesi

Molla Muhammed ed-Dâğıstânî'nin Şerhu Mukaddimeti Sa'dînî'nin Tahlîl ve Tahkîki

Mahmut Tekin, Şırnak Üniversitesi

Teftâzânî'nin Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî ile Şirbînî'nin el-Fethu'r-rabbânî fî halli elfâzi Tasrîfi 'İzziddîn ez-Zencânî Eserleri Bağlamında İntihal Olgusunun Tahlili

Mücahit Elhut, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

الأدوات المحتملة لأكثر من معنى في القرآن الكريم بين التفسير والترجمة

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

07 Mayıs Pazar 2023

3. Gün / 2. Oturum / Online

11:30-12:45 **1. Salon Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tuncay AKÇADAĞ**

Mehmet Sıddık Özalp, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

İrâb Olgusunu Öğretme Tekniği

Encümen Bayram, Akdeniz Üniversitesi

İslamî Dönem Edebî Mahfiller

Gül Şenyaman, Süleyman Demirel Üniversitesi

Arapça Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumları

Zeynep Ertürk, Boğaziçi Üniversitesi

Arapça Yabancı Dil Kitaplarındaki Alıştırmaların Etkinliği: Stratejiler ve İpuçları

11:30-12:45 **2. Salon Oturum Başkanı: Doç. Dr. Muhammed Sani ADIGÜZEL**

Yeliz Arslan, İstanbul Üniversitesi SBE

Hannâ Mîne'nin Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri

Hüseyin Ölmez, Çankırı Karatekin Üniversitesi

İstiâre Üslubunu Hâvî Kur'an Ayetlerinin Türkçeye Çeviri Problemi Üzerine Bir İnceleme

Ayşegül Savaşan, İstanbul Üniversitesi SBE

George Orwell'ın "Bin Dokuz Yüz Seksen Dört" Romanı ile Gâde es-Semmân'ın "Kevâbîsu Beyrut" Adlı Romanında Güçsüzlük Duygusu Olarak Yabancılaşma Olgusu

Fatih Kılıç, Kafkas Üniversitesi

Klasik Arap Şiirinde Savaş ve Savaş Araçlarının Tasviri

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

07 Mayıs Pazar 2023

3. Gün / 2. Oturum / Online

11:30-12:45 **3. Salon Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kerim AÇIK**

Abdullah Esat Bağcı, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Mu'rib'lerin Medrese Eğitimi Açısından Önemi – Zeynîzâde Hüseyin Efendi'nin Üç Eseri Üzerine İnceleme

Ehab Elsayed Mohammed Atta, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

فهم المقروء ودلالاته

Anas Malmous, University of Moulay Ismail

أهمية الوسيط الثقافي في تعليم اللغة العربية لغة أجنبية

Ahmet Şefik Şenlik ve Gülşah Topuz, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Arapça inne < إنّ > Edatının Tarih Boyunca Türkçe Tercümelerdeki Karşılıkları ve Modern Türkçedeki Alternatif Tercüme İmkânları Üzerine

11:30-12:45 **4. Salon Oturum Başkanı: Doç. Dr. Turgay GÖKGÖZ**

Naci Özsoy, Bitlis Eren Üniversitesi

Şer'i Kavramların Nazıma Dönüşmesinde Levh-i Mahfûz'un Yeri ve Önemi

Ali Sevdi, Iğdır Üniversitesi

Arapça'nın Dünya Dilleri Arasındaki Statüsü ve Onu Güçlü Kılan Etkenler Üzerine Bazı Mülahazalar

Recep Çinkılıç, Kırıkkale Üniversitesi

Eş Zamanlı Çeviri (Arapça-Türkçe, Türkçe-Arapça) Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Mahmut Şan, İstanbul Üniversitesi

Arapça Medya Dilinin Özellikleri

Seyhan Özsoy, Düzce Üniversitesi

Dilin Kültüre Etkisi

FSMVÜ II. Uluslararası Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Kongresi

07 Mayıs Pazar 2023

3. Gün / 2. Oturum / Online

11:30-12:45 **5. Salon Oturum Başkanı: Doç. Dr. Asiye ÇELENLİOĞLU**

Mansur Teyfur, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Arapçada Anlam Değişmesinin İlk Dönem İslam Terminolojisine Yansıması

Ahmed Aldyab, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Kur'an'daki Ses Uyumu

Zahit Kaplangöz, Aksaray Üniversitesi

Adudüddîn el-Îcî'nin er-Risâletü'l-Vaz'iyye'si Örnekliğinde Istılah Anlamına Vaz' Olunan Lafızların Yorumlanması

Doğan Fırıncı, Sinop Üniversitesi

Arap Dilinde Müşareket Bildiren Fiiller -Sözlük İncelemesi-

Yusuf Seller, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

İbn Yâîş'in Şerhu'l-Mufassal'da Gramer Konularına Yaklaşımı: İnne'nin (إن) *haberine fa'nın* (ف) *bitişmesi Örneği Üzerine Bir İnceleme*

11:30-12:45 **6. Salon Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mariam TEKELİ**

Abdelkerem Ameen, Dokuz Eylül Üniversitesi

نُصرةُ شُعراءِ المهجر العربيِّ للنبي محمد صلى الله عليه وسلم ودعوته

İrfan Kaya, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Şiir Tenkidinin Edebiyattan Kelam'a İntikali -Bâkıllânî'nin İ'câzu'l-Kur'ân'ı Özelinde-

Mohamadou Aboubacar Maiga, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

جمال الأسلوب في شعر إبراهيم انياس الكونخي (ت. 1395هـ/1975م)، دراسة بلاغية

Ömer Faruk Değirmenci, Selçuk Üniversitesi

Anlatım Teknikleri Işığında İbn Haldûn'un Otobiyografisine Yeniden Bakış

Ahmed Aldyab, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Kültür ve Dil Eğitimi Arasındaki İlişki

KAPANIŞ

13:00 / Online

Dr. Öğr. Üyesi Mariam TEKELİ, **Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi**

İÇİNDEKİLER

أهمية الوسيط الثقافي في تعليم اللغة العربية لغة أجنبية..... 23

Kur'ân-ı Kerim'de Bazı Kinayeli İfadeler ve Türkçe Meallerdeki Tercümeleri 25

الأدوات المحتملة لأكثر من معنى في القرآن الكريم بين التفسير والترجمة..... 27

Necîb Mahfûz'un *Râdûbîs* Romanı ile Tanzimat Romanlarının Mekân, Şahıs ve Muhteva Bakımından Karşılaştırılması 29

Şer'i Kavramların Nazıma Dönüşmesinde Levh-i Mahfûz'un Yeri ve Önemi..... 31

Eş Zamanlı Çeviri (Arapça-Türkçe, Türkçe-Arapça) Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri 34

Konuşma Melekesi Kazandırılmasında Dil Kamplarının Yeri: "TÜRADEK" Örneği..... 37

Ahmed Sa'dâvî'nin Romanlarında Irak Savaşları..... 40

Eymen el-Atûm'un Yâ Sâhibeyi's-Sicn Romanı Özelinde Siyasi Ortamın Arap Romanına Yansıması 42

Kur'ân'ı Kerîm'de Bir Edebî Tasvîr Olarak Tahsîn ve Takbîh Üslubu..... 44

فاعليّة استراتيجيّة الحِجاج في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها..... 46

Klasik Arap Şiirinde Hastalık Motifi 48

Mütenebbî Şiirlerindeki Teşbihlere Tema Eksenli Genel Bir Bakış 50

الإيقاع الدَّاخليّ في شعر عبدالله بن المعتزّ 52

Eski Arap Şiirinin İntikalinde Râvîlerin Rolü..... 54

George Orwell'ın "Bin Dokuz Yüz Seksen Dört" Romanı ile Gâde es-Semmân'ın "Kevâbîsu Beyrut" Adlı Romanında Güçsüzlük Duygusu Olarak Yabancılaşma Olgusu 56

الأَخطاءُ الكلاميّةُ الشَّائعةُ لدَى مُتعلِّمي العربيةِ من النَّاطقين بغيرها، المُشكلات والحلول (طُلاب المستوى المتوسط بالسنةِ التحضيريّة أنموذجا)..... 58

Molla Muhammed ed-Dâğıstânî'nin Şerhu Mukaddimeti Sa'dînî'nin Tahlîl ve Tahkîki..... 60

Şiir Tenkidinin Edebiyattan Kelam'a İntikali -Bâkıllânî'nin İ'câzu'l Kur'ân'ı Özelinde-..... 63

İlk Modern Arap Tiyatrosu'na Dair Tartışmalar Işığında Abraham Daninos ve *Nezâhatu'l-Muştâk* 66

Türklere Arapça Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar 68

Arapça Okuma ve Konuşma Becerilerinin Edinilmesinde Sesletimin Önemi..... 71

Azerbaycan Epigrafik Abidelerinde Arapça Yazı Örnekleri..... 73

Teftâzânî'nin Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî ile Şirbînî'nin el-Fethu'r-rabbânî fî halli elfâzi Tasrîfi ʿİzziddîn ez-Zencânî Eserleri Bağlamında İntihal Olgusunun Tahlili 75

الجناس في القرآن الكريم: الدراسة التحليلية البلاغية للنظم القرآني (سورة الفرقان نموذجًا) 77

البارع في اللغة لأبي علي القالي مكانته وأهميته في الدراسات المعجمية..... 79

Arap Edebiyatı Tarihi Kitaplarına Bir Bakış..... 81

İlk Dönem Modern Mısır Romanında Kadın Olgusu 83

Abbas Hasan Hayatı, Eserleri ve Tecdid Düşüncesi 85

Modern Cezayir Romanında Atasözlerinin Bağlamsal Kullanımı ve İçeriğe Katkısı 87

فهم المقروء ودلالاته.....89

İslamî Dönem Edebî Mahfiller 91

Çağdaş Dönemde Nahiv İlminin Yeniden Okunması Sorunu: Bilimsel İlerleme Perspektifinden bir Analiz..... 93

سيميائية العنوان في ديوان (كأنك لم ..) للشاعر محمد عبد الباري.....96

انتقاء القواعد النحويّة والصرفيَّة في المقرّرات التعليميَّة – دراسة تحليليَّة نقديَّة.....98

نحو خطة مستقبلية لبحوث تعليم العربية في تركيا ورقة عمل 100

Tek Lafızdan Onlarca Anlama: Klasik Arapçada Ḫâl/ خال Kelimesinin Semantik Çeşitliliği Üzerine..... 102

İbn Yâîş'in Şerhu'l-Mufassal'da Gramer Konularına Yaklaşımı: İnne'nin (إن) haberine fa'nın (ف) bitişmesi Örneği Üzerine Bir İnceleme..... 104

Modern Arap Edebiyatında Öne Çıkan Bazı Şairler ve Şiirleri 106

Arabî Nesre Türkî Nizâm: Birgivî'nin el-ʿAvâmil'ine Seyyidî Tarafından Yapılan Manzum Tercüme..... 108

Câhiz'in Tafdîlu'n-Nutk-i Ala's-Samt İsimli Risâlesi ve Belâgî Yönden İncelenmesi 111

Dilin Kültüre Etkisi 113

الانتماء عند محمود درويش (قصيدة: سرحان يشرب القهوة في الكفاتيريا) أنموذجًا.....116

Besmelenin Türkçe Çevirilerine Sözvarlığı Açısından Bir Yaklaşım..... 119

Modern Irak Romanında Fuâd et-Tekerlî ve er-Recʿu'l-Beʿîd Romanı Üzerine Bir İnceleme . 121

İbrahim Abdulkadir el-Mâzinî'nin *"et-Tufûletu'l-Ğarîra"* Adlı Hikâyesi 124

الرّثاء في شعر فيصل بن محمّد الحجّي دراسة موضوعيّة وفنيّة 126

السياق التاريخي لظهور اللغة العربية الفصحى وتشكلها وعلاقتها باللهجات 128

Endülüslü Hafsa er-Rekûniyye ve Şiirleri..... 130

Nahiv Alimi Radiyyuddîn El-Esterâbâdî ve Onun Nahçıvan El Yazmaları Fonu'nda Muhafaza Olunan "Şerhu'l-Kâfiye" Adlı Eseri 132

جذور تجديد علم النحو في التراث العربي 135

Anlam Değişimleri Özelinde Cahiliye Şiirinden İslam Düşünce Geleneğine Fuhûle Kavramının Serüveni..... 137

اختبارات الكفاءة في اللغة العربية في تركيا بين الواقع والمأمول.....139

Çağdaş Arap Edebiyatında Yeni Bir Tür: Haiku 141

جمال الأسلوب في شعر إبراهيم انياس الكولخي (ت. 1395هـ/1975م)، دراسة بلاغية 143

Morfoloji/Sarf İlmi Kelime Çekiminde Klasik Yöntem Olarak El Usulü..... 145

Adudüddîn el-Îcî'nin er-Risâletü'l-Vaz'iyye'si Örnekliğinde Istılah Anlamına Vaz' Olunan Lafızların Yorumlanması 148

فاعلية استراتيجيات التعلم النشط في استيعاب قواعد النحو العربي للناطقين بلغات أخرى المستوى: المبتدئ الأدنى **(A1)** نموذجا 150

Arap Dilinde Müşareket Bildiren Fiiller -Sözlük İncelemesi-..... 153

نسقية المورفولوجيا في قصيدة (ليس الغريب) للإمام زين العابدين 155
الشعر الاجتماعي بين الجاهلية وصدر الإسلام..... 157
Kültür ve Dil Eğitimi Arasındaki İlişki 159
Kur'an'daki Ses Uyumu 161
Silsiletü'l-Lisan'ın Lügat, Gramer ve Belâgat İlmi (Me'ânî) Açısından İncelenmesi 163
تحليل الأخطاء الكتابية لدى طلاب كلية التربية قسم معلمي اللغة العربية في جامعة السلطا ن محمد الفاتح الوقفية 165
Anlatım Teknikleri Işığında İbn Haldûn'un Otobiyografisine Yeniden Bakış 167
الإبدال عند القدامى والمحدثين: دراسة تحليلية ونقدية..... 169
التطوير المستمرّ لسلاسل تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها في طبعاتها الجديدة: أبجد نموذجًا 171
مفهوم الشّعر عند محمود درويش – قراءة في نتاجه الشّعري 174
Arapça Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumları 176
Klasik Arap Şiirinde Savaş ve Savaş Araçlarının Tasviri 179
Arapça Yabancı Dil Kitaplarındaki Alıştırmaların Etkinliği: Stratejiler ve İpuçları 181
Mu'rib'lerin Medrese Eğitimi Açısından Önemi – Zeynîzâde Hüseyin Efendi'nin Üç Eseri Üzerine İnceleme 183
Arapçada Anlam Değişmesinin İlk Dönem İslam Terminolojisine Yansıması 186
Arap Çocuk Edebiyatında Dönüşen Güç İlişkileri: Yetişkine Karşı Çocuk 189
Türkiye'de Öğrenci Merkezli Strateji, Yöntem ve Teknikler ile İlgili Çalışmaların İncelenmesi: Arapça Eğitimi Bağlamında Bir Değerlendirme 191
Ahmed b. Abdi'n-Nûr El-Mâlakî ve Rasfû'l-Mebânî Adlı Eseri 193
İbrahim Nasrallahı'ın *Sîretu 'Ayn* Romanında Tarihi Bir Karakter Olarak Kerîme ' Abbud – Biyografik Bir İnceleme 195
Arapça *inne* إنّ Edatının Tarih Boyunca Türkçe Tercümelerdeki Karşılıkları ve Modern Türkçedeki Alternatif Tercüme İmkânları Üzerine 198
Kur'ân'ın İ'câzı Lafzında Mı, Manasında Mı? 200
Hannâ Mîne'nin Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri 202
Yabancı Dil Öğreniminde Anlama ve Anlatmaya Dayalı Becerilerin Kazanılmasında Hafıza Olgusunu Yeniden Düşünmek 204
Öldükçe Çoğalan Bir Halkın Şiiri: Modern Filistin Şiirinde Yüceltilen Filistin Kimliği 206
İstiâre Üslubunu Hâvî Kur'an Ayetlerinin Türkçeye Çeviri Problemi Üzerine Bir İnceleme 208
نُصرةُ شُعراءِ المهجر العربيّ للنبي محمد صلى الله عليه وسلم ودعوته..... 210
Psikolojik Zeminden Sosyolojik Zemine Mevlit (Türkmen Asıllı Muzaferüddîn Kökböri Örneği) 212
İrâb Olgusunu Öğretme Tekniği 214
Mantık-Belagat İlişkisi: Önerme ve Haberî İsnad Örneği 216
Arap Edebiyatı Tarihinde Dönemlendirme Olgusuna Eleştirel Bir Yaklaşım 218

أهمية الوسيط الثقافي في تعليم اللغة العربية لغة أجنبية

الدكتور أنس ملموس
جامعة مولاي إسماعيل بمكناس
malmousanas@gmail.com
Orcid: 0000-0003-0467-0864

الملخص

من المعلوم أن حركة تعلم اللغة العربية من طرف المتعلمين الأجانب الناطقين بلغات غيرها تعرف مدا متناميا وإقبالا مستمرا في الآونة الأخيرة، وذلك بالنظر إلى مجموعة من الأسباب والدوافع التي تتباين بتباين حاجات المتعلمين الأجانب من تعلمهم للغة العربية، فضلا عن اعتبارهم اللغة العربية وسيلة مناسبة لتحقيق مجموعة من الغايات من أبرزها الانفتاح على المجتمع العربي والاندماج فيه. وتجدر الإشارة إلى أن العامل أو الوسيط الثقافي يشكل عنصرا جذابا ومعينا في استقطاب متعلمي اللغة العربية الأجانب، ذلك أن عملية تعلم اللغات عموما، واللغة العربية على وجه التحديد، تعتبر فرصة ملائمة للتعرف على الثقافة العربية واكتشافها، ذلك أن الثقافة تعتبر مكونها مهما من مكونات اللغة العربية، ولا يمكن فصل عملية تعليم اللغة العربية كغيرها من اللغات الأخرى بمعزل عن بعدها ومكونها الثقافي. وارتباطا بما سبق، فإن ورقتنا هذه تسعى إلى تسليط الضوء على الأهمية التي يكتسيها الوسيط الثقافي في تدريس اللغة العربية على اعتبار أن الثقافة تتصل باللغة اتصالا وثيقا، فضلا عن إبراز نجاعة المكون الثقافي في تيسير تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها. وعليه، فإن ورقتنا تنطلق من مجموعة من التساؤلات المتداخلة نذكر منها:

- ما طبيعة العلاقة التي تربط البعد الثقافي باللغة العربية؟
- كيف يمكن أن يكون العامل الثقافي عاملا مساعدا في تيسير عملية تعليم اللغة العربية للمتعلمين الأجانب؟
- وما الأهمية التي يحظى بها البعد الثقافي في تعليم اللغة العربية للأجانب؟

الكلمات المفتاحية: اللغة العربية، تعليم العربية باعتبارها لغة أجنبية، الوسيط الثقافي، اللغة والثقافة.

The Importance of the Cultural Mediator in Teaching Arabic as a Foreign Language

Abstract

It is well known that the movement of learning the Arabic language by foreign learners who speak other languages has been a growing extent and continuous demand in recent times, given a group of reasons and motives that vary according to the needs of foreign learners for their learning of the Arabic language, as well as their consideration of the Arabic language as an appropriate means to achieve a set among the goals, the most prominent of which is openness to Arab society and integration into it. It should be noted that the cultural mediator or factor constitutes an attractive and specific element in attracting foreign learners of the Arabic language, because the process of learning languages in general, and the Arabic language in particular, is an appropriate opportunity to learn about and discover Arab culture, because culture is considered an important component of the language. Arabic, and the process of teaching the

Arabic language, like other languages, cannot be separated from its dimension and cultural component. In connection with the foregoing, our paper seeks to shed light on the importance of the cultural mediator in teaching the Arabic language, given that culture is closely related to the language, as well as highlighting the effectiveness of the cultural component in facilitating the teaching of Arabic language to non-native speakers. Accordingly, our paper proceeds from a set of overlapping questions including the ones below:

- What is the nature of the relationship between the cultural dimension and the Arabic language?

- How can the cultural factor be a catalyst in facilitating the process of teaching the Arabic language to foreign learners?

- What is the importance of the cultural dimension in teaching Arabic to foreigners?

Keywords: The Arabic language, teaching Arabic as a foreign language, the cultural mediator, language and culture.

Kur'ân-ı Kerim'de Bazı Kinayeli İfadeler ve Türkçe Meallerdeki Tercümeleri

Dr. Cumali BAYLU
DİB Diyanet Akademisi
Kocaeli Dini Yüksek İhtisas Merkezi
cumalibaylu@gmail.com
Orcid: 0000-0001-6454-2173

Özet

Dünya üzerinde konuşulan hemen her dilde sözün gerçek anlamında kullanılması durumu olduğu gibi gerçek anlamının dışında kullanılması ve bununla bazı yan anlamların kastedilmesi vakidir. Örneğin Türkçede benzetme, eğretileme, iğneleme gibi söz sanatları bulunmaktadır. Arap dilinde bu anlamlar temelde mecaz ve kinaye başlıkları altında incelenir. Kinaye/**كناية** kelimesi Arapça birinci baptan gelen kenâ/**كنا** – yeknû/**يكنو** veya ikinci baptan gelen kenâ/**كنا** – yeknî/**يكني** fiilinin masdarı olup sözlükte bir şeyi örtmek ve gizlemek anlamlarına gelir. Arapça belagat ilminde bir kavram olarak kinaye, bir sözü gerçek anlamının kastedilmesi mümkün olacak şekilde başka bir anlamı ifade etmek için kullanmak anlamına gelir. Örneğin Arapça Belagat ilminde bir kişinin cömert olduğunu ifade etmek için " **فلان كثير الرماد**/Falanca kişinin külü çoktur" denilir. Burada, sözü edilen kişinin cömert olduğu kastedilmiştir. Bu tarz ifadelerin bir dilden başka bir dile aktarılmasında tercüme tekniklerine riayet edilmemesi durumunda aynı anlam hedef dilde ortaya çıkmayabilir. Bu çalışmada Kur'an-ı Kerim'de geçen bazı kinayeli ifadelerin Türkçeye aktarılması konusu, Türkçe mealler bağlamında incelenecektir. Müslümanların kutsal kitabı olan Kuran-ı Kerim'i doğru anlamak için gerek Osmanlı döneminde gerekse Cumhuriyet döneminde birçok tercüme ve meal çalışması yapılmıştır. Günümüzde de bu faaliyetin devam ettiği, şahıslar ve kurumlar tarafından Kur'an-ı Kerim meallerinin yazıldığı görülmektedir. Gerek Arapçanın günümüze kadar ulaşan en eski yazılı metni olması gerekse içerdiği birtakım söz sanatları sebebiyle Kuran-ı Kerim'in Türkçeye aktarılmasında bazı zorluklarla karşılaşılmaktadır. Kuran-ı Kerim'in Türkçeye aktarılmasında karşılaşılan zorluklardan birisi de mecaz ve kinayeli ifadelerin Türkçe karşılıklarının belirlenmesi olmuştur. Bu tarz ifadelerin hedef dile doğru aktarılması Kur'ân metninin doğru anlaşılması için son derece önemlidir. Bu noktada meal yazarları, kinayeli ifadeyi kelimesi kelimesine Türkçeye aktarma veya Türkçede o ifadeyi karşılayan bir söz bulma yolundan birisini tercih etmek durumunda kalmaktadır. Bu çalışma kapsamında, kurumlar ve şahıslar tarafından oluşturulan bazı Türkçe mealler seçilerek bu meallerde Kuran-ı Kerim'deki kinayeli bazı ifadelerin Türkçe karşılıkları incelenecektir. Bu şekilde Türkçe meallerin kinayeli ifadeleri tercüme etmedeki usulleri belirlenmeye çalışılacaktır. Ayrıca söz konusu mealler arasında tercihler yapılacak ve gerektiği yerde tercüme önerilerinde bulunularak Kur'ân'da geçen kinayeli ifadeleri Türkçeye aktarmaya yönelik bir usul belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap dili ve belagatı, kinaye, mecaz, belagat, Kur'ân-ı Kerim, meal.

Some Kinayah Expressions in the Qur'an and their Translations in the Context of Turkish Qur'an Translations

Abstract

In all languages spoken in the world, words are used not only in their literal meaning, but also outside their real meaning. In the Arabic language, these meanings are basically studied under the titles of mecaz and kinayah. The word kinaye/كناية is the infinitive of the verb kenâ/كنا – yeknû/يكنو from the first chapter of Sarf or kenâ/كنا – yeknî/يكني from the second chapter of Sarf and means to cover and hide something in the dictionary. In Arabic rhetoric, kinayah means using a word to express a meaning other than its literal meaning. For example, in Arabic rhetoric, it is said, "فلان كثير الرماد/So-and-so person has a lot of ashes" to express that a person is generous. It is meant that the person mentioned is generous. In the case of not paying attention to the translation techniques in the translation of such expressions from one language to another, the same meaning may not emerge in the target language. In this study, the Turkish translation of some kinayah expressions in the Qur'an will be examined in the context of Turkish Qur'an translations. In order to understand the Qur'an, the holy book of Muslims, many translation studies were carried out both in the Ottoman Empire and the Turkish Republic period. Today, it is seen that these studies continue, and translations of the Qur'an are written by individuals and institutions. Due to the fact that it is the oldest text written in Arabic that has survived to the present day and that it contains some rhetoric, some difficulties are encountered in the transmission of the Qur'an into Turkish. One of these difficulties is the translation of metaphorical and kinayah expressions. The correct translation of such expressions into the target language is extremely important for the correct understanding of the Qur'an. In this study, some of kinayah expressions in Turkish Qur'an translations will be examined. In this way, it will be tried to determine the method in the translation of the kinayah expressions of the Turkish translations of the Qur'an. In addition, a choice will be made between these translations and translation suggestions will be made where necessary.

Keywords: Arabic language and eloquence, kinayah, metaphor, eloquence, Qur'an, meaning.

الأدوات المحتملة لأكثر من معنى في القرآن الكريم بين التفسير والترجمة

Dr. Öğr. Üyesi Mücahit ELHUT
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi
melhut@agri.edu.tr
Orcid: 0000-0002-8970-6661

الملخص

إن القرآن الكريم من خصائصه أنه آخر كتاب أنزل على آخر نبي أرسل؛ ولذا هو كتاب ليس خاصا بالعرب ولا بزمن دون زمن؛ بل هو كتاب لكل الأمم في كل العصور، وهذا ما حدا بكثير من الأمم لحث أبنائها على تعلم العربية واتقانها لفهم كلام الله عز وجل، ولكن مهما أتقن أفراد من هذه الأمم الأخرى العربية يبقى القرآن الكريم غير مفهوم لجميع أفراد هذه الأمة؛ لأنهم مهما تعلم العربية من أفرادها أناس، لا يمكن أن يشمل ذلك كل أفراد الأمم؛ ومن هنا أصبح لزاما على أفراد تلك الأمم من الذين تعلموا العربية أن يترجموا القرآن الكريم لأممهم ليسهل عليهم فهم المرادات الإلهية، ومن هذه الأمم لا شك الأمة التركية عبر العصور، ويبقى السؤال المهم والجوهري: ما هي نسبة المعنى المراد المؤدى في تلك التراجم؟ هل تشمل المعنى المراد باللغة العربية كاملا أو جزءا؟، أو هي مجرد لما فهمه من يقوم بتلك الترجمة بعيدا عن كونه ناقلا لنص من لغة إلى لغة كاملا، أو جزء مما فهمه المترجم، ومما يعد من المسائل الدقيقة في ترجمة القرآن الكريم ما احتمل وجهان في اللغة العربية من الأدوات والحروف، فهل يتم إعطاء كل الوجوه المحتملة او بعضها، لذا سيتم في هذا البحث عرض لأهمية ترجمة القرآن الكريم إلى اللغة التركية، وبالأخص ترجمة للأدوات بين التراجم والآراء التفسيرية، ضمن دراسة استقرائية تحليلية.

الكلمات المفتاحية: التفسير، الترجمة، الأدوات، تعدد المعنى، العربية، التركية.

Possible Tools for more than one meaning in the Holy Quran between Tefsir and Translation

Abstract

One of its characteristics is that the Holy Qur’an is the last book revealed to the last prophet sent. Therefore, it is a book that is not specific to the Arabs, nor to a time without time. Rather, it is a book for all nations in all ages, and this is what prompted many nations to urge their children to learn Arabic and master it in order to understand the words of God Almighty, but no matter how well individuals from these other nations mastered Arabic, the Holy Qur’an remains incomprehensible to all members of this nation because no matter how much Arabic is learned by its speakers, this cannot include all speakers of the nations. Hence, it became necessary for the members of those nations who learned Arabic to translate the Holy Qur’an to their nations to make it easier for them to understand the divine intent, and from these nations there is no doubt the Turkish nation throughout the ages, and the important and fundamental question remains: What is the ratio of the intended meaning to be performed in those translations? Does it include the meaning intended in the Arabic language in whole or in part? Or is it

just what the person who does that translation understood, far from being a transmitter of a text from one language to another, or a part of what the translator understood, and what is considered one of the delicate issues in translating the Holy Qur'an is that two aspects can be tolerated in it. The Arabic language is made up of tools and letters, so will all or some of the possible faces be given, so in this research the importance of translating the Holy Qur'an into Turkish will be presented, especially the translation of the tools between translations and explanatory opinions, within an inductive and analytical study.

Keywords: Interpretation, translation, tools, multiple meanings, Arabic, Turkish.

Necîb Mahfûz'un *Râdûbîs* Romanı ile Tanzimat Romanlarının Mekân, Şahıs ve Muhteva Bakımından Karşılaştırılması

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÜNALAN
Bayburt Üniversitesi
iunalan@bayburt.edu.tr
Orcid: 0000-0002-3656-8832

Özet

Mısırlı yazar Necîb Mahfûz, modern Arap edebiyatının en önemli temsilcilerinden biridir. Çok sayıda romanın yazarlığını yapmış; verdiği başarılı roman örnekleriyle Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüştür. 1943 yılında Kahire'de basılan *Râdûbîs* romanı, Necîb Mahfûz'un tarihî roman türündeki *'Abesu'l-Akdâr*'dan sonra ikinci eseridir. Roman bir kralın yaşadığı gönül macerası sebebiyle ailesine ve halkına karşı sorumluluklarını yerine getirememesini, ülke yönetimini aksatmasını ve bunun sonucunda başına gelen talihsiz sonu anlatmaktadır. Romanın geçtiği mekân genel olarak saraydır. Bu nedenle de romanda ayrıntılı olarak saray tasvirleri yapılmıştır. Romanın şahıs kadrosu oldukça geniştir. Romandaki *Râdûbîs* karakteri güzelliği ile erkekleri baştan çıkaran, iffetsiz ve meşrep bir kadını temsil eder. Onun güzelliğine ve çekiciliğine aldanan firavun (II. Mendev) duygularının esiri olan ve bir kadının peşine düşüp ülke işlerini aksatan bir devlet yöneticisidir. *Râdûbîs*'in zıt karakteri olan kraliçe ise firavunu bu düştüğü durumdan kurtarmaya çalışan fedakâr kadını sembolize eder. Roman ana kahramanların ölümüyle sonuçlanır. Necîb Mahfûz'un *Râdûbîs* romanı mekân, karakter ve muhteva bakımından Tanzimat romanlarıyla benzerlik gösterir. Tanzimat dönemi romanlarında da gönül macerası yaşayan erkekler, güzellikleriyle erkekleri baştan çıkaran kadın tipleri ve oğlunu/sevdiğini kötü kadınlardan kurtarmak isteyen fedakâr kadınlar vardır. Romanlarda olaylar genellikle yalı ve konaklarda, meşhur semt veya tepelerde geçmektedir. Yanlış ilişkiler ve gönül maceraları sebebiyle yıkılan hayatlar ve yaşanılan felaketler söz konusudur. Ayrıca romanlar genellikle ölümle veya kötü sonla sonuçlanır ve intihar en yaygın ölüm nedenlerinden biridir. Namık Kemal'in *İntibah* ve *Cezmi*, Ahmet Mithat Efendi'nin *Felatun Bey ve Rakım Efendi* ve *Esrar-ı Cinayet*, Recaizade Mahmut Ekrem'in *Araba Sevdası* romanları başta olmak üzere Tanzimat romanlarının çoğunda Batılılaşmanın yanlış algılanmasından kaynaklanan benzer muhtevalarla ve kahraman tipleriyle karşılaşılır. 1870'li yıllarda örnekleri verilen Tanzimat romanlarının benzerini yaklaşık bir asır sonra meşhur Arap yazarı Necîb Mahfûz vermiştir. Bu çalışmada Necîb Mahfûz'un *Râdûbîs* romanı ile Tanzimat döneminin meşhur romanları mekân, muhteva ve şahıs kadrosu bakımından karşılaştırılacak ve aralarındaki ortak hususlar ortaya konulacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Tanzimat romanı, Necîb Mahfûz, *Râdûbîs*, Arap dili ve edebiyatı**.**

A Comparison of Naguib Mahfouz's Novel *Rhadopis of Nubia* and Tanzimat Novels in Terms of Space, Persona and Content

Abstract

Egyptian writer Naguib Mahfouz is one of the greatest representatives of modern Arabic literature. He wrote a great number of novels and was deemed worthy of Nobel Prize in Literature with his successful novel examples. Naguib Mahfouz's novel *Rhadopis of Nubia*, which was published in Cairo in 1943, was his second work in the historical novel genre after his first novel *Abath Al-Aqdar*. The novel is about a king who fails to fulfil his responsibilities toward his family and his people due to an emotional affair, hinders the government and finally faces his doom. The space where the novel takes place is a palace. Therefore, the novel describes the palace in detail. Persona staff of the novel is notably large. In the novel, the main character Rhadopis of Nubia represents an impure woman of easy virtue who seduces men with her beauty. Pharaoh (Mendev II) is a statesman who falls for Rhadopis of Nubia's beauty and attraction. He gets enslaved by his feelings and hinders the government chasing after a woman. The queen, who is the total opposite of Rhadopis of Nubia, symbolizes a self-sacrificing woman who tries to save Pharaoh from his misery. In the end, main characters in the novel die. Naguib Mahfouz's novel *Rhadopis of Nubia* has similarities with Tanzimat novels in terms of space, persona and content. Tanzimat novels also portray men who get involved in emotional affairs, women who seduce men with their beauty and self-sacrificing women who desire to save their son/husband from evil women. Incidents in these novels usually take place in waterside residences and mansions, and famous neighborhoods or hills. They portray lives that are wrecked by wrong relationships and emotional affairs. In addition, novels usually end up with death or doom and suicide is one of the most common causes of death. Most Tanzimat novels, Namık Kemal's *İntibah ve Cezmi*, Ahmet Mithat Efendi's *Felatun Bey ve Rakım Efendi* and *Esrar-ı Cinayet*, and Recaizade Mahmut Ekrem's *Araba Sevdası* in particular have similar contents and hero types arising from the misperception of Westernization. Novels that were similar to those written during the Tanzimat period in the 1870s were written by the famous Arabic writer Naguib Mahfouz, nearly one century later. The present study will compare Naguib Mahfouz's novel *Rhadopis of Nubia* with famous novels from the Tanzimat period in terms of space, persona and content and reveal the common grounds between.

Keywords: Tanzimat novel, Naguib Mahfouz, *Rhadopis of Nubia*, Arabic language and literature.

Şer'i Kavramların Nazıma Dönüşmesinde Levh-i Mahfûz'un Yeri ve Önemi

Dr. Öğr. Üyesi Naci ÖZSOY
Bitlis Eren Üniversitesi
nozsoy@beu.edu.tr
Orcid: 0000-0002-7458-6935

Özet

Allah (cc), insanlara yol gösterici olarak indirdiği Kur'an-ı Kerim'inde evrenin yaratılmasından önce, kâinattaki tüm varlıkları ve olayları açıklayan bir "Korunmuş Levha" (Levh-i Mahfûz) olduğunu bildirmiştir. Levh-i Mahfûz'un "korunmuş" (mahfuz) olarak nitelendirilmesi, onda yazılı olan bilgilerin herhangi bir müdahale ile değiştirilmekten, bozulmaktan ve kaybolmaktan uzak olması anlamındadır. "Yerde ve gökte zerre ağırlığınca hiçbir şey Rabbinden uzakta kalmaz. Bunun daha küçüğü de, daha büyüğü de yoktur ki, apaçık bir kitapta (kayıtlı) olmasın." (Yûnus Suresi 10/61) ayeti ile Allah, her ne yaparsak yapalım, o şey hakkında bilgi sahibi olalım ya da olmayalım, o şeyleri gözümüzle görelim ya da görmeyelim, her şeyi kaydettiğini bizlere sürekli hatırlatmakta, bununla da bir farkındalık oluşturmaktadır. Yaşamımızı düzenleyen kavramlar içerisinde önemli bir yere sahip olan Levh-i Mahfûz, iman ile ilişkili güçlü ve etken bir kavramdır. Varlığıyla bizi saran bu âlemin nasıl bir düzen ve uyum içinde olduğu, Levh-i Mahfûz'un kavramsal gücünü hissettiren en önemli kanıtlardan birisidir. Bazı dil ve din âlimleri, Levh-i Mahfûz'u Kitap, Kitab-ı Mübin, İmam-ı Mübin, Kitab-ı Meknun, Ümmü'l-Kitap gibi unvanlarla da anarlar ki, bu kavramların hepsi Kur'an ve sünnetten alınmıştır. Ancak, bu yaklaşımın Levh-i Mahfûz hakikatini tam olarak aksettirdiği de söylenemez. Diğer ulvi âlemler gibi mahiyeti tam ihata edilemeyen ilm-i ilahinin tecelli alanı diyeceğimiz bir yüce ve nurani mir'atın unvanı olarak değerlendirilebilir. İslami ilimler literatüründe Levh-i Mahfûz ile doğrudan ilişkili olan vahiy, vahy-i metlüv (okunması ibadet olan vahiy) ve vahy-i gayr-i metlüv (okunması ibadet olmayan vahiy) şeklinde iki kısma ayrılmaktadır. Vahy-i metlüv, Kur'an'ken; gayr-i metlüv vahiy hadislerdir. Her iki vahiy türü öncelikle Cibrîl'e ve oradan insana aktarımı esnasında Levh-i Mahfûz'da veya sonrasında ses, harf ve kelimeler vasıtasıyla şer'î vaz'ın konusuna girmekte; bizim anladığımız manada ete kemiğe bürünmektedir. Nitekim *Bahru'l-Kelâm* adlı eserinde Ebu'l-Mu'în en-Nesefî'nin (ö. 508/1115) ifade ettiğine göre Allah'ın kelam vasfı olarak Kur'an, bütün diğer isim ve sıfatları gibi kadimdir; sonradan yaratılmış; harflerden, seslerden ve esaslardan meydana gelmemiştir. Bu kelamı ses ve harf formatında işiten, hıfzeden ve idrak eden ilk varlık Cibrîl'dir. Cibril, Allah'ın kelamını şahıs ve suret şeklinde değil, vahiy ve peygamberlik/risalet şeklinde Hazreti Peygamber'e indirmiştir. Hazreti Peygamber de onu okumuş, tıpkı Cibril gibi hıfzetmiş ve idrak etmiştir. Ardından peygamberlik vazifesinin bir gereği olarak kelamullah ashaba aktarılmış ve onlarca hıfzedilmiştir. Cibrîl'in Hazreti Peygamber aracılığıyla insanlarla iletişime geçmesi ve şer'î vaz'a konu olması açısından gayr-i metlüv olan hadisler de Kur'an gibidir. Haliyle her iki vahiy türünde Levh-i Mahfûz şer'î terminolojinin oluşumunda ayrı bir öneme haizdir. İnsanlık tarihi boyunca kavramsal olarak bilinmesine rağmen tam olarak anlaşılamayan Levh-i

Mahfûz'un şer'i kavram olması açısından nazma dönüşmesindeki yeri ve önemi üzerinde durarak Kur'an-ı Kerim ayetleri, edebi eserler, tefsirler ve hadisler ışığında onu anlamaya çalışacağız. Ayrıca diğer kutsal kitaplarda geçen alakalı olabilecek ayetleri gözden geçirerek Levh-i Mahfûz'un teorik ve pratik hayata kattığı anlamlar ve olumlu-olumsuz katkıları üzerinde duracağız.

Anahtar Kelimeler: Arap dili ve edebiyatı, Arap dili ve belagati, şer'i kavramlar, şer'i kavramların nazma dönüşmesi, levh-i mahfûz.

The Place and Importance of Lawh-i Mahfuz in the Transformation of Shari'a Concepts into Verse

Abstract

God (cc) has declared in the Qur'an, which he sent down as a guide to mankind, that before the creation of the universe, there is a "Preserved Tablet" (Lawh-i Mahfuz) that explains all beings and events in the universe. The fact that Lawh-i Mahfuz is described as "protected" (preserved) means that the information written in it is far from being changed, corrupted or lost by any intervention. "Nothing in the earth or in the sky is far from its Lord. There is no smaller or greater than this that is not (recorded) in a clear book." (Yunus 10/61) With the verse of the verse, God constantly reminds us that whatever we do, whether we have knowledge about that thing or not, whether we see it with our own eyes or not, that he records everything, he creates awareness with this. Lawh-i Mahfuz, which has an important place among the concepts that organize our lives, is a powerful and active concept related to faith. The order and harmony of this world, which surrounds us with its existence, is one of the most important proofs that make us feel the conceptual power of the Lawh-i Mahfuz. Some linguistic and religious scholars they also call Lawh-i Mahfuz with titles such as Kitab, Kitab-i Mubin, Imam-i Mubin, Kitab-i Meknun, Umm al-Kitap, all of which are taken from the Qur'an and Sunnah. However, it cannot be said that this approach fully reflects the truth of the Lawh-i Mahfuz. It can be considered as the title of a supreme and luminous mir'at, which we can call the manifestation field of the divine knowledge, whose essence cannot be fully encompassed, like other sublime realms. Revelation, which is directly related to the Lawh-i Mahfuz in the literature of Islamic sciences, is divided into two parts as wahy-i metluv (revelation that is recited as worship) and wahy-i ghayr-i metluv (revelation that is not worship). While Vahy-i metlüv is the Qur'an; ghayr-i metluv are revelation hadiths. Both types of revelation firstly enter into the subject of shar'î waz by means of sounds, letters and words in Lawh-i Mahfuz or later during its transmission to Jibril and from there to human; in the sense that we understand it, it becomes flesh and bone. As a matter of fact, according to what Ebu'l-Mu'în en-Nesefi (508/1115) states in his book Bahru'l-Kelâm, the Qur'an as the word of God is ancient, like all its other names and attributes; created later; It is not composed of letters, sounds and principles. The first being who heard, memorized and comprehended this word in sound and letter format was Jibril. Jibril revealed the word of God to the Prophet in the form of revelation and

prophecy/prophet, not in person and form. The Prophet also read it, memorized and comprehended it just like Jibril. Then, as a requirement of his prophetic duty, the word of God was conveyed to the Companions and memorized dozens of times. The hadiths, which are not metluv, are like the Qur'an in terms of Jibril's communication with people through the Prophet and being the subject of shar'i wa'a. As a matter of fact, Lawh-i Mahfuz has a special importance in the formation of shar'i terminology in both types of revelation. We will try to understand it in the light of verses of the Qur'an, literary works, tafsirs and hadiths by emphasizing the place and importance of Lawh-i Mahfuz, which has been known conceptually throughout human history, but not fully understood, in terms of being a Shari'a concept. In addition, we will focus on the meanings and positive and negative contributions of Lawh-i Mahfuz to theoretical and practical life by reviewing the verses in other holy books that may be relevant.

***Keywords**:* Arabic language and literature, Arabic language and rhetoric, shari'a concepts, conversion of shari'a concepts into verse, lawh-i mahfuz.

Eş Zamanlı Çeviri (Arapça-Türkçe, Türkçe-Arapça) Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğr. Üyesi Recep ÇİNKILIÇ
Kırıkkale Üniversitesi
recep02013@gmail.com
Orcid: 0000-0003-3530-4293

Özet

Simültane çeviri veya konferans çevirmenliği olarak da bilinen eş zamanlı çeviri genel olarak kongre, sempozyum, eğitim, seminer, panel, konferans gibi çok dilli bilimsel ve akademik toplantıların yanı sıra çeşitli basın toplantılarında ve canlı yayın programlarında kullanılan bir çeviri türüdür. Türkiye'de ilk olarak 1962 yılında "Nüfus Plânlaması" konulu uluslararası bir konferansta yapılan eş zamanlı çeviri küreselleşmenin getirdiği değişikliklerle birlikte zamanla ülkemizde önem kazanmaya başlamıştır. Türkiye ile Arap ülkeleri arasındaki ilişkilerin son yıllarda ivme kazanması ve Arap baharının da etkisiyle birlikte çeşitli Arap ülkelerinden Türkiye'ye olan göç dalgası dolayısıyla Türkiye'deki Arap nüfusunun artması sonucu Türklerle Araplar arasındaki etkileşim artmış ve bu etkileşimin hem özel sektöre hem de kamu kurumlarına yansımaları olmuştur. Bu bağlamda oluşan ihtiyaca binaen ülkemizde Arapçadan Türkçeye ve Türkçeden Arapçaya genel anlamıyla yazılı ve sözlü çevirinin, özel anlamıyla da eş zamanlı çevirinin önemi gitgide artmıştır. İleri düzeyde dil kullanım becerisi ve bilgi birikimi gerektiren eş zamanlı çeviri Arapça Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencileri açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada Kırıkkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Arapça Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencilerinin üçüncü ve dördüncü sınıflarda aldıkları Eş zamanlı Çeviri derslerinde karşılaştıkları sorunlara yer verilmiş ve bu sorunların temel sebepleri üzerinde durularak çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın amacı adı geçen derslerde yaşanan sorunları ortaya çıkarmak ve bu sorunlara çözüm yolları bularak öğrencilerin eş zamanlı çeviri becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Veriler çeviri kabinlerinde uygulamalı olarak gerçekleştirilen derslerde yaşanan zorluklar değerlendirilerek ve öğrencilerle yapılan görüşmeler analiz edilerek ortaya konmuştur. Eş zamanlı çeviri, okuma, yazma, dinleme-anlama ve konuşma gibi temel dil becerilerine çok iyi düzeyde hâkim olmayı gerektiren bir çeviri türü olduğu için daha önce bu becerilerini yeterli düzeyde geliştirmemiş öğrenciler bu derslerde zorluk yaşamaktadırlar. Özellikle öğrenme sürecinin yazılı materyallerle sınırlı kalarak sadece yazılı çeviriye yönelik çalışma yapılması, "Fehmu'l-Mesmûʿ" olarak bilinen duyduğunu anlama/dinleme becerisini geliştirmeye yönelik uygulama yapılmaması ve Arapça görüntülü programların izlenmemesi yaşanılan zorlukların artmasına neden olmaktadır. Zorluklara sebep olan bir diğer etmen de Arapça ile Türkçe arasındaki cümle dizilişlerinin farklı olması gibi bazı dilsel farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Adı geçen bölümlerde Eş zamanlı Çeviri derslerinin revize edilmesi gibi bazı kurumsal değişikliklerin de önerildiği bu çalışmanın öğrencilerin eş zamanlı çeviri becerilerine katkı sağlaması beklenmektedir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili eğitimi, eş zamanlı çeviri, simültane çeviri, konferans çevirmenliği, Arapça mütercim ve tercümanlık.

Problems Encountered in Simultaneous Translation (Arabic-Turkish, Turkish-Arabic) Lessons and Solution Suggestions

Abstract

Simultaneous interpretation, also known as simultaneous interpreting or conference interpreting, is a type of translation used in various press conferences and live broadcast programs, as well as in multilingual scientific and academic meetings such as congresses, symposiums, trainings, seminars, panels, conferences in general. Simultaneous translation, which was first made in an international conference on "Population Planning" in 1962 in Turkey, started to gain importance in our country over time with the changes brought about by globalization. With the acceleration of relations between Turkey and Arab countries in recent years and the effect of the Arab spring, as a result of the wave of migration from various Arab countries to Turkey, as a consequence of the increase in the Arab population in Turkey has increased interaction between Turks and Arabs and this interaction has had reflections on both the private sector and public institutions. In this context, the importance of written and simultaneous translation from Arabic to Turkish and from Turkish to Arabic in general and simultaneous translation in particular, has increased in our country due to the need that has arisen in this context. Simultaneous translation requiring advanced language skills and knowledge and is the Department of Arabic Translation and Interpretation of great importance for its students. In this study, the problems encountered by the students of Kırıkkale University Faculty of Arts and Sciences - Department of Arabic Translation and Interpretation in the Simultaneous Translation courses taken in the third and fourth grades are included and solutions were tried to be presented by emphasizing the main causes of these problems. The purpose of the study is to reveal the problems experienced in the aforementioned courses and contribute to the development of simultaneous translation skills of students by finding solutions to these problems. The difficulties experienced in the practical lessons in the translation booths are evaluated. As a result, the interviews with the students were analyzed and the data were revealed. Since simultaneous translation is a type of translation that requires a very good command of basic language skills such as reading, writing, listening comprehension and speaking, students who have not developed these skills adequately before have difficulties in these lessons. In particular, the learning process is limited to written materials, only working on written translation, not making an application to improve the listening comprehension/listening skills known as "Fehmu'l-Mesmûʿ" and not watching Arabic video programs causes the difficulties experienced to increase. Another factor that causes difficulties is due to some linguistic differences, such as the difference in sentence order between Arabic and Turkish. In the aforementioned sections, some institutional changes such as the revision of "Simultaneous

Translation" courses are also suggested, and it is expected that this study will contribute to the simultaneous translation skills of the students.

Keywords: Arabic language education, simultaneous translation, simultaneous interpretation, conference interpreting, Arabic translation and interpreting.

Konuşma Melekesi Kazandırılmasında Dil Kamplarının Yeri: "TÜRADEK" Örneği

Öğr. Gör. Ayşe İBRAHİMOĞLU GÜNER
Marmara Üniversitesi
ibrahimoglua@gmail.com
Orcid: 0000-0003-2916-6576

Özet

Bu çalışmada, Türkiye'de yabancı dil öğretiminin en zor merhalesi olarak görülen ve ancak kendi ortamında öğrenilebileceği zannedilen "İkinci dilde konuşma melekesi" nin yurt dışına çıkmaya gerek kalmadan yurt içinde geliştirilebileceğine dair bir teklif sunulmaktadır. Yabancı dil öğrenmek isteyenleri iktisadi ve içtimai açıdan daha zahmetli olan yurt dışına göndermek yerine, kendi ülkelerinde 'Doğal' veya 'Daldırma' adı verilen usulü benimseyip uygulayan "Türkler İçin Arapça Dil Eğitim Kampı "TÜRADEK örnek olarak alınmaktadır. Bu dil kampında gerçekleştirilmek istenen hedefler şunlardır: (1) Arap Dilinde anlama ve konuşma melekesi kazandırmak, (2) Dünyada benzeri kullanılan fakat Türkiye'de yeni uygulanan bu usulün dil öğretimine doğru yerden başlanmasını yaşatarak göstermek, (3) Dil öğretimini cazip, sevimli ve verimli hale getirmek, (4) Günlük hayatımızın akışını Arapça yaşamanın yanında, Sünnette ifadesini bulan, disiplinli ve verimli bir hayatı, sahih metinleri esas alarak, yaşama alışkanlığı kazandırmak, böylece bu tabii, verimli ve doğal hayatımızı Arapça sürdürerek dili unutmanın önüne geçmek. İnsanoğlunun doğal dil öğrenme vetîresini yani sürecini hedef alan (Anlama/konuşma, okuma-yazma ve Gramer öğrenme) bu usul, dil konuşma melekesi kazandırma ameliyesidir ve şu esaslar üzere icra edilir: (1) 45 günlük bir eğitimi kapsayan süreçte günlük hayat eğitimi sadece Arapça ile sürdürülür. (2) Zihni faaliyeti yavaşlatan kitap, kalem, defter vb. klasik eğitim öğretim alet-edevatı kullanılmaz. (3) Talebelerin gelişimini takip etmek maksadıyla kamp eğitiminden önce yazılı ve sözlü seviye tespit imtihanı yapılır. Kamp bitiminde de çeşitli üniversitelerde görev yapan akademisyenler huzurunda yeniden bir konuşma imtihanı yapılır. %50'nin üzerinde puan alanlar başarılı sayılarak sertifika almaya hak kazanırlar. Dünyada benzeri bulunmakla birlikte, Bu çalışmayı özgün yapan muhtelif usnurlar bulunmaktadır: (1) Türkçe ile Arapça arasındaki Müşterek kelimelerden istifade ederek, kamp öncesinde bununla zihni hazırlık yapmak, (2) Yerli ve milli bir fikirle hazırlanmış, az maliyetli yüksek verimli bir proje olması, (3) Yazın müstakil bir çalışma olarak icra edilebildiği gibi, MEB veya YÖK e bağlı kurumların yabancı dil müfredatına uygun olarak kısmi zamanlı da uygulanabilir olması. Usulün 11 yılda 13 defa değişik şekillerde uygulanması sonunda, talebe, hoca ve gözlemciler kanalı ile elde edilen sonuçlar çalışmanın muhtevasına dahil edilmiştir. Yapılan fiili kampların neticesinde gözlemci, katılımcı ve hocaların değerlendirme ve tekliflerine de yer verilerek ayrıca kamp süresince yaptığımız anketlerden elde edilen sonuçların değerlendirilmesiyle çalışma tamamlanmıştır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili eğitimi, Arapça kampı, daldırma metodu, doğal metot, Arapça yabancı dil öğretim metotları, alternatif dil öğretim metotları.

The Place of Language Camps in Acquiring Speaking Skills: "TÜRADEK" Example

Abstract

In this study, a proposal is presented that the "ability to speak a second language", which is seen as the most difficult stage of foreign language teaching in Turkey and which is thought to be learned only in its own environment, can be developed in the country without the need to go abroad. Instead of sending those who want to learn a foreign language abroad, which is more economically and socially troublesome, TÜRADEK takes as an example the "Arabic Language Training Camp for Turks", which adopts and applies the method called Natural or Immersion in their own countries. The objectives of this language camp are as follows: (1) Gaining the ability to understand and speak in Arabic, (2) Demonstrating that this method, which is similar in the world but newly applied in Turkey, is the right place to start language teaching, (3) Making language teaching attractive, pleasant and productive, (4) In addition to living the flow of our daily life in Arabic, to gain the habit of living a disciplined and productive life, which is expressed in the Sunnah, based on authentic texts, so that we can prevent forgetting the language by continuing this natural, productive and natural life in Arabic. Translated with www.DeepL.com/Translator (free version)This method, which targets the natural language learning process of human beings (comprehension/speaking, reading-writing and grammar learning), is the practice of acquiring the ability to speak the language and is carried out according to the following principles: (1) During the 45-day training period, daily life education is carried out only in Arabic. (2) Classical educational tools such as books, pens, notebooks, etc., which slow down mental activity, are not used. (3) In order to follow the progress of the students, written and oral placement tests are held before the camp training. At the end of the camp, a speech test is held again in the presence of academicians working in various universities. Those who score above 50% are deemed successful and entitled to receive a certificate. Although there are similar programs in the world, there are various elements that make this study original: (1) Making use of the common vocabulary between Turkish and Arabic and making mental preparation for it before the camp, (2) Being a low-cost and highly productive project prepared with a local and national idea, (3) The fact that it can be carried out as a stand-alone study in the summer, as well as part-time in accordance with the foreign language curriculum of institutions affiliated to the Ministry of National Education or YÖK. At the end of the implementation of the method 13 times in 11 years in different ways, the results obtained through the students, teachers and observers were included in the content of the study. As a result of the actual camps, the evaluations and proposals of observers, participants and teachers were also included, and the results obtained from the surveys we conducted during the camps were evaluated and the study was completed.

Keywords: Arabic language education, Arabic camp, ımmersion method, natural method, arabic foreign language teaching methods, alternative language teaching methods.

Ahmed Sa‘dâvî’nin Romanlarında Irak Savaşları

Dr. Öğr. Üyesi Galip GÜLER
Amasya Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
galip.guler@amasya.edu.tr
Orcid: 0000-0003-4169-593X

Özet

Yirminci yüzyılın sonlarına şahit olan insanlar, dünya gündeminin başaktörleri arasında Irak’ı görmüştür. Zira Irak, bu dönemde siyasî çalkantıların, savaşların, işgallerin, göçlerin ve daha birçok olumsuzlukların merkezi olmuştur. Ahmed Sa‘dâvî, mensup olduğu nesil itibariyle Baas rejimi diktatörlüğü, sekiz yıllık İran Savaşı, Körfez Savaşı, uzun yıllar Irak’a karşı sürdürülen uluslararası ambargo, Saddam’ın devrilmesi, Amerikan işgali, mezhepsel ve etnik çatışmalar gibi Irak’ın yaşadığı birçok sıkıntı silsilesi dönemini bizzat yaşamıştır. Bu olaylar Irak halkına acıyı, gözyaşını ve hüznü getirdiği gibi Sa‘dâvî’nin hayatında da derin izler bırakmıştır. Bu çalışmada, eserlerinin başarısı Arap dünyasını aşarak uluslararası seviyelere ulaşan Iraklı edip ve şair Ahmed Sa‘dâvî’nin ilk üç romanında Irak topraklarında yaşanan savaşların yansımaları tahlil edilerek ortaya konulacaktır. Eserlerinde Irak gerçeklerini konu edinen yazar, ülkesinin yirminci yüzyılın son çeyreği ve yirmi birinci yüzyılın başlarında yaşananları edebi olarak anlatırken, özelde Irak halkının yaşadıklarına; genelde ise Ortadoğu’nun birçok yerinde yaşanan ve yaşanmakta olan drama ışık tutmaktadır. Aynı zamanda yazar, eserlerinde özelde Irak ülkesi ile ilgili sıkıntıları ve üzerinde oynanan siyasî oyunları eleştirirken genelde tüm Ortadoğu ve İslam coğrafyası üzerinde menfi güçlerin ve şer odakların oynadığı kötü oyunların sonuçlarını anlatmaktadır. Sa‘dâvî’nin romanları; özgün kurgusu, gerçeklerin fantastik unsurlarla mezcedilmesi ve kullanılan anlatım tekniklerinin çeşitliliği gibi birtakım özellikleri ile uluslararası seviyede okuyucu kitlesinin dikkatini çekmiştir. Henüz genç bir yazar olmasına rağmen bu çalışmada ele alınan ilk üç romanı uluslararası yarışmalarda önemli ödüller kazanmıştır. Yazarın eserleri genel olarak Irak’ın iç ve dış siyaseti ile doğrudan ya da dolayısıyla ilgili olmasından çalışma hazırlanırken Irak yakın tarihi ile ilgili kaynaklara müracaat edilecektir. Eserlerden maksadını doğru anlayabilmek için yazarın farklı zamanlarda çeşitli medya kuruluşlarıyla yapmış olduğu röportajlardan istifade edilecektir. Yazarın ilk üç eseri, roman tahlili alanında yazılmış, modern kaynaklardan, bu alanında muteber şahsiyetler ve eserleri üzerine daha önce yapılmış Türkçe ve Arapça akademik çalışmalardan ve onlardaki bakış açılarından faydalanılarak tahlil edilmesi planlanmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde Ahmed Sa‘dâvî’nin hayatı, edebî kişiliği ve eserleri hakkında kısa bilgiler verilecek, birinci bölümde Irak’ın yakın tarihi özellikle ülkenin dahil olduğu savaşlar ve savaşların siyasi sonuçları anlatılacaktır. İkinci bölümde şekil ve muhteva bakımından incelenen yazarın ilk üç eseri, *el-Beledü’l-Cemîl, İnnehû Yahlümü ev Yel‘abü ev Yemûtü* ve *Frankeştayn fî Bağdâd* romanlarında savaş ve işgallerin yansımalarına vurgu yapılacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili edebiyatı, Irak savaşları, roman, Ahmed Sa'Dâvî.

Iraq Wars in Ahmed Sa'davi's Novels

Abstract

People who witnessed the end of the twentieth century saw Iraq among the main actors of the world agenda because Iraq had been the center of political turmoil, wars, occupations, migrations and many other negativities in this period. Ahmad Sa'dawi, as a member of the generation, had many problems that Iraq had experienced such as the Baath regime dictatorship, the eight-year war with Iran, the Gulf War, the international embargo against Iraq for many years, the overthrow of Saddam, the American occupation, and sectarian and ethnic conflicts. He lived through the era of the lineage himself. These events not only brought pain, tears and sadness to the Iraqi people, but also left deep traces in Sa'dâvi's life. In this study, the reflections of the wars in Iraq in the first three novels of the Iraqi literary and poet Ahmed Sa'dâvi, whose success has surpassed the Arab world and reached international levels, will be revealed by analyzing the reflections of the wars in Iraq. The author, who deals with the realities of Iraq in his works, gives a literary account of what happened in his country in the last quarter of the twentieth century and the beginning of the twenty-first century. In general, it sheds light on the drama that has been and is being experienced in many parts of the Middle East. At the same time, while the author criticizes the problems related to the country of Iraq and the political games played on it, in his works, he generally describes the results of the bad games played by negative forces and evil centers on the entire Middle East and Islamic geography. Sa'dâvî's novels have attracted the attention of the international readership with some features such as original fiction, the combination of facts with fantastic elements and the variety of narrative techniques used. Although he is still a young author, his first three novels discussed in this study won important awards in international competitions. Since the works of the author are directly or indirectly related to Iraq's domestic and foreign policy in general, resources related to the recent history of Iraq will be consulted while preparing the study. In order to understand the purpose of the works correctly, the interviews of the author with various media organizations at different times will be used. The first three works of the author are planned to be analyzed by making use of modern sources written in the field of novel analysis, previous Turkish and Arabic academic studies on prominent figures and works in this field, and their perspectives.In the introductory part of the study, brief information will be given about Ahmed Sa'dâvî's life, literary personality and works. In the second part, the first three works of the author, which are examined in terms of form and content, in the novels el-Beledü'l-Cemîl, İnnehû Yahlüm ev Yel'abü ev Yemûtü and Frankeştayn fî Baghdad will be emphasized.

Keywords: Arabic language literature, Iraq wars, novel, Ahmed Sa'dâvi.

Eymen el-Atûm'un Yâ Sâhibeyi's-Sicn Romanı Özelinde Siyasi Ortamın Arap Romanına Yansıması

Öğr. Gör. Muhammed İkbal SEVGİLİ
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
0ebdy1@gmail.com
Orcid: 0000-0003-2451-2919

Doç. Dr. Şahin ŞİMŞEK
Batman Üniversitesi
sahinsimsek21@gmail.com
Orcid: 0000-0002-5727-4518

Özet

Roman, modern dönemde Arap edebiyatına girmiş bir türdür. Bu edebi tür Arap dünyasına girerken kendine özgü bir nitelik kazanmıştır. Her türlü alanda olduğu gibi edebiyat alanındaki değişimler de sosyal ve siyasi ortamdan etkilenmiştir. Dolayısıyla edebiyatın, toplumların içerisinde bulunduğu siyasi ve sosyal durumun iyi bir yansıması olduğu söylenebilir. Bu yansıma modern dönemde Arap edebiyatına giren roman türünde kendisini bariz bir şekilde göstermiştir. Son dönemde popülaritesi hızla artan Ürdünlü yazar Eymen el-Atûm da romanlarında, toplumun içerisinde bulunduğu sosyal ve siyasi durumu yansıtıp bu alanda önemli başarılar elde eden edebiyatçılardan biri olmuştur. Yazar, Ürdün kralını okuduğu bir şiir ile eleştirmesi sonucunda cezaevine girmiş, bu da ona sosyal ve siyasi gelişmelere farklı bir gözle bakma şansını vermiştir. El-Atûm'un cezaevi ortamındaki siyasi durumu anlattığı Yâ Sâhibeyi's-Sicn isimli ilk romanı, Arap toplumunda büyük bir ses getirmiş, şöhret bulmasını sağlamıştır. O, adı geçen romanında kendi cezaevi tecrübesini anlatmış ve Arap dünyasının siyasi hayatında ön plana çıkan bazı şahıslarla ilgili cezaevindeki gözlemlerini okuyucuya aktarmıştır. Cezaevi, toplumun siyasi ortamının aktarılması açısından son derece önemli olduğundan bu çalışmada siyasi açıdan toplumu anlamada romanların nasıl bir rol üstlenebileceği konusu Yâ Sâhibeyi's-Sicn romanı üzerinden ele alınacaktır. Nitekim edebiyat ile toplumun etkileşimi ve bu etkileşimin derecesi her zaman merak uyandıran bir konu olmuştur. Bu konunun incelenmesi ise Arap dünyasının yakın döneminin toplumsal bilinçaltına ışık tutması açısından önem arz etmektedir. Çalışma Modern Arap Edebiyatı ve bu edebiyatın ortaya çıktığı yakın tarih incelenerek başlanacak, ardından Yâ Sahibeyi's-Sicn romanı üzerinden siyasi hayatın edebiyata yansıması örneklendirilecek ve siyasetin romana yansıması konusu incelenen romandan seçilen örneklerle somutlaştırılmaya çalışılacaktır. Elde edilen sonuçlar değerlendirilip toplumdaki siyasi yaşantının edebiyata yansıması ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Modern Arap Edebiyatı, Roman, Eymen el-Atûm, Sosyal ve Siyasi Hayat.

The Reflection of the Political Environment on the Arab Novel Specific to Eymen el-Atum's Novel Yâ Sâhibeyi's-Sicn

Abstract

Arabic literature has incorporated the novel as a genre in more recent years. This literary genre has acquired a distinctive flavor since it was introduced into the Arab world. The social and political context impacts changes in literature just like it does in any other discipline. Therefore, literature is an excellent indicator of societies' political and social situations. This reflection has clearly manifested itself in the genre of novels that entered Arabic literature in the modern period. Eymen el-Atûm, a Jordanian author whose fame has grown significantly in recent years, is another author who has made a significant impact in this sector by expressing the social and political climate of society in his works. As a result of his imprisonment for denouncing the King of Jordan in a poem he delivered, the author could view social and political changes from a fresh angle. el-Atûm became well-known in the Arab world due to his debut book, Yâ Sâhibeyi's-Sicn, in which he describes the political climate in the jail setting. Eymen el-Atûm captured his impressions of some significant figures in the political and social life of the Arab world in his book while he was imprisoned. Since the prison is extremely important in terms of conveying the political environment of the society, in this study, the subject of what kind of role novels can play in understanding the society in terms of politics will be discussed through the novel Yâ Sâhibeyi's-Sicn. As a matter of fact, the interaction of literature and society and the degree of this interaction has always been an intriguing subject. The examination of this subject is important in terms of shedding light on the social subconscious of the recent period of the Arab world. The study will start by examining Modern Arabic Literature and the recent history of this literature, then the reflection of political life on literature will be exemplified through the novel Yâ Sahibeyi's-Sicn, and the reflection of politics on the novel will be tried to be embodied with examples selected from the novel examined. The results obtained will be evaluated and the reflection of the political life in the society on the literature will be tried to be revealed.

Keywords: Modern Arabic Literature, Novel, Eymen el-Atûm, Social and Political Life.

Kur’ân’ı Kerîm’de Bir Edebî Tasvîr Olarak Tahsîn ve Takbîh Üslubu

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Meşhud HAKÇIOĞLU
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
muhammed_yyu@hotmail.com
Orcid: 0000-0003-3894-2231

Özet

Kur'ân-ı Kerîm’de tasvîr edilen olaylar, tıpkı usta bir fotografçının objektifine takılan veya mahir bir ressamın fırçasında görülen objeler gibi olabildiğince canlı ve renklidirler. Kur’ân’ın bu tasvirsel anlatımlarına kulak veren kimse, bunun okunan bir söz ve meselenin anlaşılmasını kolaylaştıran bir örnek olduğunu unutup, kendisini canlı bir sahne dekoru içerisinde hayal etmeye baslar. Kur'an-ı Kerim, güzel-çirkin tüm algıları sanatsal bir üslupla tasvir eder. İyi olan durumu güzelleştirecek, kötü olanını da çirkinleştirecek ve kınayacak bir üslupla durumları ortaya koyar. Bunu bazen teşbih yoluyla bazen de başka üslupla gerçekleştirir. Bu üsluplardan biri de tahsîn ve takbîh üslubudur. Kur’ân-ı Kerîm söylemleri, eylemleri ve durumları tasvîr eder. Küfür, nifak ve şirk ehlinin sözlerini tasvîr ettiği gibi onların eylemelerini ve dönecekleri yerleri de tasvîr eder. Nefislerin arzuladığı şeylerden ve bu arzuların aldatıcı eğilimlerinden gelen bu meseleleri doğru yere koyar ve bunun sahte güzelliğini ortaya çıkarır, bunların görüntüsünün çirkinliğini gösterir ve insanlar bunlara aldanmasın diye gerçek resmi çizer. Aynı şekilde iyi söz, eylem ve erdemleri de teşvik edici ve güzelleştirici bir üslupla muhataplarına anlatır ve onları buna teşvik eder. Bu araştırmanın önemi, Kur’ân-ı Kerîm’in bazı eylem ve sözler için edebî tasvîr bağlamında tahsîn ve takbih üslubunu kullanmasıdır. Öyle ki bu üsluba çok önem vermiş, sadece görüntüyü vurgulamak veya sahneyi canlandırmakla yetinmemiş, iyiliği emreden veya kötülüğü def eden Kur'ânî düşünce çerçevesinde yapmıştır. Bundan ötürü Kur’ân-ı Kerîm’in bu üslubu kullandığı âyetleri ele alıp incelemek önem arz etmektedir. Zira Kur’ân-ı Kerîm bir şeyi güzelleştirdiğinde veya çirkinleştirdiğinde kullandığı edebî üslup dikkat çekmektedir. Öyle ki bir fikri veya bir erdemi ya da bir eylemi güzel veya çirkin gösterdiği zaman ister şair, ister edip ve isterse yazar olsun hiç kimsede görülmeyen bir yöntem kullanmaktadır. Başkalarının aksine kelimelerden kaçmayan, onları yutmayan ve betimlemelerde abartıya kaçmayan bir inceliktir. Dolayısıyla bu çalışmada Kur’ân-ı Kerîm’deki tahsîn ve takbih üslubu ele alınacaktır. Her ne kadar tahsîn ve takbih kavramları ilk bakışta kelam ilmiyle ilgili bir kavram gibi görünse de çalışmada bu iki kelimenin sözlük anlamları yani bir şeyi güzelleştirme ve çirkinleştirme manası üzerinde durulacak kelamcılara göre anlaşılan kavrama değinilmeyecektir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili, Kur’ân-ı Kerîm, edebî tasvîr, tahsîn, takbîh.

Tahsîn and Takbîh Style as a Literary Description in the Qur'an

Abstract

The events described in the Qur'an are as vivid and colorful as possible, just like objects caught in the lens of a master photographer or seen on the brush of a skilled artist. Whoever listens to these descriptive narratives of the Qur'an forgets that it is a word that is read and an example that facilitates the understanding of the issue, and begins to imagine himself in a lively stage setting. The Qur'an describes all the beautiful and ugly perceptions in an artistic style. He presents the situation in a way that will make the good situation better and the bad one ugly and condemn it. He does this sometimes through similes and sometimes in a different style. One of these styles is tahsîn and taqbîh. The Qur'an describes discourses, actions and situations. It describes the words of the people of disbelief, hypocrisy and shirk, as well as their actions and the places they will return to. He puts these matters, which come from the desires of the souls and the deceptive tendencies of these desires, in the right place and reveals the false beauty of this, shows the ugliness of their appearance, and draws the real picture so that people will not be deceived by them. Likewise, he tells good words, actions and virtues to his interlocutors in an encouraging and beautifying style. The importance of this research is that the Qur'an uses the style of tahsîn and taqbih for some actions and words in the context of literary description. So much so that he attached great importance to this style, not only emphasizing the image or enlivening the scene, but also within the framework of the Qur'anic thought that enjoins good or repels evil. For this reason, it is important to consider and examine the verses in which the Qur'an uses this style. Because when the Qur'an makes something beautiful or ugly, the literary style it uses draws attention. So much so that when he shows an idea, a virtue or an action as beautiful or ugly, he uses a method that is not seen in anyone, whether he is a poet, a writer or a man of letters. Unlike others, it is a delicacy that does not escape words, does not swallow them, and does not exaggerate in descriptions. Therefore, in this study, the style of tahsîn and taqbih in the Qur'an will be discussed. Although the concepts of tahsîn and taqbih seem like a concept related to the science of kalam at first glance, the dictionary meanings of these two words, that is, the meaning of making something beautiful and ugly, will be emphasized, and the concept understood by the theologians will not be mentioned.

Keywords: Arabic language, Quran, literary description, tahsin, takbîh.

فاعليّة استراتيجيّة الحِجاج في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها

د. أسيد أبو ريدي
جامعة السّلطان محمد الفاتح الوقفية
ojmaburidi@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0003-4112-3704

الملخص

تبحث هذه الدراسة في مدى فاعليّة استراتيجية من استراتيجيات وطرائق تدريس اللغة العربية لغير الناطقين بها، وهي استراتيجية الحجاج، إذ لا يخفى على أحد أن تعلّم العربية من غير الناطقين بها برز بشكل واضح في القرن الواحد والعشرين، وزاد الاهتمام بهذا الاتجاه في معظم دول العالم؛ لأسباب مختلفة، ومع ازدياد الاهتمام بتعلّم العربية تعددت طرائق تدريسها، فظهرت طرق جديدة ونشطت طرق قديمة. فجاء التركيز في هذه الدراسة على الحجاج كطريقة تدريسية لا سيما أن هذه الطريقة موغلة في التاريخ منذ القدم قدم التراث اليوناني مرورا بالعرب أهل الجدل والحجاج، فنتج عن جدلهم وحجاجهم آلاف المخطوطات والكتب الفلسفة والفكرية، ونقول هذا لنبيّن أن هذه الطريقة عُدّت أساسا في العملية التعليمية ونقل الفكر والمعرفة إلى الآخر في مراحل التاريخ المختلفة، فتناولت الدراسة استراتيجية الحجاج وعلاقتها بعناصر العملية التعليمية، وجاءت الدراسة على العلاقة بين الحجاج والمتعلمين وأثرها في المهارات المختلفة التي يبتغيها الطلاب من محادثة وقراءة وكتابة واستماع، وكذلك علاقة الحجاج بالمعلمين والمهارات التي يتوجب على المعلم امتلاكها لتحقيق هذه الاستراتيجية، والعلاقة أيضا بالمناهج التعليمية، وأبرزت الدراسة أهمية وميزات استراتيجية الحجاج في العملية التعليمية وما تتركه من أثر إيجابي على المتعلمين، وقد خَلُصت هذه الدّراسة إلى أنّ لاستراتيجية الحِجاج فاعلية كبيرة ودور رئيس في نجاح عملية تعليمية اللغة العربية للناطقين بغيرها، فمن خلالها يمكن العمل على بناء قوي للمهارات اللغوية، القراءة والكتابة والتحدث والاستماع، وليس هذا فحسب، بل تعد مزيجا بين الأساليب الحديثة والأساليب التقليدية في التعليم، وكشفت الدراسة أيضا أنّ لاستراتيجية الحجاج ركزا يعزز من دور المتعلمين ونقلهم من التهميش في التأثير في مسار الحصة التدريسية إلى الفاعلية والنشاط، فهي أقوى ارتباطا من كثير من طرائق التدريس بالمتعلمين واحتياجاتهم المتكاملة، وهي تشكل عمقا في العملية التعليمية من خلال كون المعلم فيها موجها ومرشدا، وخلصت الدراسة أيضا إلى أن استراتيجية الحجاج تحقق أثرا إيجابيا في المتعلمين والمعلمين على حد سواء، وتفيد المتعلمين في الجوانب التعليمية والاجتماعية والنفسية والشخصية، والعمل بهذه الاستراتيجية يأخذ بيد المتعلمين إلى تحقيق الكفاية اللغوية المرجوة عندهم، وتحقق الهدف المنشود لهم.

الكلمات المفتاحية: تعليم اللغة العربية، استراتيجية الحِجاج، طرق تعليم اللغة العربية، اللغة العربية للناطقين بغيرها.

The Effectiveness of the Debate Strategy in Teaching Arabic to Non-Native Speakers

Abstract

This study examines the effectiveness of one of the strategies and methods of teaching Arabic to non-native speakers, which is the strategy of the pilgrims, as it is no secret that learning Arabic from non-native speakers has emerged clearly in the twenty-first century, and interest in this trend has increased in most countries of the world; For various reasons, and with the increase in interest in learning Arabic,

there were many methods of teaching it, so new methods appeared and old ones became active, so the focus in this study came on the pilgrims as a teaching method, especially since this method is deep in history since ancient times. Their pilgrims have thousands of manuscripts and philosophical and intellectual books, and we express this to show that this method was considered a basis in the educational process and the transfer of thought and knowledge to the other in the different stages of history. The study dealt with the pilgrims' strategy and its relationship to the elements of the educational process. Students from conversation, reading, writing and listening, as well as the relationship of pilgrims with teachers and the skills that the teacher must possess to achieve this strategy, and the relationship also with educational curricula. The pilgrims are very effective and played a major role in the success of the process of teaching the Arabic language to non-Arabic speakers Raha, through which it is possible to work on building strong language skills, not only reading, writing, speaking and listening, but it is a mixture between modern methods and traditional methods of education. The teaching session indicates effectiveness and activity, as it is stronger than many teaching methods with learners and their integrated needs, and it forms a depth in the educational process through the fact that the teacher is a guide and guide. Learners in the educational, social, psychological and personal aspects, and the work of this strategy takes the hand of the learners to achieve the desired linguistic competence for them, and achieve the desired goal for them from behind the educational process of the Arabic language.

Keywords: Teaching the Arabic language, the strategy of pilgrims, methods of teaching the Arabic language, the Arabic language for non-native speakers.

Klasik Arap Şiirinde Hastalık Motifi

Doç. Dr. Adnan ARSLAN
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
adnan.arslan@bilecik.edu.tr
Orcid: 0000-0002-3989-6612

Özet

Güzel şiir söylemek Arapların medar-ı iftihar bir meziyetidir. Onlar methiye, hamaset, gazel, mersiye vb. ana temalar üzerine şiirler söylerken bazı öğeleri, sıklıkla kullanarak şiirlerine farklı renklerde desenler katmışlardır. Bu desenlerden birisi de pek çok estetik amaç için kullanılabilen "hastalık" motifidir. Arap şairi kimi zaman sevgilisinin bakışlarından etkilenişini hastalığa benzetirken kimi zaman da ayrılık acısını bedende kökleşmiş bir marazi durumla ifade eder. Hastalık olgusunun zihinde çağrıştırdığı olumsuz imgeler, çoğu şair için şiirdeki duygu yoğunluğunu ifade etmede oldukça uygun bulunmuştur. Bu yüzden söz konusu motifin Arap şiirinde sıklıkla kullanıldığı görülür. Diğer taraftan şiirlerinde, hastalık olgusunu hakiki manasıyla irşat ve vaaz maksatlı kullanan şairler de göze çarpmaktadır. Bu çalışmada "hastalık" halinin Klasik Arap şiirinde estetik bir öğe olarak nasıl kullanıldığı incelenmiştir. Farklı temada şiirlerden örnekler seçilerek hastalığın Arap şiirinde hangi amaçlarla ele alındığına çeşitli açılardan bakılmıştır. Hastalık motifinin Klasik Arap edebiyatında oldukça belirgin bir şekilde gazel şiirlerinde kullanıldığı, sevgilinin göz ve bakışlarının yaptığı etkinin hastalık ile ifade edilmesinin klişe haline geldiği anlaşılmıştır. Farklı dönemlere ait muhtelif temalardaki Arap şiiri okumalarında "hastalık" olgusuna sıklıkla değinildiğinin fark edilmesi bu çalışmanın hareket noktasını oluşturmuştur. Çalışmada, Cahiliyeden Abbasilere kadar geniş bir zaman diliminde değişik muhtevada şiirler ele alınmış ve şairlerin hastalık olgusunu hangi bağlamda şiirlerinde kullandığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın akademik sınırlılığı göz önünde bulundurularak belli başlı şairlerin şiirleri seçilmiştir. Görüldüğü kadarıyla Arap şairlerin elinde "hastalık" olgusu birden fazla amaç için kullanılmıştır. Elde edilen bulgular şu şekilde sıralanabilir: Gazel şiirlerinde "hastalık", şairin yaşadığı yoğun aşk duygusunu ifade etmek için sıklıkla başvurduğu bir motif olmuştur. Şair kavuşamama, ayrılık, karşılık görmeme gibi durumların neden olduğu çöküntülü halini hastalık olarak nitelendirmiştir. Bunun örneklerine sıklıkla rastlanılmıştır. Hastalık halini ifade etmek için kullanılan kelime ve terkipler Arap şiirinde zamanla klişe halini almıştır. En çok kullanılanlar;**سقم، مرض، داء** kelimeleridir. Gazel dışındaki hikmet ve züht temalı şiirlerde şairler çoğunlukla ahlaki sorunları, kişilik bozuklukluları ve zihinsel yetersizlikleri birer hastalık olarak takdim etmişlerdir. Sık olmamakla birlikte bazı şairlerin hastalığı gerçek manasıyla şiirlerinde işlediği ve hastalara teselli bağlamında tavsiyeleri nazma döktüğü gözlemlenmiştir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili ve belagati, klasik Arap şiiri, hastalık, gazel, aşk.

Illness Motif in Classical Arabic Poetry

Abstract

Singing beautiful poetry is a proud virtue of Arabs. They are eulogy, hamaset, ghazal, dirge and so on. While singing poems on main themes, they added patterns in different colors to their poems by using some elements frequently. One of these patterns is the "illness" motif, which can be used for many aesthetic purposes. While the Arab poet sometimes likens his lover's gaze to a disease, he sometimes expresses the pain of separation with a morbid condition rooted in the body. The negative images evoked by the phenomenon of illness were found quite appropriate for most poets in expressing the intensity of emotion in poetry. Therefore, it is seen that the motif in question is frequently used in Arabic poetry. On the other hand, poets who use the phenomenon of illness in its true sense for guidance and preaching are also striking in their poems. In this study, it was examined how the state of "illness" was used as an aesthetic element in Classical Arabic poetry. By choosing examples from poems with different themes, the purposes for which the disease is handled in Arabic poetry are looked at from various angles. It has been understood that the motif of illness is used quite prominently in ghazal poems in Classical Arabic literature, and it has become a cliché to express the effect of the lover's eyes and gaze with illness. Realizing that the phenomenon of "illness" is frequently mentioned in the readings of Arabic poetry on various themes from different periods, this has formed the starting point of this study. In the study, poems with different content were handled in a wide period of time from the Ignorance to the Abbasids and it was tried to determine in which context the poets used the phenomenon of illness in their poems. Considering the academic limitations of the study, the poems of major poets were selected. As can be seen, the phenomenon of "disease" in the hands of Arab poets has been used for more than one purpose. The findings can be listed as follows: In the ghazal poems, "illness" has been a motif that the poet frequently resorted to express the intense love feeling he experienced. The poet described his depressed state caused by situations such as not being able to meet, separation, and not being reciprocated as an illness. Examples of this are often found. The words and compositions used to express the state of illness have become clichés in Arabic poetry over time. The most commonly used words are **سقم، مرض، داء**. In poems with the theme of wisdom and asceticism, apart from the ghazal, poets mostly presented moral problems, personality disorders and mental deficiencies as diseases. Although not often, it has been observed that some poets deal with the disease in its true sense in their poems and put the advice into verse in the context of consolation to the patients.

***Keywords**:* Arabic language and eloquence, classical Arabic poetry, disease, gazel, love.

Mütenebbî Şiirlerindeki Teşbihlere Tema Eksenli Genel Bir Bakış

Doç. Dr. Adnan ARSLAN
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
adnan.arslan@bilecik.edu.tr
Orcid: 0000-0002-3989-6612

Özet

Diğer ifade biçimlerinden herhangi biriyle kıyaslanamayacak derecede estetik imgeler uyandırmaya elverişli olan teşbih sanatı, kapalı olanı açık, uzakta olanı ise yakınlaştırmak için kullanılır. Teşbihlerle, maksut manayı hayalde somutlaştırarak güzeli tahsin, çirkini ise takbih etmenin en etkin biçimi sağlanmış olur. Bu hususiyetlerinden dolayıdır ki teşbih, şairlerin sıklıkla başvurduğu söz sanatları arasındadır. Klasik Arap şiiri denildiğinde ilk akla gelen isimlerden olan Mütenebbî de söz konusu sanatı Arap şiirinde kendine özgü üslubuyla kullanmıştır. Şair methiye, hiciv, gazel vb. temalı şiirlerinde aktarmak istediği manayı, ona en uygun düşecek teşbihler yardımıyla tasvir etmekte başarılı sayılmıştır. Pek çok araştırmacıya göre Mütenebbî'nin edebi hüneri onun teşbihlerindeki ustalığında saklıdır. Arap edebiyat eleştirmenlerine göre Mütenebbî, Arap şiirinde teşbih sanatının en nadide örneklerini sunan şairlerden birisidir. Şair, hayalin engin genişliğini zorlayan mantıki bağlarla, eşya arasında hayranlık uyandıracak irtibatlar kurmuştur. Olgu ve olaylar arasında şairin attığı düğümler zevkiselim sahibi edebiyatçılar tarafından takdir gördüğü için bu teşbihler asırlar boyu başka şairler tarafından taklit edilmiştir. Bu bakımdan Mütenebbî'nin Arap şiirinin tekâmülüne büyük bir katkısı olmuştur denilebilir. Şairin divanı onun anavatanı olması hasebiyle başta Irak olmak üzere pek çok Arap ülkesi üniversitelerinde incelemeye konu olmuştur. Bu çalışmada, Mütenebbî'nin şiirlerinde başvurduğu teşbih sanatının bazı örnekleri eleştirel bir bakış açısı ile ele alınmıştır. Okur merkezli serbest bir yaklaşımla şairin teşbihleri, klasik şiir eleştirmenlerinin kriterleri çerçevesinde incelenmiştir. Görüldüğü kadarıyla Mütenebbî, zımnî teşbih denilen kapalı benzetmelerde oldukça maharetli olup kıvrak bir zekânın mahsulü teşbihlerle methiyelerini süslemiştir. Bu tür teşbihlerde şair önce bir iddia cümlesine yer vermekte, ardından bu iddiasını teyit etmek için ispat cümlesi hükmünde bir kaziye cümlesi getirmektedir. Mütenebbî'nin kaside girişlerinde sıklıkla yer verdiği bir motif de ayrılıktır. Şair kasidelerinin çoğunda usul ittihaz ettiği teşbîb bölümlerinde sevgilisinden ayrı düşmüş olmanın çilesini çektiğini dile getirmeyi önemser. Şair girişte bahsettiği bu acıları teşbihlerle ifade eder. Mütenebbî'nin maharetini gösterdiği en güçlü alanlardan birisi de savaş tasvirlerinde kendisini göstermektedir. Şair savaş alanında yaşananlara birebir tanıklık etmiş ve özellikle savaş sevdalısı gördüğü Seyfüddevle ile pek çok savaşa bizzat katılmıştır. Bu yüzden şairin teşbih sanatını ustaca kullandığı şiirlerinin önemli bir kısmı savaş şiirleridir.

Anahtar Kelimeler: Arap dili ve belâgati, klasik Arap şiiri, Mütenebbî, teşbih, edebiyat eleştirisi.

A Critical Reading at Similes in al-Mutanabbi's Poems

Abstract

The art of simile, which is suitable for evoking aesthetic images that cannot be compared with any of the other forms of expression, is used to bring the closed open and the far closer together. With similes, the most effective form of estimating the beautiful and the disapproving of the uglier is achieved by embodying the purposeful meaning in the imagination. Because of these characteristics, simile is among the rhetoric that poets frequently refer to. Al-Mutanabbi, who is one of the first names that come to mind when classical Arabic poetry is mentioned, used the art in Arabic poetry with his unique style. Poet praise, satire, ghazal etc. He was considered successful in describing the meaning he wanted to convey in his themed poems with the help of similes that would most suit him. According to many researchers, al-Mutanabbi's literary talent is hidden in his mastery of similes. In Arab literary critics' opinion, al-Mutanabbi is one of the poets who presents the most precious examples of the art of simile in Arabic poetry. The poet has established admirable connections between things with logical ties that force the vast breadth of the imagination. These similes have been imitated by other poets for centuries, as the knots that the poet threw between facts and events were appreciated by the sensible writers. In this respect, it can be said that al-Mutanabbi made a great contribution to the evolution of Arabic poetry. Since the poet's divan is his homeland, it has been the subject of study in the universities of many Arab countries, especially Iraq. In this study, some examples of the art of simile that al-Mutanabbi refers to in his poems are discussed with a critical point of view. With a reader-centered free approach, the poet's similes were examined within the framework of the criteria of classical poetry critics. As it can be seen, al-Mutanabbi was very skillful in closed similes called implicit similes and embellished his praises with similes, the product of a quick wit. In such similes, the poet first includes a statement of claim, and then introduces a sentence of argument, like a proof sentence, to confirm this claim. Another motif that al-Mutanabbi frequently includes in his ode entries is separation. The poet cares about expressing that he suffers from being separated from his lover in the –tasbib- sections he uses in most of his odes. The poet expresses these pains mentioned in the introduction with similes. One of the strongest areas in which al-Mutanabbi showed his skill is in his depictions of war. The poet personally witnessed what happened on the battlefield and personally participated in many wars, especially with Sayf al-Dawla, whom he saw as a war lover. Therefore, an important part of the poems in which the poet uses the art of simile skillfully are war poems.

Keywords: Arabic language and rhetoric, classical Arabic poetry, al-Mutanabbi, simile, literary criticism.

الإيقاع الدَّاخليّ في شعر عبدالله بن المعتزّ

Dr. Hazem KAJOUJ
جامعة سلجوق
hazem.kaj@gmail.com
Orcid: 0000-0002-2458-6945

المُلخَّصُ

يَتَناوَلُ هذا البحثُ الإيقاعَ المُوسيقيّ الدَّاخليَّ في شعرٍ واحدٍ مِنْ أهمّ شُعراءِ العصرِ العبّاسيّ وهو عبدالله ابن المعتزّ، الَّذي أشارَ القُدماء والمُحدَثونَ إلى قيمةِ شعرهِ الفنيّة وَلا سِيَّما قُدرتُه على التَّصوير، وقَد دَرَسَها كثيرٌ منَ الباحثين، أمّا الدِّراسات الإيقاعيّة فكانت لا تَعدُو أن تكونَ دِراساتٍ سطحيةً بعيدةً عن العُمقِ تَتَناولُ الأوزانَ العَروضِيّة فِي شِعرِ ابنِ المُعتزّ، البُحورَ، والقَوافي، وحروف الرَّويّ الَّتي اعتمدَ عليها الشّاعر في بناء قصائده، و تَكادُ هذه الدِّراسات تَقتصر ـ غالباً ـ على الإيقاع الخارجيّ فقط لذلكَ ارتأى هذا البحث أن يتناولَ الإيقاعَ الدّاخليّ عندَ ابن المعتزّ كظاهرةٍ أسلوبيَّةٍ وأداة فنيّةٍ اعتمد عليها الشاعر للكشف عن معانيهِ، وتصوير أحاسيسهِ، وتجربتهِ الشعوريَّة، ونَقلها إلى المُتَلّقي. أمّا منهج البحث فقد اعتمدَ الباحث فيهِ المنهجَ التّحليلي الاستقرائيّ، والّذي يقوم على تحليل النّصوص، واستقراء ما فيها من منابع الإيقاع الدّاخليّ والكشف عن وظيفتها الأسلوبيّة، كأداةٍ من أدوات الشّاعر الفنيّة. واقتضت طبيعة البحث إلى تقسيمهِ إلى المباحث الآتية: مقدّمة مَهَّدت للموضوع ومباحث نظريَّة عرّفت بابن المعتزّ ومكانته في الأدب العربيّ، ثمّ مبحثٌ تناولَ الإيقاعَ في الشِّعرِ ودوره في البناء الفنيّ للقصيدة، ثم انتقلَ البحث إلى الكشف عن منابع الإيقاع الداخليّ في شعرابن المعتزّ، ثمّ انتهى البحث بخاتمة لَخَّص فيها الباحث أهمّ النّتائج الَّتي تَوَصَّلَ إليها البحث. ومن النتائج الّتي تَوصّل إليها البحث تنَوُّع منابع الإيقاع الدّاخلي لدى الشّاعر، وقد استطاع ابن المعتزّ بهذهِ المنابع أن يكسر رتابةِ الوزن الّتي تتجلى بوحدة البحر، من خلال الإيقاعات الموسيقيّة المختلفة الّتي تجلّت في تكرار الحروف والأوزان والجناسات وغيرها، وكان الإيقاع الدّاخليّ من أهمّ الأدوات الفنيّة التّي وَظَّفها الشّاعر للكشف عن معانيهِ، والَّتي لا تقِلُّ أهميّة عن الأدوات البلاغيّة الَّتي برعَ فيها ابن المعتزّ.

الكَلِماتُ المفتاحيّة: الأدب العربيّ، العصر العبَّاسيّ، ابن المعتزّ، الشِّعر، الإيقاع الدَّاخليّ.

The Internal Rhythm in the Poetry of Abdullah Ibn Al-Moataz

Abstract

This research deals with the internal musical rhythm in the poetry of one of the most important poets of the Abbasid Era, Abdullah Ibn Al-Moataz. The ancients and the moderns referred to the artistic value of his poetry, especially his ability to depict, and many researchers have studied it. As for the rhythmic studies, they were no more than superficial studies far from the depth, dealing with the prosodic weighs of the poetry of Ibn Al-Moataz, the meters, the rhymes, and the final letters on which the poet relied in building his poems. Mostly these studies are almost limited to the external rhythm only, so this research decided to deal with the internal rhythm of Ibn Al-Moataz as a stylistic phenomenon and an artistic tool on which the poet relied to reveal his meanings, to depict his feelings and his poetric experience, and to convey them to the recipient. As for the research approach, the researcher adopted the inductive analytical approach, which is based on analyzing the texts, extrapolating the sources of internal rhythm

in them, and revealing their stylistic function, as one of the poet's artistic tools. The nature of the research necessitated dividing it into the following sections: An introduction that paved the way for the topic, theoretical investigations that gave Ibn Al-Moatazand his strong place in Arabic literature, then a topic that dealt with rhythm in poetry and its role in the artistic construction of the poem, then the research moved to revealing the sources of internal rhythm in Ibn Al-Moataz poetry, then ended with a conclusion which summarized the most important findings of the research. Among the results reached by the research is the diversity of the sources of the poet's internal rhythm, and with these sources Ibn Al-Moataz was able to break the monotony of the meter that is manifested in the unity of the meters, through the different musical rhythms that were manifested in the repetition of letters, weights, anagrams, etc., and the internal rhythm was one of the most important artistic tools that the poet employed it to reveal its meanings and which are no less important than the rhetorical tools Ibn Al-Moataz has excelled in.

Keywords: Arabic literature, Abbasid Era, Ibn Al-Moataz, the internal rhythm.

Eski Arap Şiirinin İntikalinde Râvîlerin Rolü

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERSÖNMEZ
Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi
hersonmez46@gmail.com
Orcid: 0000-0002-7875-9960

Özet

Bu bildirimizde Arap Edebiyatının en önemli unsurlarından birisi olan, Cahiliye dönemi şiirlerinin sonraki nesillere intikalinde mühim bir rol oynayan râvîlerin bu süreçteki rolleri üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Eski Arap şiiri Cahiliye dönemi Araplarının hayatlarında çok önemli bir yer tutmaktadır. Cahiliye Arapları şiirlerinde toplumun bütün yönlerine temas etmeye çalışmışlardır. Dolayısıyla eski Arap şiiri Cahiliye dönemi Araplarının bir bakıma bilgi hazinesini oluşturmaktadır. Bu anlamda bu bilgi birikiminin sonraki nesillere rivayeti de büyük önem taşımaktadır. Araplar eski dilsel ve târihî malzemeyi hicri II. asrın sonu III. asrın başlarında derlemeye başlamıştır. Bu tarihten önce şiirin intikalinin ve insanlar arasında yayılmasının tek yolunun râvîlerin rivayetleri olduğu görülmektedir. Bu nedenle rivayet Arap edebî mirasının temel aktarım aracı olmuştur. Bu şiirlerin rivayeti üç şekilde olmuştur. Birincisi, şairlerin birbirinin şiirini rivayeti; ikincisi, her kabilenin kendi şairlerinin şiirlerini rivayeti; üçüncüsü ise farklı kabilelerden şiir râvîlerinin meclislerde ve edebi toplantılarda daha önce ezberledikleri bazı şiirleri rivayet etmeleri şeklindedir. Dolayısıyla burada râvîlere çok ciddi iş düşmektedir. Zira şiirin sonraki nesillere doğru bir şekilde aktarılması bir anlamda râvîlerin şiir rivayetini düzgün bir şekilde yapmalarına bağlıydı. Bu anlamda baktığımız zaman şiir rivayetine Basra ve Kûfe şehirlerinde çok fazla önem verildiğini söyleyebiliriz. Bu sebeple dil alimlerinin oluşturduğu iki ayrı şiir rivayet ekolü meydana gelmiştir. Bu ekolleri önemli bazı râvîler temsil etmektedir. Bu anlamda Basra ekolüne, Ebû Amr b. A'la (ö. 154/771) ve Halefu'l-Ahmer (ö. 180/796); Kûfe ekolüne de Hammâd er-Râviye (ö. 160/776-77) ve Mufaddal ed-Dabbî (ö. 178/794) öncülük etmiştir. İki ekol birtakım metot farklılığından dolayı birbirlerini eleştirmiş ve birbirlerine karşılıklı ithamlarda bulunmuşlardır. Her ne kadar Basra-Kûfe çekişmesinden kaynaklı olarak eleştiriler karşı taraftan gelse de aynı ekole mensup bazı dilcilerin de birbirlerini uydurma ve yanlış isnatla suçladığı görülmektedir. Kûfeli Mufaddal ed-Dâbbî'nin Hammâd'a yaptığı eleştirileri bu minvalde değerlendirebiliriz. Bu bağlamda, çalışmamızda her iki ekolün temel özelliklerine temas edilmiş, râvîlerin şiir rivayetinde oynadığı önemli role değinilip onlarla ilgili yapılan bazı rivayetler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap dili ve belâgatı, râvî, rivayet, şiir, Basra, Kûfe.

The Role of Narrators in the Transmission of Ancient Arabic Poetry

Abstract

In this study, it has been tried to emphasise the role of the narrators, who played an important role in the transmission of the poems of the Jahiliyyah period, one of the most important elements of Arabic literature, to the next generations, in this process. During the jahiliyyah, Old Arabic poetry has a very important place in the lives of the Arabs. The Jahiliyyah Arabs tried to touch all aspects of society in their poetry. Therefore, old Arabic poetry constitutes a kind of knowledge treasure of the them. In this sense, the narrations of knowledge to the next generations is also of great importance. The Arabs began to collect old linguistic and historical material at the end of the second and beginning of the third centuries. Before this date, the only way for poetry to be transmitted and spread among the people was through the narrators. For this reason, narration has been the main way of transmission of Arabic literary heritage. The narration of poems took three forms. Firstly, poets narrating each other's poems; secondly, each tribe narrating the poems of its own poets; and thirdly, poetry narrators from different tribes narrating some poems that they had memorised before in assemblies and literary meetings. Therefore, the narrators have a very serious job here. Because the correct transmission of poetry to the next generations depended in a sense on their proper narration of poetry. In this sense, it can be said that the narration of poetry was very important in Basra and Kufa. For this reason, two different schools of poetry narration formed by language scholars have emerged. These schools are represented by some important narrators. In this sense, the school of Basra was led by Abū 'Amr b. 'A'la (d. 154/771) and Khalaf al-'Ahmar (d. 180/796), and the school of Kufa by Hammād al-Rāwiya (d. 160/776-77) and Mufaddal al-Dabbī (d. 178/794). Due to some methodological differences between the two schools, they criticised each other and made mutual accusations. Although the criticisms came from the other side due to the Basra-Kūfah rivalry, it is seen that some scholars belonging to the same school also accused each other of fabrication and false attribution. It can be evaluated the criticisms of Mufaddal al-Dābbī from Kufa against Hammād in this context. By the way, we have touched upon the basic features of both schools of thought, the important role of the narrators in the narration of poetry, and evaluated some of the narrations about them.

Keywords: Arabic language and rhetoric, narrator, narration, poetry, Basra, Kufa.

George Orwell'ın "Bin Dokuz Yüz Seksen Dört" Romanı ile Gâde es-Semmân'ın "Kevâbîsu Beyrut" Adlı Romanında Güçsüzlük Duygusu Olarak Yabancılaşma Olgusu

Ayşegül Savaşan
İstanbul Üniversitesi SBE
savasanaysegul@gmail.com
Orcid: 0000-0002-1040-9809

Özet

Yüzyıllardır pek çok düşünür tarafından farklı şekillerde tanımlanan yabancılaşma, günümüzde daha çok yaşadıkları ortama uyum sağlayamayan insanların durumunu anlatmak için kullanılmaktadır. Yabancılaşma açıklanırken genelde modern hayata geçiş sürecindeki insandan bahsedilse de savaş ve toplumun genelini etkileyen toplumsal olaylar sırasında bu duygu daha yoğun bir şekilde hissedilmektedir. Yabancılaşma konusu üzerinde çalışmalar yapan Amerikalı sosyal psikolog Melvin Seeman, kavramı sosyo-psikolojik açıdan incelemiş ve çeşitli yabancılaşma şekillerinden bahsetmiştir. Yabancılaşmanın toplumda beş farklı şekilde görünebileceğini ifade eden Seeman, ayrıca bunların ortaya çıkmasına neden olan sosyal koşulları ve bu yabancılaşma durumlarının davranışsal sonuçlarını da araştırmıştır. Yabancılaşma kavramını güçsüzlük, anlamsızlık, normsuzluk, yalıtılmışlık ve kendine yabancılaşma olmak üzere çeşitlere ayıran Seeman, ilk sırada saydığı güçsüzlük duygusunu Marx'ın ele aldığı kapitalist toplumdaki işçinin durumuyla ilişkilendirmiştir. Kendi çalışması, kendi ürünü hakkında hiçbir karar alma yetkisi bulunmayan işçinin durumu tam olarak bu güçsüzlük kelimesiyle ifade edilebilir. Edebiyatta en sık karşımıza çıkan yabancılaşma şeklinin güçsüzlük olduğunu söyleyen Seeman, bu çeşit bir yabancılaşmanın bireyin etrafında olup bitenler ya da olmasını istediği şeyler üzerinde bir kontrolünün olmaması, bunlara kendi davranışlarının karar verebileceğine inanmamasından kaynaklandığını düşünmektedir. Bu tür bir yabancılaşma, çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir olsa da savaşlar gibi bütün toplumu etkileyen olaylarda insanlar kendilerini daha güçsüz ve çaresiz hissetmektedir. Bu dönemlerde yazılan edebi eserlerde de bunun etkileri görülmektedir. Biri 2. Dünya Savaşı'nın hemen ardından, diğeri de Lübnan iç savaşı sırasında yazılmış iki romanı ele alan bu çalışmanın amacı, George Orwell'ın "*Bin Dokuz Yüz Seksen Dört*" romanı ile Gâde es-Semmân'ın "*Kevâbîsu Beyrut*" adlı romanında, güçsüzlük duygusu olarak yabancılaşma olgusunu karşılaştırmalı olarak incelemektir. Farklı ülkelerde ve farklı toplumsal şartlar altında yazılmış olan iki romanda da insanlar, sürekli devam eden savaş hali, yönetimde bulunan güçlerin baskıları ve kendilerinin dışında gelişen olaylar yüzünden güçsüzlük duygusunu fazlasıyla hissetmektedir. Bu romanlardaki karakterlerin karşısında güçsüz kaldıkları baskı araçları farklı olsa da bireyin etrafında yaşananlar üzerinde hiçbir kontrolünün olmadığı durumları ifade etmek için kullanılan güçsüzlüğün iki romanda da insanların hayatlarının her anında var olan bir durum olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılaşma, 1984, Kevâbîsu Beyrut, 2. Dünya Savaşı, Lübnan İç Savaşı.

The Phenomenon of Alienation as a Feeling of Powerlessness in the Novel of Nineteen Eighty-Four by George Orwell and Kevâbîsu Beyrut (Beirut Nightmares) by Gâde Es-Semmân

Abstract

The alienation which was defined in many ways by many philosophers for centuries, is used to explain the situation of the people who can not adopt to the environment they live in nowadays. While explaining alienation, the person who is in the process of the transition to the modern life is mentioned generally, but this feeling is felt intensely during wars and social events that affect society. Melvin Seeman, an American social psychologist who has worked on the subject of alienation, has examined the concept from a socio-psychological point of view and mentioned various forms of alienation. Stating that alienation can appear in five different ways in society, Seeman also investigated the social conditions that led to their emergence and the behavioral consequences of these alienation situations. Seeman, who divided the concept of alienation into types as powerlessness, meaninglessness, normlessness, isolation and self-alienation, related the feeling of powerlessness, which he counted in the first place, with the situation of the worker in the capitalist society, which Marx discussed. The state of the workers, who have no power to make any decisions about their own works, their own products, can be expressed precisely by the word of powerlessness. Saying that the most common form of alienation in literature is powerlessness, Seeman thinks that this kind of alienation stems from individuals' lack of control over what is happening around them or what they want to happen, and do not believe that their own behavior can decide them. Although this kind of alienation may occur for various reasons, people feel more powerless and helpless in events that affect the whole society, such as wars. The effects of this can also be seen in the literary works written in these periods. The aim of this study, which deals with two novels, one written just after World War II and the other during the Lebanese Civil War, is to comparatively examine the phenomenon of alienation as a feeling of powerlessness in the novel of Nineteen Eighty-Four by George Orwell and Kevâbîsu Beyrut (Beirut Nightmares) by Gâde Es-Semmân. In both novels, which were written in different countries and under different social conditions, people feel the feeling of powerlessness due to the constant state of war, the oppression of the government and the events that take place outside of them. Although the means of oppression against which characters in these novels are powerless are different, it is seen that the powerlessness, which is used to express the situations in which the individual has no control over the events around him, is a situation that exists in every moment of people's lives in both novels.

Keywords: Alienation, 1984, Kevâbîsu Beyrut, 2nd World War, Lebanese Civil War.

الأَخطاءُ الكلاميّةُ الشَّائعةُ لدَى مُتعلِّمي العربيةِ من النَّاطقين بغيرِها، المُشكلات والحلول (طُلاب المستوى المتوسط بالسنةِ التحضيريّة أنموذجا)

Dr. Öğr. Üyesi Mohamed Abdelrehem
Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Yabancı Diller Yüksek Okulu
mohamed.abdelrehem@gibtu.edu.tr
Orcid: 0000-0002-9067-3027

الملخص

يرنو دارسو اللغة العربية من غير الناطقين بها إلى إجادتها والتمكُّن من مهاراتها الأربع، ويتفاوت إتقان كلّ مهارة على حدة بحسب عوامل مختلفة بعضها يرجع إلى طبيعة تلك المهارة وبعضها يرجع للدارس ذاته، وتعدُّ مهارة المحادثة ذروة هدف معظم الدارسين إلا أنهم –غالبا- يصطدمون بواقع مخالفٍ لآمالهم؛ فيجدوا أنفسهم أجادوا المهارات الأخرى من كتابة وقراءة واستماع بل وتمكُّنٍ من قواعد اللغة -أحيانا كثيرة- غير أنهم عند إنتاج الحديث يجدون أنفسهم مُتعثرين ويخرج الكلام على غير ما أرادوا وغير ما ظنّوا، وبالنظر لتلك الأخطاء الكلامية نجد أنها تفاوتت من حيث مستويات اللغة كما أنها تباينت من حيث الشيوع والتكرار؛ لذا يهدف البحث إلى تحديد الأخطاء اللغوية الشائعة في الحديث الشفهي والقيام بدراستها وبيان أنواعها وتفسير الأسباب المحتملة وراء تلك الأخطاء لدى طلاب اللغة العربية الناطقين بغيرها من طلبة السنة التحضيرية بكلية الإلهيات بجامعة غازي عنتاب للعلوم الإسلامية والتكنولوجيا" المستوى المتوسط"، وبناء على ما سبق جاء سؤال البحث الأساس: ما أبرز الأخطاء الكلامية لدى هؤلاء الطلاب وما نسبة شيوعها على ألسنتهم؟ واستعان الباحث بالمنهج الوصفي التحليلي معتمدا على أداتين بحثيتين؛ إحداهما: مجموعة تسجيلات فيديو للفئة الهدف في أثناء حديثهم حول موضوعات مختلفة تم تفريغ مادتها بغيةَ تحديدها وتقديم تفسير لها والوقوف على الأسباب الدافعة لتلك الأخطاء، ومن ثمَّ اقتراح الحلول المناسبة من وجهة نظر الباحث، أما الأداة الثانية: استمارة لتحليل أخطاء المحادثة جمعت معظم الأخطاء الكلامية وقامت بتصنيفها وتحليلها، ويتوقع الباحث استطاعة حصر هذه الأخطاء الشائعة وتقديم حلولا عملية لمعالجتها.

الكلمات المفتاحية: الأخطاء الكلامية، الشائعة، المحادثة، المشكلات، الناطقين بغيرالعربية.

Common Verbal Mistakes, Problems and Solutions among Non-Arabic Learners (Intermediate Students in The Preparatory Class As Models)

Abstract

Non-native speakers of the Arabic language aspire to master it and master its four skills, and the mastery of each skill varies according to different factors, some of which are due to the nature of that skill and some of which are due to the learner himself**.** Conversational skill is the pinnacle of the goal of most students, but they often encounter a reality that contradicts their hopes. So they find themselves mastering other skills such as writing, reading, listening, and even mastering the grammar of the language - many times - but when producing the hadith they find themselves stumbling and the words come out different from what they wanted and thought. In view of these verbal errors, we find that they varied in terms of language levels, and they also varied in terms of prevalence and repetition. Therefore,

the research aims to identify the common linguistic errors in oral speech, study them, indicate their types, and explain the possible reasons behind those errors among students of the Arabic language speaking in other languages from the preparatory year students at the Faculty of Theology at Gaziantep University of Islamic Sciences and Technology "intermediate level". Based on the foregoing, the main research question came: What are the most prominent verbal errors among these students and what is the percentage of their prevalence on their tongues? The researcher used the analytical descriptive approach, relying on two research tools. One of them is a group of video recordings of the target group while they were talking about various topics, whose material was extracted, in order to identify them, provide an explanation for them, and find out the reasons for those errors, and then propose appropriate solutions from the researcher's point of view. As for the second tool: a questionnaire for analyzing conversational errors, most of the verbal errors were collected, classified and analyzed. The researcher expects to be able to limit these common errors and provide practical solutions to address them.

Keywords: Verbal errors, common, conversation, problems, non-arabic speakers.

Molla Muhammed ed-Dâğıstânî'nin Şerhu Mukaddimeti Sa'dînî'nin Tahlîl ve Tahkîki

Doç. Dr. Mahmut TEKİN
Şırnak Üniversitesi
mahmuttekin83@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-8823-0972

Özet

Diğer ilimlerin yanı sıra Arap dili ve edebiyatında da şerh, bir telif türü olarak zuhur etmiştir. Asırlar öncesine dayanan şerh geleneğinin ne zaman ortaya çıktığı bilinmemektedir. Ancak özellikle Memlûkler ve Osmanlılar döneminde kök salmıştır. Farklı sebepler çerçevesinde şerhler genellikle bütün olarak ele alınarak vuzuha kavuşturulmuştur. Yalnız bir metnin sadece gerekli görülen yerlerinin çalışmaya konu edilmesi gibi istisnai durumlar da mevcuttur. Örneğin Ebu'l-Kâsım ez-Zemahşerî'nin (ö. 538/1144) *el-Keşşâf ʿan Hakâʾikı Ğavâmidi't-Tenzîl ve ʿUyûni'l-Ekâvîl fî Vucûhi't-Teʾvîl*'i, Nâsıruddîn el-Beydâvî'nin (ö. 685/1286) *Envâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Teʾvîl'i*, Sa'duddîn et-Teftâzânî'nin (ö. 792/1390) *Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî*'i, Ebu't-Tâhir el-Firûzâbâdî'nin (ö. 816/1413) *el-Kâmûsu'l-Muhît*'i ve Celâluddîn ed-Devvânî'nin (ö. 908/1502) *Şerhu'l-ʿAkâʾidi'l-ʿAdudiyye*'si yalnızca mukaddimeleri şerh edilen eserlerdendir. Eserlerin mukaddimeleriyle ilgili yapılan çalışmalar da göze çarpmaktadır. Bu tür çalışmalar, geniş bir literatür alanına yayılmıştır. Çalışmamızın bir bölümünü teşkil eden eser, Teftâzânî'nin *Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî* adlı şerhidir. Bu eser, yazıldığı günden bu yana İslâm âleminin farklı medreselerinde okutulan İbrâhîm ez-Zencânî'nin (ö. 654/1256) '*İzzî* ismiyle meşhur olan metninin şerhidir. Teftâzânî'nin şerhi, ilim ehli arasında tıpkı ana metni gibi teveccüh görerek eğitim kurumlarında sıra ders kitapları arasında yerini almıştır. Hâlâ medreselerde öğretilen kitaplar arasında yer almaktadır. Bir kitabın onlarca âlimin dikkatini üzerine çekmesi ve çok sayıda bilimsel araştırmaya konu olması onun kıymetli bir yapıt olduğuna delil oluşturur. Teftâzânî'nin mezkûr şerhi üzerine Sa'dullâh el-Berde'î, Abdulhakk el-Câvî (ö. 1324/1906), Ebu'l-Fadl Celâluddîn es-Suyûtî eş-Şâfiî (ö. 911/1505), Şemsuddin Muhammed b. 'Ali el-Halebî (ö. H. 933), Ebû İshâk Burhânuddîn el-Lekânî (ö. 1041/1632), Muhammed b. Kâsım el-Ğazzî (ö. 918/1513), Abdulhakîm ed-Derşevî ve Molla Muhammed ed-Dâğıstânî gibi âlimlerin bazıları şerh, bazıları da hâşiyeler kaleme almışlardır. Derşevî ve Dâğıstânî, eser üzerine şerh telif etmişlerse de yalnızca mukaddimesini esas almışlardır. Derşevî'nin eseri âlimler arasında meşhur olup halen Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Bölgesi'nde bulunan medreselerde okutulmakta ve ezberletilmektedir. Ancak Dâğıstânî'nin kıymetli eseri şimdiye kadar mahtut olduğundan ilim çevrelerinin istifadesine sunulamamıştır. Bu akademik çalışmayla birlikte Dâğıstânî'nin nadide eseri; tahkik ve tahlil edilerek ilim çevresinin istifadesine sunulmuştur. Tahlil kısmı; risâlenin yazılış gayesi, içeriği, dili, üslubu ve şerh yöntemi gibi başlıklarla çerçevelenmiştir. Dâğıstânî, Teftâzânî'nin mukaddimesinde geçen öğeleri tafsilatlı bir şekilde analiz ederek belagat alanıyla ilgili yönlerini sade bir dille ortaya koymuştur. O, risâlesinde konuyla ilgili hakikat-mecâz, teşbih, kinâye, isti'ârenin musarraha ve mekniyye çeşitlerini, müşebbeh ve müşebbeh bih, vech-i şebeh

ve mursel teşbih gibi beyân ilmine ait çok sayıda terimi dile getirmektedir. Ayrıca Derşevî'nin yazdığı risâleyle mukayese edilerek aralarındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arap dili, şerh, Teftâzânî, Zencânî, Dâğıstânî.

The Analyzing And Verification Of Molla Muhammed ed-Dâğistânî's Şerhu Mukaddimeti Sa'dînî

Abstract

In addition to other sciences, annotation has emerged as a type of copyright in Arabic Language and Literature. It is not known when the annotation tradition, which dates back centuries, emerged. However, it took root especially during the Mamluks and Ottomans. Within the framework of different reasons, the annotations were generally handled as a whole and clarified. There are also exceptional cases such as only the necessary parts of a text are subject to the study. For example, Ebu'l-Kâsım ez-Zemahşerî's (d. 538/1144) *el-Keşşâf ʿan Hakâʾikı Ğavâmidi't-Tenzîl* and *ʿUyûni'l-Ekâvîl fî Vucûhi't-Teʾvîl*, Nâsıruddîn el-Beydâvî's (d. 685/1286) *Envâru't-Tenzîl* ve *Esrâru't-Teʾvîl*, Sa'duddîn et-Teftâzânî's (d. 792/1390) *Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî*, Ebu't-Tâhir el-Firûzâbâdî's (d. 816/1413) *el-Kâmûsu'l-Muhît*, and Celâlüddîn ed-Devvânî's (d. 908/1502) *Şerhu'l-ʿAkâʾidi'l-ʿAdudiyye* are among the works whose introductions only are annotated. Studies on the introductions of the works are also striking. Such studies span a wide range of literature. The work that constitutes a part of our work is Teftâzânî's annotation named *Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî*. This work is the annotation of the famous text of Ibrâhîm ez-Zencânî (d. 654/1256), which has been taught in different madrasahs of the Islamic world since the day it was written. Teftâzânî's annotation, like its main text, was favored among scholars and took its place among the textbooks in educational institutions. It is still among the books taught in madrasahs. The fact that a book attracts the attention of dozens of scholars and is the subject of many scientific researches constitutes evidence that it is a valuable work. On Teftâzânî's aforementioned annotation, some of the scholars such as Sa'dullâh el-Berde'î, Abdulhakk el-Câvî (d. 1324/1906), Ebu'l-Fadl Celâluddîn es-Suyûtî eş-Şâfiî (d. 911/1505), Şemsuddin Muhammed b. 'Ali el-Halebî (d. H. 933), Ebû İshâk Burhânuddîn el-Lekânî (d. 1041/1632), Muhammed b. Kâsım el-Ğazzî and Kasim Abdulhakîm ed-Derşevî ve Molla Muhammed ed-Dâğistânî (d. 918/1513), Abdulhakim ed-Dershevi and Molla Muhammed ed-Dâğistânî wrote annotations and some wrote apostille. Although Derşevî and Dâğistânî wrote annotations on the work, they only took the preface as a basis. Dershevî's work is famous among scholars and is still taught and memorized in madrasahs in the Eastern and Southeastern Regions of Turkey. However, Dâğistânî's precious work has not been presented to the benefit of scientific circles since it has been preserved until now. Along with this academic study, Dâğistânî's rare work has been examined and analyzed and presented to the benefit of the scientific community. The analysis part is framed with titles such as the purpose of writing, content, language, style and annotation method of the

treatise. Dâğistânî, by analyzing the elements in Teftâzânî's introduction in detail, revealed his aspects related to the field of rhetoric in a plain language. In his treatise, he expresses many terms related to the science of declaration such as truth-metaphor, simile, allusion, musarraha and mekniyye types of isti'are, musebbeh and musebbeh bih, vech-i shebeh and mursel simile. In addition, the similarities and differences between them were revealed by comparing them with the epistle written by Derşevî.

Keywords: Arabic language, commentary, Teftâzânî, Zencânî, Dâğistânî.

Şiir Tenkidinin Edebiyattan Kelam'a İntikali -Bâkıllânî'nin İ'câzu'l Kur'ân'ı Özelinde-

Dr. Öğr. Üyesi İrfan KAYA
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi
irfan.kaya@bilecik.edu.tr
Orcid: 0000-0002-6169-2202

Özet

Şiir tenkidi, edebi seviyesi yüksek toplumlarda gelişen şiir zevkinin bir yansıması olarak şair ve şiirlerinin, alanın uzmanları tarafından değerlendirilmesine yönelik genel bir adlandırmadır. Cahiliye Arap toplumunda şiir tenkidinin izlerine Mekke civarında kurulan panayırlarda bu işin duayenlerinin, şairler arasındaki yarışmalarda ortaya koydukları hakemliklerde rastlamaktayız. Henüz şiirle ilgili ıstılah ve taksimlerin oluşmadığı bu dönemde şiir tenkidi zevki selime ve fıtri duyumsamaya dayanmaktaydı. Kur'ân'ın indirilmesiyle beraber şiir bir sanat olarak Arap edibinin gözündeki biricik konumundan inmiş olsa da kısa sürede Kur'ân'ın ardından tekrar eski şöhretine kavuşmuştur. Hicri III. ve IV. asırda şairler arasında ortaya çıkan gelenekçi-yenilikçi ayrışması edebi tenkidin yeniden ortaya çıkmasında etkin bir faktör olmuştur. Ayrıca dönemin ünlü şairleri Ebu Temmam (ö. 231/846), Buhturî (ö. 284/897) ve Ebû Tayyib el-Mütenebbî'yi (ö. 354/965) ana aktörleri olarak gördüğümüz üslup çekişmeleri ve bunların taraftarları arasındaki tartışmalar da edebi tenkidin ortaya çıkışında bir diğer faktördür. Bu dönemde edebi tenkide dair kaleme alınan başlıca eserler arasında Asma'î'nin (ö. 216/831) *Fuhûletü'ş-Şuarâ*'sı, İbn Sellam el-Cumahî'nin (ö. 231/846) *Tabakâtu Fuhûli'ş-Şu'arâ*'sı, Sa'leb'e (ö. 291/904) ait *Kavâ'idu'ş-Şi'r* ve Kudâme b. Ca'fer'e (ö. 337/948) ait *Nakdu'ş-Şi'r* sayılabilir. Bütün bu eserlerde şiirler güzel çirkin gibi nitelemelere tabi tutulmuş, şiir sanatıyla ilgili ıstılahlar tanımlanmış ve taksimler yapılmıştır. Tüm bunlar dini veya kelami gayelerden uzak, salt edebi zevki duyumsama ve şiir kalitesini belirleme amacıyla kaleme alınmıştır. Edebiyat alanında bu gelişmeler yaşanırken İslami ilimlerin tefsir ve kelam gibi dallarında Kur'ân'ın i'câzı etrafında şekillenen tartışmalar ve sorunlar ele alınmakta, konuya dair telifler sunulmaktaydı. Özellikle kelamcılar tarafından Kur'ân'ın i'câzı meselesi belagat ile ilişkili olarak tartışılmakta ve çeşitli i'caz nazariyeleri kelam kitaplarında yerini almaktaydı. Bu bağlamda bir Eş'arî kelamcısı olan Ebu Bekr el-Bâkıllânî (ö. 403/1013) *İ'câzu'l-Kur'ân* isimli kitabıyla tartışmalara katkıda bulunmuş ve Kur'ân'ın i'câzına yönelik fikirleri ele almıştır. Bâkıllânî diğer kelamcılardan farklı olarak eserinde Kur'ân-şiir ilişkisine de değinmiş, Kur'ân'ın şiirden üstünlüğünü ortaya koymak için birçok şiiri değerlendirmiştir. Şiirleri tenkit ederken Kur'ân'ın i'câzını ispat etmeye çalışmıştır. Yaptığı şey aslında bir şiir tenkidi olan müellif bu yaklaşımıyla şiir tenkidini edebi bir bağlamdan kelam ilmiyle ilişkili bir noktaya taşımıştır. Bu çalışmada Bâkıllânî'nin bu yaklaşımının, edebi bir uğraş olarak şiir tenkidinden farkına değinilecektir. Müellifin eserinden örnekler zikredilerek edebi gayeden dini gayeye evrilen şiir tenkidinin tarihsel seyrinin Bakıllânî'de geldiği nokta değerlendirilecektir. Ayrıca müellifin şiir tenkidinde ortaya koyduğu üslup ele alınacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili belagatı, Bakıllânî, edebiyat, şiir, tenkit.

The Transmission of Poetry Criticism from Literature to the Kalam -In the Special of Baqıllani's İ'jazu'l-Qur'an-

Abstract

Poetry criticism is a general nomenclature for the evaluation of poets and their poems by experts in the field, as a reflection of the poetry taste developed in societies with a high literary level. We see the traces of criticism of poetry in the Jahiliyyah Arab society, in the fairs established around Mecca, in the arbitrations of the doyens of this business in the competitions between the poets. In this period, when the terms and divisions related to poetry were not formed yet, the taste for criticism of poetry was based on good and natural feeling. Although poetry, as an art, fell from its unique position in the eyes of the Arab literary with the revelation of the Qur'an, it regained its former fame in a short time after the Qur'an. The traditionalist-innovative contention between poets in the 3rd and 4th centuries Hijri has been an effective factor in the re-emergence of literary criticism. In addition, the stylistic conflicts that we consider the famous poets of the period Ebu Temmam (d. 231/846), Buhturi (d. 284/897) and Abu Tayyib al-Mutenebbi (d. 354/965) as the main actors and the debates between their supporters are also literary is another factor in the emergence of criticism. In this period, among the main works written on literary criticism, Asma'i's *Fuhûletü'ş-Şuarâ* (216/831) and *Tabakâtu Fuhûli'ş-Şu'arâ* by Ibn Sellam al-Cumahi (d. 231/846) *Kavâ'idu'ş-Şi'r* and *Nakdu'ş-Şi'r* belonging to *Kudame b.* Ja'far (d. 337/948) can be counted. In all these works, poems were subjected to qualifications such as beautiful and ugly, terms related to the art of poetry were defined and divisions were made. All of these have been written for the sole purpose of sensing literary taste and determining the quality of poetry, away from religious or theological purposes. While these developments were taking place in the field of literature, discussions and problems shaped around the i'jaz of the Qur'an in branches of Islamic sciences such as tafsir and kalam were discussed, and copyrights on the subject were presented. In this context, Abu Bakr al-Baqillani (d. 403/1013), an Ash'ari theologian, contributed to the discussions with his book *I'jâzu'l-Qur'an* and discussed the ideas about the i'jaz of the Qur'an. Different from other theologians, Baqillani also touched upon the relationship between the Qur'an and poetry in his work, and evaluated many poems to reveal the superiority of the Qur'an over poetry. While criticizing the poems, he tried to prove the i'jaz of the Qur'an. What he did was actually a criticism of poetry, and with this approach, the author moved the criticism of poetry from a literary context to a point related to the science of kalam. In this study, the difference of this approach of Baqillani from criticism of poetry as a literary pursuit will be discussed. By citing examples from the author's work, the historical course of poetry criticism, which evolved from a literary purpose to a religious goal, will be evaluated in Baqillani. In addition, the style of the author in his criticism of poetry will be discussed.

***Keywords**:* Arabic language and eloquance, Baqillani, literature, poet, criticism.

İlk Modern Arap Tiyatrosu'na Dair Tartışmalar Işığında Abraham Daninos ve *Nezâhatu'l-Muştâk*

Doç. Dr. Turgay GÖKGÖZ
Kilis 7 Aralık Üniversitesi
turgaygokgoz@kilis.edu.tr
Orcid: 0000-0002-9742-2722

Özet

Modern Arap edebiyatına dair kaynaklara bakıldığında tiyatro sahasındaki ilk adımların Lübnanlı tiyatrocu Mârûn en-Nakkâş tarafından atıldığı görülür. en-Nakkâş, 1846 yılında İskenderiye ve Kahire gibi şehirlerin ardından yolculuğuna İtalya'da devam etti ve Avrupa'nın diğer şehirlerinde de bulundu. İtalya'da Avrupa tiyatrolarıyla tanıştı ve tiyatro sanatının halkı bilinçlendirmesine hayran kaldı. Burada kaldığı süre zarfında tiyatro sanatının usul ve esaslarını iyi bir şekilde öğrenen en-Nakkâş, ülkesine döndüğünde 1847 yılının sonlarında Fransız oyun yazarı ve oyuncu olan Molière'in *L'Avare* (Cimri) adlı oyununu Arapçaya *el-Bahîl* adıyla uyarladı ve sahneledi. Ancak ilk olarak 25 Mart 1990 tarihinde *eş-Şarku'l-Evsat* gazetesinde modern en eski tiyatro oyununun 1847 yılında Cezayirli bir Yahudi olan Abraham Daninos tarafından yazıldığı haberi yer aldı. Manchester Üniversitesi'nden İngiliz akademisyen Dr. Philip Sadgrove, 1990'lı yılların başında gerçekleştirdiği buluşunda modern bağlamda ilk Arapça tiyatro oyununun Abraham Daninos'a ait olan *Nezâhatu'l-Muştâk ve Ğussati'l-'Uşşâk fî Medîneti Tiryâk fi'l-'Irâk* adlı eser olduğunu Kudüs İbrani Üniversitesi'nde akademisyen olan Dr. Shmuel Moreh ile birlikte 1996 yılında açıklamıştır. Sadgrove, ilgili eserin el yazmasının altmış iki sayfadan ibaret olduğunu ve asıl metnin Paris'teki Diller ve Medeniyetler Üniversitesi kütüphanesinde (Bibliothèque universitaire des langues et civilisations) yer aldığını ifade etmiştir. Cezayirli akademisyen Mahlûf Bûkrûh ise Cezayir Tiyatrosu'nun öncülüğünün el değiştirdiğini ifade ederek Abraham Daninos'a ait olan *Nezâhatu'l-Muştâk* adlı eseri tahkik edip okuyuculara sundu. Söz konusu iki eserden hangisinin ilk olarak yayımlandığı hususu bilim dünyasında hâlâ bir tartışma konusudur. Ancak bu konuda Arap tiyatrosunu ele alan temel eserlere bakıldığında Mârûn en-Nakkâş'ın işaret edildiği görülürken söz konusu eserler telif edildiği esnada bu keşfin henüz olmadığına da dikkat çekilmelidir. Kaldı ki zamanla Arap tiyatrosuna dair yeni metinlerin gün yüzüne çıkabileceği ihtimali de mevcuttur. Ayrıca bir diğer Yahudi kökenli Arap tiyatrocu olan Ya'kûb Sannû''un da modern Mısır tiyatrosuna olan katkıları da düşünüldüğünde Yahudi Arapların, Arap tiyatrosuna katkılarının ne kadar kıymetli olduğu anlaşılacaktır. Bu çalışmada Abraham Daninos ve *Nezâhatu'l-Muştâk ve Ğussati'l-'Uşşâk fî Medîneti Tiryâk fi'l-'Irâk* adlı tiyatro oyunu hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap tiyatrosu, Abraham Daninos, Mârûn en-Nakkâş.

In The Light of Debates on The First Modern Arab Theater Abraham Daninos and *Nazāhat al-Mushtāq*

Abstract

Sources on modern Arabic literature show that the first steps in the field of theater were taken by the Lebanese dramatist Mārūn al-Naqqāsh. In 1846, after cities such as Alexandria and Cairo, al-Naqqāsh continued his journey in Italy and other cities in Europe. In Italy, he became acquainted with European theaters and admired the way theater art raised public awareness. During his stay here, al-Naqqāsh, who learned the principles and procedures of the art of theater well, adapted and staged the play *L'Avare* (The Miser) by the French playwright and actor Molière under the name of *al-Bahīl* in Arabic in late 1847. However, on March 25, 1990, the newspaper al-Sharq al-Awsat first reported that the oldest modern theater play was written in 1847 by Abraham Daninos, an Algerian Jew. In 1996, British academician Dr. Philip Sadgrove from the University of Manchester, together with Dr. Shmuel Moreh, an academician at the Hebrew University of Jerusalem, announced in the early 1990s that the first Arabic theater play in the modern context was *Nazāhat al-mushtāq wa-ghussat al-'ushshāq fī Madīnat Tiryāq fi'l-'Irāq* by Abraham Daninos. Sadgrove stated that the manuscript of the relevant work consists of sixty two pages and that the original text is in University Library of Languages and Civilizations in Paris. Algerian academician Makhlouf Boukrouh, on the other hand, stated that the leadership of the Algerian theater changed hands and presented the work of Abraham Daninos, *Nazāhat al-mushtāq,* to the readers. Which of these two works was published first is still a matter of debate in the scholarly world. However, when we look at the basic works on Arabic theater, we see that Mārūn al-Naqqāsh is pointed out, but it should be noted that this discovery had not yet been made when these works were written. Moreover, there is a possibility that new texts on Arabic theater may come to light in time. In addition, when the contributions of Ya'qūb Sannū', another Jewish Arab dramatist, to modern Egyptian theater are considered, it will be understood how valuable the contributions of Jewish Arabs to Arabic theater are. This study aims to provide information about Abraham Daninos and his play *Nazāhat al-mushtāq wa-ghussat al-'ushshāq fī Madīnat Tiryāq fi'l-'Irāq*.

Keywords: Arabic literature, Abraham Daninos, Mārūn al-Naqqāsh.

Türklere Arapça Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar

Sena BAĞDELEN ALİ
FSMVÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
sena.bagdelenali@stu.fsm.edu.tr
Orcid: 0009-0008-1456-4727

Özet

Türklerin Arapça ile olan tarihsel bağı çok eskiye dayanır. Coğrafyadan kültüre, dinden alfabeye kadar Araplarla çeşitli alanlarda ortak paydalarımız olmuştur. Bu paydaların en önemlisi ise kuşkusuz İslam dinidir. İslam'ın kıtaları aşması ve art arda gelen fetihler ile Arapçanın hem konuşma hem de din dili olarak önemi artmıştır. Türkler ve Araplar arasında en önemli temas olan Talas Savaşı'ndan sonra Türkler, İslâmiyet'e sıcak ilgi duymuştur. Bu ilgi neticesinde temel hedef Kur'an-ı Kerim'i ve peygamberin hadislerini anlamanın yanı sıra Arapçayı öğrenmek istemeleridir. Selçuklulardan sonra Anadolu'yu egemenliği altına alan Osmanlılar, İslam'ı Balkanlara ve Orta Avrupa'ya taşımış böylece Arap dili, eğitim sahnesinde daha geniş yer işgal etmiştir. Aslında Türklerin Arapça öğretimi İslamiyet'in kabulü ile başlamış ancak Arapça öğretiminin Osmanlı döneminde daha ciddiyetle ele alındığı ve daha etkili bir eğitim için çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Yapılan araştırmalar, Osmanlı medreselerinde Arapça öğretiminde birden fazla öğretim metodunun kullanıldığını göstermiştir. Osmanlı döneminde yaşamış Mehmed Zihni Efendi ve Hacı İbrahim Efendi gibi döneminin ileri gelen hocaları Arapça öğretimi konusunda yeni medrese modellerine dikkat çekmiş ve yeni yöntem arayışlarına girmişlerdir. Aslında medreselerde kullanılan bu yöntemler, Selçuklular döneminde kullanılan öğretim yöntemleri ile aynı olmakla birlikte zamanla bazı değişikliklere uğramıştır. Tanzimat Dönemindeki modernleşme girişimleri Arapça eğitimine de yansımıştır. Dolayısıyla Arapça öğretimine, medreselerdeki mevcut Arapça öğretiminden farklı bir bakış açısı getirilmiştir. Bu yeni bakış açısında yeni açılan okullarda Arapçanın yabancı dil olarak kabul görmesi kararlaştırılmış ve Arapça eğitiminin eskisinden farklı yeni bir metoda bağlanması ön görülmüştür. Bu minvalde Avrupa'da dil öğretiminde kullanılmaya başlanan yeniliklerden oldukça yararlanılmış ve Arap dilinin, Osmanlı Devleti hudutları içinde bir yabancı dil olarak öğretilmesi hususunda yeni yöntemler benimsenmiştir. Ancak tüm uğraşlara ve ortaya konan çabalara rağmen hedeflenen başarıya ulaşamamış ve özellikle Arap dilinin öğretimi konusu sorun olmaya devam etmiştir. Bu bağlamda kültürümüz ile de eş değer olarak yabancı dil öğreniminde Arapçanın ehemmiyeti göz ardı edilemez. Ancak günümüzde bu kadar ortak bileşenimizin olduğu bir dil olan Arapça öğretiminde uygulanabilecek kolaylıklar, birtakım yeni ve ilgi çekici metotlar yerine karşılaşılan zorluklara ve problemlere odaklanmıştır. Çalışmamızın amacı doküman analizi yaparak yeni yaklaşımlarla geleneksel Arapça eğitim metodu ile günümüz yeniliklerini de kapsayan bir sonuç elde etmek; dilin sadece anlama ya da konuşma becerisine odaklanmaksızın dilimizdeki ortak kelimelere, mizahi tercümelere, öğrenicinin ilgi alanına hitap edecek şekilde o dilin edebiyatına, müziğine, sinemasına ve kültürüne bütüncül bir bakış açısıyla bakıp bunun üzerine yeni bir dil öğretim metodu geliştirmektir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili eğitimi, Arapça, dil eğitimi, kültür.

New Approaches in Teaching Arabic to Turks

Abstract

The historical connection of Turks with Arabic goes back a long way. From geography to culture, from religion to the alphabet, we have had common denominators with the Arabs in various fields. The most important of these denominators is undoubtedly Islam. With Islam crossing continents and successive conquests, the importance of Arabic as both a language of speech and religion has increased. The Turks took a keen interest in Islam after the Battle of Talas, the most important contact with the Arabs. As a result of this interest, the main goal is to understand the Qur 'an and the hadiths of the Prophet, as well as to learn Arabic. The Ottomans, who dominated Anatolia after the Seljuks, carried Islam to the Balkans and Central Europe, thus the Arabic language occupied a wider place on the education stage. In fact, the teaching of Arabic by the Turks started with the acceptance of Islam, but it was seen that Arabic teaching was taken more seriously in the Ottoman period and studies were carried out for a more effective education. Studies have shown that more than one teaching method was used in Arabic teaching in Ottoman madrasahs. Prominent teachers of the period such as Mehmed Zihni Efendi and Hacı İbrahim Efendi, who lived in the Ottoman period, drew attention to new madrasah models in Arabic teaching and started to look for new methods. In fact, these methods used in madrasahs are the same as the teaching methods used in the Seljuk period, but they have undergone some changes over time. Modernization initiatives in the Tanzimat Period were also reflected in Arabic education. Therefore, a different perspective has been brought to Arabic teaching than the current Arabic teaching in madrasahs. In this new perspective, it was decided to accept Arabic as a foreign language in the newly opened schools and it was foreseen that Arabic education would be connected to a new method different from the old one. In this respect, the innovations that started to be used in language teaching in Europe were greatly benefited and new methods were adopted to teach the Arabic language as a foreign language within the borders of the Ottoman Empire. However, despite all the studies and efforts, it did not achieve the desired targeted success and especially the teaching of the Arabic language continued to be a problem. In this context, the importance of Arabic in foreign language learning, which is equivalent to our culture, cannot be ignored. In this context, the conveniences that can be applied in teaching Arabic, a language in which we have so many common components today, have been focused on the difficulties and problems encountered instead of some new and interesting methods. The aim of our study is to obtain a result that includes today's innovations with the traditional Arabic education method with new approaches by analyzing documents; to look at the literature, music, cinema and culture of that language from a holistic perspective and to develop a new language teaching method on it in a way that appeals to the common words, humorous translations, and the learner's interest in our language without focusing only on the ability to understand or speak the language.

Keywords: Arabic language education, Arabic, language education, culture.

Arapça Okuma ve Konuşma Becerilerinin Edinilmesinde Sesletimin Önemi

Prof. Dr. Kerim AÇIK
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
kerimacik@29mayis.edu.tr
Orcid: 0000-0001-6671-2359

Özet

Küreselleşmenin getirdiği yenidünya düzeninde hemen hemen her dili bilen insanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu olgu her yaştan insanı yabancı dil öğrenmeye teşvik etmektedir. Bu nedenle yabancı dil öğretimini kısa sürede etkili bir şekilde gerçekleştirmek için çeşitli yöntem ve teknolojiler kullanılmaktadır. Yabancı dil öğretiminin dört temel becerisinden okuma ve konuşma becerilerinin kazanılmasında yabancı dilin alfabesinin sesletim sisteminin doğru şekilde öğretilmesi büyük önem taşımaktadır. Avrupa Birliği başta olmak üzere bazı uluslararası kurumlar her seviyedeki dil yeterliliklerini belirlemeye yönelik "tanımlama" çalışmaları yapmışlardır. Avrupa Birliği 2018 yılında yayınladığı Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (CEFR) yabancı dil bilme yeterliliklerinde daha önce 2001 yılında yayınladığı referans metnine göre önemli değişiklikler yapmıştır. Bu kapsamda Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (CEFR)'nde yapılan bu değişikliklerde dikkat çeken noktalardan biri de yabancı dilin alfabesinin sesletiminin (fonoloji), PreA1 seviyesinden başlanılarak C2 seviyesine kadar yeniden tanımlanmasıdır. Arapça okuma ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinde öğretim sürecinin ve dil edinim seviyesinin her aşamasında öğrencilerin sesletimle ilgili yaşadıkları kaygıların belirlenmesi, ortaya çıkan eksikliklere çözüm üretilmesi ve sesletim becerisinin ana dile uygun bir şekilde geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada yapılmış olan çeşitli araştırmalardan elde edilen verilerden yola çıkılarak özellikle Arapça öğretiminde sesletim becerisinin öğrencilere en doğru şekilde kazandırılmasına yönelik öneriler sunulacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili eğitimi, Arap sesletim becerisi, Arapça okuma, Arapça konuşma.

The Importance of Pronunciation in Acquiring Arabic Reading and Speaking Skills

Abstract

In the new world order brought by globalization, people who know every language are needed. This phenomenon encourages people of all ages to learn foreign languages. For this reason, various methods and technologies are used to effectively perform foreign language teaching in a short time. The correct teaching of the pronunciation system of the alphabet of the foreign language is of great importance in the acquisition of Reading and Speaking skills, one of the four basic skills of foreign language teaching.

Some international institutions, especially the European Union, carried out "definition" studies to determine language proficiency at all levels. The European Union has made significant changes in

foreign language proficiency in the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) published in 2018, compared to the reference text published in 2001. In this context, one of the striking points in these changes made in the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) is the redefinition of the pronunciation (phonology) of the alphabet of a foreign language, starting from the PreA1 level to the C2 level. In the development of Arabic reading and speaking skills, it is of great importance to find solutions to the deficiencies that arise at every stage of the teaching process and language acquisition level and to develop pronunciation skills in accordance with the mother tongue. Based on the data obtained from various studies conducted in this study, suggestions will be presented for the students to acquire pronunciation skill in the most accurate way, especially in Arabic teaching.

Keywords: Arabic language education, Arabic pronunciation skills, Arabic reading, Arabic speaking.

Azerbaycan Epigrafik Abidelerinde Arapça Yazı Örnekleri

Dr. Elnur Mustafayev
Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi
elnur.mustafayev88@mail.ru
Orcid: 0000-0001-9784-3466

Özet

İslamiyeti kabul eden milletlerin, müşterek medeniyetlerinin yanında bir de müşterek yazıları oluşmuştur. İslamın mükaddes kitabı olan Kur'an-ı Kerim Arap harfleriyle yazıldığından bu milletler arasında da kutsal tanınmış ve ortak bir din, kültür ve sanat yazısı olmuştur. Araplardan başka, belli başlı İslam devletleri bu ortak yazıyı kullanmıştır. Azerbaycan, Türkiye, İran, Kuzey Afrika ülkeleri vs. coğrafiyalarda İslam milletleri ve medeniyetleriyle teması olan farklı dinlere mensup kimseler de Arapça yazıyı kullanmıştır. Arap yazısı girdiği pek çok ülkede kendinden önceki yazıları yenerek kısa zamanda Çin'den Afrika'ya kadar pek çok milletin müşterek yazısı haline gelmiştir. Epigrafik kaynaklar (kitabeler ve yazıtlar) tarih, dil, din, medeniyet ve sanat araştırmalarında kullanılan en önemli kaynak türlerinden biridir. Epigrafik kaynaklar umumiyetle yapılar, mezar taşları, çeşitli eşyalar ve sert cisimler üzerine kaydedilmiş yazılı metinlerdir. Verdikleri dakik ve sıhhatli bilgilerle tarih araştırmalarında kullanılan en güvenilir kaynak türlerinden birini oluştururlar. Genellikle taş, mermer, metal, çini veya tahta gibi dayanıklı yazı malzemesi üzerine işlendikleri için, diğer kaynak türlerine göre zamanın tahribatından daha az etkilenmişlerdir. Bilindiği gibi kitabeler dini, sivil ve askeri binaların belirli yerlerine özenle işlenmektedir. Umumiyetle giriş kapıları üzerinde yer alan ve eserin kimin tarafından ne zaman yaptırıldığını bildirenlere "tarih kitabesi", tamiri hakkında bilgi verenlere ise "tamir kitabesi denilir. Kemerlerle iç kapılar üstünde yazılı olanlara da "kitabe levhaları" denilmektedir. Bunların yanında yapıların iç ve dış duvarlarında bulunan yazılar, nişan taşı, mezar taşı ve mesafe taşlarına işlenmiş yazılar da kitabe sayılır. Kitabeler verdikleri dakik ve ayrıntılı bilgilerle bir yandan bazıları günümüze ulaşmayan tarihi yapılarla ilgili önemli malumatı günümüze aktarırken diğer yandan da incelenen devrin siyasi, idari, sosyal, ekonomik ve kültürel tarihine ciddi katkılar sağlayabilmektedir. Azerbaycan, epigrafik kaynaklar bakımından çok zengin bir coğrafyadır. Muhtelif dönemlere ait on binlerce kitabe günümüze ulaşmıştır. Bunların bazıları yapıları ile sağlam olarak günümüze ulaşmışken bazıları ise yapılarının yıkılması nedeniyle ya başka bir yapıya eklenmiş ya da bir müzeye konulmuştur. Bazı kitabeler ise yapıları günümüze ulaşmasına rağmen kaybolmuştur. Özellikle belirtmek gerekir ki Arapça yazılar Azerbaycan kitabelerinde özel bir yer tutmaktadır ve Orta Çağda Azerbaycan'ın muhtelif bölgelerinde bu dilde yazılar yaygındır. Genellikle kitabelerde rastladığımız Arapça yazıların içeriğini Kur'an-ı Kerim'den ayetler, hadisler, şiirler ve hikmetli sözler oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kitabelerdeki Arapça yazıları incelemek, transkripsiyonu yapmak, Türkçeye çevirmek ve aynı zamanda ait oldukları anıtların tarihi hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Kelimeler: İslam, kitabe, yazıt, anıt, Arap dili.

Examples of Arabic Writing in Azerbaijan Epigraphic Monuments

Abstract

In addition to the common civilizations of the nations that accepted Islam, there were also common writings. Since the Qur'an, the holy book of Islam is written in Arabic letters, it has become a sacred and common scripture of religion, culture, and art among these nations. Apart from the Arabs, all major Islamic states have used this common script. Azerbaijan, Türkiye, Iran, North African countries, etc. People from other religions who have contact with Islamic nations and civilizations in their geography have used Arabic script. The Arabic script has become the common script of many nations from China to Africa in a short time, defeating the previous scripts in many countries it entered. Epigraphic sources (inscriptions and tablets) are one of the most important source types used in history, language, religion, civilization, and art studies. Epigraphic sources are written texts recorded on buildings, tombstones, miscellaneous items, and hard objects. With the punctual and reliable information they provide, they constitute one of the most reliable sources used in historical research. Since they were usually engraved on durable writing materials such as stone, marble, metal, tile, or wood, they were less affected by the destruction of time than other types of sources. As it is known, inscriptions are carefully engraved in certain parts of religious, civil, and military buildings. In general, those that are located on the entrance gates and that indicate when the work was built by whom are called "historical inscriptions", and those that give information about its repair are called "repair inscriptions". The ones written on the arches and interior doors are also called "inscription plates". In addition to these, inscriptions on the inner and outer walls of the buildings, inscriptions on engagement stones, tombstones and distance stones are also considered inscriptions. With the punctual and detailed information they give, the inscriptions, on the one hand, convey important information about the historical buildings, some of which have not reached the present day, on the other hand, they can make serious contributions to the political, administrative, social, economic and cultural history of the examined period. Azerbaijan is a very rich geography in terms of epigraphic resources. Tens of thousands of inscriptions belonging to various periods have survived to the present day. While some of them have survived with their structures intact, some of them were either added to another structure or put in a museum due to the destruction of their structures. Some inscriptions have been lost, although their structures have survived to the present day. It should be especially noted that Arabic scripts occupy a special place in Azerbaijani inscriptions, and in the Middle Ages, writings in this language were common in various regions of Azerbaijan. The content of Arabic writings, which we usually come across in inscriptions, consists of verses from the Qur'an, hadiths, poems, and wise words. The aim of this study is to examine the Arabic writings in the inscriptions, to transcribe and translate them into Turkish, and to give information about the history of the monuments to which they belong.

***Keywords**:* Islam, inscription, monument, Arabic language.

Teftâzânî'nin Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî ile Şirbînî'nin el-Fethu'r-rabbânî fî halli elfâzi Tasrîfi ʿİzziddîn ez-Zencânî Eserleri Bağlamında İntihal Olgusunun Tahlili

Doç. Dr. Mahmut TEKİN
Şırnak Üniversitesi
mahmuttekin83@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-8823-0972

Özet

İntihal veya başka bir deyişle fikri mülkiyetin çalınması, kişinin başkasının yazı ve sözlerine göndermede bulunmaksızın kendisine aitmiş gibi piyasaya sunmasıdır. Neredeyse her alanda bu gibi olumsuzluklara rastlamak ne yazık ki mümkündür. Arap dili ve edebiyatı alanında çalışma yapan araştırmacılar şiir intihalı için "es-serikâtü'ş-şi'riyye" başlığını kullanmaktadırlar. Konuyu daha da geliştirmek isteyen bazı çağdaş araştırmacılar hem şiir hem de düzyazı intihalini kapsaması açısından "es-serikâtü'l-edebiyye" unvanını tercih etmişlerdir. Hem İslâm öncesi dönemde hem de İslâmî dönemde bilhassa şairler arasında intihal mevzusu ekseriyetle gündeme gelmiştir. Teknolojik gelişmelerin olmadığı eski dönemlerde iletişim ve ulaşım araçlarının da olmayışı, başka birine ait yapıtı sahiplenmeyi nisbeten kolay kılmıştır. Buna örnek olarak Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb eş-Şirbînî'yi (ö. 977/1570) dile getirebiliriz. Nitekim Şirbînî, ilim erbabı arasında meşhur olan 'İzzuddîn Ebû'l-Fedâ ez-Zencânî'nin (ö. 654/1256) *el-ʿİzzî fi't-Tasrîf* adlı eseri üzerine *el-Fethu'r-Tabbânî fî Halli Elfâzi Tasrîfi ʿİzziddîn ez-Zencânî* adında bir şerh yazmıştır. Şirbînî'nin şerhinde yaklaşık olarak kendinden iki asır önce yaşamış Sa'duddîn et-Teftâzânî'nin (ö. 792/1390) mezkûr metin üzerine yazdığı *Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî* adlı eserinin ibarelerini çokça kullandığı göze çarpmaktadır. Binaenaleyh Şirbînî'nin Teftâzânî'nin şerhinden yararlanmasının intihal derecesine varıp varmadığı Teftâzânî'ye atıfta bulunup bulunmamasıyla ilişkilendirilerek araştırılmaya tabi tutulmuştur. Araştırma neticesinde Şirbînî'nin Teftâzânî'nin ibarelerini sıklıkla kullandığı, zor ifadeleri basit sözcüklerle değiştirdiği ancak birkaç sefer dışında Teftâzânî'nin adına yer vermeyerek herhangi bir atıfta bulunmadığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda Teftâzânî'nin eserinde yer verdiği mantıkî kıyasları almayarak basit bir anlatıma kaçtığı göze çarpmaktadır. Netice itibariyle Zencânî'nin ibareleri süzgeçten geçirildiğinde her iki şerhte de aynı veya yakın ifadelerin kullanıldığı görülmektedir. Nitekim şerhler aynı muhtevaya sahip olmakla birlikte aralarında yalnızca şekilsel farklılık mevcuttur. Her iki şerh arasında yer alan benzer ve farklı yönler, yapılan geniş çaplı araştırmalarla birlikte tafsilatlı bir şekilde araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arap dili, intihâl, Zencânî, Teftâzânî, Şirbînî.

Analysis of Plagiarism in the Context of his works titled Teftâzânî'nin Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî and Şirbînî'nin el-Fethu'r-rabbânî fî halli elfâzi Tasrîfi ʿİzziddîn ez-Zencânî

Abstract

Plagiarism, or in other words stealing intellectual property, is the presentation of someone else's writings and words to the field without reference as if they belonged to them. Unfortunately, it is possible to encounter such negativities in almost every field. Researchers working in the field of Arabic language and literature use the title of "es-serikâtü'ş-şi'riyye" for poetry plagiarism. Some contemporary researchers who want to further develop the subject have preferred the title "es-serikâtü'l-edebiyye" in terms of covering both poetry and prose plagiarism. The issue of plagiarism had often come to the fore, especially among poets, both in the pre-Islamic period and in the Islamic period. The lack of communication and transportation means in the old times, when there were no technological developments, made it relatively easy to own someone else's work. As an example, we can mention Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb eş-Şirbînî (d. 977/1570). As a matter of fact, Şirbînî wrote scholia titled *el-Fethu'r-Rabbânî fî Halli Elfâzi Tasrîfi ʿİzziddîn ez-Zencânî* on the work of 'İzzuddîn Ebû'l-Fedâ ez-Zencânî (d. 654/1256), who is famous among scholars, titled el-ʿİzzî fî't-Tasrîf. In Şirbînî's scholia, it is striking that he frequently used the phrases of the work of Sa'duddîn et-Teftâzânî (d. 792/1390), who lived two centuries before him, titled Şerhu Tasrîfi'z-Zencânî, which he wrote about the aforementioned text. Therefore, whether Şirbînî's use of Teftâzânî's scholia reached the level of plagiarism or not was investigated by relating it to whether he referred to Teftâzânî or not. As a result of the research, it was determined that Şirbînî frequently used Teftâzânî's phrases, and replaced difficult ones with simple words, but did not make any references by not including Teftâzânî's name except for a few times. At the same time, it is striking that Teftâzânî escaped to a simple narrative by not taking the logical comparisons he included in his work. As a result, when the expressions of Zencânî are filtered, it is seen that the same or close expressions are used in both scholia. As a matter of fact, although the annotations have the same content, there is only a formal difference between them. Similar and different aspects between the two commentaries have been presented to the researchers in detail, together with extensive research.

Keywords: Arabic language, plagiarism, Zencânî, Teftâzânî, Şirbînî.

الجناس في القرآن الكريم: الدراسة التحليلية البلاغية للنظم القرآني (سورة الفرقان نموذجًا)

محمد أزكياء فهمي
جامعة إسطنبول صباح الدين زعيم
azkiafahmi2020@gmail.com
Orcid: 0009-0002-8919-6312

الملخص

يعدّ الجناس تعبيرا فنيّا بلاغيًّا يمنح الكلام قيما دلالية، لأنّ معرفته تقضي إلى كشف بالغ في إزالة الغموض واللبس في معنى المرادة منها. ولهذا فالهدف من دراسة هذا البحث هو عرض وتحليل مشاكل اللفظين واختلافهما في المعنى. كان من أنواع الجناس وأساليبه ينقسم إلى قسمين رئيسين وهما: الجناس التام والجناس غير التام. أمّا الجناس التام هو ما اتفق فيه اللفظان المتجانسان في نوع الحروف وعددها، وترتيبها، وهيئاتها، والجناس التام يأتي على ثلاثة أنواع، منها الجناس المتماثل هو الذي يكون فيه اللفظان من النوع نفسه أي فعل مع فعل أو اسم مع اسم أو حرف مع حرف، والجناس المستوفي هو الذي يحتوي على نوعين مختلفين من الكلمة، كأن يأتي الجناس بين اسم وفعل مثلًا، والجناس المركب هو ألا يجمع اللفظين اشتقاق لكن بينهما موافقة من جهة الصورة مع أنّ إحداهما من كلمتين والأخرى من كلمة واحدة. أمّا الجناس غير التام هو الجناس الذي يختلف فيه اللفظان في نوع الحروف أو عددها أو هيئاتها أو ترتيبها مع اختلاف في المعنى. وقد بسط هذا البحث يهدف إلى مشكلات تعود على المشكلة الرئيسية وهي كيف تكون أساليب الجناس ومعناها في القرآن الكريم من سورة الفرقان، وما هي أنواع الجناس الواردة في سورة الفرقان. ولحلّ هذه المشكلة اعتمد الباحث على الدراسة المكتبية بوسائل قراءة الكتب والمقالات المتنوّعة في المكتبة المتعلقة ذات الصلة بموضوع البحث. من المنهج المستعمل في هذا البحث هو منهج وصفي تحليلي ومنهج استقرائي. وكانت طريقة البحث لتحليل هذا البحث هو طريقة جمع الموادّ، فالخطوات لجمع البيانات في هذا البحث هو عن طريق قرآءة سورة الفرقان آية بعد آية، ثمّ استخراج الآيات التي تتضمن على أسلوب الجناس في سورة الفرقان، ثمّ بعد ذلك قام بتحليل أسلوب الجناس الواردة في سورة الفرقان. ولقد جعل الباحث دراسته في هذا البحث إلى مقدمة وثلاثة فصول، بحيث تعرض في الفصل الأول حول الإطار النظري عن الجناس بوجه عامّ، والفصل الثاني قام بعرض نبذة عامة عن سورة الفرقان، وبعد ذلك عرض في الفصل الأخير تحليل الجناس في سورة الفرقان من الأنواع والأساليب الواردة في السورة. ثمّ يأتي بعد كلّ ذلك إلى الخاتمة. فكانت نتيجة من هذا البحث هي أنّ الجناس الواردة في سورة الفرقان عددها 29 آية، منها 7 آيات من نوع الجناس المماثل، و3 آيات من نوع الجناس المضارع، و2 آيتين من نوع الجناس المحرّف، و2 آيتين من نوع الجناس الزيادة في أحد لفظيه بحرف واحد، و 15 آية من نوع الجناس الإشتقاق.

الكلمات المفتاحية: الجناس، الدراسة البلاغية، سورة الفرقان.

Al Jināsin the Qur'an: Balāghah Analysis Study on Verses of the Qur'an (Surah Al-Furqan as a Model)

Abstract

Al Jināsis a rhetorical artistic expression that gives speech semantic values because knowing it requires a great disclosure in removing ambiguity and uncertainty in the meaning of what is intended from it. Therefore, the aim of this study is to present and analyze the problems of the two terms and their

difference in meaning. It was one of the types and methods of al jinās, and it was divided into two main parts: complete al jinās and incomplete al jinās. As for complete al Jinās, it is what the two homonyms agree on in the type, number, arrangement, and form of letters, and complete al jinās comes in three types, including symmetrical al jinās, which is in which the two utterances are of the same type, i.e. a verb with a verb, a noun with a noun, or a letter with a letter, and a fulfillment al jinās is the one that contains two different types of the word, such as al jinās coming between a noun and a verb, for example, and a compound al jinās that does not combine the two words as a derivation, but they have an agreement on the part of the form, although one of them is from two words and the other is from one word. The incomplete al jinās is the anaphora in which the two utterances differ in the type, number, shape, or arrangement of the letters, with a difference in meaning. This research aims to address problems related to the main problem, which is how the methods of al jinās and their meaning are in the Holy Qur'an from Surah Al-Furqan, and what the types of al jinās are contained in Surah Al-Furqan. To solve this problem, the researcher relied on the library study by means of reading various books and articles in the library related to the subject of the research. The method used in this research is descriptive, analytical, and inductive. The research method for analyzing this research was the method of collecting materials. The steps for collecting data in this research are by reading Surah Al-Furqan verse after verse, then extracting the verses that include the style of al jinās in Surah Al-Furqan, and then he analyzed the style of al jinās contained in Surah Al-Furqan. The researcher made his study in this research into an introduction and three chapters, so that in the first chapter he presented the theoretical framework for al Jinās in general, the second chapter presented a general overview of Surah Al-Furqan and then presented in the last chapter analysis of al Jinās in Surah Al-Furqan from the types and methods mentioned in Surah Al-Furqan. Then it comes to the conclusion, and the result of this research was that the anagrams mentioned in Surah Al-Furqan are 29 verses, of which 7 are of the similar type of al Jinās, 3 verses of the type of present tense, 2 verses of the type of anagrams distorted, and 2 verses of the type of anagrams. Al Jinās is the increase in one of its pronunciations with one letter, and 15 verses of the type of al Jinās are derivations.

Keywords: Al jinās, balāghah analysis study, Surah Al-Furqan.

البارع في اللغة لأبي علي القالي مكانته وأهميته في الدراسات المعجمية

إسراء ملا حسن
Selçuk University
esraalnuaymi@yahoo.com
Orcid:0009-0002-9324-2262

الملخص

بدأت الأنشطة التي نفذت في مجال القاموس باللغة العربية، والتي تحولت مع الإسلام إلى لغة الدين والحضارة، بدأت مع سؤال الصحابة للرسول (ص) عن المعاني التي لم يعرفوها و عن الكلمات التي كان من الصعب فهمها في القرآن والحديث الشريف. واستمر هذا الوضع خلال فترة الصحابة، ومع جمع المعلومات الواردة من أعيان تلك الفترة، ظهر مجالين هما: غريب القرآن و غريب الحديث. تم قبول القرن الثاني الهجري كبداية للدراسات المعجمية، وأجريت دراسات جادة في القرنين الثالث والرابع. مما لا شك فيه أن هذه القواميس ملأت فجوة في عهد كتابتها، وهي تلعب اليوم دورًا مهمًا في تسليط الضوء على تلك الفترة. (ظهرت هذه القواميس في المقدمة في الدراسات المعجمية من حيث الطريقة المستخدمة بالإضافة إلى ميزاتها في كتابة القاموس) تم استخدام أربعة تراكيب أساسية: حسب الأصل، والترتيب الأبجدي، والموضوع، والأنماط. أحد القواميس المهمة في تلك الفترة قاموس البارع في اللغة لأبو علي القالي المكتوب في العهد الاندلسي و الذي تميز بكونه أول قاموس حمل خصائص القاموس، الذي تم تنظيمه وفقًا لنظام مخارج الحروف، طبّق نظاماً يبدأ بأحرف الحلق (ه غ ع خ ح) و يستمر بأحرف الشفاه (م ف ب) وينتهي بالأحرف الهوائية التي ليس لها مخرج (ى و ا). إلا أن البارع في اللغة لم يبرز في المقدمة مثل الآخرين. لأن أبو علي القالي الذي عرف بأنه أول شخص جلب علم الأدب إلى الأندلس، توفي في قرطبة قبل أن يتمكن من إكمال القاموس. سيُتَمّ في تقريرنا تقييم النظام الذي اتبعه في كتابة القاموس، خصائص قاموس البارع في اللغة، أسباب عدم معرفته، وإسهاماته في مجال المعاجم، وسيحاول هذا الموضوع المساهمة في المجال الأدبي.

الكلمات المفتاحية: القالي، البارع في اللغة، المخرج، المعجم اللغوي، القاموس، اللغة العربية.

The Place and Importance of Abū ‘Alī al-Qālī's al-Bari'u Fi'l-Lugha in Lexicography Studies

Abstract

The activities carried out in the lexicography of Arabic which became the language of religion and civilization with Islam, started to commence with asking the words that were difficult to understand and had unknown meanings in the Qur'an and Hadith Sharifs to our Prophet (s.a.w) by the Companions. This also continued during the period of the Companions, and two fields of study emerged with the compilation of the information received from the notables of the period that are Gharīb al-Qur’ān and Gharīb al-Ḥadīth. The 2nd Hijri century was accepted as the beginning of lexicography studies, and significant studies were carried out in the 3rd and 4th centuries. Undoubtedly, the dictionaries written during that period filled a gap at the time they were written, and today they play an important role in shedding light on that period. These dictionaries have come to the fore in lexicography studies in terms of the methods used as well as their features. When writing the dictionaries, four basic syntagms were

used: according to the origin, alphabet order, subject, and patterns. One of the important dictionaries of the period is Abu Ali Al-Kali's Al-Bari'u Fi'l-Lugha Dictionary, which is the first dictionary written in Andalusia. In this dictionary, which was edited according to the Mahâric-i hurûf system, a syntagm was applied which started with the throat letters (ح خ ع غ هـ) followed by the lip letters (ب ف م) and ended with the havâ letters without origin (ا و ى). However, Al-Bari'u fi'l-Lugha did not come to the fore as much as the others. Ebû Ali al-Kâlî who was known as the first person to bring the science of literature to Andalusia, died in Cordoba before he could complete the dictionary. In our bulletin, the method followed by Ebû Ali el-Kâlî in writing the dictionary, the features of the Al-Bâri'u fi'l-Lugha dictionary, we will try to explain the reasons why it is not well known and to evaluate its contributions to the field of lexicography, and we will try to make a contribution in the literature on this subject.

***Keywords**:* al-Qālī, al-Bāri‘ fī al-Lughah, mahrec, lexicology, dictionary, Arabic.

Arap Edebiyatı Tarihi Kitaplarına Bir Bakış

Doç. Dr. Hatice ARSLAN SÖZÜDOĞRU
İstanbul Üniversitesi
hatice.sozudogru@istanbul.edu.tr
Orcid: 0000-0003-2685-7451

Özet

Edebi mirasın bir göstergesi olan edebiyat tarihi kitapları, edebi eserleri ve şahsiyetleri kronolojik ve sistematik bir düzlemde serdetmektedir. Son iki yüzyılda ortaya çıkan bu tür, daha önce münferit olarak incelenen alanların birleştirilerek bir kitap haline dönüştürülmüş halidir. Edebiyat tarihi kitaplarının derlenmesi Doğu ve Batıda aynı dönemlere denk gelmez. Batı, edebiyat tarihi ile ilgili ilk eserlerini 18. yüzyıl sonunda ortaya çıkarmışken Doğunun 19. yüzyılın sonunda ortaya çıkardığı görülmektedir. Batı edebiyatına nispetle Doğuda edebiyat tarihi kitapları daha geç yazılmış denilebilir. Doğu edebiyatları içerisinde yer alan Türk edebiyatı da 19. yüzyılda ilk ürünlerini vermiştir. Arap edebiyatına baktığımızda ilk ürünlerin 19. yüzyılda Batılılar tarafından ortaya konduğu görülür. Zira Arap edebiyatı tarihi kitabı geleneğinin ilk olarak Alman Müsteşrik Carl Brockelmann'nın *Geschichte der arabischen Litteratur* kitabı ile başladığı bilinmektedir. Araplar için örnek teşkil eden bu eseri Corci Zeydan esas alarak *Târîhu âdâbi'l-luğati'l-Arabiyye* kitabını kaleme almıştır. Bu eserlerden sonra günümüze kadar pek çok Arap edebiyatı tarihi kaleme alınmıştır. Arap edebiyatının çeşitli devirlerini konu edinen bu eserler her dönemin edip ve şairleri, eser ve edebi türleri hakkında bilgi içerdiğinden araştırmacıların başucu eseri haline gelmiştir. Genellikle cahiliye döneminden başlayıp modern döneme kadar edebi devreleri ele alan bu eserlerin belirli bir sistematikle yazılmış olması beklenir. Ne var ki yapılan incelemelerde mevcut birçok eserin belirli bir ölçüt dâhilinde yazılmadığı yapılan taksimat ile edip ve şairlere ayrılan bölümlerin ve ele alınış biçimlerinin birbirinden kopyalanmış denilebilecek şekilde aynı olduğu görülür. Bu çalışmada bütün bunlar daha yakından incelenip ilk yazılan Arap edebiyatı tarihi kitaplarıyla günümüze kadar yazılanlar arasındaki farklar, birbirinden etkilenip etkilenmedikleri, istifade edilebilirlikleri incelenerek içerikleri hakkında bilgi verilecektir. Çalışmada belli başlı Arap edebiyatı tarihi kitapları ele alınıp elde edilen veriler analiz yoluyla ortaya konulacak, yazarları hakkında kısaca bilgi verildikten sonra eserlerin kısa bir değerlendirilmesi yapılacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Edebiyat tarihi, Arap edebiyatı tarihi, kaynak eserler.

A Look at Arabic Literature History Books

Abstract

Literary history books, which are an indicator of literary heritage, present literary works, and personalities in a chronological and systematic way. This genre, which emerged in the last two centuries, is a form of a book by combining the previously examined areas within the framework. The emergence

of literary history books does not occur at the same time in East and West. While the West published its first works on the history of literature at the end of the 18th century, it can be seen that the East unveiled them at the end of the 19th century. It can be said that literary history books were written later in the East compared to Western literature. Turkish literature, which is one of the Eastern literature, also gave its first products in the 19th century. When we look at Arabic literature, it is seen that it gave its first works in the 19th century, and the first works were put forward by Westerners. It is known that the tradition of Arabic literature history books first started with the German Orientalist Carl Brockelmann's Geschichte der arabischen Litteratur book. Based on this work, which sets an example for Arabs, Corci Zeydan wrote the book Târîhu âdâbi'l-luğati'l-Arabiyye. Many history books of Arabic literature have been written on the basis of these works to this day. The subject of these works has been various periods of Arabic literature, since they provide information about the Arabic poets and poets of each era, their works, and literary genres, they have been the reference works of the researchers. They generally deal with the periods beginning with the Jahiliyyah period up to modern times. What is expected from these works is that they are written in a certain systematic way. The research carried out revealed that many works were not treated according to certain criteria, the division of the sections into periods, their division, the places reserved for writers and poets, and the way they were treated shows that they were copied from each other. All of these will be examined more closely, the differences between the first book on the history of Arabic literature and the ones written up to the present day and whether they are affected by each other, as well as their usability, reliability, and being a source, will be examined and information will be given about its content. In this study, the main Arabic literature history books will be discussed, the data obtained will be revealed through analysis and a brief evaluation of the works will be made after giving brief information about their authors.

Keywords: History of Arabic literature, literary history, source works.

İlk Dönem Modern Mısır Romanında Kadın Olgusu

Doç. Dr. Asiye ÇELENLİOĞLU
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
acelenlioglu@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0003-3197-592X

Özet

Mısır'ın 1798 yılında Fransız istilasıyla başlayan Batılılaşma süreci, Mehmet Ali Paşa'nın orduyu güçlendirmeye yönelik bir dizi yenileşme hareketiyle devam etmiş, yurt dışına giden öğrenci heyetlerinin şahit olduğu modern yaşam tarzı başta olmak üzere yeni açılan okullar, çeviri faaliyetleri gibi pek çok modernite aracı, kadının hak ve özgürlüğü konusunu tartışmaya açmıştır. Abdurrahmân Cebertî (1753-1825)'nin Mısır sokaklarında Fransız kadınlarını betimlediği cümleleriyle başlayıp yurt dışı öğrenci heyetine başkanlık eden Rifâa Râfi et-Tahtâvî (1801-1871)'nin Fransa anılarını kaleme aldığı *Tahlîsu'l İbrîz fî Telhîsu'l-Bâriz* (1834) adlı eseriyle gündem olan kadın olgusu Cemâleddîn Efgânî (1838-1897) ve Muhammed Abduh (1849-1905)'un ilim meclislerinde tartışılmış, Kâsım Emîn (1865-1908)'in çok ses getiren *Tahrîru'l-Mer'e* (1875) ve *el-Mer'e el-Cedîde* (1900) adlı eserlerinin konusu olmuştur. Toplumdan beslenen edebiyat Mısır'ın modernleşme sürecinde değişimin güncesini tutarken ilk dönem roman sorunsalları arasında yer alan kadının eğitimi, eş seçimi, çok eşlilik ve fakirliğin toplumsal yozlaşmaya dolaylı olarak kadına tesiri gibi pek çok konu kurgulanan hikâyelerin ana fikrini oluşturmuştur. Şimdiye değin yapılan çalışmalarda Muhammed Hüseyin Heykel'in *Zeynep* (1914) adlı eseri kadınların tercihleri dışında evlendirilmesi konusuna oturtulurken Hâmid'in nazarında kadının tatmin aracına dönüşmesi göz ardı edilmiş, tabakalaşma sorunsalı çerçevesinde değerlendirilen *Havvâ bilâ Âdem* (1933) romanında Tâhir Lâşin'in kadına yaptığı olumsuz vurgu yok sayılmıştır. Aşk ve evliliğe odaklanan Abbâs Mahmûd el-Akkâd'ın *Sârâ* (1938)'sı ile Abdu'l-Kâdir el-Mâzinî'nin *İbrahim el-Kâtip* (1931) adlı romanı yanında Taha Hüseyin'in çok eşliliği karikatürize ettiği *Şeceretu'l Bûs* (1944) adlı eseri ilk dönem Mısır romanında kadın olgusunun tartışıldığı temel yapıtlardır. *Tevfîk el Hakîm'in Avdetu'r Rûh* (1933) ve *Ribâtu'l-Mukaddes* (1944)'i modernitenin kadın üzerinde yarattığı hasarı konu edinirken Taha Hüseyin *Du'âu'l-Kerâvan* (1934)'da Mısır kırsalına kadar sokulan yozlaşma ile bu alana hakim töreyi sorunsallaştırmıştır. Bütün farklılıklarına rağmen ilk dönem Mısır romanı literatüre I. Dalga Kadın Hareketi olarak geçen 'erkeğin ve ailenin maslahatı'na binaen kadının hak ve özgürlüğü ana fikrinde temellenmiş, romanların konusu bu çerçevede şekillenmiştir. Söz konusu çalışma Mısır'da kadın sorunsalını besleyen kaynakları ve bu sorunsalın ilk dönem roman satırlarına yansıyan yönünü ortaya koymayı hedeflemektedir.

***Anahtar Kelimeler**:* Kadın, modernite, gelenek, roman, Mısır.

The Phenomenon of Woman in the Early Modern Egyptıan Novel

Abstract

The Westernization process that began with the French invasion of Egypt in 1798 continued with Mehmet Ali Pasha's series of innovations aimed at strengthening the army, and many modernity tools such as the modern lifestyle witnessed by the student delegations that went abroad, new schools, and translation activities opened the issue of women's rights and freedom to discussion. Starting with Abdurrahmân Cebertî's (1753-182) description of French women in the streets of Egypt, and Rifa'a at-Tahtawi (1801- 1871), who headed the delegation of overseas students, in his memoirs of France, "A Paris Profile" (Tahlîsu'l İbrîz fî Telhîsu'l- Bâriz) (1834), the phenomenon of women was discussed in the scientific assemblies of Jamāl al-Dīn al-Afghānī (1838-1897) and Muhammad Abduh (1849-1905), it was the subject of Qasim Amīn's (1865-1908) acclaimed "*The Liberation of Women" (Tahrir al Mara'a)* (1875) and "*The New Woman" (al Mara'a al Jadida)* (1900). While the literature fed by the society kept a diary of the changes in the modernization process of Egypt, many issues such as women's education, choice of spouse, polygamy, and the effect of poverty on social corruption and indirectly on women, which were among the problematics of the first period novels, formed the main idea of the fictionalized stories. mIn the studies conducted so far, while Mohammed Hussein Heikal's Zaynab (1914) has focused on the issue of women's marriage against their preferences, the transformation of women into a means of satisfaction in the eyes of Hāmid has been ignored, and the negative emphasis on women by Tahir Lashin in the novel Hawwa bilā Adam (1933), which is evaluated within the framework of the problematic of stratification, has been ignored. Abbas Mahmoud al-Aqqad's Sarah (1938) and Ibrahim Abd Al-Qadir Al-Mazini's Ibrahim al-Kātip (1931), which focus on love and marriage, as well as Taha Hussein's Shajarat al-Būs (Tree of Misery)(1944), in which he caricatures polygamy, are the main works in which the phenomenon of women is discussed in the early Egyptian novel. While Awdat al-Rûh "Return of The Spirit"(Tawfîq al-Hakîm 1933) and Ribâtu al-Muqaddas (Tawfîq al-Hakîm 1944) dealt with the damage caused by modernity on women, Duâu'l- Kerâvan (Taha Hussein 1934) problematized the corruption that had penetrated the Egyptian countryside and the customs that dominated this area. Despite all their differences, the early Egyptian novel was based on the main idea of women's rights and freedom in relation to the 'good of the man and the family', which is referred to in the literature as the First Wave Women's Movement and the subject matter of the novels was shaped within this framework. This study aims to reveal the sources that nourish the problem of women in Egypt and the reflection of this problem on the lines of early novels.

Keywords: Woman, modernity, tradition, novel, Egypt.

Abbas Hasan Hayatı, Eserleri ve Tecdid Düşüncesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah BİLİN
Bitlis Eren Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi
abdullahbilinn@gmail.com
Orcid: 0000-0002-8360-4226

Özet

Abbas Hasan son dönem nahiv-dil âlimlerinden biridir. Mısır'da doğup büyüyen Hasan, Dârü'l-Ulûm Arap dili bölüm başkanlığı ve Kahire Mecmau'l-Lugati'l-Arabiyye üyeliği yapmıştır. Bu çalışmada Abbas Hasan'ın (1900-1979) hayatı, eserleri ve tecdid düşüncesi ele alınacaktır. Bunun için dönemin kaynaklarına özellikle Mecmaü'l-Lügati'l-Arabiyye'nin çıkardığı dergiye ve müellifin eserlerine müracaat edilmiştir. Abbas Hasan Ezher ve Dârülulûm'dan mezun olduğu için klasik Arap dili eğitimine vakıftır. Daha sonra öğretmenlik hayatına atılmış ve yaklaşık yirmi yıl boyunca Arap dili dersleri vermiştir. Bu iki özelliği ile onun klasik ile modern arasında bir köprü görevi üstlendiği anlaşılmaktadır. Yazdığı eserlerde eğitimci kişiliğinin izlerini görmek mümkündür. O öğretmenlik hayatının ilk yıllarından itibaren eser telif etmeye başlamıştır. Onunla özdeşleşen en önemli eseri *en-Nahvü'l-Vâfî*'dir. Adından da anlaşılacağı gibi nahiv konularının tamamını hatta nahiv ile bağlantılı sarf konularını da ele almıştır. Muhakkik - müdakkik kimliğe sahip olan Abbas Hasan bu eserinde, modern dönemin ihtiyaçlarını gözeterek klasik nahiv çalışmalarını bilimsel yöntemle gözden geçirmiştir. Başta Arap dili olmak üzere çok sayıda kitap, makale ve kitap incelemesi yazdığı tespit edilmiştir. Ayrıca onun Mecmaü'l-Lügati'l-Arabiyye'de yaptığı konuşmalar da kayıt altına alınmıştır. Müellifin uzmanlık alanı dışında da eserler kaleme alması onun engin bilgisini ve entellektüel yönünü ortaya koymaktadır. Abbas Hasan 19. asırda nahvin zayıfladığını kabul etmektedir. Bu yüzden modern dönemde nahivde yenileşme/kolaylaştırma çabalarına destek vermiştir. Bununla beraber onun hareket noktası gelenektir. Hatta o, tecdid düşüncesine sahip olanları geleneğe dayanmadıkları için de tenkit etmektedir. Özellikle eğitimci oluşu ve ders kitapları yazması onun tecdid düşüncesinin pratik yönlerini oluşturmuştur. Teorik olarak nahivde yenileşme/kolaylaştırma üzerine çok sayıda makale yazmıştır. Daha sonra bu makalelerini 1951 yılında *Re'yün fî Baʿdi el-Usûli'l-Luğaviyye ve'n-Nahviyye* adlı kitabında toplamıştır. 1966 yılında sahip olduğu tecdid teorisini *el-Luğa ve'n-Nahv beyne'l-Kadîm ve'l-Hadîs* adlı kitabı yazarak geliştirmiştir. O, genel olarak geleneğe bağlı kalarak yeni açılımlar getirmiş ve pratik öneriler sunmuştur. Buna bağlı olarak zaman zaman Küfe ekolünden veya zayıf görüşlerden destek aldığı görülmektedir. Çalışmada müellifin, tecdid teorisini ortaya koyarken belirlediği ilkeler ortaya konulacak ve tecdid düşüncesini yansıtan bazı nahiv görüşlerine ver verilecektir. Ayrıca onun İbn Mada'dan etkilenme derecesi ve teorisini gerçekleştirebilme durumu da ele alınacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili, nahiv, Abbas Hasan, tecdid, en-Nahvü'l-Vâfî.

Abbas Hasan's Life, Works and Tajdid Thought

Abstract

Abbas Hasan is one of the last scholars of grammar and language. Hasan, who was born and grew up in Egypt, Hasan served as the director of the Arabic language department at Dār al-ʿUlūm and a member of the Cairo Madjmaʿ al-lugha al-ʿArabiyye. In this study, Abbas Hasan's (1900-1979) life, works and ideas about tajdid will be discussed. For this, historical materials were consulted, particularly the author's writings and the journal published by Madjmaʿ al-lugha al-ʿArabiyye. Since he graduated from al-Azhar and Dār al-ʿUlūm, he has a foundation in classical Arabic language education. Later, he started his career as a teacher and spent roughly twenty years teaching the Arabic language. With these two features, it is understood that it acts as a bridge between classical and modern. Throughout his writings, it is possible to detect remnants of his pedagogical nature. At the very beginning of his teaching career, he began to compose works. His most significant work, which is associated with him, is al-Nahw al-vāfī. As the name would imply, he covered all the topics of nahw, even the issues of things/sarf related to nahw. In this work, Abbas Hasan, who has a muhakkik-descriptive identity, evaluated earlier works on classical syntax studies using the scientific method, while also taking into account contemporary requirements. He wrote a lot of books, articles, and book reviews, notably in Arabic, it has been discovered. In addition, his speeches in Madjmaʿ al-lugha al-ʿArabiyye were also recorded. The fact that the author writes works outside of his field of expertise reveals his extensive knowledge and intellectual side. Abbas Hasan admits that nahw has weakened in the 19th century. That's why he supported the efforts of innovation/facilitation in syntax in the modern era. However, his starting point is tradition. He even criticizes those who have the idea of tajdid because they do not rely on tradition. Especially being an educator and writing textbooks formed the practical aspects of his tajdid thought. Theoretically, he has penned numerous articles on innovation/facilitation in syntax. Later, he compiled these articles into his book titled *Ra'yün fî baʿdi al-usūl al-lughaviyya ve al-nahwiyye* in 1951. He developed his theory of tajdid in 1966 by writing the book *al-Lugha ve'n-nahw beyn al-kadīm ve al-hadīs*. Adhering to the tradition in general, he brought new initiatives and offered practical suggestions. Accordingly, it is seen that he receives support from the al-Kūfa school or weak views occasionally. In this study, the principles determined by the author while putting forward the theory of tajdid will be revealed and various syntax viewpoints that reflect the thought of tajdid will be provided. It will also be addressed to what extent he was affected by Ibn Mada and whether he was able to put his theory into practice.

Keywords: Arabic language, nahw, Abbas Hasan, tajdid, al-Nahw al-Vāfī.

Modern Cezayir Romanında Atasözlerinin Bağlamsal Kullanımı ve İçeriğe Katkısı

Arş. Gör. Dr. Kâmil KARASU
Ankara Yıldırım BeyazıtÜniversitesi
kkarasu@aybu.edu.tr
Orcid: 0000-0002-0257-2825

Özet

Atasözleri açık ya da örtük olarak bir toplumun kültür havzasının birikimini yansıtan özlü sözlerdir. Neredeyse her kültürde olduğu gibi Cezayir'de de atasözleri nesiller boyunca aktarılan sözlü mirasın ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Günlük konuşmalarda bir duyguyu hissettirmek, bir sözün tesirini artırmak, bir olguyu ya da anlayışı daha iyi açıklamak için yoğunlaştırılmış anlamlara sahip atasözlerini kullanmak olağan bir durumdur. Her ne kadar modern toplum hayatında atasözlerinin kullanımı yok olmaya yüz tutsa da atasözleri, felsefî özellikle edebî eserlerde kendilerine yer bulmaya devam etmektedir. Bu çalışmanın önemi, Arap dünyasında köklü bir yere sahip olan Cezayir'in kültürel mirasının Fransız sömürgeciliğinin gölgesinde kalması ve yeterli ilgiyi görememiş olmasından gelmektedir. Öyle ki Cezayir'in asırlara dayanan mirası üzerinde etkisi olan her topluluktan bir iz taşıyan atasözlerine dair yapılan araştırmalar oldukça sınırlıdır. Bu yönde en dikkat çeken çalışmaların başında Muhammed bin Şeneb'in *Proverbes Arabes de L'Algérie et du Maghreb* (1905), Kadda Boutarene'nin *Proverbes et Dictons Populaires Algériens* (2002), Râbah Haddûsî'nin *Mevsû'atu'l-Emsâli'l-Ceza'iriyye* (2015), Abdulmâlik Murtâd'ın *el-Emsâlu'ş-Şa'biyyeti'l-Cezâ'iriyye* (1982) ve Abdulhamîd bin Heddûka'nın *Emsâl Cezâ'iriyye* (2007) adlı eseri gelmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Cezayir'i kültürel ve sosyolojik olarak daha iyi anlamak için kültür ve dil hazinesinin en önemli unsurlarından birini oluşturan atasözlerinin Cezayir romanlarındaki kullanımını incelemektedir. Topluma ve tarihe dair pek çok şeyi edebî bir üslupla ifade etme aracı olduğu için romanlar, özellikle Cezayir gibi bağımsızlığını yeni kazanmış ülkelerde yazarların başlıca anlatım aracı olmuştur. Dolayısıyla yazarlar, anlatılarında iletmek istedikleri mesajlara ve değindikleri temalara özgünlük ve derinlik katmak için atasözlerinin kültürel değerleri taşımasının, inançları ve yaşantıları yansıtmasının etki gücünden sıklıkla yararlanmıştır. Bu yararlanma aynı zamanda bir metni ortaya çıkaran şeyin farklı metin parçalarının oluşturduğu bütünlük olduğunu öne süren 'metinlerarasılık' kuramının bir yönünü taşımaktadır. Bu bakımdan çalışma, Cezayir'in bağımsızlığından sonra yazılan romanların metin analizi yöntemiyle ele alınmasıyla tespit edilen atasözlerinin örneklem romanlarındaki kullanım amacına, bağlamına ve metne katkısına odaklanmaktadır. Araştırmada Abdulhamîd bin Heddûka, et-Tâhir Vattâr, Vâsînî el-A'rac, Muhammed Miflâh ve Muhammed Sârî'nin romanlarından çıkarılan atasözleri incelenmiştir. Bu çalışma sonucunda, Cezayirli roman yazarlarının eserlerinde hem içeriğin ve ifade gücünün zenginleşmesi hem de Fransız sömürgesi döneminde oldukça zayıflatılmış olan Arap dilinin ve kültürünün yeniden canlanmasına katkı sağlamak amacıyla atasözlerinden yararlandıkları görülmüştür.

***Anahtar Kelimeler**:* Cezayir, atasözleri, roman, kültür, dil.

The Contextual Use of Proverbs in the Modern Algerian Novel and Its Contribution to the Content

Abstract

Proverbs are concise sayings that explicitly or implicitly reflect the accumulation of a society's cultural basin. In Algeria, as in almost every culture, proverbs form an inseparable part of an oral heritage passed down through generations. In daily conversations, it is usual to use proverbs with condensed meanings to make an emotion felt, increase the impact of a word, and better explain a phenomenon or understanding. Although the use of proverbs in modern society is about to disappear, they continue to find a place for themselves in philosophical, especially literary works. The importance of this study comes from the fact that the cultural heritage of Algeria, which has a deep-rooted place in the Arab world, has remained in the shadow of French colonialism and has not received sufficient attention. In fact, research on proverbs, which carry a trace from each community that has an impact on Algeria's centuries-old heritage, is quite limited. The most notable works in this direction are Muhammad bin Seneb's *Proverbes Arabes de L'Algérie et du Maghreb* (1905) and Kadda Boutarene's Proverbes et Dictons Populaires Algériens (2002), Rābah Haddūsī's Mawsū'at al-Amsāli al-Jazā'iriyya (2015), Abdulmālik Murtād's *al-Amsālu al-Sha'biyat al-Jazā'iriyya* (1982), and Abdulhamīd bin Heddūka's *Emsāl al-Jazā'iriyya* (2007). In this context, the study aims to examine the use of proverbs in Algerian novels, which constitute one of the most notable elements of cultural and linguistic treasure, better understand Algeria culturally and sociologically. Because it is a means of expressing many things about society and history in a literary style, novels have been the chief means of expression for writers, especially in newly independent countries like Algeria. This utilization is also an aspect of the theory of intertextuality, which argues that what constitutes a text is the unity of different text fragments. In this respect, the study focuses on the purpose, context, and contribution to the text of the proverbs identified through the textual analysis of the novels written after Algerian independence. In this research, the proverbs extracted from the novels of Abdelhamid Benhedouga, al-Taher Wattar, Waciny Laredj, Muhammad Miflah, and Muhammad Sari were analyzed. As a result of this study, it has been observed that Algerian novelists make use of proverbs in their works in order to enrich the content and expressive power and to contribute to the revival of the Arabic language and culture, which had been greatly weakened during the French colonial period.

Keywords: Algeria, proverbs, novel, culture, language.

فهم المقروء ودلالاته

أستاذ مساعد د. إيهاب عطا
جامعة السلطان محمد الفاتح الوقفية
ematta@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0001-7611-3405

الملخص

يمثل تعليم اللغة العربية لغير الناطقين بها أحد المساقات المهمة ليس على المستوى العربي والإسلامي فحسب بل على المستوى العالمي أيضا. مما يوضح ما تشهده هذه المجتمعات من اتجاهات في مجال تعليم اللغة العربية لغير الناطقين بها. أضف إلى ذلك أننا نلحظ الإقبال الواضح من الطلاب الأجانب على الجامعات التي تُدَرِّس اللغة العربية ولها مراكز للدارسة في شتى بقاع العالم. وتعد مهارة القراءة منطلق الكثير من المناهج في مجال تعليم العربية للناطقين بغيرها. وعلى الرغم من تأثيرها الحاسم في حياة الأفراد والجماعات فإن الواقع يشير إلى ضعف كبير في اكتساب طرق تدريسها. وقد دفع ذلك برامج تعليم اللغة العربية إلى جعل مهارة القراءة مركزا واضحا؛ لأن النص القرائي يدور حوله جميع الأنشطة اللغوية المرتبطة بلغة ما. ومن ثم قامت الكثير من المناهج التعليمية بتأسيس أنشطتها بناء على موضوع النص المقروء، مما يجعل الطالب في مواجهة أولى مع كلمات وعبارات عليه أن يحسن فهمها ليبني عليها ما بعدها. يهدف هذا البحث إلى الوقوف على النظريات المختلفة التي تصف العمليات الإدراكية واللغوية المتضمَّنة في القراءة. مع شرح النظريات المختلفة لفهم المقروء؛ وهي نموذج التكامل ونموذج الرؤية البسيطة ونموذج الاستدلالات. ويصل بنا البحث إلى ثمرته وهي مجالات فهم المقروء المتمثَّلة في مجال الفهم المباشر ومجال الفهم التفسيري ومجال الفهم الناقد ومجال الفهم التذوقي ومجال الفهم الإبداعي. وفي سبيل ذلك اتبع الباحث المنهج الوصفي حيث تتبَّع البحث المقصود من كل مفردة في التركيب الإضافي (الفهم) و(القراءة) لغةً واصطلاحا مع بيان النماذج المختلفة لشرح كل مفردة، ثم تعريف التركيب الإضافي مكتملا. وقد توصل البحث إلى أن مهارة القراءة تتضمن عمليات متنوّعة، بوصفها عملية تفكير، فأنت تستخلص، وتستنتج، وتحلّل، وتصدر أحكاما، وتشرح، وتفسّر بشكل عام رموزا تتّصل بما ترى وتسمع. وهذه العمليات تعتمد على محاور ثلاثة وهي القارئ والنص والفهم. أما عن القارئ فيجب التأكد من إمكاناته ومعارفه وقدراته. وأما النص فهو بطبيعة الحال إما نصا مطبوعا بخط مكتوب أو نصا إلكترونيا. أما عن عملية الفهم فإنها تشمل النشاط العقلي والخبرة.

الكلمات المفتاحية : الفهم، القراءة، النص، التفسير، النقد، التذوق، المفردات، الاستنباط، التتبع.

Reading Comprehension and its Fields

Abstract

Teaching Arabic to non-native speakers is considered one of the important paths not only at the Arabic and Islamic levels but also at the global level. That illustrates the trends these societies are witnessing in the field of teaching Arabic to non-native speakers. In addition, we notice the clear demand from foreign students to universities that teach the Arabic language and possess study centers all over the world. Reading skill is the starting point of many curricula in the field of teaching Arabic to non-native speakers. Despite its decisive impact on the lives of individuals and groups, the fact shows significant weakness in the acquisition of its teaching methods. This prompted the Arabic language education

programs to make the reading skill a clear focus because the reading text revolves around all the linguistic activities associated with a language. Therefore, many educational curricula based their activities on the subject of the readable text, which makes the student in the first facing words and phrases that he must understand in order to build on them later. This research aims to identify the different theories that describe the cognitive and linguistic processes involved in reading. In addition to the explanation of the different theories of reading comprehension; These are the integration model, the simple vision model, and the inference model. Moreover, the research brings us to its fruit, which is the areas of reading comprehension, represented in the field of direct understanding, the field of interpretive understanding, the field of critical understanding, the field of taste understanding, and the field of creative understanding. For this purpose, the researcher followed the descriptive approach, where he investigated in his research each term in the possessive structure (comprehension) and (reading) in language and idiomatically with the statement of the different models to explain each vocabulary, then the definition of the possessive structure as a whole. The research found that reading skill includes diverse procedures being a process of thinking. Therefore you investigate, conclude, analyze, produce judgments, and explain in general symbols that are related to what you see and hear.

Keywords: Comprehension, reading, text, interpretation, criticism, taste, vocabulary, deduction, tracking.

İslamî Dönem Edebî Mahfiller

Dr. Öğr. Üyesi Encümen BAYRAM
Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
encumenbayram@akdeniz.edu.tr
Orcid: 0000-0001-6891-3680

Özet

İnsan, sosyal bir varlıktır ve yaşamını çevresindeki insanlarla ortak bir birliktelik üzerine inşa eder. Hayatın devamlılığı için elzem olan paylaşım, ticarî, siyasî, edebî, dinî, sosyal ve üretim-tüketim gibi farklı sahalarda gerçekleşir. Arap coğrafyasında doğa şartları nedeniyle üretimin azlığı ve onun çeşitliliğin sınırlı kalması sebebiyle panayırlar kurulmuştur. Arapların çarşı algısı ile değerlendirdikleri bu mekânlar sosyal, siyasî ve edebî açıdan büyük önem taşımaktadır. Önceleri temel ihtiyaçların karşılanması için bir araya gelinen bu mekânlara ilerleyen süreçlerde kabilelerin üstünlüklerini anlattıkları şair ve hatiplere yer vermesi sonucu edebî bir kimlik kazandırılmıştır. Türkçeye; Arapçadan bir edebî kavram olarak geçen mahfil, Arapların **الصالونات الأدبية**/edebiyat salonları, **المنتدى**/forum, **الندوة**/sempozyum, **المجلس**/meclis, **الملتقى**/buluşma yeri ve **الديوان**/divan şeklinde ifade ettikleri mekânın ve aktivitelerin adıdır. Kaldı ki bu edebiyat kavramının aslı (حفل-يحفل-حفلا) "bir araya gelmek, her yerde bulunmak, dolmak, önemsemek, dikkatini vermek, ihtimam göstermek ve gür akmak" anlamına gelen fiilin mekân ismi (محفل) toplantı, loca, meclis camia, sınıf, kurul ve toplantı yeri anlamında kullanılmaktadır. Böylece ilk kez Cahiliye döneminde ortaya çıkan mahfiller, panayırlarda düzenlenen, şair ve hatiplerin bireysel olarak icra ettiği olağan toplantılar şeklinde tecelli etmiştir. Panayırlar kapsamında gerçekleştirilen toplantılarda birçok şair ve hatip tarafından edebî bir haz yakalanmış ve Arap edebiyatı açısından önemli bir eşik olan edebî tenkidin temelleri de atılmıştır. İslamiyet'in doğuşuyla beraber edebî mahfiller sosyal pek çok kurumda olduğu gibi bir değişiklik arz etmiştir. Kur'an-ı Kerim'in üslubundan etkilenen şairler, söylem değişikliğine giderken mahfiller de dinî bir hüviyete bürünmüşlerdir. Böylece içerik ve üslup bakımından zengin bir edebî süreç başlamıştır. Bu çalışmada bu mahfillerin gelişim süreçleri, İslamî dönem mahfiller ve bunların Arap edebiyatı açısından önemine yer verilecek ve mahiyeti hakkında bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap edebiyatı, İslamî dönem, edebî mahfiller, panayırlar.

Islamic Period Literary Gatherings

Abstract

Man is a social being and builds his life on a common unity with the people around him. Sharing, which is essential for the continuity of life, takes place in different fields such as commercial, political, literary, religious, social and production-consumption. Fairs were established due to the scarcity of production and limited diversity, which emerged as a result of natural conditions in the Arab geography.. These

places, which the Arabs evaluate with the perception of the bazaar, are of great importance in terms of social, political and literary. These places, which used to come together to meet the basic needs, gained a literary identity as a result of the poets and orators who were told about the superiority of the tribes in the following processes. to Turkish, Mahfil/ Literary gathering, which is translated from Arabic as a literary concept, is الصالونات الأدبية/literary halls, المنتدى/forum, الندوة/symposium, المجلس/assembly, الملتى/meeting place and الديوان, the name of the place and activities they refer to as الديوان. Moreover, the origin of this literary concept (حفل-يحفل-حفلا) is the place name of the verb (محفل), which means "to come together, to be everywhere, to be filled, to care, to pay attention, to show care and to flow loudly", meeting, lodge, assembly, community, it is used to mean classroom, board and meeting place. Thus, the mahfils/ Literary gatherings that emerged for the first time in the age of ignorance manifested as ordinary meetings held in fairs and performed individually by poets and orators. In the meetings held within the scope of the fairs, many poets and orators captured a literary pleasure and the foundations of literary criticism, which is an important threshold in terms of Arabic literature, were laid. With the birth of Islam, literary gatherings changed, as in many social institutions. While the poets, who were influenced by the style of the Qur'an, changed their discourse, the mahfils also took on a religious identity. Thus, a literary process rich in content and style began. In this study, the development processes of these mahfils, the Islamic period mahfils and their importance in terms of Arabic literature will be included and an evaluation will be made about their nature.

Keywords: Arab literature, the period of İslamic arabia, literary gathering, fairs.

Çağdaş Dönemde Nahiv İlminin Yeniden Okunması Sorunu: Bilimsel İlerleme Perspektifinden bir Analiz[1]

Dr. Esma Sağ Şencal
Bağımsız Araştırmacı
esmasag@gmail.com
Orcid: 0000-0003-1564-9622

Özet

Çağdaş Arap dili çalışmalarında nahiv birikiminin nasıl ele alınacağı üzerine sorgulamalar çağdaş Arap dilcilerinin farklı tutumlar sergilemesine yol açarak bir spektrum oluşturmuştur. Abduh er-Râcihî gibi bazı araştırmacılar modern kuramlar karşısında dolaylı olarak nahiv birikimini ele alırken Temmâm Hassân ve Abdulkâdir el-Mehîrî gibi bazı araştırmacılar ise bu birikimi doğrudan modern dilbilim kuramları ışığında yeniden okumuşlardır. Böylece bu dilciler nahiv birikimini çağdaş söyleme uygun hale getirmenin yollarını aramaya veya "eksik" ve "hatalı" olduğunu iddia ettikleri yanlarını revize ederek canlandırmaya çalışmışlardır. Öte yandan, Mahmud es-Sa'rân ve Abdulkâdir el-Fâsî el-Fihrî gibi bazı dilciler ise nahiv birikimini tamamen bırakıp modern dilbilime yönelmeyi tercih etmişlerdir. Bu spektrumu Mustafa Galfân, Nesîme Kutâf, Nihâd el-Mûsâ gibi çağdaş Arap dilcileri (1) sadece klasik dil ilimlerine yönelenler, (2) her yönüyle sadece dilbilime yönelenler ve (3) klasik dil ilimleriyle dilbilim arasını uzlaştırmaya çalışanlar olmak üzere temel olarak üç kategori altında toplamışlardır. Her ne kadar literatüre bu tür tasnif edici katkılar sunulmuş olsa da neden bu şekilde çeşitlendiğiyle ilgili detaylı analizler oldukça azdır. Bu husus bilim felsefesi bağlamında incelendiği takdirde bahsi geçen çeşitlenme; tarih boyunca dil üzerine geliştirilen kuramların temelde ilerlemeci ve yanlışlamacı bir bakışla değerlendirildiği izahıyla açıklanabilmektedir. Ayrıca bu bakışın çağdaş Arap dili çalışmalarında İslam düşünce geleneğinin dil ilimleri ile modern bilim anlayışına göre şekillenen modern dilbilimin kendi felsefi ve metodolojik kabullerinin olduğu ve bu kabuller doğrultusunda kendine has amaçlarının, motivasyonlarının ve bilgi edinme yöntemlerinin olduğu hususunun büyük oranda göz ardı edilmesine yol açtığını düşünmekteyiz. Bu çalışmada, yukarıda üçüncü kategori olarak belirttiğimiz klasik dil ilimleriyle modern dilbilimi birlikte ele alan çağdaş Arap dilcilerine özel olarak odaklanarak bahsi geçen hususları göz ardı etmesi sebebiyle ortaya çıkan temel pozisyonları tespit etmeyi amaçlamaktayız. Bu pozisyonları dört maddede toplayabiliriz: (1) Modern dilbilim kavram ve meselelerini nahiv ilminin kavram ve meselelerine denk veya benzer olarak kullanma, (2) nahiv ilmine ait terimleri modern dilbilimin kabul ve yaklaşımlarına göre yeniden tanımlama, (3) güncel bir dilbilim meselesini veya problemini nahiv ilminin de meselesi veya problemi olarak görme ve (4) dilbilimin varsayımları, genel kabulleri ve yaklaşımları üzerinden nahiv ilmini onaylama veya reddetme. Çalışmada, nahiv ilmini çağdaş dönemde ele alırken bahsi geçen bu tavırlardan sakınabilmek için meseleye bilimsel ilerlemenin

[1] Bu özet, 23 Şubat 2023 tarihinde Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arap Dili ve Belagatı Bölümünde savunması tamamlanan "Çağdaş Arap Dilcilerinin Dilbilim Karşısındaki Tutumları" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

sadece “sürekli, lineer ve kümülatif olduğu” kabulüyle yaklaşılmasının terk edilmesini önermekteyiz. Onun yerine, tarih boyunca üretilen bilimsel etkinliklerin kendine has değişmez çekirdekleri olan “bilimsel araştırma programları” şeklinde süregeldiğini öne süren Lakatosçu bakış açısını benimsediğimiz takdirde hem meselenin daha doğru bir şekilde anlaşılmasına hem de bir çözüm geliştirilmesine olanak sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş nahiv çalışmaları, Arap dilbilimi, bilimsel ilerleme, yanlışlamacılık, lakatos.

The Problem of Rereading Nahw in the Contemporary Period: An Analysis from the Perspective of Scientific Progress

Abstract

Inquiries regarding how to deal with the classical grammatical accumulation (nahw) in contemporary Arabic language studies have led to the emergence of a spectrum of different attitudes among contemporary Arabic linguists. While some scholars, such as 'Abduh al-Rājihī, indirectly addressed the classical grammatical accumulation in the light of modern theories, others, such as Tammām Hassān and 'Abd al-Qādir al-Mahīrī, directly reread this accumulation in the light of modern linguistic theories. Thus, these linguists tried to find ways to adapt the classical grammatical accumulation to the contemporary discourse or to revive some aspects that they claimed were “incomplete” and “erroneous” by revising them. On the other hand, some linguists, such as Mahmoud al-Sa'rān and ʿAbd al-Qādir al-Fāṣī al-Fihrī, preferred to abandon this accumulation altogether and turn to modern linguistics. Contemporary Arabic linguists such as Mustafa Galfān, Nāsīma Qutāf, and Nihād al-Mūsā have basically categorized this spectrum into three categories: (1) those who only focus on classical language sciences, (2) those who only focus on modern linguistics in all aspects, and (3) those who try to reconcile classical language sciences with modern linguistics. Although such classificatory contributions have been made to the literature, there are very few detailed analyses as to why it has diversified in this way. If this issue is analyzed in the context of the philosophy of science, this diversification can be explained by the fact that the theories developed on language throughout history were basically evaluated from a progressive and falsificationist perspective. In addition, we believe that this perspective has led contemporary Arabic language studies to largely ignore the fact that the language sciences of the Islamic thought tradition and modern linguistics, which are shaped according to the modern understanding of science, have their own philosophical and methodological assumptions, and that they have their own goals, motivations, and methods of acquiring knowledge in line with these assumptions. In this study, we aim to identify the main positions of contemporary Arabic linguists who have ignored the aforementioned issues, with a special focus on the third category above, namely, contemporary Arabic linguists who combine linguistics with classical language sciences. These positions can be summarized

in four points: (1) using the concepts and issues of modern linguistics as equivalent or similar to the concepts and issues of the science of nahw, (2) redefining the terms of the science of nahw according to the assumptions and approaches of modern linguistics, (3) considering a contemporary linguistic issue or problem as an issue or problem of the science of nahw, and (4) affirming or rejecting the science of nahw based on the assumptions, general assumptions and approaches of modern linguistics. In order to avoid these attitudes when dealing with the science of nahw in the contemporary period, this study proposes to abandon the assumption that scientific progress is only "continuous, linear and cumulative". Instead, if we adopt the Lakatosian perspective, which argues that the scientific activities produced throughout history continue in the form of "scientific research programs" with their own unchanging hard-core, we think that it will enable both a more accurate understanding of the issue and the development of a solution.

Keywords: Contemporary grammar studies, Arabic linguistics, scientific progress, falsificationism, lakatos.

سيميائية العنوان في ديوان (كأنك لم ..) للشاعر محمد عبد الباري

د. ظلال الجاجي
Dokuz Eylül Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
z.aljaji@gmail.com
Orcid: 0000-0003-1493-1415

الملخص

ظهرت السيميائية بصفتها منهجا نقديا يهتم بإشارات النص وعلاماته، فمن ناحية الشكل يبدأ من عتبات النص بشقيه (النص المحيط والنص الفوقي)، ثم يبدأ من حيث الدلالة من الإشارة المعجمية وينطلق منها إلى الأنساق المحيطة به، ويعد العنوان أول العتبات النصية؛ الذي يعد عتبة وإشارة في الوقت ذاته، فهو يحمل نظاماً سيميائياً ذا أبعادٍ دلالية ورمزية، وللوصول إلى هذه الدلالات يحتاج لفك شيفراته وإشاراته، فهو العتبة الأولى لدخول النص، فمن خلاله يُمَكِّنُ القارئ من مقاربة النص وتأويله، وهذا البحث: سيميائية العنوان في ديوان (كأنك لم..) للشاعر محمد عبد الباري، يقوم على دراسة العنوان الرئيسي للديوان منطلقا من الإشارة المعجمية ووصولا للدلالة العميقة له؛ والتي تتضح من خلال الأنساق التي يشير إليها النص، ثم ينتقل البحث لدراسة العناوين الفرعية للديوان التي تعد شارحة وواصفة للعنوان الرئيسي، وقد قسمت هذه العناوين إلى عناصر ثلاث: الشخصية، والمكان، والزمان، وبهذا التقسيم الذي فرضته العناوين الفرعية يكون قد استوفى العناصر الرئيسة للخطاب السردي، بحيث شكل هذا التقسيم دلالة انتقال الشعر الحديث من الجانب الغنائي، إلى مساحة حديثة في نظم الشعر وهو السرد الشعري، فبعد دراسة العناوين الفرعية من جانبها المعجمي والدلالي وتوضيح الأنساق المحيطة التي ارتبطت به؛ من أنساق سياسية أو اجتماعية أو دينية أو فكرية أو فلسفية أو غيرها، ينتقل البحث لعقد الصلة وإيجاد العلاقة التواصلية بين العنوان الرئيسي والعناوين الفرعية، ليصل إلى المعنى المتكامل والمنسجم بين العتبة الأولى وقصائد الديوان .أما نتائج البحث فقد تمثلت في استدراج القارئ للمشاركة في ملء النقص من بداية عنوان الديوان الذي لم يكتمل، وتكمن مساهمة القارئ في الربط بين العنوان الرئيسي والعناوين الفرعية، أما العناوين الفرعية فقد كان ورود (الشخصية) بشكل ملحوظ أكثر مقارنة بعناصر السرد الأخرى، مما يشير إلى أهمية الإنسان ومكانته ودوره وتأثيره في أحداث السرد وتطورها ووظيفتها، ثم يأتي (المكان) في الترتيب بعد ذلك والذي اتسم بالغموض غالبا، أما (الزمان) فكان مقاربا للمكان لكنه أقل ورودا ويتصف كذلك بالغموض وعدم التحديد، وهذا ينسجم مع عنوان الديوان (كأنك لم..) الذي يحتاج لتأويل النقص ومقاربة البتر والإجابة عن المحذوف من خلال محتوى قصائد الديوان، وقد تنقلت عناصر السرد بين الدلالات التاريخية والدينية والفلسفية والفكرية والشعرية الأدبية .

الكلمات المفتاحية: السيميائية، السرد، العتبة، العنوان، العنوان الفرعي، محمد عبد الباري.

The Semiotics of the Title in the Diwan (As if You Were Not..) by the poet Muhammad Abd al-Bari

Abstract

Semiotics emerged as a critical approach concerned with text indications and signs. In terms of form, it starts from the threshold of the text in its both two parts (the Paratext and the Expitext), then, in terms of connotation, it starts from the lexical reference and proceeds from it to the surrounding patterns. The

title is the first text threshold, which is a threshold and a sign at the same time, as it carries a Semiotics system with connotative and symbolic dimensions. In order to reach these connotations, you have to reveal its symbols and indications because it is the first threshold to penetrate the text, and by title, the reader can approach and interpret the text. This research: The Semiotics of the Title in the Diwan (As if You Were Not..) by the poet Muhammad Abd al-Bari, based on the study of the main title of the Diwan starting from the lexical reference and reaching its deep meaning which is revealed through the patterns referred to by the text. Then the research moves on to study the sub-headings of the Diwan, which are explanatory and descriptive of the main title. These sub-tittles are divided to three elements: character,place and time. This inforced division by the sub-titles have provided the main elements of the narrative speech and formed an indication of the transition of modern poetry from the lyrical side, to a modern aspect in poetry composition, which is the poetic narration. Subheadings are examined with their lexical and semiotic aspects and the surrounding patterns associated with them are clarified. Afterwards, a research effort is made to establish the link between the main title and the sub-titles in political, social, religious, intellectual, philosophical or other forms and to find the communicative relationship, to reach an integrated and harmonious meaning between the first threshold and Diwan poems.. As for the results of the research, it was represented in enticing the reader to participate in filling in the deficiency from the beginning of the title of the Diwan, which was not completed, and the reader's contribution lies in linking the main title and the sub-headings. The appearing of the character more than the other narration elements indicates the importance of man, his position, his role, and his influence on the events of the narration;also the development and function of that events , then the (place) comes after that, which was often ambiguous, while the (time) was close to the place, but it is less frequent and is also characterized by ambiguity and indeterminacy, which coincides with the title of the Diwan (as if you did not..), which needs to interpret the deficiency and approach the amputation and answer the omitted through the content of the Diwan’s poems. The elements of the narration moved between historical, religious, philosophical, intellectual and poetic literary connotations.

Keywords: Semiotics, narration, threshold, title, subtitle, Muhammad Abd Al-Bari.

انتقاء القواعد النحويّة والصرفيَّة في المقرّرات التعليميَّة – دراسة تحليليَّة نقديَّة

Öğr. Gör. Nadir MENDERES
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
nadir.menderes@gmail.com
nadir.izmit@hotmail.com
Orcid: 0000-0003-3054-9099

ملخّص

معلومٌ أنّ معظم القواعد في اللغة العربيّة متشعّبة كثيرة التفاصيل؛ فالجمع له ثلاثة أنواع: مذكّر، ومؤنّث، وتكسير، وجمع المذكّر يكون بالواو والنون أو الياء والنون، والمثنّى يكون بالألف والنون أو الياء والنون، والمعدود يكون جمعًا مجرورًا أو مفردًا مجرورًا أو مفردًا منصوبًا، ويطابق الفعلُ فاعله بالتثنية والجمع إذا جاء بعده، لكنه يلزم الإفراد إذا جاء قبله، والصفة تطابق الموصوف بالتذكير والتأنيث، والإفراد والتثنية والجمع، والتعريف والتنكير، وعلامة الإعراب، إلا إذا كان الموصوف جمعًا غير عاقل فحينها تأتي الصفة مفردة مؤنّثة، وغير ذلك من التفاصيل الكثيرة ضمن القاعدة الواحدة. وبالإضافة إلى كل تلك التفاصيل والتشعّبات لا تكاد تخلو قاعدة من الاستثناءات والشواذّ، وهذا يسبّب مشكلة حقيقيَّة في تعليم القواعد النحويّة والصرفيَّة للناطقين بغير العربيّة. وهذه الكثرة في القواعد اضطرَّت مؤلّفي المقرّرات التعليميَّة إلى انتقاء القواعد التي يحتاجها المتعلّم واستبعاد ما لا يحتاجه، والاكتفاء أحيانًا بعرض القاعدة العامَّة وتجنّب التعمّق في التفاصيل. لكن ما المعايير التي حكمت ذلك الانتقاء؟ وهل اتّفقت المقرّرات التعليميَّة – ولو نسبيًّا – على تحديد المواضيع التي يحتاجها المتعلِّم؟ وهل نجحت حقًّا في حلّ هذه المشكلة؟ هذا ما سيتناوله الباحث في هذه الدراسة. تتألف هذه الدراسة من مبحثين وخاتمة؛ في المبحث الأوّل حلّل الباحث القواعد في ثلاث من السلاسل التعليميَّة هي اللسان الأمّ والعربيَّة بين يديك ومفتاح العربيَّة، فوجد – على سبيل المثال – أنّ أنواع المعرفة مذكورة في سلسلة اللسان لكنّها غير موجودة في سلسلتي العربيّة بين يديك والمفتاح، وعرضت سلسلة العربيّة بين يديك في قواعدها باب ظنّ وأخواتها لكنّ هذا الباب لم يجد له مكانًا في السلسلتين الأخريين! فقارن الباحث في هذا المبحث بين القواعد الموجودة في السلاسل المذكورة؛ لمعرفة الاتّفاق والاختلاف في اختيار القواعد من جهة، ومدى التعمّق في تفاصيل كلّ قاعدة من جهة أخرى. وفي المبحث الثاني عرض الباحث نتائج تحليل القواعد في المقرّرات، وبيَّن أسباب الاختلاف فيما بينها في انتقاء القواعد، ونسبة تأثير ذلك الاختلاف على المتعلّمين، ثمّ اقترح بعض المعايير التي لا بدّ من مراعاتها من قِبل المؤلّفين أثناء عمليَّة انتقاء القواعد. وفي الخاتمة ذكر الباحث النتائج التي توصّل إليها بالإضافة إلى تقديم بعض التوصيات لمصمّمي المقرّرات التعليميَّة.

الكلمات المفتاحية: القواعد، النحو، الصرف، تعليم العربيّة، الناطقون بغير العربية.

The Choice Of Arabic Grammar In The Educational Curriculum (A Critical Analytical Study)

Abstract

Most of the grammar rules in the Arabic language have many branches and contain many details. For example, plural in the Arabic language has three types: masculine, feminine, and irregular. And there is the phenomenon of Deuteronomy, feminization, and others. And each grammatical rule has many details and exceptions. If the verb is after the subject, it must match it in the duality or plural. But if the verb

comes before the subject, the verb must be singular. And the adjective matches the noun in masculinity and femininity, singularity, duality, and plural, definition, and "I'rab" mark, but if the noun is plural and at the same time does not denote a person, the adjective must be singular feminine. Each grammatical rule has many details and branches. In addition to all these details and branches, all grammar rules have many exceptions and oddities. This causes a major problem in teaching grammar to non-Arabic speakers. A large number of grammar made the authors of the educational Curriculum forced to select the grammar that the learner needs and exclude the grammar that he does not need. And sometimes they are forced to suffice with presenting the general grammar rule and avoid going too deep into the details. But what criteria were applied during that selection? And did the educational curricula agree - albeit relatively - to define the grammar needed by the learner? Did it really succeed in solving this problem? This is what the researcher will discuss in this study. This study consists of two topics and a conclusion. In the first topic, the researcher analyzed the grammar in three educational curriculums: al-Lisan al-umm, al-Arabiyya bayna yadayk and Miftah al-Arabia. The researcher found - for example - that the topic of (أنواع المعرفة) is mentioned in the al-Lisan al-umm but not in the al-Arabiyya bayna yadayk or Miftah al-Araiba. And found that the topic of "ظنّ وأخواتها" are mentioned in the al-Arabiyya bayna yadayk but not in the al-Lisan al-umm or Miftah al-Arabia. So the researcher compared in this topic the grammar found in the mentioned curriculums to find out the agreement and the difference between them in choosing the grammar. In the second topic, the researcher presented the results of grammar analysis. Then he suggested some criteria that must be taken into account by the authors during the process of selecting grammar. In conclusion, the researcher mentioned his findings, in addition to presenting some recommendations.

Keywords: Arabic Language Education, Grammar, Foreign Learner, Non-Arabs.

نحو خطة مستقبلية لبحوث تعليم العربية في تركيا ورقة عمل

أستاذ مساعد. إسلام يسري الحدقي
جامعة السلطان محمد الفاتح الوقفية
iyoussry@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0002-4052-7267

الملخص

يمتد تاريخ تعليم العربية في تركيا إلى مئات السنين، وعبر تلك القرون كانت هناك إسهامات كثيرة على أصعدة مختلفة جمعت بين الكتب التعليمية والمراجع والمعاجم وغيرها، وفي العقدين الأخيرين تزايد الاهتمام بتعليم العربية في تركيا وظهر هذا جليا في تدريس العربية في مدارس الأئمة والخطباء التي زادت أعدادها في أنحاء تركيا بشكل ملحوظ وكذلك تضاعف أعداد برامج السنوات التحضيرية لكليات العلوم الإسلامية وبرامج إعداد معلمي العربية في كليات التربية وبرامج إعداد المترجمين، ونتيجة لكل هذا الزخم التعليمي بدأت الحركة البحثية المعنية بتعليم العربية في النمو فكتب الباحثون للدوريات العلمية والمؤتمرات بالإضافة إلى إطلاق برامج للدراسات العليا في مجال تعليم العربية لغة أجنبية، ومع هذا التزايد والنمو ظهرت الحاجة لوقفة لتنظيم المجال البحثي في تعليم العربية في تركيا بحيث يلبي حاجات المجتمع وفق الأسس العلمية السليمة. وفي ضوء ما سبق فإن السؤال الرئيس الذي تحاول هذه الورقة إجابته: كيف يمكن بناء خطة للبحث العلمي في مجال تعليم العربية في تركيا؟ وفي سبيل ذلك تقدم هذه الورقة مجموعة من الخطوات لبناء هذه الخطة، وأهمها؛ الخطوة الأولى: الوقوف على جمهور متعلمي العربية مع تحديد العوامل المؤثرة على تعلمهم مثل دوافعهم وحاجاتهم وأدوارهم المتوقعة في المجتمع بعد تعلمهم العربية، كذلك تحديد بيئة التعلم والمصادر التي يتعلمون منها والطرق والوسائل التي يتعلمون بها، ومقدمي الخدمة التعليمية من معلمين وإداريين وغيرهم. الخطوة الثانية: دراسة ما تم إنجازه من بحوث تتعلق بالعناصر. الخطوة الثالثة إجراء دراسات لاستطلاع أراء المعنيين بتعليم العربية في نتائج الخطوتين الأولى والثانية وإن كان ثمة نقاط لم تكشفاها بعد، بالإضافة للفهم الأعمق لحاجات المجتمع. ونتيجة لكل لما سبق نستطيع الوصول للفجوات البحثية ووضع خطة مستقبلية. يتوقع أن يفيد بهذه الورقة المؤسسات المعنية بتعليم العربية بشكل عام والباحثون بشكل خاص حيث يحتاج الوصول لنتائج كل خطوة مما سبق دراسات مستقلة. تأتي أهمية هذه الورقة من أنها من الأوراق القليلة التي تناولت تنظيم فضاء البحث في مجال تعليم العربية لغة أجنبية في الجمهورية التركية.

الكلمات المفتاحية: تعليم اللغة العربية، التخطيط البحثي، الفجوات البحثية، الأولويات البحثية.

Toward a Future Plan for Researching Teaching Arabic in Turkey

Abstract

The history of Arabic language instruction in Turkey dates back hundreds of years, during which time there were various contributions consisting of educational books, references, dictionaries, etc... In the last two decades, interest in teaching Arabic in Turkey has increased, as evidenced by the increase in the number of schools for imams and preachers that teach Arabic. Additionally, there has been a significant increase in preparatory programs for faculties of the Islamic sciences, programs for preparing Arabic teachers in faculties of education, and programs for preparing translators. Educational momentum in teaching Arabic has led to a growth in the research movement, resulting in researchers contributing to scientific journals and conferences, as well as launching postgraduate programs in the

field of teaching Arabic as a foreign language. As a result of this increase and growth, there is a need to pause and organize the research field in teaching Arabic in Turkey so that it meets the needs of society according to sound scientific foundations. In light of the above, the main question that this paper attempts to address is how a plan for scientific research in the field of teaching Arabic can be constructed in Turkey. To achieve this goal, this paper presents a series of steps to construct this plan, the most important of which are as follows: The first step involves identifying the audience of Arabic learners, identifying the factors affecting their learning, such as their motivation, needs, and expected roles in society after learning Arabic, as well as determining the learning environment, the sources from which they learn, the methods and means by which they learn, and educational service providers such as teachers and administrators, etc. The second step entails studying existing research related to these elements. The third step involves conducting studies to delve into the opinions of those concerned with teaching Arabic about the findings of the previous two steps and to explore aspects that have not yet been explored, in addition to obtaining a deeper understanding of societal needs. Consequently, we can identify research gaps and design a plan for the future. This paper is expected to benefit institutions involved in teaching Arabic, as well as researchers, as accessing the results of each step mentioned above requires independent studies. The significance of this paper lies in its focus on organizing the research domain in the field of teaching Arabic as a foreign language in the Republic of Turkey, which is rare in the literature.

Keywords: Arabic language education, Arabic language literature, Arabic language dialects.

Tek Lafızdan Onlarca Anlama: Klasik Arapçada Ḫâl/خال Kelimesinin Semantik Çeşitliliği Üzerine

Doç. Dr. Rıfat AKBAŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
rifatakbas@yyu.edu.tr
Orcid: 0000-0002-8533-3335

Özet

Anlam fenomeni, başka bir deyişle semantik analiz bir dildeki kelimelerin doğru bir şekilde anlaşılmasını ve yorumlanmasını sağlayan en önemli faktörlerin başında gelir. Özellikle anlam zenginliğine sahip dillerde bu faktörün göz ardı edilmesi doğru bir analizin yapılma imkânını ortadan kaldırmaktadır. Aslında her dilin kendi yapısı ve içinde geliştiği kültüre paralel olarak anlam zenginliğine sahip kelime dağarcığı ve ayırt edici özelliklerinin bulunduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Zira dil basit bir iletişim aracı gibi gözükse de toplumsal ve kültürel yönü ağır basan karmaşık bir dizge olmasının yanı sıra sürekli gelişen ve zaman içerisinde değişebilen canlı bir olgudur. Dilin bu hüviyetine binaen Arap dili gibi özellikle din ve inanç merkezli gelişimini sürdürmüş olan dillerdeki kelimelerin anlam analizine ilişkin çalışmalar önem kazanmaktadır. Bu bağlamda Arap dili içerisinde sıklıkla karşılaşılan kimi kelimelerin gerek kavram gerekse anlam boyutunun çeşitliliği daha fazla dikkat çekmektedir. Kur'ân'da yer alan bir kelimenin farklı yerlerde uğradığı değişik anlamlarının tespitine yönelik hicri ikinci yüzyılın ortalarından itibaren kaleme alınan "Vücûh ve Nezâir" türü eserler ile sağlıklı bir açıklama ve yorumun önünü açmak adına hicri üçüncü yüzyılın sonlarından itibaren "mâ ittefeḳa lafẓuhû ve iḫtelefe maʿnâhu" (telaffuzu aynı; ama anlamı farklı olan kelimeler) başlığıyla yapılan müstakil çalışmalar da Arap dilinin bu özelliğini teyit etmektedir. Mezkûr eserlerden de anlaşılacağı üzere Arap dilinde tek bir kelime ile onlarca farklı anlamın kastedilebileceği sözcükler çok fazladır ama ḫâl/خال kelimesinin semantik çeşitliliği birçok edebiyatçı tarafından irdelendiği için özellikle bu kelime etrafında şekillenen mana zenginliği incelenmiştir. Nitekim maşuka hayranlık uyandıran motiflerin tamamlayıcısı olarak vücuttaki ben anlamındaki kullanımı hakkında derleme türü birçok müstakil çalışma yapılmış hatta bazı edipler bu kelimeyi büyük bir maharetle tek bir şiirde onlarca farklı anlamda kullanmıştır. Çalışmada klasik döneme bağlı kalınarak hem sözlük hem de edebî metinlerde isim şeklinde yer alan ḫâl/خال kelimesinin "boşluk, serbestlik, cömertlik, güçsüzlük, mekân ismi, bayrak, vücuttaki ben, dayı, bekârlık, bulut, kesici alet, siyah ip, kefen, kibirli kişi, deve bakıcılığı yapan kişi, semiz deve, küçük tepe ve bir çeşit Yemen kürkü" anlamında kullanıldığı saptanmıştır. Ayrıca sözü edilen her bir anlam için kısa da olsa destekleyici örnekler sunulmuştur. Böylece kimi kelimeler etrafında yaşanabilecek bir anlam kargaşasının minimize edilmesinin yöntemine bu kelime özelinde işaret edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arap dili, Arap edebiyatı, klasik Arapça, anlambilim, semantik analiz, ḫâl/**خال** kelimesi.

Dozens of Meanings in From One Word: On the Semantic Variety of the Word Ḫâl/خال in Classical Arabic

Summary

The phenomenon of meaning, in other words, semantic analysis, is one of the most important factors that ensure the correct understanding and interpretation of words in a language. Ignoring this factor, especially in languages with rich meaning, eliminates the possibility of making an accurate analysis. In fact, it would not be wrong to say that every language has a rich vocabulary and distinctive features in parallel with its own structure and the culture in which it developed. Because although language may seem like a simple means of communication, it is a complex system with a predominant social and cultural aspect, as well as a living phenomenon that is constantly evolving and can change over time. Based on this identity of the language, studies on the meaning analysis of words in languages such as the Arabic language, which have continued their development based on religion and belief, gain importance. In this context, the diversity of concepts and meanings of some words that are frequently encountered in the Arabic language draws more attention. In order to determine the different meanings of a word in the Qur'an in different places, with the "Vücûh ve Nezâir" type works written since the middle of the second century A.H. maʿnâhu" (words with the same pronunciation but different meanings) also confirm this feature of the Arabic language. As it can be understood from the aforementioned works, there are many words in the Arabic language that can mean dozens of different meanings with a single word; but since the semantic diversity of the word ḫâl/خال has been examined by many authors, the richness of meaning shaped around this word has been examined. As a matter of fact, as a complement to the motifs that arouse admiration, many independent studies have been made about the use of the word in the meaning of self in the body, and even some authors have used this word in dozens of different meanings in a single poem with great dexterity. In the study, adhering to the classical period, the word ḫâl/خال, which takes place in the form of a name in both dictionary and literary texts, is emptiness, freedom, generosity, weakness, place name, flag, mole on the body, uncle, celibacy, cloud, cutting tool, black rope, shroud, arrogant. It has been determined that it is used to mean a person, a camel keeper, a fat camel, a small hill, and a kind of Yemeni fur. In addition, supportive examples, albeit short, are presented for each of the aforementioned meanings. Thus, the method of minimizing semantic confusion that may be experienced around some words has been tried to be pointed out in this word.

Keywords: Arabic language, Arabic literature, classical Arabic, semantics, semantic analysis, ḫâl/خال word.

İbn Yâîş'in Şerhu'l-Mufassal'da Gramer Konularına Yaklaşımı: İnne'nin (إن) haberine fa'nın (ف) bitişmesi Örneği Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf SELLER
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
yusufseller85@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-7530-1399

Özet

12. yüzyılın önemli İslam bilginlerinden Ebu'l-Bekâ İbn Yaîş (ö. 643/1245), Halep'te doğmuştur. Memleketinde nahiv ve hadis okumuştur. Ardından Bağdat'a gitmek istemiş ancak burada eğitim almak istediği hocası vefat ettiğinden geri dönmüştür. Halep'te bir müddet daha çeşitli alimlerden eğitim aldıktan sonra Dımaşk'a giderek eğitimine devam etmiştir. Kendisi de birçok öğrenci yetiştirmiş ve birçok camide ders vermiştir. İbn Ya'îş'in edebiyat ve dinî ilimlerde derin bir birikim edindiği ve İbn Hallikân gibi birçok tanınmış alimin de onun öğrencisi olduğu bilinmektedir. Her ne kadar Arap gramerinde özgün yaklaşımlarıyla öne çıkan şahsiyetler arasında anılmasa da gramer konusundaki derin bilgisini, Zemahşerî'nin (ö. 538/1144) *Mufassal*'ı üzerine kaleme aldığı *Şerhu'l-Mufassal* adlı eserinde ortaya koymuştur. Öyle ki bu eser *Mufassal* üzerine yapılan şerhler arasında en dikkat çekenlerden biri haline gelmiştir. Bunun muhtemel nedenleri arasında eserin; Sîbeveyh (ö. 180/796), Ahfeş el-Evsat (ö. 215/830 [?]), Ebû Osman el-Mâzinî (ö. 249/863), Ebû Ali el-Fârisî (ö. 377/987) ve İbn Cinnî (ö. 392/1002) gibi önemli gramer bilginlerinin görüşlerine değinmesi ve yer yer Zemahşerî'ye eleştiriler yöneltmesidir. Bu çalışmada, İbn Ya'îş'in *Şerhu'l-Mufassal*'da gramer konularını ele alış biçimi, İnne'nin (إن) haberine fa'nın (ف) bitişmesi meselesi örneği üzerinden ele alınacaktır. İbn Ya'îş ve mezkûr nahiv meselesinin ülkemizde doğrudan bir çalışmaya konu olmadığı görülmektedir. Bu nedenle çalışmamız *Mufassal* üzerine yapılan en önemli şerhlerden birini tanıtarak nahiv ilminin mühim bir konusunu da analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmamızda temel araştırma yöntemi olarak sosyal bilimler araştırma yöntemlerinden, kuram oluşturmayı temel alan bir yaklaşımla sosyal olguları bağlı bulundukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan "Nitel araştırma yöntemi" takip edilecektir. Veri toplama tekniği olarak ise nitel araştırma veri toplama tekniklerinden, araştırılması hedeflenen olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan "Doküman incelemesi" kullanılacaktır. Toplanan verilerin analizi ise veriler arasındaki ilişki yapılarının tanımlanması ve yorumlanmasını temel alan "İçerik analizi"ne dayalı olarak gerçekleştirilecektir. Böylelikle, ülkemizde hakkında neredeyse hiç çalışma bulunmayan bir gramer bilgini ve onun gramere dair bir meseleyi ele alış biçimi değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Arap dili grameri, İbn Ya'îş, Şerhu'l-Mufassal, "inne", "fa".

Ibn Yaish's Approach to Grammar Topics in Sharh al-Mufassal: An Examination on the Example of the Entry of “Fa” onto the Predicate of “Innah”

Abstract

Abu'l-Baqa Ibn Yaish (d. 643/1245), an important Islamic scholar from the 12th century, was born in Aleppo. He studied Arabic syntax (nahw) and hadith in his hometown and later wanted to go to Baghdad for further education, but his intended teacher had passed away, so he returned home. After studying with various scholars in Aleppo for a while longer, he went to Damascus to continue his education. He also taught many students and gave lectures in numerous mosques. Although he is not known for having unique approaches to Arabic grammar, it is known that he had a deep knowledge of literature and religious studies, and many well-known scholars such as Ibn Hallikân were his students. He demonstrated his profound understanding of grammar in his commentary on Zamakhshari’s (d. 538/1144) *Mufassal*, called *Sharh al-Mufassal*, which became one of the most notable commentaries on Mufassal. This was likely due to the fact that the book addresses the views of prominent grammar scholars such as Sibawayh (d. 180/796), Ahfash al-Awsat (d. 215/830 [?]), Abu Osman al-Mazini (d. 249/863), Abu Ali al-Farisi (d. 377/987), and Ibn Jinni (d. 392/1002) and sometimes criticizes Zamakhshari. In this study, we will examine Ibn Yaish's approach to grammar topics in *Sharh al-Mufassal*, using the example of the entry of “fa” onto the predicate of “Innah”. It appears that there has not been a direct study of this particular nahw issue in our country. Therefore, our aim is to introduce one of the most important commentaries on *Mufassal* and analyze an important topic in nahw. We will use the social science research method of qualitative research, which focuses on creating theory and understanding social phenomena within their context. The data collection technique will be document analysis, which involves analyzing written materials that provide information about the phenomena being investigated. Data analysis will be carried out using content analysis, which involves identifying and interpreting the relationships between the data. Thus, we will evaluate a grammar scholar who has received little attention in our country and his approach to a grammatical issue.

***Keywords*:** The syntax of the Arabic language, Ibn Yaish, Sarh al-Mufassal, “ınnah”, “fa”.

Modern Arap Edebiyatında Öne Çıkan Bazı Şairler ve Şiirleri[1]

Yüksek Lisans Öğrencisi, Feyza Nur KOCA
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
feyzakoca33@gmail.com
Orcid: 0000-0001-6248-5443

Özet

Modern Arap Edebiyatı Dönemi 1798 yılında Napolyon'un Mısır'ı işgaliyle başlar. Bu dönemde Batı dünyasıyla etkileşimler de başlamıştır. Matbaanın Mısır'a girişi, gazetelerin yayımlanması ve çeviri faaliyetleriyle bu etkileşim artmıştır. Batı'dan alınan bazı değerlerle Arap edebiyatı sentezlenerek modern edebiyat oluşturulmuştur. Edebiyatçının, dönemin zihniyetinden ve içinde bulunduğu toplumdan etkilenmemesi mümkün değildir. Bu durum edebiyatçıların eserlerine de yansır. Özellikle sık sık çatışmalara şahit olan Ortadoğu ülkelerinde yaşanan olaylar pek çok şairin eserlerine yansımıştır. Hatta kimi zaman edebiyat eserlerinde dönemin olayları daha net ortaya konmuştur. 1950'li yıllardan itibaren Arap dünyasında yaşanan iç savaşlar, 1947'de İsrail'in toprak işgal etmesi, bunun üzerine Müslümanların direniş göstermesi, 1980'li yıllarda gerçekleşen Irak-İran Savaşı, 1991 Körfez Savaşı ve Arap Baharı gibi pek çok olay edebiyat ve sanat faaliyetlerini de etkisi altına almıştır. Doğal olarak bu olaylardan etkilenen şair ve yazarlar eserlerinde yaşanan olayları ele almışlardır. Çeşitli Arap ülkelerindeki şair ve yazarlar özgürlük, Filistin sorunu ve ulusal aidiyet temalarını sıkça eserlerinde işlemişlerdir. Bu çalışmada, Modern Arap Edebiyatında son dönemlerde Lübnan, Ürdün, Suriye ve Filistin'de öne çıkan belli başlı şairlerin tanıtılması ve seçilen şiirlerindeki temaların ele alınması amaçlanmıştır. Şevki Bezi'in "الشاعر" (Şair), İbrahim Nasrullah'ın "دمهم" (Onların Kanları), Velîd İbrahim Kasâb'ın "الفيل يطير" (Fil Uçar), Enes ed-Değîm'in "إني رأيت اليأس كفرا" (Umutsuzluğu, Bir Tür İnançsızlık Olarak Görüyorum), Semih el-Kâsım'ın "بوابة الدموع" (Ağlama Kapısı) adlı şiirleri çalışmada ele alınan şairler ve şiirleridir.

***Anahtar Kelimeler**:* Modern Arap edebiyatı, Lübnan edebiyatı, Ürdün edebiyatı, Suriye edebiyatı, Filistin edebiyatı, şiir**.**

Some Prominent Poets and Their Poems in Modern Arabic Literature

Abstract

The Period of Modern Arabic Literature began with Napoleon's invasion of Egypt in 1798. During this period, interactions with the Western world also began. This interaction increased with the entry of the printing press into Egypt, the publication of newspapers, and translation activities. Modern literature was created by synthesizing Arabic literature with some values taken from the West. It is not possible

[1] Bu çalışma, Feyza Nur KOCA'nın Prof. Dr. Osman DÜZGÜN'ün danışmanlığında yürütülen "Modern Arap Edebiyatı'nda Lübnan, Ürdün, Suriye ve Filistin Bazında Öne Çıkan Şair ve Şiirleri" isimli yayınlanmamış lisans bitirme tezinden üretilmiştir.

for a writer affected by the mentality of the period and the society in which he lives. This situation is also reflected in the works of the writers. Their events in the Middle East countries, which have witnessed frequent conflicts, have been reflected in the works of many poets. In fact, sometimes the events of the period are revealed more clearly in literary works. Many events such as the civil wars in the Arab world since the 1950s, the occupation of the land by Israel in 1947, the resistance of the Muslims, the Iraq-Iran War in the 1980s, the 1991 Gulf War, and the Arab Spring are many events in literature and art affected its activities. Naturally, poets and writers affected by these events discussed the events in their works. Poets and writers from various Arab countries have frequently treated the themes of freedom, the Palestinian problem, and national belonging in their works. This study, it is aimed to introduce the prominent poets in Lebanon, Jordan, Syria, and Palestine and to discuss the themes in their selected poems in Modern Arabic Literature. Shawqi Bezi's "الشاعر" (Poet), Abraham Nasrullah's "دمهم" (Their Blood), Welid Abrahim Qasab's "الفيل يطير" (The Elephant Flies), Anas ed-Deghîm's "إني رأيت اليأس كفرا" (I See Despair as a Kind of Unbelief) and Samih al-Qasim's "بوابة الدموع" (Crying Gate) are the poets and their poems discussed in the study.

Keywords: Modern Arabic literature, Lebanese literature, Jordanian literature, Syrian literature, Palestinian literature, poetry.

Arabî Nesre Türkî Nizâm: Birgivî'nin el-ʿAvâmil'ine Seyyidî Tarafından Yapılan Manzum Tercüme

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz YILMAZ
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Osmanlı Türkçesi ve İslami Türk Edebiyatı ABD
oguzyilmaz@aku.edu.tr
Orcid: 0000-0003-3162-3924

Özet

Türk edebiyatında verilen ürünlerin yazım tarzı itibarıyla nesir/düzyazı, nazım ve nesir-nazım iç içe kaleme alındıkları görülmektedir. İnşa sanatı (orta nesir-süslü nesir) bir kenara bırakılırsa "nesir" yazım tarzında -kelimenin sözlük anlamı ve nazma nazaran hareket alanı genişliği/serbestliği dikkate alındığında- en küçük birimden cümle yapılarına ya da kurulumlarına kadar dil kuralları dâhilinde bir serpiştirmenin, saçmanın ve yaymanın söz konusu olduğu söylenebilir. Şiir sanatının kaideleri, teknikleri ve formları gibi karakteristik özellikleri sayesinde nazımda ise söz/kelam dizginlenmekte, düzene/nizama sokulmakta, daha derli toplu, estetik bir hale gelebilmektedir. Ayrıca manzum söz, ezberlenmesinin kolaylığı ve akılda daha uzun süre kalması yönleriyle olası eğitim-öğretimden faaliyetlerinden amaçlanan formasyonun sağlanması ve geri dönüşlerin alınmasında pedagojik açıdan önemli bir işlev de görebilmektedir. Nazmın sözü nizama sokması ve pratik faydalarından hareketle Türk edebiyatında nesren yazımın teamül olduğu hadis, fıkıh, kelam, tasavvuf gibi dinî ilimlere dair telif, tercüme, şerh ya da başka türde eserler tarihi süreç içinde nazmen de kaleme alınmıştır. Bu bağlamda nazmen yazıya aktarılarak ürün verilen telif türlerinden biri; temelde Kur'ân ve hadisin öğrenilmesine dayanak olduğu düşüncesiyle dinî-şer'î ilimler kategorisinde değerlendirilen Arap diline yönelik kaynak metinlere yapılan tercümelerdir. Kaynak metinlerine bakıldığında ilgili tercümelerde ya sarfa veya nahve dair (*Binâ* ve *Kâfiye* gibi) müstakil eserlerin esas alındığı ya da herhangi bir metin kaynak alınmayıp bu iki ilme ait bazı konulara yer verildiği görülmektedir. Arapçanın nahvine yönelik giriş seviyesindeki konuları ele alan *el-Avâmil* türü eserler de bu kapsamda olup Osmanlı medreselerinde okutulan Abdülkâhir el-Cürcânî (ö. 471/1078-79) (bilinen 14 manzum tercüme) ve İmam Birgivî'nin (ö. 981/1573) (bilinen 5 manzum tercüme) *el-ʿAvâmil*'lerine, muhtemelen resmi kurumlardan ziyade daha lokal dil eğitimi halkalarında kullanılmak üzere Türkçe manzum tercümelerin yapıldığı bilinmektedir. Çalışmada ise konu olarak Birgivî'nin *el-ʿAvâmil*'inin tercümelerinden biri olan, müellif ve mütercim vasıflarını haiz Seyyidî'nin (ö. 17 yy.?) *Manzum Avâmil-i Cedîd* başlıklı eseri şekil ve muhteva yönünden ele alınacaktır. Bu kapsamda çalışma; kaynak ve erek metin karşılaştırılarak Seyyidî'nin tercüme metodunun ve stratejisinin tespit edilmesini, mütercimin nesri nazma aktarma esnasındaki tasarruflarının ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır. Ayrıca Birgivî'nin *el-ʿAvâmil*'inin diğer manzum tercümeleriyle yapılacak mukayeseyle Seyyidî'nin eserinin dâhil olduğu tür içindeki konumunun belirlenmesi de hedeflenmektedir. Kütüphane araştırmaları sonucu Seyyidî'nin bu tercümesi gerek Cürcânî'nin gerek Birgivî'nin *el-ʿAvâmil*'ine yapılan manzum tercümeler arasında en

fazla yazma nüshasına ulaşılan eserdir. Dolayısıyla Seyyidî'nin eserinin Osmanlı toplumunda ve eğitim hayatında diğer manzum tercümelere nazaran daha fazla rağbet gördüğü söylenebilir. Bu bağlamda çalışmanın öneminin; muadilleri arasında örnek ve temsil kabiliyeti yüksek bir metin eşliğinde dinî-talimî nitelikli edebî türlerden biri sayılabilecek Arapça ilmine yönelik manzum tercümelerin dil eğitiminde ne gibi bir işlev gördüğünü gün yüzüne çıkaracak olmasından ileri geldiği düşünülmektedir. ***Anahtar Kelimeler**:* İslami Türk edebiyatı, Arap dili ve eğitimi, İmam Birgivî, el-ʿAvâmil, Seyyidî, Türkçe manzum tercüme.

Turkish Order (Verse) to Arabic Spread (Prose): a Verse Translation of Birgivī's al-ᶜAvāmil By Seyyidī

Abstract

It is seen that the works in Turkish literature are written in prose, verse or prose-verse mixed in terms of writing style. If the art of prose (medium prose-ornate prose) is left aside, it can be said that there is a spread within the rules of language from the smallest unit to sentence structures or constructions, considering the lexical meaning of the word and the width/freedom of movement compared to verse. Thanks to the characteristic features of the art of poetry, such as the rules, techniques and forms, the word is restrained in poetry, put into order and it can become more tidy and aesthetic. In addition, verse can also serve an important pedagogical function in providing the intended formation from possible education-teaching activities and receiving feedback, with its ease of memorization and longer retention in the mind. Based on verse's bringing the word into order and its practical benefits, original, translation, commentary or other types of works on religious sciences such as ḥadīṯ, fiḳh, kelām and mysticism, in which prose writing is customary in Turkish literature, were also written in verse in the historical process. In this context, one of the types of original that is translated into writing is; basically, they are the translations made to the source texts for the Arabic language, which are evaluated in the category of religious sciences, with the thought that they are the basis for learning the Ḳur'ān and ḥadīṯ. When we look at the source texts, it is seen that in the related translations, either independent works (such as *Binā* and *al-Kāfiye*) are taken as basis, or any text is not taken as a source and some subjects belonging to these two sciences are included. The works of *al-ᶜAvāmil*, which deal with the introductory level of Arabic grammar, are also within this scope. It is known that Turkish verse translations were made to the *al-ᶜAvāmil*'s of Abdulḳāhir al-Curcānī (d. 471/1078-79) (14 known verse translations) and Imām Birgivī (d. 981/1573), that were taught in Ottoman madrasas, probably to be used more in local language education circles rather than official institutions. In this study, the author and the translator Seyyidī's (d. 17th century?) work titled *Manẓūm al-ᶜAvāmil-i Cedīd*, which is one of the translations of Birgivī's *al-ᶜAvāmil*, will be discussed in terms of form and content. In this context, this study aims to determine Seyyidī's translation method and strategy by comparing the source and target text and to reveal the translator's preferences in translating prose into verse. In addition, it is also aimed to determine the

position of Seyyidī's work in the genre in which it is included by comparison with other verse translations of Birgivī's *al-ᶜAvāmil*. As a result of the library research, this translation of Seyyidī is the work that has the highest number of manuscripts among the verse translations made for both Curcānī's and Birgivī's *al-ᶜAvāmil*. Therefore, it can be said that Seyyidī's work was more popular in Ottoman society and education life than other verse translations. In this context, the importance of the study is that it will reveal the function of verse translations for Arabic language, which can be considered as one of the religious-educational literary genres, accompanied by a text that can be shown as an example among similar ones.

Keywords: İslamic Turkish literature, Arabic language and education, İmām Birgivī, el-ᶜAvāmil, Seyyidī, Turkish verse translation.

Câhiz'in Tafdîlu'n-Nutk-i Ala's-Samt İsimli Risâlesi ve Belâgî Yönden İncelenmesi

Öğr. Gör. Zeynep Ünver SİNGER
FSMVÜ Yabancı Diller Bölümü
Arapça Hazırlık Programı
zsolayman@fsm.edu.tr
Orcid.org/0000-0001-7651-5527

Özet

İslam kültürünün altın çağı olarak nitelendirilen bir döneminde yaşayan Câhiz, başta kelâm ve edebiyat olmak üzere birçok alanda eser telif etmiş ve edebî dehasını eşsiz bir şekilde ortaya koyarak çağının en büyük temsilcilerinden biri sayılmıştır. Hicrî ikinci asrın sonu ile üçüncü asrın başında yaşayan Câhiz, hem yaşadığı dönemdeki hem de kendinden sonra gelen edebiyatçı ve eleştirmenler üzerinde gerek sanat üslûbu gerek edebî yöntemleri kullanma açısından büyük etkiler bırakmıştır. Bundan dolayı Câhiz'in günümüze ulaşan eser ve risâlelerinin tanıtımı ve tahlil edilmesi, belâgat ilminin gelişmesine katkı sağlayan kaynakların tanınması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu mefhumdan yola çıkarak çalışmamızda Câhiz'in *"Tafdîlu'n-nutk-i ala's-samt"* isimli risâlesi ele alınarak bu risâlenin edebî ve üslûp özellikleri incelenmektedir. Câhiz'in adı geçen risâlesi, konuşmayı kötüleyip susmanın daha faziletli olduğunu iddia eden ve bu konuda bir risâle yazıp susmanın meziyetlerini anlatan şahsa reddiye mahiyetinde yazılmıştır. Bu risâle, Câhiz'in hoşuna gitmemiş; risâleyi, içeriğinde hataların bulunduğu kendini beğenmişliğin ortaya koyulduğu ve hakiki anlamda düşünülmeden, susmanın konuşmaktan üstün olduğu hakkında acele hüküm verilmiş bir risâle olarak görmüştür. Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır: Öncelikle Câhiz'in hayatı, hocaları, yaşadığı dönem ve vefatına değinilmekte; daha sonra ilmî kişiliği, üslûbu ve eserleri hakkında genel bir bilgi verilmektedir. Son olarak *"Tafdîlu'n-nutki ala's-samt*" isimli risâlesinin Arapça metni, risâlenin yazılma nedeni, risâlede ele alınan temel konular ve analizi, risâlenin tercümesi, üslûbu ve içerisinde yer alan edebî sanatlar ele alınmaktadır. Câhiz'in üzerinde incelemede bulunduğumuz bu kıymetli risâlesinde belâgat ilminin kısımlarını oluşturan meânî, beyân, bedi' ilmiyle alakalı sanatların maharetle kullanıldığı tespit edilmiştir. Üslûp açısından akıcı ve anlaşılır olan eser, aynı anlama gelen müradif kelimelerin peşi sıra kullanımıyla dikkat çekmektedir. Câhiz risâlesinde, konuşmanın hangi yönlerden susmaktan daha üstün olduğunu âyet ve hadislerden istişhâtta bulunarak maddeler halinde kuvvetli bir şekilde ortaya koymuştur. Dilin, beyân'ın kendisiyle meydana geldiği bir araç olduğunu vurgulayarak susmanın sadece konuşmanın övüldüğü yerde methedildiğinin, bunun haricinde övünülecek bir tarafının bulunmadığının altını çizmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belâgat, Câhiz, risâle, edebî, Tafdîlu'n-Nutk-i Ala's-Samt, üslûp.

Câhiz's Treatise Named Tafdîlu'n-Nutk-i Ala's-Samt and Its Eloquent Analysis

Abstract

Câhiz, who lived in a period described as the golden age of Islamic culture, wrote works in many fields, especially theology, and literature, and was considered one of the greatest representatives of his age by revealing his literary genius in a unique way. Câhiz, who lived at the end of the second century and the beginning of the third century, had a great influence on the literature and critics of his time and those who came after him, both in terms of his artistic style and using literary methods. Therefore, the presentation and analysis of Câhiz's works and treatises that have survived to the present day are of great importance in terms of recognizing the sources that contribute to the development of the science of rhetoric. Based on this notion, in our study, the literary and stylistic features of Câhiz's treatise named *"Tafdîlu'n-nutk-i ala's-samt"* are examined. The aforementioned treatise of Câhiz was written as a refutation of a person who denigrated speech and claimed that it was more virtuous to remain silent, and who wrote a treatise on this subject and explained the virtues of being silent. This treatise was not pleasing to Câhiz, and he saw it as a treatise in which mistakes were made, smugness was revealed, and it was hastily judged that silence is superior to speaking without really thinking about it. Our work consists of three parts: First of all, the life of Câhiz, his teachers, the period in which he lived, and his death is mentioned; then general information is given about his scientific personality, style, and works. Finally, the Arabic text of Câhiz's treatise named *"Tafdîlu'n-nutki ala's-samt"*, the reason for writing the treatise, the basic issues and analysis in the treatise, the translation of the treatise, its style and the literary arts in it are discussed. In this precious treatise of Câhiz, which we have examined, it has been determined that the arts related to the science of meaning, statement, and bedi', which constitute the parts of the science of rhetoric, are used skillfully. The work, which is fluent and comprehensible in terms of style, draws attention with the successive use of alternate words that have the same meaning. In his pamphlet Câhiz, he strongly demonstrated in what ways speaking is superior to silence, by consulting the verses and hadiths. Emphasizing that language is a tool through which the declaration occurs, he underlined that there is nothing to be proud of apart from the fact that silence is praised only where speaking is praised.

Keywords: Rhetoric, Câhiz, risale, literary, Tafdîlu'n-Nutk-i Ala's-Samt, style.

Dilin Kültüre Etkisi

Dr. Seyhan ÖZSOY
Düzce Üniversitesi
seyhanozsoy@edu.tr
Orcid: 0000-0002-5078-905X

Özet

Kültür ve dil birbirleriyle sıkı ilişki içindedir. Birbirinden bağımsız olarak anlaşılamaz ve aktarılmaz. Kültürün olduğu gibi anlatılması için dilin çok iyi kullanılabilmesi ve kültürel unsurların dikkate alınması gerekir. Birey, aile, eğitici, yönetici, devlet kısaca herkesin ve her kesimin dili çok iyi kullanması gerekmektedir. Çünkü milletlerin bekası dillerini ve kültürlerini iyi korumakla mümkün olabilir. Dilin sadece düzgün kullanılmasının yanında ne maksatla kullanıldığı da gayet önemlidir. Çünkü dil tabiatı gereği birtakım inanç ve değerleri aktarmak için kullanılır. Diğer bir açıdan dil kültürü aktarır. Dolayısıyla dünyada hakim dil iletişim araçlarının hızla gelişimiyle diğer dil ve kültürlere de baskın gelmekte ve dünyadaki dil ve kültürel alanda birçok zenginliklerin de unutulmasına yol açmaktadır. Dil öğretim faaliyetlerinde kültür aktarımı kaçınılmazdır. Günümüzde iletişim araçlarında baskın dil olarak kullanılan diller olduğu için bu sahada öne çıkabilmek için bu dilleri ve kültürlerini çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla bu sahada olan kişinin kendi kültür ve değerlerini her zaman ifade edememekte, kullanmak zorunda olduğu dilin değerleriyle kendisini ifade etmesi gerekmektedir. Doğu kültürüyle batı kültürü, İslam kültürüyle Hıristiyan kültürünün elbette büyük farklılıkları vardır. Bir Müslümanın batı dillerinde kendisini ifade edebilmesi özellikle dini konularda konuşabilmesi için kullanacağı İslami terimlerin çoğu zaman batı dillerinde karşılığı bulunmamaktadır. Bazı durumlarda Hıristiyanlığa ait olan kavramlarla İslami terimlerin anlatılması gerekmektedir. Bu gibi durumlarda dünyadaki bazı değerlerin aktarılmasındaki zorluklar ve dünyada popüler dillerin kültürlerinin dolaylı baskısından söz etmek mümkündür. Teknolojinin gelişmesi, iletişimin hızla yayılması insanlar arası etkileşimi de hızlandırmıştır. Bu gelişmeler bütün insanlara büyük imkanlar sağlamaktadır. Bununla beraber birtakım olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu süreçte etkin bazı değerler sürekli gündemde olduğu için bazıları da sosyal medyada kendi oranına göre yer alamadığı için unutulmakta, itibarsızlaşmaktadır. İnsanlar farkına varmasa da zamanla kendi değerlerine yabancılaşmaktadır. Bütün bu etkileşimlerin dil üzerinden olduğu için dilin kültür etkileşiminde büyük önemi bulunmaktadır. Kültür etkileşimleri dil düzleminde gerçekleşmektedir. Dil olmadan etkileşim olmayacağı için dilin fonksiyonunun anlaşılması, insanlar arasındaki ilişkiye, kültürlenmedeki etkinin anlaşılmasına fayda sağlayacaktır. Bu çalışmada dilin geçmişte ve günümüzde insanların kültürlerinin şekillenmesinde, nasıl bir rol oynadığı, hakim kültürlerin dil yoluyla kültürlerini yaydığı örneklerle ele alınacaktır. Beş yıllık Hollanda'daki görevimde birçok unsurun kendi dillerini kendi nesillerine öğretmedikleri, kendi kimliklerinden uzaklaştıklarını gözlemledim. Kültürel zenginliklerin oluşabileceği Avrupa yerine tek tip bir kimlik oluşmasına yol açmaktadır. Baskın gelen diller, kişilerin kendi dillerinden uzaklaştırmakta, aynı zamanda kendi kültürlerine de yabancılaşmasında rol

oynamaktadır. Evrensel bir zenginlik oluşması için her insanın kendi dilini özgürce konuşmasına, değerlerini çevresiyle paylaşmasına olanak sağlanmalıdır. Aksi takdirde birçok değerin zamanla unutulmasına ve kaybolmasına yol açacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Dil ve kültür, iletişim, kültürlenme.

The Effect of Culture on Language

Abstract

Culture and language are closely related to each other. They cannot be understood and transmitted independently of each other. In order to explain the culture as it is, it is necessary to use the language very well and to take into account the cultural elements. Individuals, families, educators, administrators, the state, in short, everyone should use the language very well. Because the survival of nations can only be possible by protecting their languages and cultures well. It is very important not only to use the language properly, but also for what purpose it is used. Because language is naturally used to convey certain beliefs and values. On the other hand, language transmits culture. Therefore, the dominant language in the world dominates over other languages and cultures with the rapid development of communication tools, leading to the forgetting of many linguistic and cultural riches. Cultural transfer is inevitable in language teaching activities. Since there are languages used as the dominant language in communication tools today, they need to know these languages and their cultures very well in order to stand out in this field. Therefore, the person in this field cannot always express their own culture and values, and must express themselves with the values of the language they have to use. Of course, there are great differences between eastern culture and western culture, Islamic culture and Christian culture. The Islamic terms that a Muslim will use in order to express himself in western languages, especially to speak on religious issues, often do not have equivalents in western languages. In some cases, it is necessary to explain the concepts belonging to Christianity and Islamic terms. In such cases, it is possible to talk about the difficulties in transferring some values and the indirect pressure of the cultures of popular languages in the world. The development of technology and the rapid spread of communication have also accelerated the interaction between people. These improvements provide great opportunities for all people. However, it also brings some disadvantages. In this process, since some effective values are constantly on the agenda, some of them are forgotten and discredited because they cannot take place in social media according to their own rate. Although people do not realize it, they become alienated from their own values over time. Since all these interactions are through language, it has a great importance in cultural interaction. Cultural interactions take place at the language level. Since there will be no interaction without language, understanding the function of language will benefit the relationship between people and the effect of acculturation. In this study, the role of language in the shaping of people's cultures in the past and today, and how dominant cultures spread their cultures through language will be discussed with examples. During my five-year tenure in the Netherlands, I observed that many

elements did not teach their own language to their own generation, and that they moved away from their own identity. It leads to the formation of a uniform identity instead of Europe where cultural richness can be formed. Dominant languages not only cause people to distance themselves from their own languages, but also play a role in alienating them from their own culture. In order to create a universal wealth, every person should be allowed to speak their own language freely and to share their values with their surroundings. Otherwise, it will cause many values to be forgotten and lost over time.

Keywords: Language and culture, communication, acculturation.

الانتماء عند محمود درويش (قصيدة: سرحان يشرب القهوة في الكفاتيريا) أنموذجًا

دكتور. تسنيم خطّاب
جامعة السّلطان محمد الفاتح الوقفيّة
tdkhatab@fsm.edu.tr
Orcid:0009-0005-5515-0713

الملخص

الانْتِماء موضوعٌ مُتعَدِّد الجوانب، ولا يُمكن حَصره في حيّزٍ وُجوديّ؛ سواء مكان أو زمان أو شخص، كما لا يمكن حصر الهُويّة في تلك الأُطُر. وقد كان الشّعور بالانتماء أرَقَ الأديب والشّاعر، بل الإنسان منْذ أنْ وُجِد، إذْ به يتحقّق الأمْن للنّفس البَشَريّة؛ لذا فالْتِماسه حاجةٌ نفسيّة تُرْتَجى. وكانت انْعِكاسات ذلك الأرَق جَلِيَّة في الشّعر العربيّ -مَوضِع تجْنيس العيّنة التّطبيقية- منذ الجاهليّة إلى العصر الحديث؛ فما تغنّي الشّاعر ببيئته وقبيلته إلّا جزء من تَوْطين ذاته وتجْذيرها، وما مُحاماته عن مَذْهبٍ سياسيّ إلّا تأطيرٌ لـِ (أناه) ضِمن حُدود المَجْموع. وإظْهار الانْتماء هو حاجةٌ مُلِحّة عند الشّاعر، تختلف سُبلها بطُغيانِ أحد أُطره، أو ظهورها مُتجانسة؛ إذ الانْتساب إلى القَبيلة هاجسٌ عند شاعرٍ لا يرى له كيانًا إلّا بقَبيلته؛ فيَدْفعه ذلك لتَهْميشِ ذاته أمام الوُجود القَبليّ، بل إلْغائها إذ يقول دُرَيد بن الصّمة:

وهل أنا إلا من غزيّة إن غَوَتْ ... غويت، إن ترشد غزيّة أرشدُ

وقد يَصْغُر إلْحاح التّنسُّب للقبيلة في تَعالي (الأنا) عند شاعر آخر إذ يقول المُتنبي:

أنا الذي نظر الأعمى إلى أدبي ... وأسْمعت كلماتي مَن به صَمَمُ

ودراسة البحث تعمِد المنهج الوصفي لتوضيح مفهوم الانْتِماء ضِمْن محْورين رئيسين هما؛ أوّلًا: الزمنكان، بشقّيه؛ الزّمان والمكان. ثانيًا: التّشخُّص، بشِقّيه؛ الأنا والآخر. وقد سَعت الدّراسة في نتائجها لتَوْضيح حالة التّكسُّر في حدود هذه المَحاور عند درويش؛ الأمر الذي يعكِس تَشظّي الهويّة ما بين أزْمنة الهَزيمة (الحاضر) والانْتصار (الماضي)، وحدود (الأنا) و(الآخر)، و(الدّاخل) و(الخارج)، وأمْكِنة (الوَطن) و(المَنفى). ويصل هذا التّماهي -عند درويش- حدّ أنْ تكون هذه الأسماء حاملةَ ضِدّها؛ في نوعٍ من التّبادل المُضْطرب للأدْوار الشُّعوريّة يَسعى البحثُ لتِبْيانه في نتائجه. وفكرة الانْتماء تُمثِّل مِحورًا دار عليه درويش شِعرًا أرِقًا في غالبِه؛ يَتجلّى ذلك الأرَقُ في تَمرُّده على حُدود (الأنا والآخر) و(الزّمان والمكان) تَمرُّدًا آل به إلى أُطُرِ تلك الحدود؛ فغاب الفاصِل بين التّجلّي والتّلاشي؛ إذْ يَؤول كلاهما للآخر، ليكونَ التَّشكُّل حالةً من الإشْكال، يظهر جليًّا في كثير من شعر درويش في ثُنائيّة مُعْتمدَةٍ هي (الدّاخل والخارج)؛ إذْ يَتَشظّى الفاصِل بينهما ليعكس حالة الرّفْض والشَّتات الّتي هي انْتماؤه الحَقيقيّ؛ وذلك ما يَسْعى البَحْث لجَلائه في نَتائجه. ويُواجِه البحثُ إشْكاليّة انْحصار العَيّنة التّطبيقيّة في قصيدة واحدة؛ وبذلك يكون هذا البحث فاتحةً لفكرة مِن المُمكن تَجْلِيَتُها -مُستقبلًا- في نماذج أُخرى عند الشّاعر. وقد اصْطَفت الدِّراسةُ قصيدةَ محمود درويش (سرحان يشرب القهوة في الكفاتيريا) لتكونَ عِماد التّطبيق؛ إذْ هي دائرةٌ في مِحْورها حولَ موضوع البحث، وهي جالبَةٌ للثُّنائيات المُتضارِبة -المُشار إليها سابِقًا- الّتي بها تَكْوين الهُويّة والانْتِماء في صورةِ التّشظي والتّماهي؛ وهي الحالة الوُجدانيّة عند درويش، وهي انْتِماؤه.

الكلمات المِفْتاحيّة: الانْتِماء، الهوّية، التّشظّي، التّماهي، الدّاخل والخارج، الأنا والآخر.

Belonging According to Mahmoud Darweesh (A Poem Entitled: Sarhan is Drinking Coffee in the Cafeteria) As a Model

Abstract

Belonging is a multidimensional topic. It can't be restricted to a specific existential space (whether it's time, place, or person). In addition, identity can't be restricted to such existential spaces. The sense of belonging is a topic that has been concerning authors of literary texts and poets since its emergence. Through having a sense of belonging, one can feel secure. Therefore, having a sense of belonging is a psychological need that people seek to meet. The implications of that manifest in the Arab poems written from the Jahiliyyah age till the modern age. They include classifying the empirical sampled work under a special genre. When poets praise their environments and clans, they sought to give themselves a place to belong to. When the poets defend a specific political ideology, they seek framing (themselves) within the set limits. Showing a sense of belonging is a major need sought by poets. The methods of meeting this need differ from one poet to another based on the priority given by the poet to any element of his identity or the extent of consistency between the elements of his identity. Belonging to a clan is an issue that concerns any poet who doesn't see his entity as existent without having a clan. That shall make the poet marginalize (or even eliminate) his identity to give priority to the presence of his clan. In this regard, a poet states the following:

I am only a person who belongs to a clan. In case my clan misguided the right path, I shall misguide the right path too. In case my clan was on the right path, I shall become on the right path too.

Feeling proud of belonging to a clan is felt less by the poet who wrote the following verse than the other poets. That is because this poet is proud of (himself) more. This poet states the following:

I am the one whose literary works are seen by blind people … I am the one whose words are heard by deaf people

The present study aimed to identify the meaning of belonging within two aspects, which are: First: Space-time including its dimensions (time and space), and Second: Personhood including its aspects (self and the other) The results of the present study aimed to clarify the state of fragmentation in the aspects of belonging from the perspective of Darweesh. This indicates that identity in the works of Darweesh is fragmented due to having a conflict between the time of failure (present) and the time of victory (past). It indicates that identity is fragmented due to having a conflict between the limits of (the self) and (the other) and the limits of (the inside) and the limits of the (outside). It indicates that identity is fragmented due to having a conflict between the sense of belonging to (homeland) and the sense of belonging to the (exile). This identification –by Darweesh - manifests in having antonyms. That serves as a complex interchange between the emotional roles. The present study sheds light on that in the part

that includes the results. Belonging is a topic that concerned Darweesh and made him write poems about it. Darweesh's concern in this topic manifests in having him infringing the limits between (self) and the (other) and the limits between (time and place). Such infringements led Darweesh to frame regulating such limits. For instance, the limits between manifestation and fading diminished. That is because each one of them leads to the other. In this case, formation is a problematic issue. In many poems written by Darweesh, a state of duality can be seen clearly. It is represented in having (inside and outside). The limits between inside and outside in Darweesh's poems are fragmented to represent a state of rejection and dispersion in Darweesh's actual sense of belonging. Showing this state of rejection and dispersion in the works of Darweesh is a goal sought by the present study. The problematic issue in this study is represented in having the empirical sample limited to one poem. Thus, the present study provides other researchers with an idea to conduct studies about it in the future by targeting other models (i.e. poems) written by Darweesh. The present study targets a poem written by Mahmoud Darweesh. This poem is entitled: (Sarhan is Drinking Coffee in the Cafeteria). The addressed ideas are applied to this poem. The aspects of this poem are connected to the topic of this study. This poem includes antonyms that are mentioned in the text above. Through such antonyms, identity and the sense of belonging are created in the form of fragmentation and identification. That represents the emotional state that was experienced by Darweesh. This emotional state is represented in Darweesh's sense of belonging.

Keywords: Belonging, identity, fragmentation, identification, inside and outside, self and the other.

.

Besmelenin Türkçe Çevirilerine Sözvarlığı Açısından Bir Yaklaşım

Doç. Dr. Muhammet Sani ADIGÜZEL
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
msadiguzel@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0002-4616-7899

Özet

Sezai Karakoç ilk öğrendiği kelimenin Allah olduğunu belirtir. Yahya Kemal ise ilk ders olarak besmelenin öğrenildiğini ifade eder. Süleyman Çelebi de eserine Allah'ın adıyla başlar. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır bu durumu Türkçe açısından tartışma konusu yapar. Ona göre Türkler besmeleyi kendi dillerine çevirmeden olduğu gibi kullanılar ama Türkçe çevirisi söz konusu olduğunda Allah isminin en başta olmasını isterler. Yazır, Arapça ve Türkçedeki söz dizimini farkının buna izin vermediğini olabilecek bütün çeviri örnekleri üzerinden açıklamaya çalışır. Bunun için dillere söz dizimi açısından bakılabilir. Dünya dilleri söz dizimi açısından üçe ayrılır. Cümlenin üç temel ögesinin sıralamasına göre yapılan bu tasnif İngilizce kısaltmalarıyla şöyledir: 1. SOV (Subject, Object, Verb), 2. SVO (Subject, Verb, Object), 3. VSO (Verb, Subject, Object). Bu tasnife göre; Türkçe SOV, İngilizce VSO ve Arapça VSO dilidir. Bu sıralama besmele ve çevirilerinde de izlenebilir. 1. Türkçe: Rahman ve Rahim olan Allah'ın ismiyle. 2. İngilizce: In the name of Allah, the Beneficent, the Merciful. 3. Arapça: Bismillahirrahmanirrahim. Yazır'ın söz dizimi açısından yaptığı bu işlem sözvarlığı açısından da yapılabilir. Bu yapıldığı takdirde Türkçe besmele çevirilerinde hangi kelimelerin kullanıldığı konusunda bir döküm çıkarılabilir. Aslında dil kullanımında besmelenin çevirilerinden ziyade Arapçası tercih edilir. Besmele Arapçadan Türkçeye olduğu gibi geçmiştir: Bismillahirrahmanirrahim. Besmelenin bir de kısa şekli vardır. O da olduğu gibi Türkçeye geçmiştir. Tesmiye denilen bu şeklin Türkçesi şöyledir: Bismillah. Türkçe sözlüklerde birincisi madde başı olarak yer almazken bu ikincisi yer alır. Birincisini madde başı olarak sadece Türkçe – İngilizce Redhouse sözlüğünde yer almaktadır. Buna göre Besmele Türkçeleşmiş Türkçe bir kelimedir. Türkçe bir kelimenin ise çevirisi değil, dil içi çevirisi olabilir. Bu doğrultuda Besmele şöyle çevrilebilir: Rahman ve Rahim olan Allah'ın ismiyle. Bu çevirinin tesmiye kısmı ise şöyledir: Allah'ın ismiyle. Bu iki temel çevirinin yanında dil içi pek çok başka çeviriler de bulunmaktadır. Bu çalışmada Türkçe besmele çevirilerine sözvarlığı açısından bir yaklaşım sergilenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arapça-Türkçe, besmele-tesmiye, sözvarlığı.

An Investigation of Turkish Translations of Besmele In Terms of Vocabulary

Abstract

Sezai Karakoç states that the first word he learned is Allah. Yahya Kemal explains that *basmalah* had been learned as the first lesson. Süleyman Çelebi starts his work with the name of Allah. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır discusses this from the perspective of the Turkish language. He thinks that Turks use basmalah in their language without translating yet when its Turkish translation is in question, they want the name of Allah in the very beginning. Yazır believes that the difference in the syntaxes of Arabic and Turkish does not allow such an ordering and attempts to demonstrate this through possible translation examples. To this end, languages are reviewed in terms of syntax and world languages are threefold in this regard. This classification, based on the ordering of basic units of the sentence structure, is as follows: 1. SOV (Subject, Object, Verb), 2. SVO (Subject, Verb, Object), 3. VSO (Verb, Subject, Object). Turkish is an SOV language while English and Arabic are VSO languages. This ordering can also be observed in basmalah and its translations. 1. Türkçe: Rahman ve Rahim olan Allah'ın ismiyle. 2. English: In the name of Allah, the Beneficent, the Merciful. 3. Arabic: Bismillahirrahmanirrahim. Yazır's assessment through syntax can also be made through vocabulary. An inventory of the words used in the Turkish translations of basmalah can be made in this regard. In fact, in language use, basmalah in Arabic is preferred rather than its translations. basmalah has passed from Arabic to Turkish as it is: Bismillahirrahmanirrahim. There is also a short version of basmalah. It has also passed to Turkish as it is. This short form, which is called tesmiye, is Bismillah. In Turkish dictionaries, this second short form is found as an entry unlike the first one. The first one is included as a dictionary entry only in the Turkish-English Redhouse dictionary. Accordingly, basmalah is a Turkified Turkish word. A Turkish word may only have interlanguage translations. Thus, basmalah can be translated as the following: Rahman ve Rahim olan Allah'ın ismiyle. Tesmiye part of this translation is: Allah'ın ismiyle. Apart from these two basic translations, there are many other interlanguage translations. In this study, Turkish basmalah translations will be investigated in terms of vocabulary.

***Keywords**:* Arabic-Turkish, besmele-tesmiye, vocabulary.

Modern Irak Romanında Fuâd et-Tekerlî ve er-Recʿu'l-Beʿîd Romanı Üzerine Bir İnceleme

Arş. Gör. İslam BATUR
Bursa Uludağ Üniversitesi
Arap Dili ve Belagatı ABD
i_batur21@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-7252-1775

Özet

Modern Irak edebiyatının önemli simalarından olan Fuâd et-Tekerlî, (1927-2008) başta kısa öykü olmak üzere roman ve tiyatro alanlarında yazdığı eserlerle üretken bir edebî kişiliğe sahiptir. Onun çalışmaları genel itibariyle sosyal adalet, siyasi baskı, politik eleştiri ve sıradan insanların mücadeleleri etrafında gelişen temalar üzerine kuruludur. Yazar kimliğinin yanı sıra Tekerlî, bir hâkim ve bürokrat olarak dönemin Irak toplumunu gerçekçi bir şekilde analiz eden ve bunu eserlerinde işleyen çok yönlü bir edebiyatçıdır. Tekerlî, kadının, erkek egemen sistem içerisinde dışlanmasını eleştirel bir yaklaşımla ele almasıyla da bilinmektedir. Ayrıca sömürge düzenine karşı çıkması, ifade özgürlüğüne önem vermesi, savaş ve diktatörlüğün yarattığı olumsuz etkileri eleştirel bir gözle sunması yazarın diğer dikkat çekici yönleridir. Dolayısıyla o, Irak edebiyatında gerçekçi akımı temsil eden bir yazar olarak ön plana çıkmıştır. Nitekim Tekerlî, edebiyat alanına yaptığı katkıların bir karşılığı olarak birçok prestijli ödüle layık görülmüştür. Tekerlî'nin eserleri arasında önemli bir yere sahip olan ve birçok dile çevrilen *er-Recʿu'l-Beʿîd* romanı Bağdatlı üç kuşaktan oluşan bir ailenin bu dönemki hayatını ve baş kahramanlardan Münire'nin acılarla dolu yaşamını ele almaktadır. Irak'ın sosyolojisine ve siyasi durumun getirdiği birçok toplumsal bunalıma ışık tutan bu eser, on bir senelik uzun ve yorucu bir çalışmanın ürünüdür. Eser, 1962-1963 arası Irak devletinde Abdülkerim Kasım'ın, Baas taraftarı bir cunta tarafından devrilmesi ve bunun topluma olan yansımalarının arka planında geçmektedir. Romanın merkezinde yer alan Münire, bir ortaokul öğretmenidir. Öz yeğeni tarafından tecavüze uğraması, düğün gecesi sevdiği adam tarafından terk edilmesi ve sonrasında kendi ayakları üzerinde durmaya çalışması eserin genel muhtevasını oluşturmaktadır. Bu yönüyle Münire olaylar zincirinin esas halkası olup romanın bütününün bir araya getirilmesinde önemli bir noktadır. Uğradığı tecavüzü unutmaya çalışıp hayatının geri kalanında hiçbir zaman evlenmemeye karar verir. Ancak kendisini terk eden kocasının ona geri dönmek istemesi ve başka erkekler tarafından sürekli rahatsız edilmesi olayları daha da karmaşık hale getirecektir. Kullanılan anlatım teknikleri, farklı bakış açıları ve ayrıntılı tasvirler başta olmak üzere birçok yönden bu roman gerek Arap Edebiyatında gerekse Batı Edebiyatında adından söz ettirmeyi başarmıştır. Sonuç olarak *er-Recʿu'l-Beʿîd* romanı siyaset, din, aile dinamikleri, cinsiyet rolleri ve sosyal normlar dahil olmak üzere Irak toplumunun çeşitli yönleri hakkında fikir vermesi açısından önem arz etmektedir. Çalışmanın temel amacı söz konusu romana bağlı olarak savaş ve çatışmanın Irak toplumu üzerindeki etkisi, hızla değişen dünyada bireylerin ve ailelerin karşılaştığı zorluklar veya Irak

kültüründe var olan gerilimler ve çelişkiler gibi konuları incelemektir. Dolayısıyla bu eser, okuyucuya Irak toplumunun deneyimlerini ve bakış açılarını derinden anlama imkânı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Fuâd et-Tekerlî, er-Recʿu'l-Beʿîd, Irak romanı.

A Study on Fuād al-Takarlī and his novel al-Rajʿu'l-Beʿīd in the Modern Iraqi Novel

Abstract

Fuād al-Takarlī (1927-2008), one of the most important figures of modern Iraqi literature, is a prolific literary figure with his works in the fields of short stories, novels, and theater. His works are generally based on themes of social justice, political oppression, political criticism, and the struggles of ordinary people. In addition to his identity as a writer, al-Taqerlī is a versatile literary figure who, as a judge and bureaucrat, realistically analyzed the Iraqi society of his time and processed it in his works. Takarlī is also known for his critical approach to the exclusion of women within the male-dominated system. In addition, his opposition to the colonial order, giving importance of freedom of expression, and presenting the negative effects of war and dictatorship with a critical eye are other remarkable aspects of the author. Therefore, he came to the forefront as a writer representing the realist movement in Iraqi literature. As a matter of fact, as a reward for his contributions to the field of literature, Takarlī has been honored with many prestigious awards. The novel al-Rajʿ al-Beʿīd, which has an important place among Takarlī's works and has been translated into many languages, deals with the life of a family of three generations from Baghdad during this period and the painful life of one of the protagonists, Munire. This work, which sheds light on the sociology of Iraq and the many social crises brought about by the political situation, is the product of eleven years of long and exhausting work. The work is set against the background of the overthrow of Abdulkarim Qassim by a pro-Baathist junta in the Iraqi state between 1962 and 1963 and its reflections on society. Munire, who is at the center of the novel, is a secondary school teacher. Being raped by her own nephew, being abandoned by the man she loved on her wedding night, and then trying to stand on her own feet constitute the general content of the work. In this respect, Munire is the main link in the chain of events and is an important point in bringing the whole novel together. She tries to forget the rape she suffered and decides never to marry for the rest of her life. However, the fact that her husband, who left her, wants to return to her and is constantly harassed by other men will make the events even more complicated. In many ways, including the narrative techniques, different perspectives, and detailed descriptions, this novel has made a name for itself in both Arabic and Western literature. In conclusion, the novel al-Rajʿu al-Beʿīd is important for providing insight into various aspects of Iraqi society, including politics, religion, family dynamics, gender roles, and social norms. The main aim of the study is to examine the impact of war and conflict on Iraqi society, the challenges faced by individuals and families in a rapidly changing world, and the tensions and

contradictions inherent in Iraqi culture. Therefore, this work can provide an opportunity for the reader to gain a deeper understanding of the experiences and perspectives of Iraqi society.

Keywords: Fuād al-Takarlī, al-Rajʿu al-Beʿīd, Iragi novel.

İbrahim Abdulkadir el-Mâzinî'nin *"et-Tufûletu'l-Ğarîra"* Adlı Hikâyesi

Dr. Adem KESER
Milli Eğitim Bakanlığı
ademkeser1981@gmail.com
Orcid: 0000-0003-2523-9766x

Özet

Modern Arap edebiyatında 19. yy.da yapılan tercüme faaliyetleriyle Arap hikâyeciliğinin klasik hikâyecilikten modern hikâyeciliğe geçişi başlamış başlangıçta "taklit" aşamasında olan bu türün daha sonraki zamanlarda olgun örneklerin birer birer ortaya çıktığı görülmüştür. Araplar, modern hikâyenin öncüsü olarak Lübnanlı Selim Butrus el-Bustanî (ö. 1884) kabul ederler. Butrus el-Bustani 1870 yılında "*el-Cenân*" dergisini çıkarmış ve ilk hikâyesi olan *"Ramyetun min Ğayri Râmîn"* adlı hikâyeyi bu dergide yayımlamıştır. Bu dönemde Butrus el-Bustanî'yle beraber pek çok Arap yazar, yazdıkları hikâyelerle kısa Arap hikâyeciliğinin oluşumuna katkıda bulunmuşlar ancak gelenekçi anlayışın dışına çıkamamışlardır. Her ne kadar bu yazarların yaptığı çalışmalar geleneğe bağlı kalınarak yapılan çalışmalar olsa da modern Arap hikâyeciliğinin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Bu çalışmalardan sonra 1917 yılında Muhammed Teymur (ö. 1921) Batılı anlamda ilk hikâye olan *"fi'l-Kıtâr"* adlı hikâyesini *"es-Sufûr"* dergisinde yayımlamıştır. Muhammed Teymur'un erken denilebilecek yaşta ölümünün ardından kardeşi Mahmud Teymur'un (ö. 1973) başını çektiği pek çok Arap yazar, hikâye yazım faaliyetlerine devam etmişler, Rus edipler başta olmak üzere pek çok Avrupalı roman ve hikâye yazarlarının yazdıkları eserlerden esinlenerek Mısır'da sağlam temelli bir hikâye geleneği oluşturmanın gayreti içinde olmuşlardır. Bu dönemde öne çıkan yazarlardan biri de İbrahim Abdulkadir el-Mâzinî'dir. Asıl mesleği itibariyle eleştirmen ve şair olan Mâzinî azımsanmayacak kadar hikâye ve roman kaleme almıştır. Reformcu bir kişiliğe sahip olan Mâzinî, hikâyelerinde çoğunlukla sosyal konuları kendi bakış açısıyla eleştirmiş, bunun yanında günlük hayatta gördüğü olayları, gezilerini ve itiraflarını hikâyelerine konu edinmiştir. Bu çalışmada İbrahim Abdulkadir el-Mâzinî'nin, *"Sundûku'd-Dunya"* adlı eserindeki *"et-Tufûletu'l-Ğarîra"* adlı kısa hikâyesi incelenmiştir. Hikâyede çocuk psikolojisinin ön planda olduğu, yazarın olayları çocuk gözüyle görüp değerlendirdiği ve mizahî bir üslupla ele aldığı görülür. Diğer birçok hikâyesinde farklı konulara yer veren Mâzinî, bu hikâyesinde çocuğu merkeze almış ve onun iç dünyasını yansıtmıştır. Bundan dolayı bu hikâyesi diğer hikâyelerinden farklıdır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap edebiyatı, modern Arap edebiyatı, hikâye, İbrahim Abdulkadir el-Mâzinî.

The Story of İbrahim Abdulkadir al-Mâzini "et-Tufûletu'l-Ğarîra"

Abstract

With the translation activities carried out in the 19th century in modern Arabic literature, the transition of Arabic storytelling from classical to modern storytelling began, and mature examples of this genre, which was initiated in the "imitation" stage, began to emerge one by one in later times. Arabs regard

Lebanese Selim Butrus al-Bustani (d. 1884) as the pioneer of the modern story. Butrus al-Bustani published the magazine "al-Cenan" in 1870 and published his first story, "Ramyetun min Ğayri Râmîn", in this magazine. During this period, along with Butrus al-Bustani, many Arab writers contributed to the formation of short Arab storytelling with their stories; but they could not go beyond the traditional understanding. Although the works of these writers are based on tradition, they laid the groundwork for the formation of modern Arabic storytelling. After these studies, in 1917, Muhammed Teymur (d. 1921) published his story "fi'l-Kıtâr", which is the first story in the Western sense, in the journal "es-Sufûr". After Muhammed Teymur's death at an early age, many Arab writers, led by his brother Mahmud Teymur (d. 1973), continued their story-writing activities and were inspired by the works written by many European novel and story writers, especially Russian writers. They have been in an effort to create a well-founded story tradition. One of the prominent writers in this period is İbrahim Abdulkadir Al-Mâzinî. Al-Mâzinî, who is a critic and poet by main profession, has written a considerable number of stories and novels. Al-Mâzinî, who has a reformist personality, mostly criticized social issues from his own perspective in his stories, as well as the events he saw in daily life, his travels, and his confessions. In this study, İbrahim Abdulkadir al-Mâzini's short story "et-Tufûletu'l-Ğarîra" in his work named "Sundûku'd- Dunya" has been examined. In the story, it is seen that child psychology is at the forefront and the author sees and evaluates the events from the eyes of a child and deals with it in a humorous style. Al-Mâzinî, who included different subjects in many of his other stories, put the child in the center of this story and reflected his inner world. Therefore, this story is different from other stories.

Keywords: Arabic literature, modern Arabic literature, story, İbrahim Abdulkadir al-Mâzini.

الرّثاء في شعر فيصل بن محمّد الحجّي دراسة موضوعيّة وفنيّة

المحاضرة. أروى الحجّي
جامعة السّلطان محمّد الفاتح الوقفيّة
aalhaji@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0002-8137-1131

الملخص

احتلَّ الرّثاءُ مكانةً رفيعةً بين أغراض الشّعر العربيّ، إذ كان من أبرز الموضوعاتِ التي تناولها الأدباءُ في دراستهم للشّعر عبر العصور، لما له من مِساس مباشرٍ بمشاعرِ النّفسِ الإنسانيّة، ولاتّسامه بصدق العاطفة الواضحة بسبب ما يشعر به الشّاعر تجاه من فقدَهُ بالحزنِ واللّوعة والألم، وانتفاء أيّ مصلحة دنيويّة، إذ لم يبق له علاقة مع هذا الشخص سوى الذكريّات، وقد ظهر هذا الموضوع جليًّا عند الشّاعر فيصل بن محمّد الحجّي وهو شاعر سوريّ مغترب عن وطنه، من شعراء العصر الحديث، ولد في سوريا/ قارة عام 1935، وتوفّي عام 2016 ، وله عدّة دواوين منشورة. وقد كان الشّاعر -رحمه الله – معروفًا بعاطفته الجيّاشة الواضحة في شعره عمومًا وفي الرّثاء خصوصًا، إذ أفرد ديوانًا خاصًا بثّ فيه دموع أحزانه وأفراحه وهو ديوان (دموع الرّجال). ولأنَّ موضوع الرّثاء يحمل في طيّاته قيمًا إنسانيّة وخُلُقيّة تقوم على احترام مشاعر الحزنِ والفقد، وتصويرِ القيم العليا الّتي تتحلّى بها المرثيّة، فقد هدفت الدّراسة إلى: التّعريف بالشّاعر فيصل الحجّي. وتقديمِ صورةٍ متكاملةٍ عن الموضوعات الّتي تناولها في الرّثاء. وإظهارِ الجوانب الإنسانيّة والخُلُقيّة والقيميّة عنده، والوقوفِ على السّمات الفنيّة لموضوع الرّثاء في شعره. متَّبعةً في ذلك المنهج التّحليلي الوصفيّ في قصائد الرثاء. ويقعُ البحثُ في ثلاثةِ فصولٍ، الفصل الأوّل: تعريفٌ بالشّاعرونشأته وحياته وشعره، والفصل الثّاني: الرّثاء في شعر فيصل الحجّي، وستتناول الدِّراسة فيه أنواع الرّثاء: الأوّل: النّدب والّذي يعرض أحزان الشّاعر وبكاءه على من فارقهم من أصدقاء وأقارب وطلّاب، والثّاني: التّأبين وذلك بذكر الشّاعر لمحاسن من وافتهم المنيّة، وتعداد فضائلهم وآثارهم من علماءَ ومدراءَ وأدباء. ولا بدّ من عروج الدّراسة على النّظرة الإسلاميّة للموت والحياة الآخرة، الّتي شكّلت اتّجاه الشّاعر وأطّرت أسلوبه في الرّثاء. وهذا الإيمان الّذي برز دينًا وقِيَمًا في حياة الشّاعر حدا به للتّحسّر على بعض القيم الّتي رأى اضمحلالها، فرثاها، وهو ما ستعرضه الدّراسة في ختام هذا الفصل. كما يتناول المواضيع الّتي رثاها الشّاعر وهي: رثاء الأشخاص، ورثاء الأماكن، ورثاء الأخلاق والقيم. والفصل الثّالث: يتناول العناصر الفنيّة لشعر الرّثاء، وفيه دراسة للصّور الفنيّة، ودراسة اللّغة من ناحية الألفاظ والأساليب، والموسيقا الشعريّة الدّاخليّة والخارجيّة ثم الخاتمة وفيها أهمّ النتائج، ثم ثبتٌ بالمصادر والمراجع.

الكلمات المفتاحية: الرّثاء، النّدب، التّأبين، فيصل الحجّي.

Elegy in the poetry of Faisal bin Muhammad Al-Hajji Objective and technical study

Abstract

The elegy has long held a significant place among the themes of Arabic poetry, being one of the most prominent topics that writers have explored throughout the ages. This is due to its direct impact on human emotions, and its clarity in expressing sincere feelings of sorrow, yearning, and pain that the poet experiences toward a person who has passed away. The elegy holds no worldly interest as the only

connection left between the poet and the departed is memories. The subject matter is particularly evident in the work of the modern Syrian poet Faisal bin Muhammad Al Hajji, who was born in Syria in 1935, exiled from his homeland, and passed away in 2016. Al Hajji was known for his vividly emotional poetry, particularly in elegiac works, and published several collections of poems, including his collection of (Tears of Men) (Damoua Al Rijal). Because the elegy embodies humanistic and moral values that are based on respect for the emotions of grief and loss and the portrayal of the higher values of the elegiac poem, this study aims to define the poet Faisal Al Hajji, present a comprehensive picture of the elegiac themes he explored, reveal his humanistic, moral, and cultural values, and examine the technical aspects of elegiac poetry in his work. This study will adopt a descriptive analytical approach to analyzing elegiac poems. The study is structured into three chapters. The first chapter will provide an introduction to the poet, including his background, life, and works. The second chapter will focus on elegy in the poetry of Faisal Al Hajji, where the study will examine two types of elegy: first, lamentation, which expresses the poet's grief and weeping over the loss of friends, relatives, and students; and second, commemoration, which recalls the virtues of those who have passed away, including their contributions as scholars, managers, and writers. The study will also examine the Islamic view of death and the afterlife, which shaped the poet's perspective and influenced his style in elegiac poetry. This faith emerged as a religion and a set of values in the poet's life led him to lament the loss of certain values that he witnessed crumbling, and deteriorated. This will be the subject of investigation in the conclusion of this chapter. The study will also examine the themes that the poet mourned, including mourning individuals, places, morals, and values. In the third chapter, the artistic elements of elegiac poetry will be discussed, including a study of the artistic images, language in terms of vocabulary and styles, as well as internal and external poetic music. Finally, the conclusion will present the most significant findings, which will be supported by sources and references.

Keywords: Lamentation, mourning, memorial service, Faisal Al-Hajji.

السياق التاريخي لظهور اللغة العربية الفصحى وتشكلها وعلاقتها باللهجات

د. سعود يوسف أقيوز
أكاديمي ومترجم وباحث في التاريخ الإسلامي
syusufakyuz@gmail.com
Orcid: 0000-0002-8008-0797

ملخص

إنَّ مسألة وجود اللغات البشرية وأصولها وأقسامها من المسائل الاجتهادية التي وقع فيها جدل وخلاف كبير بين العلماء والباحثين القدماء والمحدثين، على أنَّه في العصر الحديث ومع ظهور كتاب فردينان دي سوسير (Ferdinand de Saussure) (ت1913م)، محاضرات في الألسنية العامة، ونمو الألسنية في بداية القرن العشرين، توجه البحث اللغوي لدى كثيرين إلى دراسة اللغات في ذاتها ولذاتها، دون النظر إلى الاعتبارات الأخرى. ويعد تاريخ بدء ظهور اللغة العربية وتاريخ نشوء الفصحى وتشكلها موضوعاً يشوبه الغموض، وكذلك المراحل التي اجتازتها في عصورها الأولى، حتى وصلت إلينا بصيغتها المكتملة، ويقسّم العلماء اللغة العربية من خلال ما وصل إلينا من آثارها إلى قسمين: العربية البائدة، وهي عربية النقوش التي بادت لهجاتها قبل الإسلام شمال الحجاز على مَقرُبةٍ من حدود الآراميين وفي داخلها، كالنقوش اللحيانية، والثَّمودية، والصَفَويَّة، ونقش (النَّمَّارة) وهي كتابة نقشت على قبر امرئ القيس، الذي عثر عليه بالقرب من دمشق، ويعود تاريخه إلى سنة 328م،[1] ونقش (زَبَد) بالقرب من حلب، ويعود تاريخه إلى سنة 512م، ونقش (حوران)، وُجد جنوب دمشق ويُعتقد أنَّ تاريخه يرجع إلى سنة 568م، أما القسم الثاني فهو العربية الباقية، ويقصد بها اللغة العربية الفصحى التي نظم بها الشعر الجاهلي ونزل بها القرآن الكريم، وهي مستعملة حتى يومنا هذا، وأقدم ما وصل إلينا من آثار هذه العربية الباقية لا يكاد يتجاوز القرن الخامس بعد الميلاد، ولا شك أنها مرَّت بمراحل كثيرة من التطور والارتقاء. ويعالج هذا البحث إشكالين متداخلين: الأول: تاريخ ظهور اللغة العربية. الثاني: تاريخ تشكل العربية الفصحى، ومدى صحة كونها لهجة قريش. ومعالجة هذين الإشكالين وفهمها له دور في فهم معنى مصطلح العربية الفصحى وكذلك معنى مصطلح اللهجات العربية القديمة (التي تسمى لغات في التراث القديم)، وعلاقتها بالقراءات القرآنية. واختلافها عن العاميات العربية الحديثة.

الكلمات المفتاحية: اللغة العربية، العربية الفصحى، اللهجات القديمة، العاميات الحديثة، القراءات القرآنية.

The Historical Context of the Emergence of the Standard Arabic Language, its Formation, and its Relationship with Dialects

Abstract

The existence of human languages, their origins, and their divisions is one of the diligent issues in which great controversy and disagreement took place between ancient and modern scholars and researchers, although in the modern era and with the emergence of Ferdinand de Saussure's book (d. 1913 AD), Course on General Linguistics, and the growth of linguistics at the beginning of the twentieth century, linguistic research was oriented by many to the study of languages in and for themselves, without regard to other considerations. The emergence and formation date of the standard Arabic language and the

[1] - القوصي، عبقرية اللغة العربية، ص 22؛ هبُّو، ***مكانة اللغة العربية بين اللغات السامية***، ص 149.

stages that it passed through its early stages until it reached us in its complete form are important subjects. Scholars divide the Arabic language into two parts: defunct Arabic, which is the Arabic of the inscriptions whose dialects predate Islam in the north of the Hijaz. The second part is the remaining Arabic, which is the standard Arabic language in which the pre-Islamic poetry was composed, and the Holy Qur'an was revealed in it, it is used to the present day. This research addresses two overlapping problems: The first: The history of the emergence of the Arabic language. The second: The history of the formation of standard Arabic, and the extent of accuracy being a dialect of Quraysh. Understanding these two problems has a role in understanding the meaning of standard Arabic and its ancient dialects, their relationship to Quranic readings, and their difference from modern Arabic colloquialisms.

Keywords: Arabic language, the standard Arabic language, ancient dialects, modern colloquialisms, Qur'anic readings.

Endülüslü Hafsa er-Rekûniyye ve Şiirleri

Merve Nur ÇABUK TURĞUT
Batman Üniversitesi
Arap Dili ve Belagatı ABD
Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi
cabukmervenur@gmail.com
Orcid: 0000-0003-0083-4235

Özet

Endülüs, 711-1492 yılları arasında İber Yarımadası'nda Arapların hakimiyeti altında kalmıştır. Bu süreç içerisinde doğu ve batı medeniyetleri burada sentezlenmiş ve pek çok âlim, edebiyatçı, şair ortaya çıkmıştır. Fakat Endülüs, Doğu'da geç bir dönemde araştırıldığı gibi Türkiye'de de erken sayılamayacak bir dönemde incelenmiştir. Hâlâ ülkemizde Endülüs ile ilgili yeterince çalışma bulunmamaktadır. Bu sebeple çalışmamıza Endülüs'ün Muvahhidler ve Murabıtlar dönemine tanıklık etmiş şair ve diplomat Hafsa er-Rekûniyye'yi (ö. 586/1190) konu ettik. Çocukluk ve gençlik dönemini Muvahhidlerin hakimiyeti altında geçiren Hafsa, yetişkinlik döneminde ise Muvahhidlerin etkisi altındadır. Bu sebeple her iki dönemin sosyal, kültürel, siyasi havasını şiirleriyle bize aktarmaktadır. Hafsa, Endülüs'te yaşayan en etkin kadın şahsiyetlerdendir. Şair Hafsa güzelliği, zarafeti, zekâsı, üstün kültürel birikimi ve cesareti ile çağının en üstün kadın şairlerinden sayılmıştır. Gırnata halkından zarafet, güzellik, edebiyat ve cüretkarlıkta benzersizliğine dikkat çekilmiştir. Şiirlerinde işlediği temalar genellikle aşk, kıskançlık, övgü, yergi, serzeniş, ümitsizlik ve hüzündür. Bazı şiirlerinde ise alaycı bir üslup hakimdir. Hafsa'nın şiirlerinde sadece doğal bir ahenk ve derin bir lirizm yoktur. Bilakis estetik yetkinliğini de konuşturacak kadar güçlüdür. O, Müslüman Endülüs'ün romantizmini yansıtmaktadır. Fakat bu romantik havayı büyük bir cüretkarlıkla ortaya koymuştur. Şiir ve nesir alanında kendini gösterdiği söylense de nesrinden günümüze bir şey kalmamıştır. Parçalar halindeki yetmişe yakın beyti bu durumu kanıtlamaktadır. Çalışmamızda klasik edebi kaynaklardan yararlanmanın yanı sıra yurtdışında yapılan çalışmalardan da istifade ettik. Hafsa'nın hayatının ve tüm şiirlerinin derlendiği, Louis di Giacomo tarafından Fransızca yazılan eser *"Une poetesse grenadine du temps des Almohades: Hafsa bint al Hajj"* çalışmamıza kaynaklık etmiştir. Çalışmada Hafsa'nın nesebi, ailesi, fiziksel ve ahlaki özellikleri, edebi kişiliği ile yaşadığı sosyal ve siyasi çevresi hakkında bilgiler verilecektir. Ardından şiirleri bir tasnife tabii tutulup gazel, methiye, hiciv, mersiye ve zühdiyyeleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Endülüs, Arap dili edebiyatı, Hafsa er-Rekûniyye, şiir.

Andalusian Hafsa bint al-Hajj al-Rakuniyya And His Poetries

Abstract

Andalusia remained under the rule of the Arabs in the Iberian Peninsula between 711-1492. In this process, eastern and Western civilizations were synthesized here and many scholars, writers, and poets emerged. However, Andalusia was studied in the East in a late period, as well as in Turkey in a period

that cannot be considered early. There are still not enough studies on Andalusia in our country. For this reason, we have discussed the poet and diplomat Hafsa er-Rekûniyye (d. 586/1190) who witnessed the Almohad and Almoravid period of Andalusia. Hafsa, who spent her childhood and youth under the rule of Almohads, is under the influence of Almohads in her adulthood. For this reason, he conveys the social, cultural, and political atmosphere of both periods to us with his poems. Hafsa is one of the most influential female personalities living in Andalusia. Poet Hafsa was considered one of the most outstanding female poets of her age with her beauty, grace, intelligence, superior cultural background, and courage. The people of Gırnata drew attention to their uniqueness in grace, beauty, literature, and audacity. The themes in his poems are generally love, jealousy, praise, satire, reproach, despair, and sadness. Some of his poems have a cynical style. There is not only a natural harmony and deep lyricism in Hafsa's poems. On the contrary, it is strong enough to show its aesthetic competence. It reflects the romanticism of Muslim Andalusia. But he revealed this romantic mood with great audacity. Although it is said that he showed himself in the field of poetry and prose, nothing has survived from his prose. His close to seventy couplets in fragments proves this situation. In our study, besides making use of classical literary sources, we also benefited from studies conducted abroad. The work "Une poetesse grenadine du temps des Almohades: Hafsa bint al Hajj", written in French by Louis di Giacomo, in which Hafsa's life and all her poems were compiled, was the source of our study. In the study, information about Hafsa's ancestry, family, physical and moral characteristics, literary personality, and social and political environment will be given. Then, his poems will be classified and his ghazal, eulogy, satire, elegy, and zühdiyyas will be examined.

Keywords: Andalusia, Arabic language education, Hafsa bint al-Rakuniyya, poem.

Nahiv Alimi Radiyyuddîn El-Esterâbâdî ve Onun Nahçıvan El Yazmaları Fonu'nda Muhafaza Olunan "Şerhu'l-Kâfiye" Adlı Eseri

Arş. Gör. Kübra Veliyeva
AMİA Nahçıvan Bölümü El Yazmaları Fonu
kubra.valiyeva@yahoo.com
Orcid: 0000-0001-5557-494X

Özet

Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Nahçıvan Bölümü El Yazmaları Fonu'nda, Azerbaycan ve Nahçıvan'ın tarihini, edebiyatını, güzel sanatlarını, bilimsel ve kültürel ortamını inceleyen eski el yazmalar ve basılı kitaplar muhafaza edilmektedir. Bu eserlerde kullanılan yazı çizgileri, haşiyeler, süslemeler, desenler, düzenlemeler ve minyatürler Azerbaycan Türklerinin maneviyat ve tarihinin derin zenginliğine dikkat çekmektedir. Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Nahçıvan Bölümünün El Yazmaları Fonu'nda korunan değerli eserlerden biri de Radiyyuddîn Muhammed bin el-Hasan el-Esterâbâdî (ö. 686/1287) tarafından yazılan "*Şerhu Radî ale'l-Kâfiye fî İlmi'n-Nahiv ve'l-İ'râb*" (söz dizimsel açıdan er-Radî'nin el-Kâfiye'ye şerhi) adlı eseridir. Arapçanın söz dizimi bölümünü kapsayan eser h. 1268 yılında yazılmıştır. Tanınmış nahiv alimi İbnü'l-Hâcib'e (570-1175/646-1249) büyük ün kazandıran eserleri arasında "*el-Kâfiye*"nin özel bir yeri vardır. Eser bilim dünyasında çok beğenilmiş ve bu eser hakkında alimin kendisi de dahil olmak üzere yüzden fazla şerh yazılmıştır. Bunlar arasında Molla Câmî'nin (817-1414/898-1492) "*el-Fevâidu'd-Diyaiyye*" şerhi ve Radîyyuddîn el-Esterâbâdî'nin "*Şerhu Radî ale'l-Kâfiye*" şerhi daha çok tanınmıştır. Şeyh Radiyyuddîn Muhammed bin el-Hasan el-Esterâbâdî, Arapçanın sarf, nahiv ve belâgat bilimleri üzerine tanınmış eserlerin yazarıdır. Ona daha fazla ün kazandıran "*Şerhu'l-Kâfiye*" eseridir. Radiyyuddîn el-Esterâbâdî'nin Arapça yazdığı "*Şerhu'l-Kâfiy*e" kitabında nahiv ilmi kolay ve sade bir dille anlatılmaktadır. Bu şerh, medreselerde uzun yıllar ders kitabı olarak kullanılmıştır. El-Esterâbâdî, "*Şerhu'l-Kâfiye*" adlı eserinde nahiv konularını tahlil ederken ilk önce İbnü'l-Hâcib'in yazdığı nahiv kurallarını hatırlatmış, daha sonra kendi düşüncelerini not ederek konuyu şerh etmiştir. O, şerhe dayalı olarak kendi görüşlerini belirtmiş ve İbnü'l-Hâcib'in bildirdiği nahiv kurallarının bazılarını kabul etmiş, bazılarını da reddetmiştir. "*Şerhu'l-Kâfiye*"yi araştırırken Radiyyuddîn el-Esterâbâdî'nin derin ilim ve zekaya sahip bir alim olduğu açıkça görülmektedir. O, eserinde İbnü'l-Hâcib'in yanı sıra bir çok nahivcinin görüşlerini eleştirerek cevap vermiştir. "*Şerhu'l-Kâfiye*" nahiv ilminin kök ve alanlarının inceliklerini kapsayan çok kıymetli bir eserdir. Eserde bir çok delil bir araya getirilmiş, çeşitli konular analiz edilmiş ve farklı görüşler arasındaki ilişkiler açıklanmıştır. Bu eser, gramer açıklamaları ve ilmî mülahazaları bakımından nahiv ilminin öğrenilmesi için değerli bir yazılı kaynaktır. Bu çalışmada İbnü'l-Hâcib ve Radiyyuddîn el-Esterâbâdî'nin hayatı, şahsiyeti ve ayrıca Radiyyuddîn el-Esterâbâdî'nin Nahçıvan El Yazmaları Fonu'nda korunan "*Şerhu'l-Kâfiye*" adlı eserinin konusu, içeriği ve bazı paleografik özellikleri araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şerh, Arap dili, nahiv, "Şerhu'l-Kâfiye", İbnü'l-Hâcib, Radiyyuddîn el- Esterâbâdî, Nahçıvan.

Nahv Scıentıst Radıuddın al-Astarabadı and his Work “Sharhul-Kafıyah” Protected in the Fund of Manuscrıpts of Nakhchıvan Branch of Anas

Abstract

Ancient manuscripts and printed books studying the history, literature, art, scientific and cultural environment of Azerbaijan and also Nakhchivan are preserved in the Fund of Manuscripts of the Nakhchivan Branch of the Azerbaijan National Academy of Sciences. The writing lines, borders, ornaments, patterns, layouts, and miniatures used in these works bring to attention the deep richness of the spirituality and history of the Azerbaijani Turks. One of the valuable works preserved in the Fund of Manuscripts of Nakhchivan Branch of ANAS is the commentary "*Sharhu Radi ala al-Kafiyah fi ‘Ilmın Nahv va İrab*" ("Razi's commentary of "al-Kafiyah" from a syntactic point of view) authored by Radiuddin Muhammad bin Hasan Razi al-Astarabadi (d. 686/1287). The work covering the syntax section of the Arabic language grammar was written in 1268 Hijri. "*Al-Kafiyah*" has a special place among the works of the famous nahv scholar Ibn al-Hajibe (570-1175/646-1249) which gave him great prestige. The work was very popular in the world of science and more than a hundred comments were written on this work, including the scientist himself. Among them, Molla Jami's (817-1414/898-1492) commentary "*al-Fawaidud-Diyaiyyah*" and Radiuddin al-Astarabadi's commentary "*Sharhu Radi alal-Kafiyah*" are more famous. Sheikh Radiuddin Muhammad bin al-Hasan al-Astarabadi is the author of famous works of Arabic language grammar on the sciences of sarf, naḥv, and eloquence. And he gained more reputation as a result of his work "*Sharhul-Kafiyah*.". In the book "*Sharhul-Kafiyah*" written by Radiuddin al-Astarabadi in the Arabic language, the science of nahv is explained in an easy and simple language. This commentary has been used as a textbook for many years in madrasahs. Al-Astarabadi, while analyzing nahv topics in his work "*Sharhul-Kafiyah*", first of all, mentioned the grammatical rules written by Ibn al-Hajib and then commented on the topic by noting his own thoughts. Noting his reasoning on the basis of the commentary, he accepted some of the rules told by Ibn al-Hajib, and rejected others. When studying "*Sharhul-Kafiyah*", it is clearly seen that Radiuddin al-Astarabadi is a scholar with deep knowledge and intelligence. In his work, he responded by criticizing very comfortably the views of several grammarians along with Ibn al-Hajib. "*Sharhul-Kafiyah*" is a very valuable work covering the details of the origins and fields of nahv science. In the work, many evidences were brought together, various issues were analyzed and the relationships between different views were explained. The work "*Sharhul-Kafiyah*" is a valuable written source for learning the science of nahv in terms of its grammatical explanations and scientific considerations. The report will research the life, personality, and works of Ibn al-Hajib and Radiuddin Al-Astarabadi, as well as the theme, content, and some

paleographic features of Radiyuddin Al-Astarabadi's work "*Sharhul-Kafiyah*" preserved in the Nakhchivan Manuscripts Fund.

***Keywords**:* Commentary, Arabic language, nahv, "Sharhul-Kafiyah", Ibn al-Hajib, Radiuddin al-Astarabadi, Nakhchivan.

جذور تجديد علم النحو في التراث العربي

محمد أحمد البكري. محمد أحمد البكري محمد عبد الرازق
جامعة السلطان محمد الفاتح الوقفية
maelbakry@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0001-6736-5053

الملخص

هذا بحثٌ اخترنا له عنوان "جذور تجديد عِلْم النحو في التراث العربي"، نتناول فيه مُشكِلةً من أهمّ المشكلاتِ التي أرَّقتِ النُّحاةَ قديمًا وحديثًا؛ إذِ الشكوى من الصعوبة في تعلُّم الإعراب ليست بِدْعًا في زماننا، وإنَّما لها امتدادٌ تاريخيٌّ وشكوًى مُتكرِّرةٌ من مُتعلِّميه في كُلِّ زمن. وسنُحاوِل في بحثنا هذا أن نَعْرِضَ لأهمّ المحاولات التي قامَتْ قديمًا –دفاعًا عن المتعلِّمين وتيسيرًا عليهم– بتجديد عِلْم الإعراب، سواءٌ أكانَتْ بذورًا تضمُّ أصواتًا ضجرَتْ من تعسُّف بعض النُّحاة وحَشْوِهم غير المفيد، أم جذورًا تَضُمُّ مُحاوَلات التأليف الأولى في النَّحْو تيسيرًا ونَقْدًا. وليس الهدفُ من بحثنا هذا وَضْعَ حَلٍّ لهذه القضيَّة؛ وإنَّما نكتفي بمُحاوَلةٍ لاستيعاب أبعادها. وسيكون منهجنا في ذلك إلقاء الضوء على الجهود القديمة المبذولة في هذا الباب. وسيكون بحثُنا هذا في تمهيدٍ، وثلاثةِ مباحثَ، وخاتمةٍ. نتحدَّث في التمهيد "حاجة دائمة إلى التجديد" عن فكرة التجديد، ومدى اتِّصالها بكُلِّ العصور والعلوم، وكيف أنَّها قد ظَهَرَتْ في النَّحْو نتيجةً لأزمةٍ حقيقيَّةٍ قديمةٍ غير حديثة. أمَّا المبحث الأوَّل؛ فبعنوان "الأسباب والمُشكِلات الداعية إلى التجديد": وفيه نَعرِضُ لأهمّ المشكِلات التي شابَتِ النَّحْوَ وكانَتْ داعيةً للتأليف فيه تجديدًا وتيسيرًا؛ مِنْ حَشْوٍ وتفريعٍ وتشقيقٍ مُبالَغ فيه، وإقحامٍ للَّهجات العامِّيَّة، والمبالَغة في نظريَّة العامل، والإفراط في التأويل والتقدير وحَمْل الأساليب العربيَّة على غير ظاهرها، واستخدام العلل الثواني والثوالث، واستخدام أنواعٍ من الأقيسة لا تعتمد على كلام العرب، وتناوُل أمورٍ ليس لها علاقة بالنَّحْو ولا تُؤدِّي فائدة. والمبحثُ الثاني بعنوان "بذور التجديد في عِلْم الإعراب": ونتحدَّث فيه عن الأصوات الأولى التي نادَتْ بتخليص النَّحْو من شوائبه تيسيرًا على مُتعلِّميه؛ من أمثال: الفرزدق، والجاحظ، وابن ولَّاد المصريّ، ودماذ صاحب أبي عُبَيْدة، وابن حَزْم الأندلسيّ، ختامًا بثورة أبي العلاء المعرّي على النُّحاة. ثُمَّ يأتي المبحثُ الثالثُ بعنوان "جذور التجديد في عِلْم الإعراب": وفيه نتحدَّث عنِ المحاولات التي شرعَتْ في التأليف في القضيَّة سواءٌ بالنَّقْد لمناهج النُّحاة أم بالتيسير على طُلَّابه. فنعرض سريعًا لسبع مُحاوَلاتٍ نتناولُ منها بالتركيز ثلاثَ مُحاوَلاتٍ هي: خلف الأحمر في كتابه "مُقدِّمة في النَّحْو"، وأبو جعفر النحَّاس في رسالته "التُّفَّاحة في النَّحْو"، وابن مضاء القرطبيُّ في كتابه "الرَّدّ على النُّحاة".أمَّا منهجُنا في بحثِنا؛ فسيكون مُعتمِدًا على:

1. تخصيص الجهود التجديديَّة القديمة بالتناوُل دون الجهود المعاصِرة.
2. عَرْض المحاوَلات الجادَّة التي دعَتْ إلى تيسير النَّحْو لا تلك التي دعَتْ إلى هَدْمِه بالكُلِّيَّة.
3. سَرْد التجارِب التجديديَّة بكُلِّ ما دعَتْ إليه دون أيِّ تدخُّلٍ معياريٍّ بتقييمٍ أو نَقْدٍ أو حتَّى تأييد.

الكلمات المفتاحية: النحو، الإعراب، التجديد، التيسير، الإصلاح، تجديد النحو، تيسير النحو.

The Roots of Arabic Grammar Renewal in the Arab Heritage

Abstract

This research is entitled "The Roots of Arabic Grammar Renewal in the Arab Heritage", in which we address one of the most important problems that troubled grammarians, ancient and modern. Complaining about the difficulty in Arabic grammar learning is not a novelty in our time, but it has a historical extension and a repeated complaint from its learners at every time. In this research, we will try to present the most important attempts that were made in the past, in defense of the learners and to facilitate them, in renewing the science of syntax, whether they were seeds that included sounds that were tired of the arbitrariness of some grammarians and their useless filling, or roots that included the first attempts of authorship in grammar facilitation. The aim of our research is not to find a solution to this issue. Rather, we suffice with an attempt to comprehend its dimensions. Our approach will be to shed light on the old efforts made in this section. Our research will consist of a preface, three topics, and a conclusion. In the preface, we talk about “a constant need for renewal” the idea of renewal, the extent of its connection to all eras and sciences, and how it appeared in grammar as a result of a real, old, not recent crisis. The first topic is titled "The Reasons and Problems Calling for Renewal": in it, we present the most important problems that marred the grammar and called for authoring in it to be renewed and facilitated; Exaggerated fillers and subtractions, the interjection of colloquial dialects, exaggeration in the theory of the factor, excessive interpretation and estimation, misinterpreting Arabic methods, using second and third causes, using types of analogies that do not depend on the words of the Arabs, dealing with matters that have nothing to do with grammar and do not benefit. The second topic is entitled "The Seeds of Renewal in the Science of Syntax". Such as Al-Farazdaq, Al-Jahiz, Ibn Walad Al-Masry, Damaz, the owner of Abi Ubaidah, and Ibn Hazm Al-Andalusi, concluding with Abi Al-Ala Al-Ma’ari’s revolution against the grammarians. Then comes the third topic entitled "The Roots of Renewal in the Science of Syntax": in it, we talk about the attempts that began to compose in the case, whether by criticizing the grammarians' curricula or by facilitating their students. We quickly present seven attempts, of which we focus on three: Khalaf al-Ahmar in his book “Introduction to Grammar”, Abu Jaafar al-Nahhas in his treatise “The Apple in Grammar”, and Ibn Mudha’ al-Qurtubi in his book “The Response to Grammarians”. As for our approach to our research; It will depend on:

1. Allocating old renewal efforts without contemporary efforts.

2. Presenting the serious attempts that called for facilitating grammar, not those that called for destroying it altogether.

3. List innovative experiences with everything they called for without any normative intervention with evaluation, criticism, or even endorsement.

Keywords: Grammar, expression, renewing, facilitation, reform, grammar renewal, facilitating grammar.

Anlam Değişimleri Özelinde Cahiliye Şiirinden İslam Düşünce Geleneğine Fuhûle Kavramının Serüveni

Dr. Öğr. Üyesi Mehdi CENGİZ
Medeniyet Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi
mehdi.cengiz@medeniyet.edu.tr
Orcid: 0000-0001-7593-1801

Özet

İslam düşünce geleneğinde, alanında tanınmış âlimlerin yaşam öykülerini konu edinen terâcim ve tabakât türü pek çok biyografik eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerin isim ve muhtevasında sıkça kullanılan fuhûle, kök olarak erkeklik ve güçlü olmak anlamına gelmektedir. Fuhûle sözcüğü, başlarda İbnü'l-Kelbî'nin, (ö. 204/819 [?]) meşhur atlar ve onlar için söylenmiş şiirleri konu edinen *Kitâbü Nesebi fuḥûli'l-ḫayl fi'l-Câhiliyye ve'l-İslâm* adlı çalışmasında olduğu gibi kaliteli atların bir niteliği olarak kullanılmaktaydı. Daha sonra Cahiliyye dönemi muallakât şairlerinden İmruü'l-Kays b. Hucr (ö. 540 dolayları) ve Alkame b. Abede (ö. 3/625 [?]) arasındaki şiir atışmasıyla bir edebî tenkit terimine dönüşen fuhûle, alanında yetkin şairlerin sıfatı olarak kullanılmış ve şair tabakât kitaplarında zikredilmeye başlanmıştır. Asmaî'nin (ö. 216/831) *Fuḥûletü'ş-şuʿarâ'*'sı ve İbn Sellâm el-Cumâhî'nin (ö. 231/846 [?]) *Ṭabaḳātü fuḥûli'ş-şuʿarâ'* adlı eseri bu türe örnek olarak zikredilebilir. Daha sonra bu sözcük, tarihi süreç içerisinde anlam genişlemesine uğrayarak herhangi bir ilim ve sanat dalında yetkin olan kişiyi ifade etmek için kullanılmıştır. Kâtip Çelebi'nin, (ö. 1067/1657) önemli düşünürlerin biyografilerine ve hayat hikâyelerine yer verdiği *Süllemü'l-vüṣûl ilâ ṭabaḳāti'l-fuḥûl* adlı eseri bu bağlamda zikredilebilir. Fuhûle: şiir, edebî tenkit ve bilimsel kavramların tarihi seyri hakkında araştırma yapanları yakından ilgilendirdiği gibi İslam medeniyeti kitap kültürüne vukûf etmek isteyen araştırmacılar için de büyük önem arz etmektedir. Bu tebliğ fuhûle kavramının erken dönem Arap edebiyatında bir şiir tenkit terimi olarak nasıl ortaya çıktığını fuhûlenin şartlarını ve geçirdiği anlam değişikliklerini konu edinmektedir. Öncelikle bahse konu olan kavramın kök ve terim anlamları karşılaştırılıp analiz edilecektir. Bu bağlamda Arap şiirinde fuhûlenin şartlarından bahsedilerek kelimenin kök anlamından nasıl uzaklaşıp terimleştiği gösterilecektir. Peşi sıra sözcüğün anlam genişlemesine uğrayarak terim anlamından ''alanında yetkin kişi'' manasına nasıl geldiği tetkik edilecek, ayrıca ilgili anlamlar arasında bir bağ olup olmadığı sorgulanacaktır. Kelimenin anlam değişimlerinin inceleneceği bu tebliğ aynı zamanda kelimelerin tarihi süreç içerisindeki değişim ve gelişim olgularını inceleyen artsüremli dilbilim (diachronic linguistics) araştırmacıları için kayda değer bir malzeme sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arap dili ve belâgatı, câhiliye şiiri, terim anlam.

The Adventure of the Concept of Fuḥūle from the Jāhiliyya Poetry to the Islamic Thought Tradition in Terms of Changes in Meaning

Abstract

In the tradition of Islamic thought, many biographical works have been written about the life stories of well-known scholars in the field of Islamic thought. Fuḥūle, which is frequently used in the names and contents of these works, means "masculinity and strength". At first, the word fuḥūle was used as a characteristic of quality horses, as in Ibn al-Kalbī's (d. 204/819 [?]) *Kitāb nasab fuḥūli al-ḫayl fi al-Jāhiliyya wa'l-Islām*, which deals with famous horses and poems written for them. Later, fuḥūle became a term of literary criticism with the poetry sparring between Imru al-Qays b. Hujr (d. ca. 540) and Alqamah b. Abadah (d. 3/625 [?]), one of the poets of the Jāhiliyya muallāqāt. Thus, it was used as an adjective for competent poets and started to be mentioned in the books of ṭabaqāt. al-Aṣmaʿī's (d. 216/831) *Kitāb Fuḥūlat al-shuʿarāʾ* and Muḥammad Ibn Sallām al-Jumāḥī's (d. 231/846 [?]) *Ṭabaqāt fuḥūl al-shuʿarāʾ* are examples of this genre. Later on, this word was used to denote a person who was competent in any branch of science and art by expanding its meaning in the historical process. Kātip Chalabi's (d. 1067/1657) *Sullam al-wuṣūl ilá ṭabaqāt al-fuḥūl*, which includes biographies and life stories of important thinkers, can be mentioned in this context. Fuḥūle is of great importance not only for those who study the historical course of poetry, literary criticism, and scientific concepts but also for researchers who want to understand Islamic book culture. This paper deals with how the concept of fuḥūle emerged as a term of poetry criticism in early Arabic literature, the conditions of fuḥūle, and the changes in its meaning. First of all, the dictionary and term meanings of the concept will be compared and analyzed. In this context, the conditions of fuḥûlet in Arabic poetry will be mentioned and it will be shown how the word moved away from its dictionary meaning and became a term. Subsequently, it will be analyzed how the word has been expanded from its term meaning to the meaning of "a competent person in his field", and it will also be questioned whether there is a connection between the related meanings. This paper, in which the meaning changes of the word will be analyzed, also provides remarkable material for the researchers of diachronic linguistics who study the change and development of words in the historical process.

Keywords: Arabic language and rhetoric, jāhiliyya poetry, term meaning.

اختبارات الكفاءة في اللغة العربية في تركيا بين الواقع والمأمول

أستاذ اللغة العربية المشارك. أحمد حسن محمد علي
جامعة بورصا ألوداغ- كلية الإلهيات
ahmadhassan@uludag.edu.tr
Orcid: 0000-0001-9306-0368

الملخص

تعد الاختبارات اللغوية من أهم وسائل القياس المستخدمة في تعليم اللغة، والمعول عليها قياس الكفاءات اللغوية لدى متعلمي اللغة العربية الناطقين بغيرها، ومعرفة مدى تحقق الأهداف التي تستهدفها البرامج اللغوية في مؤسسات تعليم اللغة العربية، ومن ثم حرص المعنيون عل أن تكون الاختبارات ذات كفاءة عالية في عمليتي القياس والتقويم اللغوي. وفي هذا الصدد تبذل المؤسسات التركية جهودا حثيثة في إعداد اختبارات كفاءة عالية الجودة في اللغة العربية .يهدف هذا البحث إلى تقديم تصور مقترح لتطوير اختبارات الكفاءة في اللغة العربية، ولتحقيق ذلك الهدف تم تقسيم البحث إلى محورين؛ الأول يعرف بالاختبارات اللغوية أنواعها ووظائفها ومواصفاتها وأسس بنائها. والمحور الثاني يعرض المقترحات اللازمة لتطوير اختبارات الكفاءة في اللغة العربية في تركيا. وذلك على نطاقين؛ النطاق الأول اختبار (LGS) الذي يعقد في نهاية الصف الثامن لطلاب المدارس المتوسطة. والنطاق الثاني اختبار (YDS). وهو تحديد المستوى في اللغة العربية الذي يجريه مركز التقويم والاختبارالتركي (ÖSYM). ولتحقيق أهداف البحث يتم استخدام المنهج الوصفي في عرض جوانب الموضوع .وتتحدد مشكلة البحث في الإجابة عن السؤالين الآتيين:

1 -ما أهمية الاختبارات اللغوية وأنواعها وأسس بنائها؟

2- ما التصور المقترح لتطوير اختبارات الكفاءة في اللغة العربية؟

الكلمات المفتاحية: اختبارات الكفاءة، اللغة العربية، الواقع والمأمول، اللغة العربية للناطقين بغيرها.

Arabic Proficiency Tests in Turkey between Reality and Expectations

Abstract

Language tests are considered one of the essential means of measurement used in language education. It is reliable to measure the linguistic competencies of non-Arabic language learners and to know the extent to which the goals targeted by language programs are achieved in Arabic language education institutions. In this regard, instructors and educators have seen to it that language tests are up to standard in terms of processes of measuring and linguistic evaluation. Furthermore, it is commendable that Turkish institutions are making unremitting efforts to prepare high-quality proficiency tests in Arabic. This research aims to provide a proposed vision for the development of proficiency tests in the Arabic language, and to achieve that goal, and the research was divided into two chapters; the first examined linguistic tests, their types, functions, specifications, and foundations for their construction. The second chapter presented the proposals for developing proficiency tests in the Arabic language in Turkey. This is in two dimensions; the first is the (LGS) test which is held at the end of eighth grade for middle school students. The second is (YDS). It is the test used to determine participants' proficiency in Arabic,

conducted by the Turkish Assessment and Testing Center (ÖSYM). In order to achieve the objectives of the research, the descriptive approach was used in presenting aspects of the topic. The research problem is determined by answering the following two questions:

1- What is the importance of language tests, their types, and the basis for their construction?

2- What is the proposed scenario for developing proficiency tests in Arabic?

Keywords: Aptitude tests, Arabic language, reality, expectations, Arabic for non-native speakers.

Çağdaş Arap Edebiyatında Yeni Bir Tür: Haiku

Arş. Gör. Cuma TANIK
Harran Üniversitesi
cumatanik@hotmail.com
Orcid: 0000-0003-1980-3543

Özet

Tarih boyunca insanların doğayla ilişki kurmaları çeşitli şekillerde tezahür etmiştir. Japonya'da ortaya çıkan *haiku*, şairlerin doğayla ilişkilerini edebiyat üzerinden kurguladıkları en kısa şiir türü olarak bilinir. *Haiku* şiir türü, içerisinde Japon kültüründen ve inançlarından izler barındırır ve özel bir yaşam felsefine sahiptir. Klasik Japon edebiyatı türlerinden *haiku*, ilk kez Matsuo Bashō (öl. 1694) tarafından ayrı bir şiir türü olarak geliştirilmiştir. Daha sonraki dönemlerde ilk defa Fransız edebiyatında örneklerine rastlanan *haiku* şiir türü, Batıda 20. yüzyılın başlarında T.S Eliot, Ezra Pound, Paul Elvard ve Anglo-Amerikan edebiyat okulunun diğer şairlerinin ilk girişimleriyle yaygınlaşmıştır. Çağdaş Arap edebiyatında ise *haiku* şiir türü daha geç bir dönemde, 21. yüzyılın başlarında Japon veya Batı edebiyatından yapılan çeviri ve ortaya konan telif eserlerle birlikte tanınmış ve yaygınlaşmıştır. Özellikle şair Muhammed ʿAḍīme'nin Japonca aslından Arapçaya çevirdiği *haiku* örneklerinin bu çerçevede anılması gerekir. Iraklı şair ʿİẕāb er-Rukābī, 2005 yılında yayımladığı *Mā Yaḳūluhu Rabīʿ* (Baharın Söyledikleri) adlı şiir koleksiyonuyla bu türün Arap edebiyatındaki ilk temsilcisi olarak kabul edilir. Onun bu türdeki ilk denemeleri Lübnanlı şair Ḳayser ʿAfīf'in yayın yönetmenliğini yaptığı *el-Ḥareketu'ş-Şiʿriyye* dergisinde yayımlanır. er-Rukābī, şiirlerinde çeşitli doğa bileşenlerini insanlaştıran Bashō, Buson (öl. 1784) ve Isaa (öl. 1828) gibi Japon şairlerden farklı bir yol izler ve *Resāʾilu'l-Maṭar* (Yağmurun Mektupları, 2012) adlı eserinde de görüldüğü üzere bu akıma doğa bileşenlerini cisimleştirmeyi ve kişileştirmeyi de dahil eder. er-Rukābī, *haiku* türündeki üçüncü eseri olan *el-ʿAṣāfīru Leyset min Sulāleti'r-Riyāḥ* (Kuşlar Rüzgâr Familyasından Değildir, 2017)'ta doğaya ve bileşenlerine yeni yorumlar getirmeye devam eder. er-Rukābī'ye göre *haiku*, "dilsel bir gösterişten ibaret olmayan yoğun ve şiirsel bir itiraftır. İnsanın kalbinde kaynayan herhangi bir şeyin dışavurumudur." *Haiku* türü doğayı tasvir amaçlı ortaya çıksa da bu türde yazan Arap şairlerin kendilerini doğayla sınırlamadıkları, şiirlerinde Arap kültürüyle ilişkili farklı konu ve kavramları işledikleri görülmüştür. *Haiku* türü biçim olarak iki, üç veya en fazla dört satırdan oluşur ve serbest nazımla kaleme alınır. *Haikular* biçim açısından her ne kadar kısa olsalar da içerik ve anlam bakımından son derece yoğundurlar. Bu yönüyle şair, duygularını sınırlı sözcüklerle ifade eder ve okurun metne tüm hayal gücüyle katılmasının önünü açar. Bu çalışmada çağdaş Arap edebiyatında yeni bir tür olarak şairler ve okurlar arasında son zamanlarda yaygınlaşan *haiku* türünün doğuşu ve gelişimi, ilk temsilcileri, şiirlerde işlenen konu ve temalar çeviri/metin odaklı olarak incelenmeye çalışılacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Edebi türler, Arap edebiyatı, Arap şiiri, Arap haikusu.

A New Genre in the Modern Arabic Literature: *Haiku*

Abstract

Throughout history, people's relationship with nature has manifested itself in various ways. Originating in Japan, haiku is known as the shortest form of poetry in which poets fictionalize their relationship with nature through literature. Haiku poetry contains traces of Japanese culture and beliefs and has a special philosophy of life. Haiku, a genre of classical Japanese literature, was first developed as a separate poetry form by Matsuo Bashō (d. 1694). The haiku poetry genre, first encountered in French literature in later periods, became widespread in the West in the early 20th century with the first attempts of T.S Eliot, Ezra Pound, Paul Elvard and other poets of the Anglo-American literary school. In contemporary Arabic literature, on the other hand, the genre of haiku poetry became known and widespread in a later period, with translations and copyrighted works from Japanese or Western literature at the beginning of the 21st century. In particular, the examples of haiku translated from Japanese into Arabic by the poet Moḥammad ʿAḍīme should be mentioned in this context. Iraqi poet ʿİẕāb al-Rukābī is accepted as the first representative of this genre in Arabic literature with his poetry book named *Mā yaḳūluhu rabīʿ* (Spring's Words) published in 2005. His first examples of poetry in this genre were published in the journal *al-Ḫareket al-shiʿriyya*, edited by the Lebanese poet Ḳayser ʿAfīf. al-Ruqābī follows a different path from Japanese poets such as Bashō, Buson (d. 1784), and Isaa (d. 1828), who humanized various components of nature in their poetry, and included the embodiment and personification of natural components in this movement, as can be seen in his *Resāʾil al-maṭar* (Letters of the Rain, 2012). In his third work in the haiku genre, *al-ʿAṣāfīru leyset min sulāleti al-riyāḥ* (Birds Are Not of The Wind Family, 2017), al-Ruqābī continues to offer new interpretations of nature and its components. According to al-Rukābī, haiku is "an intense and poetic confession that is not merely a linguistic display. It is an expression of anything that boils in the human heart." Although the haiku genre emerged to depict nature, it has been observed that Arab poets writing in this genre did not limit themselves to nature, and their poems dealt with different subjects and concepts related to Arab culture. In form, the haiku consists of two, three or at most four lines and is written in free verse. Although haikus are short in form, they are extremely dense in content and meaning. In this way, the poet expresses his feelings in limited words and opens the way for the reader to participate in the text with all his imagination. In this study, the birth and development of the haiku genre, which has recently become widespread among poets and readers as a new genre in contemporary Arabic literature, its first representatives, the subjects and themes in the poems will be studied with a translation/text focus.

Keywords: Literary genres, Arabic literature, Arabic poetry, Arabic haiku.

جمال الأسلوب في شعر إبراهيم انياس الكولخي (ت. 1395هـ/1975م)، دراسة بلاغية

Dr. Öğr. Üyesi Mohamadou Aboubacar MAIGA
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi,
Arap Dili ve Belâğatı ABD
f.maiga85@gmail.com
Orcid: 0000-0001-7586-2754

ملخص

يحتل الشّعراء منزلة سامية في المجتمعات الإفريقية. وتتضاعف قيمة الشّاعر في هذه المجتمعات بما قيّض له من الإفصاح بلغة عالية الشأن. والمجتمع السنغالي ممن يجلّون الشّعر، ويكرّمون الشاعر، ويجزلون عليه العطاء؛ لذلك بذل الشّعراء السّنغاليين الوسع في كتابة الشّعر وإحكامه باللغة العربية الفصحى. ومن أبرز الشّعراء السنغاليين الّذين حملوا لواء الشّعر العربي الفصيح إبراهيم انياس الكولخي، الذي عُرف بخصوبة خياله وجمال أسلوبه. الأمر الذي جعل شعره مادّة خصبة للدرّاسات البلاغيّة. ومن هذا المنطلق يسعى هذا البحث –من خلال إعمال المنهج الوصفي التحليلي– إلى بيان الأثر البلاغي في إيضاح المعنى وتوكيده من خلال دراسة الفنون البلاغية المتضمنة في شعر إبراهيم انياس الكولخي؛ بغية معرفة قدرته التّعبيريّة وابتكاره للمعاني، وتذوّق مواطن جمال الأسلوب البلاغي في شعره. وتتجلّى أهميّةُ الدّراسة في الوقوف على روعة الظاهرة البلاغيّة في شعر إبراهيم الكولخي، وتوسيع دائرة المعرفة البلاغيّة. أمّا إشكاليّة البحث فتتمثّل في عدم إلمام الكثير من الباحثين بالتراث الأدبي الإفريقي المكتوب باللغة العربية. وقد قسّمنا الدّراسة إلى ثلاث مباحث. يتناول المبحث الأوّل موضوع اهتمام السّنغاليين بالشّعر العربي. والمبحث الثاني يعالج موضوع شاعريّة إبراهيم انياس وجهوده الشّعرية. والمبحث الثالث مخصّص للتّحليل البلاغي الأسلوبي لبعض قصائد إبراهيم الكولخي المختارة. والجدير بالذكر أنّ شعر الشّاعر إبراهيم انياس يمتاز بإحكام التأليف، ومتانة المعاني وصحّتها، وجزالة العبارة وقوّتها. كما أنّه يشمل على ألوان بلاغيّة متنوّعة، من طباق وجناس، وتورية. إلى جانب احتوائه على ضروب من المجاز والتّشبيه والاستعارة والكناية. مما يدل على أنّه شاعر إفريقي فصيح اللّسان، لقّن أصول العربية تلقينا جامعا. ومما استخلصه هذا البحث أنّ الشّاعر إبراهيم انياس من الأدباء الذين أجادوا صياغة نصوصهم الأدبية، من حيث تقديم أفكارها، وارتباط بعضها ببعض، إن كان لها من العلاقة ما تدعو إلى ذلك، أو لغرض يريد الشاعر إيصاله وإلحاقه إلى نصوصه. وعلى ذلك فإنّ للشاعر من البلاغة نصيب وافر، وقدم راسخة في إثبات قوائمها من حيث التطبيق الحسّي والمعنوي في نصوصه. إنّ الظواهر البلاغية من بين الأمور التي تزيد جمال النّصّ الأدبي، وخاصة في تقريب المعاني إلى الأذهان.

الكلمات المفتاحية: الأدب العربي، الشعر، السنغال، إبراهيم الكولخي، تحليل بلاغي.

The Beauty of Style in the Poetry of Ibrāhīm Niasse Al-Kawlakhī (1395 /1975), a Rhetorical Study

Abstract

Poets occupy a high status in African societies. The poet's value in these societies is multiplied by how he expresses himself in a language of high importance. And the Senegalese community reveres poetry, honors the poet, and rewards him for giving; therefore, the Senegalese poets exerted their efforts to write and rule them in the formal Arabic language. Among the most prominent Senegalese poets who carried

the banner of traditional Arabic poetry was Ibrahim Niasse Al-Kawlakhī, known for the fertility of his imagination and the beauty of his style, which made his poetry a fertile material for rhetorical studies. From this point of view, this research seeks - through the application of the descriptive and analytical approach - to clarify the rhetorical effect in defining and affirming the meaning through the study of the decorative arts included in the poetry of Ibrahim Niasse Al-Kawlakhī; to know his expressive ability and innovation of substances, and to savor the beauty of the rhetorical style in his poetry. The importance of the study is evident in examining the magnificence of the rhetorical phenomenon in the poetry of Ibrahim Al-Kawlakhī and expanding the circle of lofty knowledge. As for the research, the problem is represented by the need for more familiarity among many researchers with the African literary heritage written in Arabic. We have divided the study into three sections. The first topic deals with the issue of Senegalese interest in Arabic poetry. The second topic deals with the subject of Ibrahim Niasse's poetics and his poetic efforts. The third topic is devoted to the rhetorical and stylistic analysis of some of Ibrahim Al-Kawlakhī's selected poems. It is worth noting that the poetry of the poet Ibrahim Niasse is distinguished by the perfections of composition, the strength and correctness of meanings, and the elegance and strength of the phrase. It also includes a variety of rhetorical colors, such as antithesis, homonyms, and puns. In addition to containing forms of the trope, simile, metaphor, and Metonymy which indicates that he is an eloquent African poet. What this research concluded is that the poet Ibrahim Niasse is one of the writers who have mastered the formulation of their literary texts in terms of presenting their ideas and their connection to each other, if there is a relationship that requires that or a purpose that the poet wants to convey and append to his texts. Accordingly, the poet has a large share of rhetoric and has a firm footing in proving its lists in terms of sensory and moral application in his texts. The rhetorical phenomena are among the things that increase the beauty of the literary text, especially in bringing the meanings closer to the mind.

Keywords: Arabic literature, poetry, Senegal, Ibrāhīm Al-Kawlakhī, rhetorical analysis.

Morfoloji/Sarf İlmi Kelime Çekiminde Klasik Yöntem Olarak El Usulü

Öğr. Gör. Recep ÇELİK
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
recepcelik@nevsehir.edu.tr
Orcid: 0000-0002-5099-1231

Özet

Dilbilimciler, kadim dillerin zaman içinde meydana gelen değişimlere karşı dirençli olduklarını ve özgün karakteristik yapısı içerisinde yeni kelime ve kavramlar türetme kudretini taşıdığını belirtmektedirler. Kadim dillerden biri olan Arapçanın özellikle Farsça, Osmanlıca ve Türkçeyi besleyen aynı zamanda var eden yapısı, bu potansiyelinin göstergesidir. Arapçanın bu yetkinliği onun öğretimini de her dönemde önemli bir yere koymuştur. Günümüzde Arapça eğitiminde kullanılan farklı eğitim metotları benimsenmekle birlikte özellikle bir disipline yeni intisap edenler için özetlenen bazı pratik metotlar ve kısa yollar buluna gelmiştir. Bunlardan biri de, sarf ilminde klasik bir yöntem olarak işlevselliği bulunan ve kelime çekimlerinde uygulanan el şeması çekimi (tasrifat) olarak adlandırabileceğimiz bir yöntemdir. Morfoloji/sarf ilminde herhangi bir kelimenin 13 fiil ve 11 isim varyasyonundan oluşan muhtelife çekimleri, bunların muttaride şeklindeki alt sığa çekimleri, baplara nakil yoluyla çoğaltılan sığaları ve özellikle her birinin zamir çekimleri ile birlikte aşırı artan kalıpları büyük bir yekûn teşkil etmektedir. Sarf derslerinde kelimelerin bu yoğun çekimini kolaylaştırıcı unsur olarak bazı tablo, şema ve renklendirme gibi yöntemler kullanılmaktadır. Bunlardan birisi de el şemasının resim ve şekli değil; bizzat elin kendisini bu sürece dâhil etme yöntemidir. Çalışmada bu yöntemin tarihi, mahiyeti, önemi, öğrenciler üzerindeki etkisi, diğer yöntemlerle mukayesesi ve eğitim sürecine katkısı değerlendirilecektir. Arapça eğitiminde olağan olmayan şartlar da dâhil olmak üzere her zaman ve zeminde tek başına yol almak zorunda kalan öğrencilere ihtiyacı olan pratik metotlar ve görselliği artırılmış materyaller sağlamak önem arz etmektedir. Bu sebeple sarf eğitimindeki kelime çekimine farklı bir bakış olan ele alacağımız yöntem, hala işlevselliğini koruyan önemli konumuyla dikkat çekmektedir. Sondan eklemeli diğer dillerin aksine Arapçada bir kelime, sonuna, başına ve ortasına aldığı ilavelerle anlam ve lafız yönünden yeni bir kelimeye dönüşebilmektedir. Arapça çekimli bir dil olup yeni sözcükler türetilirken veya çekim yapılırken sözcük kökünde değişiklikler olur. Mesela k-b-l kökünden türetilen kabûl, kâbil, makbûl, ikbâl, takbil, istikbâl, mustakbel, mukâbele, kâbiliyyet gibi isim formlarında, bu kökün baplara nakledildiğinde elde edilen fiil formlarında ve bunların zamirlerle çekimi ile birlikte elde edilen sığa/formlarda olağanüstü sayıda bir artış gözlemlenmektedir. Bu potansiyel karşısında bir kökten kelime türetme ve çekim usulü bilinmediği takdirde kökün değişik formları ifade edilememekte ya da kelimenin farklı formları görüldüğünde bu değişimin amacı ve kelimeye kattığı anlamlar fark edilememektedir. Çekim yöntemi, otomatik olarak bu becerisini geliştiren kişiye çekim konusunda geniş bir perspektif kazandıracaktır. Bu tarz bir uygulamanın sonuçlarının gözlemlenmesi ve sonuç odaklı bu tarz bir pratiğin imkân ve kazanımlarının ortaya konulması morfolojik yapıda önem arz etmektedir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arapça**,** Arap dili eğitimi, sarf, morfoloji, kelime çekimi, tasrifat.

A Classical Method in Morphology/Consumptive Science Word Conjugation

Abstract

Linguists state that ancient languages are resistant to changes over time and have the power to generate new words and concepts within their unique characteristic structure. The structure of Arabic, which is one of the ancient languages, feeding and creating especially Persian, Ottoman and Turkish is an indicator of this potential. Today, although different educational methods used in Arabic education are adopted, some practical methods and shortcuts have been found, which are summarized especially for those who are new to a discipline. One of them is a method that we can call hand diagram conjugation (tasrifat), which has functionality as a classical method in the science of Sarf and applied in word conjugations. Various conjugations of any word in Morphology/Consumables consisting of 13 verbs and 11 noun variations, their subordinate conjugations in the form of muttaride, their relics reproduced by transferring to the chapters, and especially the excessively increased patterns of each of them together with the pronoun conjugations constitute a large total. In the consumables lessons, some methods such as tables, diagrams and coloring are used as a facilitating factor for this intense drawing of words. One of them is not the picture and shape of the hand chart; it is a method of involving the hand itself in this process. In the study, the history, nature, importance of this method, its' effect on students, comparison with other methods and its' contribution to the education process will be evaluated. It is important to provide students with practical methods and materials with enhanced visuality, who have always had to progress alone, including in unusual conditions in Arabic education. For this reason, the method that we will discuss, which is a different approach to word conjugation in Sarf education, draws attention with its important position that still maintains its functionality. Unlike other agglutinative languages, a word in Arabic can turn into a new word in terms of meaning and phrasing with the additions it takes to the end, beginning and middle. Arabic is an inflected language, and there are changes in the root of the word while new words are being derived or conjugated. For example, an extraordinary increase is observed in the capacitance/forms obtained with nouns derived from the root k-b-l such as "kabûl", "kâbil", "makbûl", "ikbâl", "takbil", "istikbâl", "mustakbel", "mukâbele", "kâbiliyyet", the verbs obtained when this root is transferred to the chapters and their conjugation with pronouns. In the face of this potential, if the method of deriving a word from a root and inflection is not known, different forms of the root cannot be expressed, or when different forms of the word are seen, the purpose of this change and the meanings it adds to the word cannot be noticed. The shooting method will automatically give the person who developed this skill a broad perspective on shooting. Observing the results of such a practice and revealing the possibilities and benefits of such a result-oriented practice are important in the morphological structure.

Keywords: Arabic, Arabic language education, morphology, word conjugation, classification.

Adudüddîn el-Îcî'nin er-Risâletü'l-Vaz'iyye'si Örnekliğinde Istılah Anlamına Vaz' Olunan Lafızların Yorumlanması

Arş. Gör. Dr. Zahit KAPLANGÖZ
Aksaray Üniversitesi
zahitkaplangoz@aksaray.edu.tr
Orcid: 0000-0003-3789-0951

Özet

Lafız ve anlam arasındaki ilişkiyi teorik olarak inceleyen vaz' ilmi, Arap dili ve belagatı ilimleri arasında en son ortaya çıkan ve günümüz dilbilim çalışmalarına paralel olarak gelişmeye devam eden bir ilimdir. Adudüddîn el-Îcî'nin (ö. 756/1355) *er-Risâletü'l-Vaz'iyye* isimli eseri ile müstakil bir ilim olarak gündeme gelen vaz' olgusu mezkûr eserin ve özellikle onu şerh eden Ali Kuşçu'nun (ö. 879/1474) belirlediği alt başlıklar doğrultusunda incelenmektedir. Istılâh anlamına vaz' olan yani terimleşmiş lafızlar hakkında pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalar arasında Necmeddin en-Nesefî'nin (ö. 537/1141) *Tılbetü't-Talebe*, Seyfeddin el-Âmidî'nin (ö. 631/1233) *el-Mübîn fî Meâni Elfâzi'l-Hükemâ* adlı eserler zikredilebilir. Mezkur eserler de dahil olmak üzere bu alanda yapılan çalışmalar, birbirinin benzeri niteliğinde olup belirli bir alanda kullanılan lafızların genelde harf sırasına göre terim anlamalarını vermektedirler. Ancak bu lafızların yer aldığı cümlelerin nasıl tahlil edildiğine dair özel bir çalışma göze çarpmamaktadır Günümüz çalışmaları da vaz' mefhumunu söz konusu sınırlı teorik çerçevede ele almaktadır. Bununla birlikte vaz' ilmini sadece lafız-anlam ilişkisi açısından değil metin yorumlama ile de irtibatlandırmak suretiyle daha işlevsel hale getirmek mümkündür. Bu çalışmada *er-Risâletü'l-Vaz'iyye'den* seçilen cümlelerin içerik analizi yapılarak vaz' mefhumunun pratikte nasıl incelendiği ve lafızların ıstılah anlamlarının cümleye göre nasıl yorumlanacağı gösterilmeye çalışılacaktır. Bu bağlamda ıstılah anlamına vaz' edilen lafızlar, cümledeki konumu, morfolojik yapısı, müşterek anlamlı olması gibi farklı konular altında ele alınacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili, dilbilim, vaz', ıstılah, er-Risâletü'l-Vaz'iyye.

The Interpretation of the Speech Which Wad' Their Terms in the Example of Adudüddin al-Îcî's er-Risâletü'l-Wad'iyye

Abstract

The science of wad, which theoretically examines the relationship between phrasing and meaning, is the last science that emerged among the Arabic Language and Rhetoric sciences and continues to develop in parallel with today's linguistic studies. The phenomenon of wad, which came to the fore independently with Adudüddin al-Îcî's (d. 756/1355) work named *er-Risâletü'l-Wad'iyye*, is the subject of the aforementioned work and especially Ali Kuşçu (d. 879/1474) who commented on it.) is examined in line with the sub-headings it has determined. It is seen that many studies have been done about the

termed utterances, which means vaz'. Among these works, Necmeddin en-Nesefî's (d. 537/1141) *Tılbetü't-Talebe*, Seyfeddin al-Âmidî's (d. 631/1233) *el-Mübîn fî meâni elfâzi'l-hükemâ* can be mentioned. Studies in this field, including the aforementioned works, are similar to each other and give the term meanings of the words used in a particular field, generally in alphabetical order. However, there is no special study on how the sentences containing these words are analyzed. Yet, it is possible to make the science of vaz' more functional by connecting it not only in terms of wording-meaning relationship but also with text interpretation. In this study, it will be tried to show how the concept of vaz' is examined in practice and how the term meanings of the words can be interpreted according to the sentence by making content analysis of the sentences selected from er-Risâletü'l-Vaz'iyye. In this context, the words given to the meaning of term will be discussed under different topics such as their position in the sentence, morphological structure, and common meaning.

Keywords: Arabic language, linguistics, wad‘, term, er-Risâletu’l-Wad‘iyye.

فاعلية استراتيجيات التعلم النشط في استيعاب قواعد النحو العربي للناطقين بلغات أخرى المستوى: المبتدئ الأدنى (A1) نموذجا

د. حسان سيد يوسف
السلطان محمد الفاتح
hsaidyoussef@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0002-7527-5477

الملخص

لاحظ الباحث خلال مسيرته التعليمية أن بعض برامج تعليم اللغة العربية في تركيا تركز على الطرائق التقليدية في تدريس اللغة العربية كطريقة القواعد والترجمة، وأنها لا تدرب الطالب على مهارات اللغة بل تقتصر في تدريسها على تقديم القواعد النحوية المعيارية وفق المنطق القديم الذي يركز على العلل الأوائل والعلل الثواني لأنها تزعم أن القواعد هذه هي اللغة ذاتها وأن الطالب حين يحفظها ويفهمها فإنه يستطيع أن يتقن كفايات اللغة الأخرى. ولكن المشكلة هي أنّ دراسة الطالب للغة بالطرائق التقليدية تلك قد أدّت به إلى حفظ القوانين (القواعد) فحسب دون القدرة على استخدامها في كتاباته وتواصله مع الآخرين، فمشكلة البحث إذن هي وجود القاعدة النحوية في ذهن الطالب الأجنبي مع غياب التطبيق لديه في حديثه وكتابته وتواصله مع الآخرين. وفي ضوء المشكلة ظهرت الفكرة الأساسية لهذا البحث وهي بناء برنامج يقدم القواعد النحوية بطرائق أخرى تعتمد على مداخل حديثة كمدخل إستراتيجيات التعلم النشط حيث يُخصَّصُ جزء كبير من الدرس للتفاعل والإنتاج واللعب والأنشطة، وذلك بهدف تحقيق الغاية الأساسية للقاعدة النحوية المقدَّمة. وكان من أهم أهداف هذا البحث قياس أثر تعليم القواعد النحوية وفق استراتيجيات التعلم النشط في استيعاب الطلبة غير الناطقين بالعربية لقواعد النحو في اللغة العربية، وفي تحقيق الكفاءة اللغوية لديهم في تواصلهم مع الآخرين، وكان سؤال البحث هو: (هل هناك فروق ذات دلالة إحصائية تُعزى إلى تعليم قواعد النحو العربي للطلاب غير الناطقين بالعربية وفق استراتيجيات التعلم النشط)؟ وللإجابة عن سؤال البحث الرئيس اتّبع الباحث المنهج شبه التجريبي، فقام بتصميم برنامج في تعليم قواعد النحو العربي للناطقين بغير العربية وفق استراتيجيات التعلم النشط (المستوى المبتدئ الأدنى نموذجا A1)، وطبّقه على عينة تجريبية تكونت من (18) طالبا وطالبة من الناطقين بغير العربية. تألف البرنامج من كتاب الطالب ودليل المعلم، اشتمل كتاب الطالب على خمسة عشر درسا في القواعد المناسبة للمبتدئ الأدنى (A1)، في حين اشتمل دليل المعلم على شرح مختصر لاستراتيجيات التعلم النشط التي استُخدِمت في تدريس البرنامج، وفيه مثال تطبيقي على درس نموذجي. وللوقوف على فاعلية البرنامج المقترح قام الباحث بتصميم امتحان للمستوى المبتدئ الأدنى A1، وأجراه على العينة التجريبية قبل تطبيق البرنامج المقترح لمعرفة مستواهم، وبعد تطبيق البرنامج المقترح قام بإجرائه لقياس الأثر ومعرفة الفروق التي أحدثها البرنامج. وبعد الانتهاء من عملية التجربة التي شملت التطبيق القبلي للامتحان وتطبيق البرنامج والتطبيق البعدي للامتحان - قام الباحث برصد النتائج وتحليلها باستخدام برنامج الحزمة الإحصائية للعلوم الاجتماعية (spss) لمعرفة أثر البرنامج المقترح في تحصيل قواعد النحو واستيعابها لدى الطلبة الناطقين بغير العربية. وإن أهم النتائج التي توصل البحث إليها هي أن هناك فروقا ذات دلالة إحصائية عند مستوى دلالة (0.000) بين متوسطات درجات متعلمي اللغة العربية الناطقين بلغات أخرى في التطبيقين القبلي والبعدي في اختبار قواعد النحو لصالح التطبيق البعدي، وهذا الفرق يعود لصالح المجموعة التجريبية التي درست قواعد النحو وفق استراتيجيات التعلم النشط، مما يدل على أن البرنامج المقترح القائم على التعلم النشط قد أسهم في تنمية قواعد النحو واستيعابها لدى مجموعة البحث.

الكلمات المفتاحية: تعليم العربية- الناطقين بغيرها، استراتيجيات التعلم، تعليم النحو، التعلم النشط، التطبيق النحوي، الكفاية النحوية، الإطار المرجعي الأوروبي.

Effectiveness of a Program Based on Active Learning Strategies in Comprehending Arabic Grammar for Speakers of Other Languages in Low Beginner Level (A1) as a Model

Abstract

Throughout his teaching career the researcher noticed that the Arabic language programs in Turkey focus on the traditional methods of teaching the Arabic language such as those that focus on grammar and translation. These traditional methods do not develop the students linguistic skills, but are limited to merely teaching standard grammatical rules which reflects the traditional theory that these rules are the language itself and that when the student memories and understands them he will have competency over all the other language skills. But the problem is that the student's study of the language using these traditional methods has led him to memorize the grammatical rules only without possessing the ability to use them in his writing and in his communication with others. In light of this problem, the core idea of this research emerges, which is that there should be a program that presents grammar rules in other ways that depend on modern approaches such as active learning strategies, which include interaction, production, play and activities. Active learning strategies approach is a modern approach to teaching methods. Its features were formed at the beginning of the twenty-first century and it has proven its effectiveness in all educational fields including scientific, social, religious and linguistic, examples of these categories include mathematics, philosophy, Quran Tafsir and in teaching languages to children and others. One of the most important objectives of this research is to measure the effectiveness of teaching grammar rules according to active learning strategies on non-Arabic speaking students' comprehension of the grammar rules and in achieving linguistic competence in their communication with others. The research question is: (Are there statistically significant differences attributable to teaching Arabic grammar to non-Arabic speaking students according to active learning strategies)? In order to answer the main research question, the researcher followed the semi-experimental approach, designing a curriculum in teaching Arabic grammar to non-Arabic speakers according to active learning strategies (elementary-low A1 level as a model), and applied it to an experimental sample consisting of (18) non-native speakers of Arabic. The program consisted of a student's book and a teacher's guide. The student's book included fifteen lessons in grammar suitable for the lower beginner (A1). Each lesson included an explanation of the rule and then exercises on what the student learned through active learning strategies, while the teacher's guide included a summary for the explanation of the active learning strategies that were used in teaching the program. It also includes the role of the teacher and

the role of the learner and includes an applied example of a model lesson. In order to determine the effectiveness of the proposed curriculum, the researcher designed an exam for the lower beginner level A1 students and conducted it on the experimental sample before applying the proposed program to measure their level. Then after applying the proposed program, he conducted it to measure the impact and find out the differences made by the program. After completing the experiment process, which included the pre and post application of the exam and the application of the program, the researcher monitored and analyzed the results using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) to measure the impact of the proposed program on the comprehension of grammar rules for non-Arabic speaking students. The most important findings of the research are that there are statistically significant differences at the level of significance (0.000) between the mean scores of non-native Arabic learners in the pre and post applications in the grammar test in favor of the post application. This difference is due to the fact that the experimental group studied the rules of grammar according to active learning strategies, which indicate that the proposed program based on active learning has contributed to the development and comprehension of grammar rules for the research group.

***Keywords**:* Teaching Arabic, non-native speakers, learning strategies, teaching grammar, active learning, grammar application, grammatical competence, common European framework of reference for languages.

Arap Dilinde Müşareket Bildiren Fiiller -Sözlük İncelemesi-

Dr. Öğr. Üyesi Doğan FIRINCI
Sinop Üniversitesi
dfirinci@sinop.edu.tr
Orcid: 0000-0001-7245-7008

Özet

Arap dilinde sarf vezinleri açısından mufâ'ale, tefâ'ul ve ifti'âl babları müsâreket bildirir. Ancak bu üç babda çekimlenen her fiil bu anlama sahip değildir. Bu bablarda bulunup aynı vezni paylaşan fiillerin bir kısmı müsâreket bildirirken diğer bir kısmı bildirmemektedir. Söz konusu fiillerin, yabancı dil olarak Arapça eğitimi alan kişiler tarafından yanlış kullanılmasının önüne geçmek için vezinleri yönüyle müsâreket anlamı taşıyıp taşımadıklarının tespit edilmesi önem arz etmektedir. Alanyazında Arap dilinde fiil çatıları hakkında teorik çalışmaların bulunması ancak müsâreket ifade eden ilgili bablarda çekimlenen fiillerin tamamını ya da büyük çoğunluğunu ele alan bir çalışmanın tespit edilememesi bu konunun araştırılmasının gerekliliğini ortaya koymuştur. İşte bu araştırmada mufâ'ale, tefâ'ul ve ifti'âl bablarındaki fiillerin vezinleri itibarıyla müsâreket anlamına sahip olup olmadıklarının incelenerek ortaya konulması hedeflenmiştir. Bu çerçevede yürütülen çalışmada araştırma evreni her bir fiil için örnek cümlelere sahip matbu ve dijital olarak genel kullanıma açık *Mu'cemu'l-ġanî ez-zâhir* isimli modern bir Arapça-Arapça sözlükle sınırlı tutulmuştur. Öncelikle ilgili vezinlerde yer alan ve *Mu'cemu'l-ġanî ez-zâhir* isimli sözlükte listelenen fiiller belirlenmiş sonrasında bu fiiller kök harflerine göre tasnif edilmiş ve bablarına ayrılmıştır. Bu çerçevede bir araya getirilen örneklem 1001 fiil kökünden türeyen 1496 fiilden oluşmuştur. Failin çoğul olmasından kaynaklanan ve nahiv bağlamında kazanılan müsâreket manası fiilin çekimlendiği vezinden kaynaklanmaması nedeniyle vezin dışı anlam kabul edilerek göz ardı edilmiştir. Örnek cümlelerde yer alan bu fiiller müsâreket anlamı taşımayan fiiller grubuna dahil edilmiştir. Örneklemi oluşturan fiillerle kurulan tüm cümlelerin incelenmesi neticesinde 859 fiilin sarf vezni açısından müsâreket bildirdiği 645 fiilin ise bu anlamı ifade etmediği tespit edilmiştir. Müsâreket bildiren fiiller bablarına ayrıldığında ise müfâ'ale'de 466, tefâ'ul'de 340 ve ifti'âl'de 53 adet olduğu görülmüştür. Her bir babda bulunan fiillerin tamamı bir arada değerlendirildiğinde bab içi müsâreket oranı tefâ'ul'de %77,0 (340/440), müfâ'ale'de %74 (466/626) ve ifti'âl'de %12 (53/438) olarak gerçekleşmiştir. Aynı kök harflerine sahip fiiller birlikte incelendiğinde ise 35 fiilin müfâ'ale - tefâ'ul - ifti'âl, 190 fiilin müfâ'ale - tefâ'ul, 10 fiilin ise tefâ'ul ve ifti'âl bablarında müsâreket anlamı taşıdığı saptanmıştır. Araştırma örnekleminin incelenmesi neticesinde, çekimlenen fiillerinden en az birisinin vezni nedeniyle müsâreket ifade ettiği 584 fiil kökü bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili eğitimi, Arap dili grameri, sarf bilgisi, fiil vezinleri, müsâreket.

The Verbs Expressing Reciprocity in the Arabic Language

-Dictionary Review-

Abstract

In the Arabic language, mufā'ale, tefā'ul and ifti'āl babs (forms) indicate reciprocity. However, not every verb conjugated in these three babs has this meaning. While some of the verbs in these babs that share the same meter refer reciprocity others do not. It is important to determine whether the verbs in question have the meaning of reciprocity in terms of form to prevent them from being used incorrectly by those who study Arabic as a foreign language. In the literature, there are theoretical studies on verb forms in the Arabic language, but the fact that there is no study that deals with all or most of the verbs conjugated in the related babs expressing reciprocity has revealed the necessity of investigating this subject. In this research, it is aimed to reveal whether the verbs in mufā'ale, tefā'ul and ifti'āl have the meaning of reciprocity in terms of their meter. In the study carried out within this framework, the research universe is limited to a modern Arabic-Arabic dictionary named *Mu'cemu'l-ġanî ez-zāhir,* which has sample sentences for each verb and is available for general use both printed and digital. First of all, the verbs in the related meters and listed in the dictionary named *Mu'cemu'l-ġanî ez-zāhir* were determined, then these verbs were classified according to their root letters and divided into their chapters. The sample brought together in this framework consisted of 1496 verbs derived from 1001 verb stems. The meaning of reciprocity, which is derived from the plural subjects and gained in the context of grammar, has been ignored by accepting the meaning out of meter since it does not originate from the meter in which the verb is conjugated. These verbs in the example sentences are included in the group of verbs that do not have the meaning of reciprocity. As a result of the examination of all the sentences formed with the verbs forming the sample, it was determined that 859 verbs express reciprocity in terms of meter, while 645 verbs do not express this meaning. When the verbs expressing reciprocity are separated into their categories, it is seen that there are 466 in mufā'ale, 340 in tefā'ul and 53 in ifti'āl. When all the verbs in each chapter are evaluated together, the reciprocity rate is 77,0% (340/440) in tefâ'ul, 74% (466/626) in mufā'ale and 12% (53/438) in ifti'âl. When the verbs with the same root letters are examined together, it has been determined that 35 verbs have the meaning of mufā'ale - tefā'ul - ifti'āl, 190 verbs have the meaning of mufā'ale - tefā'ul and 10 verbs have the meaning of reciprocity in the babs tefā'ul and ifti'âl. As a result of the examination of the research sample, it was concluded that there are 584 verb roots in which at least one of the conjugated verbs expresses reciprocity due to its form.

Keywords: Arabic language education, Arabic grammar, morphology, verb meters, reciprocity.

نسقية المورفولوجيا في قصيدة (ليس الغريب) للإمام زين العابدين

أ.د. أشواق محمد النجار
جامعة صلاح الدين
ashwaq.ismaiel@su.edu.krd
Orcid: 0000-0002-9169-5949

الملخص

يتناول هذا البحث الموسوم بـ (نسقية المورفولوجيا في قصيدة (ليس الغريب) للإمام زين العابدين)، مقاربة مورفولوجية لنسق القصيدة على وفق منهج الدراسات الصرفية الحديثة، وتكمن أهمية البحث في دراسة الأنساق الصرفية للقصيدة وبيان البنى المستعملة فيها، وأنظمة اللواصق بأضربها الثلاثة، السوابق (Prefixes)، والأحشاء (Infixes)، واللواحق (Suffixes). وينتهج البحث المنهج الوصفي ـ التحليلي، والتطبيقي في دراسة بيان الأنساق والبنى الصرفية المؤلفة من أنظمة اللواصق، ويتضمن البحث محورين رئيسين: المحور الأول معني بدراسة نسقية المورفولوجيا الاشتقاقية؛ لتسلط الضوء على البنى الاشتقاقية المتداولة في القصيدة، وهذه البنى قسمان: نسقية اللواصق الاشتقاقية القصيرة (The Short Derivational Affixes)، المكونة للصيغ الثلاثية نحو: فَعْل، فِعْل، فُعْل، فَعَل، فَعِل، فَعُل، فِعَل.....، ونسقية اللواصق الاشتقاقية الطويلة (The Long Derivational Affixes) التي تشكِّل فَعيل، فِعال، فَعول، فُعول، فاعِل..... أمَّا المحور الثاني فيرتكز على دراسة نسقية المورفولوجيا التصريفية والتي تكوّن مجموعة كبيرة من الصيغ سواء أكان بوساطة السوابق نحو: سابقة الهمزة؛ لتشكيل (أَفْعَلَ، أَفْعُل، أَفْعَلُ...)، أو سابقة الألف واللام في نحو: الغريب، واللحد، والكفن، والسر، والعلن....)، وسوابق أخرى، أم بوساطة المقحمات، نحو: مقحم التضعيف لتشكيل فَعَّلَ نحو: غمَّضَ، جرَّدَ، غسَّلَ، حَنَّطَ، قدَّمَ....)، أم بوساطة اللواحق نحو: لاحقة التنوين في نحو: خوفٍ، عِرقٍ، رفقٍ...، ولاحقة الألف والنون لتشكيل فَعلان نحو: رحمن، وفِعلان نحو: عِصيان، ولواحق أخرى نحو: الألف والتاء، والتاء المربوطة..... وتوصَّل البحث إلى أنَّ نسقية المورفولوجيا الاشتقاقية طغت على نسقية المورفولوجيا التصريفية في قصيدة (ليس الغريب)، وهذا أمر طبعي؛ لكون العربية لغة اشتقاقية، كما توصّل البحث إلى أنَّ البنى الاسمية أكثر حظا من استعمال البنى الفعلية، وتبلغ البنى الاسمية الكلية في القصيدة مائة وخمسا وسبعين كلمة بنسبة 60.55% ، أما البنى الفعلية الكلية فهي تبلغ مائة وأربع عشرة كلمة، بنسبة 39.44% وهذا يتواءم والسياق العام للقصيدة الذي يدلُّ على الموت والموت فيه سكون وثبوت، والأسماء خير ما تمثِّل ذلك؛ لأنَّها تدلُّ على الثبوت وعدم الحركة.

الكلمات المفتاحية: نسقية، المورفولوجيا، قصيدة، ليس الغريب، زين العابدين

The Morphological Pattern in the Poem (Not the stranger) by Imam Zain al -Abidin

This research, marked by the morphological pattern in the poem (Not the Stranger) by Imam Zain al-Abidin), deals with a morphological approach to the poem's format according to the approach of modern morphological studies. The research adopts the descriptive, analytical, and applied approach in studying the morphological patterns and structures consisting of adhesive systems. The research includes two main axes; the first axis is concerned with the study of the derivational morphology system; to shed light on the derivational structures used in the poem, and these structures are of two parts: The Short Derivational Affixes, which make up the triple formulas towards: fail, feil, faol, faal, fael, faol....., and

the regularity of the affixes. The Long Derivational Aff, and the long derivational affixes, which constitute: faael, faaal, faieel, faoul. The second axis is based on the study of the inflectional morphology system, which forms a large group of formulas, whether mediated by precedents as: the prefix of the hamza, to form (afala afoul, afoulo...) or the precedent of the thousand and the lam in the manner of: (al-gareeb, al- lahad, al- kafan, al- sir, al- alan...) , and other precedents, or by interjection, as: the intercalation of dilution to form a verb as: (gammaza, jarrada, gassala, hannata, qaddama...) Or by means of suffixes as: the suffix Tanween as: qawf, irq, rifq... , and the suffix of alif and nun to form failan as: Rahman, and feilan as: isyan, and other suffixes as: alif and taa, and taa marbouta. The research concluded that the derivational morphology system overshadowed the inflectional morphology system in the poem (Not the Stranger), and this is a natural matter; Because Arabic is a derivational language, the research also concluded that the nominal structures are more fortunate than the actual ones, and the total nominal structures in the poem reach one hundred and seventy-five words, at a rate of 60.55%, while the total actual structures are one hundred and fourteen words, at a rate of 39.44%, and this is consistent with the context the general of the poem that indicates death and death in it is stillness and steadfastness, and the names are the best that represent that; because it indicates steadfastness and immobility.

Keywords: Pattern, Morphology, Poem, Not The Stranger, Zain El Abidine.

الشعر الاجتماعي بين الجاهلية وصدر الإسلام

الدكتور ياسين جمُّول
جامعة المعالي الخاصة
dr.yaseen@almaali-univ.org
Orcid: xxxx-xxxx-xxxx-xxxx

الملخص

لا يخفى أن من أبرز وظائف الشعر تصوير الحياة الاجتماعية؛ فالشعر الاجتماعي حاضرٌ منذ وُجد الشعر لأن الأدب صورة عن الواقع الذي وُلد فيه ولأن الأديب ابن بيئته. فلا يُجادَل في أهمية الشعر عند العرب الجاهليين إن استحضرْنا قول عمر بن الخطاب رضي الله عنه: "كان الشعرُ عِلمَ قومٍ لم يكن لهم علمٌ أصحّ منه"؛ فهو وسيلتهم التعبيرية والإعلامية في كل ما شجر بينهم وفي كل ما يجدونه، ولكنْ مع بدء الدعوة الإسلامية وانكفاء شعراء عن القول، والتعبير بالقرآن الكريم ونصوص السنّة عما يستجدّ في الواقع يأتي التساؤل عن استمرار حضور الشعر في تصوير الحياة الاجتماعية وما فيها، وعن تعبير الناس بالشعر عما يجدونه في أنفسهم أو من حولهم. وحيث إن العصور التاريخية حلقات يأخذ بعضها برقاب بعض، فلا فجوات زمنية ولا جدر إسمنتية تفصل بينها، وإن الفهم الصحيح لحقبة "الخضرمة" ينطلق من كونها جسراً يصل بين مرحلتَين تاريخيتَين بينهما، ومع تجاوز ما أُثير من دعوى ضعف الشعر في صدر الإسلام؛ كان هذا البحث للنظر في الشعر الاجتماعي بين الجاهلية والعصر الإسلامي الأول، وأخطر ما يكون من الشعر الاجتماعي ما جاء في تصوير الجوانب السلبية؛ فخرج الشعر نفثات مصدورين مقهورين أو غاضبين من واقعٍ قاسٍ عليهم لا يعجبهم أو يصعب عليهم التكيُّف معه. ولأن البحث يستهدف الوقوف على شواهد من الشعر الاجتماعي وتحليلها لبيان مواضع الاستشهاد فيها؛ كان المنهج العام في البحث المنهج الوصفي التحليلي، مع الاستئناس بأداة المنهج الاستقرائي من حيث استقصاء الشواهد من دواوين الشعراء والقبائل وكتب الأدب، وبالمنهج التاريخي من حيث ترتيب الشواهد الجاهلية ومعالجتها في كل جزئية قبل الشواهد الإسلامية عند التأكد من معرفة مناسبتها وتاريخ قولها. ويفضي بنا استقراء الشواهد إلى تصنيفها في دوائر، تنطلق بحسب الدوائر القائمة في ذاك المجتمع: في أسرة الرجل مما يكون بين الزوجين وبين الآباء والأمهات مع الأبناء، ثم ما يتصل بأهل الإنسان وأقاربه، ثم الدائرة الأوسع متمثلة بالقبيلة والمجتمع العام.

الكلمات المفتاحية: شعر، اجتماعي، جاهلية، مخضرم، نقد.

Social Poetry between the Pre-Islam Era and Early Islam

Abstract

It is no secret that one of the most prominent functions of poetry is the depiction of social life. Social poetry has been present since poetry existed, because literature is an image of the reality in which it was born, and because the author is a product of their environment. It is not argued about the importance of poetry among the pre-Islam Arabs if we recall the words of Omar Ibn Al-Khattab: “Poetry was the science of a people who did not have a more correct knowledge.” It is their expressive and informative means in all that is disputed between them and in everything that they find. However, with the beginning of the Islamic call and poets refraining from poetizing and starting to express through the Qur’an and the Sunnah what is emerging in reality, the question arises about the continued presence of poetry in

depicting social life and related to it, in addition to how people use poetry to express about themselves and who surroundings. Since the historical eras are inextricably linked, no time gaps or concrete barriers are separating them. The correct understanding of the "Khadrama" (transitional period) era stems from it being a bridge connecting two historical phases, with passing the claim of the weakness of poetry in early Islam. This research seeks to examine social poetry between the pre-Islam and the early Islamic periods. The most dangerous social poetry is that which depicts negative aspects. Poetry emerged as a means for venting suppressed anger and frustration or as a reaction to a harsh reality that they did not like or found difficult to adapt to. Since the research aims to identify evidence of social poetry and analyze it to identify positions of citation in it, the general approach in this research was the descriptive analytical approach, with the inductive method in terms of examining the evidence from the poets' collections, tribes and literary works, besides the historical method in arranging pre-Islamic evidence and analyzing it in detail before the Islamic evidence when ensuring knowledge of its occasion and the date of its saying. The process of inferring evidence leads to classification it into circles that correspond to the existing circles in that society: These circles start with the family of the individual, which includes relationships between spouses and between parents and children, followed by what pertains to the individual's relatives, and then the broader circle represented by the tribe and the general community.

Keywords: Poetry, social, ignorance, mokhadram (historical witness), criticism.

Kültür ve Dil Eğitimi Arasındaki İlişki

Doç. Dr. Ahmed ALDYAB
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
ahmad.adyab@gmail.com
Orcid: 0000-000-9497-9197

Özet

Hiç şüphe yok ki dil eğitimi artık kelime ve dil bilgisi öğretimine bağlı değildir çünkü bunlar özel amaçlar ve geçici amaçlar için kullanılan eski yöntemler ve yaklaşımlardır. Bu sebepten ötürü dil bilimciler ve alanlarında uzman olanlar dilsel performansın arkasında ne olduğuna dikkat ettiler, dil öğrenen kişinin yüzleşmesi ve hitap etmesi gereken bazı ihtiyaçları, tutumları ve yeterlilikleri ayrıca bazı standartlar ve temeller belirlediler. Bu yüzden dil yeterliliği, performans yeterliliği ve bağlamsal yeterliliği dahil etmiş ve ardından iletişimsel durum ile sosyal yaşam bağlamını içeren kültürel yeterliliği de eklemişlerdir. Bu yeterliliğin önemi, dilsel mesajın en açık haliyle anlaşılmasının önünde var olan engellerden kaynaklanmaktadır. Dilsel performans birçok boyutla bağlantılıdır ayrıca bununla birlikte bağlamsal durum ve onun farklı yönleri de ön plana çıkmaktadır. Yabancı dil öğretiminde ve öğreniminde kültürel yönün önemli bir yere sahip olduğunu gördüğümüz için artık yabancı dili doğduğu kültürden izole edilmiş bir şekilde ve ayrı olarak çalışmamız mümkün değildir. Ayrıca eğer öğretmen veya dil bilimci, içinde kültür olmayan bir dili öğretmek istiyorsa o zaman bu, içerisinde ruhu ve hayatı olmayan bir dili öğretiyorlar anlamına gelmektedir bununla birlikte dil bilimci ve yabancı dil öğretmeni hedef dilin kültürünü ne kadar iyi anlarsa o dili daha iyi, daha hızlı ve daha canlı bir şekilde öğretmesi mümkündür. Kültürel boyut bütün örf ve adetleri içinde barındırır ayrıca giyim, kuşam, yemek, konuşma, işaretler, yürüyüş tarzlarını içerir. Ayrıca bu boyut, insan ve toplum arasındaki her türlü iletişim biçimlerini içermektedir dememiz de mümkündür. Dolayısıyla kültürel yönün önemi, dili doğru biçimde kullanma konusunda pek çok bilgi katmaktadır. Bu araştırma, dil eğitimi ile kültürel eğilim arasındaki kaçınılmaz bağlantıyı kültürel bileşenler açısından ve bunlarım yabancı öğrencilerin müfredatında nasıl kullanılabileceği konusunda hala net olmayan ilişkiyi göz önüne sermektedir. Bu eğitim süreci özellikle de öğrenciler öğrendikleri dilin kültüründen fazlasıyla uzaktayken gerçekleşmektedir. Bu araştırma birkaç sorunun cevabını vermektedir. İçlerinden en önemli olanı: "Kültürel bileşenleri eğitim müfredatıyla nasıl uyumlu hale getirebiliriz" dir.

Anahtar Kelimeler: Dil, kültür, yöntem, yol, ilişki.

The Relationship Between Culture and Language Education

Abstract

Without a doubt, language education is no longer depends on teaching vocabulary and grammar, because these are old methods and approaches that were used for special purposes and temporary goals. That's why, linguists have paid attention to what is behind the linguistic performance, and they have identified

some of the needs, attitudes, and competencies that the language learner must face and address and by doing that they set some standards and foundations. Therefore, they included language proficiency, performance competence, and contextual competence, and then added cultural competence, which included the communicative situation and the context of social life.The importance of this sufficiency emerged because of the obstacles behind understanding the linguistic message in its explicit form. Linguistic performance is linked to many dimensions, and the contextual situation and its different directions come at the forefront. Because we find the cultural aspect taking an important place in teaching and learning foreign languages, we can no longer study the foreign language in isolation and separated from the culture with which it was born. And if the teacher and the language researcher wants to teach the language without the culture in it, then it means that they are teaching a language that has no soul or life, and the more the linguist and foreign language teacher understands the culture of this language, the more they can teach it better, faster, and vitally. The cultural aspect contains all the customs and traditions, also contains conditions of dress, conditions of food, the way of speaking, signs and the way of walking. It's probable to say that this aspect contains all forms of communication between people and society. So the importance of the cultural aspect is adding a lot of information about using the language in its correct form. This research comes to show the inevitable relationship between language education and the cultural trend which is still unclear in terms of cultural components and how to harness them in the curricula of foreign students. Especially when they are quite far from the culture of the language they are learning. This research answered several questions, the most important of them is : "How can we integrate cultural components into educational curricula?"

Keywords: Language, culture, method, way, relationship.

Kur’an’daki Ses Uyumu

Doç. Dr. Ahmed ALDYAB
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
ahmad.adyab@gmail.com
Orcid: 0000-000-9497-9197

Özet

Kuran, Allah’ın insanlara hayatlarında yol gösterici, ayrıca dünya ve ahirette iyilik ve saadet rehberi olması için indirdiği bir hidayet kitabıdır. O mutluluğu yakalayabilmek için de Cenab-ı Allah’ın bizlerden istediği şekilde ve kalplerimiz ile akıllarımıza koyduğu şekilde hakkıyla anlamamız gerekmektedir. Hepimizin bildiği gibi, Kuran’ın mucizeviliği, birçok araştırmacı ve akademisyenin ilgisini çeken konulardan biridir, çünkü bu konudaki gayelerinin, kendilerini Allah’ın O’nun sözleriyle ne istediğini bilmeye götürebileceğini düşünmektedirler. Kur’an-ı Kerim’i incelemeden, araştırmadan, derinliğine girmeden tam olarak anlamak mümkün değildir. Hepimizin de bildiği üzere, Kuran’ın mucizeviliği, birçok araştırmacı ve akademisyenin ilgisini çeken konulardan birisi olarak yer almaktadır. Bunun sebebi ise bu konudaki amaçlarının, kendilerini Allah’ın O’nun sözleriyle ne istediğini bilmek gibi bir şeye götürebileceğini bulmuşlardır. Kur’an, gönülleri fetheden, akılları cezbeden, idrak uyandıran mu’cizevi bir kelâmdır. O, âlemlerin Rabbinin sözüdür ki, ne önünden ne de arkasından batıl gelemez. Sözleriyle övünen hatiplere meydan okumuş, onları yüzüstü bırakmış, hepsi Kur’an’a şehadet etmiş, onlar da Kur’ân’ın hak kelamının aşılamaz olduğunu söylemiştir. Ve Kur’an, onu okuyan kişi vasıtasıyla mazlumların gönüllerini cezbetmeye devam etmektedir. Dış sesler, kalpler ve akıllar onu duymaya hasret çeker, iç sesleri ise mânâlarını ortaya koyar. Müfessir, onu yorumlayacak bütün özelliklere sahip olmalıdır. Onların Kur’an’ı tek bir araçla tefsir etmesi yeterli değildir; çünkü Kur’an her türlü zaman ve her türlü yer içindir. Müfessirin, anlamı açıklığa kavuşturması ayrıca Arap dilini tüm belagatıyla ve sanatıyla kullanması gerekmektedir. Bununla birlikte Arap dilindeki dilbilgisi kuralları ve yapı bilgisi kurallarının yanı sıra belagatin farklı bölümlerine de hakim olmalıdır. Bu belagat içerisinde araştırmaları modern çağa yayılan önemli bir bölüm bulunmaktadır; o da fonetik belagattır. Kur’an’ın fonetik belagatını araştıran kişi, Kur’an’ın kelime tınılarını, ritimlerini ve tınılarına nasıl önem verildiğini açıkça görebilir. Bu nedenle Kuran’ın kelime seçimiyle, ayetiyle, bağlamıyla, ayrıca surenin atmosferi ve geneli ile tutarlıydı. Bu araştırma, bu konuyu kanıtlamaya ve ayrıca Kuran’daki sesli belagatlardan bazılarını göstermeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte bu araştırma, Kur’anın sesinin hareket, harf, kelime, cümle ve ayet yoluyla özelliklerini ve sesin belagatinin Kur’an’ın anlamına nasıl yansıdığını gösteren bir aşamadır.

Anahtar Kelimeler: Belagat, ses, Kur’an, Arapça, fonetik uyum.

Phonetic Harmony of Qur'an

Abstract

The Qur'an is a book of guidance sent down by The Allah, so that it may be a guide for people in their lives and a guide to goodness and happiness in this world and in the Hereafter. To be able to get this happiness, we must understand in the form that God wanted from people and placed in their hearts and minds. Understanding the Qur'an is not well completed without studying it, researching it, and entering into its depths. As we all know, the miraculousness of the Qur'an is one of the issues that attracted many researchers and scholars because they found in this topic their goal that might lead them to something of knowing what Allah wants in His words. The Qur'an is the eloquent and miraculous speech that captures hearts, attracts minds, and stirs understanding. It is the word of the Lord of the Worlds, which falsehood does not come to, neither in front of it nor from behind it. He challenged the rhetoricians who were proud of their words, so he failed them, and testified to the Qur'an, and they said about it that "it is the true speech that cannot be surpassed." And the Qur'an continues to attract, through its reciter, the hearts of the lost. Its external sounds yearn the hearts and minds to hear it, and its internal sounds reveal its meanings. And the interpreter of the Qur'an must have all the tools to interpret it. It is not enough for the interpreter to interpret the Qur'an through one tool, it's because the Qur'an is for every time and for every place. The interpreter must use the Arabic language with all its rhetoric and arts to clarify the meaning. The interpreter must be aware of the grammatical rules in the Arabic language and the rules of morphology, and also be aware of the different sections of rhetoric. Among this rhetoric is an important section whose research spread in the modern era, which is phonetic rhetoric. And the researcher in phonetic rhetoric in the Qur'an can clearly see how the Qur'an cared about the timbre of words, their rhythm and resonance, so the Qur'an's choice of words was consistent with the verse, the context and the general atmosphere of the surah. This research attempts to prove this point and show some of the vocal rhetoric in the Qur'an. Also this research is a step that shows the characteristics of the Quranic sound through the movement, the letter, the word, the sentence and the verse, and how the eloquence of the voice is reflected in the Quranic meaning.

Keywords : Rhetoric, sound, Quran, Arabic, phonetic harmony.

Silsiletü'l-Lisan'ın Lügat, Gramer ve Belâgat İlmi (Me'ânî) Açısından İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Sedat SAĞDIÇ
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Arap Dili ve Belagatı ABD
sedatsagdic@ibu.edu.tr
Orcid: 0000-0003-3008-0841

Özet

Ülkemizde 2013 yılından itibaren başta ilahiyat fakülteleri hazırlık sınıfları olmak üzere çok sayıda resmi ve özel kurumda Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki Lisanü'l-Ümm Merkezi tarafından hazırlanan, Silsiletü'l-Lisan isimli Arapça eğitim seti takip edilmektedir. Genellikle orta seviyeye kadar gelinen setin ileri düzeyi (7 ve 8. kitap) bazı ilahiyat fakültesi lisans sınıflarında tercih edilmektedir. Mensup olduğum fakültede yıllarca hem hazırlık hem lisans sınıflarında okuttuğum bu serinin özenle hazırlandığını ve büyük bir ihtiyacı giderdiğini söyleyebilirim. Bu kadar ilgi görmesi hasebiyle set üzerine makale ve tezler yazılmıştır. Yapılan bu çalışmalar: kitabın taslağı ile tasarımı, ünitelerin içeriği, konu kapsamlarının yeterli ve öğretici olup olmadığı, alıştırmaların dil becerilerinin gelişmesinde kifayet edip etmediği, eğitim öğretim süreci sonunda hedeflenen seviyeye ulaşılıp ulaşılmadığı, setin eğitim öğretim yardımcı malzemelerine ihtiyacı olup olmadığına dairdir. Kısacası bunlar serinin, okuma-anlama, konuşma, dinleme ve yazma maharetlerini ne kadar karşıladığı hususuyla ilgilidir. Metinlerdeki kelime ve cümleler de çeşitli açılardan incelenmiştir bunlar: sayısı, basitten zora gitme, bulunduğu bağlamdaki sırası/sıralaması, öğrencilerin seviyesine uygunluğu, hangi teknik alanlardan ya da bilim dallarından seçilmesi gibi konularla sınırlı kalmıştır. Bu da anlaşılabilir bir durumdur. Zira ana dili Arapça olmayanlara Arapça öğretmek için hazırlanan bir seride bu başlıklar önceliklidir. Fakülte hazırlık ve lisans sınıflarında Silsiletü'l-Lisan'dan dersi takrir ederken metinlerdeki kelime ile cümle tercihlerini lügat, gramer ve me'ânî ilimleri açısından not alıp kaynak kitaplardan kontrol etmiştik. Daha sonra alınan notlara ilaveten kongre vesilesiyle sekiz cildi de bir kere daha gözden geçirdik. Seride, eş anlamlı bazı kelimelerin seçiminde (أمْكن -استطاع gibi); sarf ve nahiv ilmi açısından (if'al-tef'il babı, sarih masdar-müevvel masdar getirilmesi gibi); te'kid edatlarının kullanımı, müsned ileyhin takdimi gibi konularda isabetsiz tercihler olduğu kanaatine vardık. Bu setin yazım ve inceleme heyetinin alanında yetkin çok sayıda dil ve belâgat bilgininden oluştuğu bilinmektedir. Bununla beraber başlangıç düzeyi hiç temeli olmayan öğrencilere yönelik olan bir eğitim serisinde dikkat edilecek, odaklanacak çok sayıda husus olduğundan bu tespitlerimizin gözden kaçabileceğini düşündük. Biz bu çalışmamızda lügat, gramer ve me'ânî ilimlerin sınırlarını aşmadan bunları ortaya koyup alternatiflerine işaret edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Silsiletü'l-lisan, lügat, gramer, me'ânî, tahlil.

Examining Silsilat Al-Lisan in Terms of Lexicon, Grammar and Rhetoric Science (Ma'ani)

Abstract

In our country, since 2013, the Arabic education set named Silsilat Al-Lisan, prepared by the Lisanü'l-Ümm Center in the United Arab Emirates, has been followed in many public and private institutions, especially in the preparatory classes of theology faculties. The advanced level of the set (books 7 and 8), which is generally reached to the intermediate level, is preferred in some theology faculty undergraduate classes. This can be said that this series, which I have taught in both preparatory and undergraduate classes at the faculty I belong to, has been carefully prepared and fulfills a great need. Articles and theses have been written on the set because it has attracted so much attention. These studies carried out; the outline and design of the book, the content of the units, whether the subject scope is sufficient and instructive, whether the exercises are sufficient for the development of language skills, whether the targeted level has been reached at the end of the education process, and whether the set needs educational aids. In short, these are about how well the series meets the skills of reading-understanding, speaking, listening, and writing. Words and sentences in the texts were also examined; however, the number of these was limited to topics such as going from simple to difficult, their order in the context, their suitability for the level of the students, which technical fields or branches of science they were selected from. This is also understandable; because in a series prepared to teach Arabic to non-native speakers, these topics take precedence. While we were teaching the lesson from Silsilat Al-Lisan in the faculty preparatory and undergraduate classes, we took note of the word and sentence preferences in the texts in terms of lexicon, grammar and ma'ani sciences and checked them from the source books. In addition to the notes taken later, we reviewed the eight volumes once again on the occasion of the congress. In the series, in the selection of some synonymous words (such as استطاع -أمْكن); in terms of the morphology and syntax (such as if'al-tef'il forms, the introduction of the clear infinitive-interpreted infinitive). We have come to the conclusion that there are inaccurate choices in matters such as the use of strengthening prepositions and the taqdim of musnad ilayh. It is known that this set consists of a authority number of language and rhetoric knowledge that are competent in the field of the writing and review committee. However, we thought that these findings may be overlooked, as there are many issues to be considered and focused on in a training series for students with no foundation at the beginner level. In this study, we will reveal them and point out their alternatives without exceeding the limits of lexicon, grammatical and ma'ani sciences.

Keywords: Silsilat al-lisan, lexicon, grammar, ma'ani, examining.

تحليل الأخطاء الكتابية لدى طلاب كلية التربية قسم معلمي اللغة العربية في جامعة السلطا ن محمد الفاتح الوقفية

استاذة. مريم تكلي
جامعة السلطان محمد الفاتح الوقفية
mtekeli@fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0003-3424-3265

الملخص

إن اللغة لديها مكانة كبيرة في حياة الإنسان وفي بناء الحضارة، وإنّ الهدف الأساسي لكل لغة هو االتواصل بين أبناء المجتمع وانتقال المعلومات والأفكار بين الأشخاص من أجل التفاهم، فيجب على الطالب أن يتعلَّم المهارات الأربعة من الاستماع والكلام والقراءة والكتابة، الهدف من مهارة الكتابة أن يستطيع الطالب أن يعبر ويصف ما في أفكاره بكتابة صحيحة وواضحة من الكلمة المجرّدة إلى النص والإنشاء لأن الكتابة وسيلة لنقل الماضي للحاضر وحفظ لغة الأمة وتراثها وثقافتها. تختلف اللغات فيما بينها من ناحية الحروف وبناء الكلمة ووظائف الجمل وتنوع نظمها وطرق أدائها، واللغة العربية مثل اللغات الأخرى لديها خصائص مشتركة مع اللغات الأخرى وخصائص تنفرد بها عن اللغات الأخرى، كذلك اللغة العربية لغة اشتقاقية تصريفية غنية بالكلمات والصيغ ولهذا فإنّ الخطأ لا يترك الطالب في مستوياتها المختلفة (النَّحوية، والصَّرفية، والصَّوتية، والدَّلالية، والإملائية). من خلال الدراسات في علم النفس اللغوي هنالك نظرية تسمى بالنظرية العقلية وترى أنّ المتعلّم يمرّ بعمليات المحاولة والخطأ واختبار لفروض خاصة باللغة وبهذا يقترب من نظام اللغة كما يستخدمها الناطقون بها. هدفت هذه الدراسة إلى التعرف على الأخطاء الشائعة في كتابات طلاب وطالبات الصف الأول في كلية التربية ببرنامج تعليم اللغة العربية في جامعة السلطان محمد الفاتح الوقفية، على المستوى الصوتي والنحوي والدلالي والإملائي، حيث أنَّ الطلاب درسوا قبل هذا الصف سنة دراسية أخرى كصف تحضيري للغة العربية، أجريت الدراسة من خلال واجبات الطلاب في درس مهارات الكتابة وذلك من خلال واجبين للدرس الأسبوعي وواجب للامتحان النصفي للفترة الثانية. المنهج المتّبع في هذه الدراسة هو المنهج الوصفي التحليلي، واعتمدت الدراسة على حصر الأخطاء اللغوية الشائعة التي يقع فيها الطلاب في كتاباتهم، والكشف عن الجوانب السلبية لمحاولة علاجها. وأجريت الدراسة على كل الطلبة في الصف الأول وعددهم 21 طالباً وطالبةً للسنة الدراسية 2020- 2021. تبينت من خلال دراسة تحليل أخطاء الطلّاب المتمثِّلة في الأخطاء الصوتية التي نتجت منهم في تعليمهم للغة العربية كالمشكلات الصوتية وعدم التفريق بين الأصوات (الزاي والذال، والظاء والضاد) ومشكلة تكوين الجملة والأخطاء الصرفية: كالتذكير والتأنيث، والتعريف والتنكير، ومعرفة زمن الفعل، وصياغة الفعل. كذلك الأخطاء النحوية من تقديم الصفة على الموصوف، والعدد والمعدود، وزيادة ال في الإضافة، وأيضاً نتجت الأخطاء الإملائية في الخلط بين الحروف المتشابهة، وإبدال التاء المربوطة بالمفتوحة والعكس، وفي الأخير الأخطاء الدلالية متمثلة في استخدام كلمة غير مناسبة للمعنى في الجملة، وصياغة المعنى بجمل غير واضحة. وفي النتيجة تعرّف الطلاب على أخطائهم واستطاعوا أن يحسنوا من أدائهم الكتابي بالتغذية الراجعة وتخطي الصعوبات التي كانت تواجههم.

الكلمات المفتاحية: مهارة الكتابة، تحليل الأخطاء، الأخطاء الشائعة، الخطأ الدلالي.

Analysis of Clerical Errors Among Students of the College of Education, Department of Arabic Language Teachers at Fatih Sultan Mehmet Vakif University

Abstract

Language has a great place in human life and in building civilization, and the main goal of every language is communication between members of society and the transmission of information and ideas between people for the sake of understanding. Therefore, the student must learn the four skills of listening, speaking, reading and writing. The goal of the writing skill is to be able to the student has to express and describe what is in his thoughts in correct and clear writing, from the abstract word to the text and composition, because writing is a means of transferring the past to the present and a means of preserving the nation's language, heritage and culture. In common with other languages and characteristics that are unique to it from other languages, the Arabic language is a derivational, inflectional language rich in words and formulas, and therefore the error does not leave students at its different levels (grammatical, morphological, phonetic, semantic, and spelling). Through studies in linguistic psychology, there is a theory called theory Al-Aqliyyah believes that the learner goes through trial and error processes and tests for language-specific hypotheses, and thus approaches the language system as used by native speakers. The phonetic, grammatical, semantic and spelling level, as the students studied before this class another academic year as a preparatory class for the Arabic language. The study was based on an inventory of the common linguistic errors that students fall into in their writings, and the detection of negative aspects in an attempt to remedy them. The study was conducted on all 21 students in the first grade for the academic year 2020-2021. Which resulted from them in teaching the Arabic language, such as phonetic problems, lack of differentiation between sounds (zai and dhaal, za'a and dhaad) and the problem of sentence formation and morphological errors: such as remembrance and femininity, definition and indefiniteness, knowing the tense of the verb, and the formulation of the verb as well as grammatical errors such as introducing the adjective over the described, the number and the counted, and the addition of "al" in the addition, and also resulted in spelling errors in confusing similar letters, and replacing the tied "ta'" with the "fatouha" and vice versa. Finally, the semantic errors represented in the use of a word that is not appropriate for the meaning in the sentence, and the formulation of the meaning in sentences that are not clear. As a result, the students recognized their mistakes and were able to improve their feedback on their written performance and overcoming the difficulties they faced.

Keywords: Writing skill, error analysis, common errors, semantic error.

Anlatım Teknikleri Işığında İbn Haldûn'un Otobiyografisine Yeniden Bakış

Öğr. Gör. Ömer Faruk DEĞİRMENCİ
Selçuk Üniversitesi
omerfaruk.degirmenci@selcuk.edu.tr
Orcid: 0000-0003-2096-8863

Özet

Otobiyografi, insanın kendi hayatını gördüğü gibi harfiyen ifade etmesi şeklinde tanımlanan edebî bir türdür ve roman, kısa hikâye, anı, günlük vb. türlere kıyasla daha köklü bir maziye sahiptir. Öyle ki bu türün klasik dönem Arap edebiyatında ün kazanmasının altında yatan birtakım etkenlerin olduğunu söylemek gerekir. Bu etkenlerin en önemlileri arasında; ülke edebiyatında Arap toplumunun sosyokültürel ve edebî hayatlarına ışık tutan şiir kavramının yanında düzyazı türlerinin görülmesi ve o dönemin toplumunun diğer milletlerin edebiyatlarıyla olan etkileşimi yer almaktadır. Yine bu tür, Arap edebiyatının modernleşme sürecinin öncesinde asırlar boyunca edebiyatçıların kendilerini ifade etmede kullandıkları bir araç olarak bilinegelmiştir. Doğal olarak yazarların bahsi geçen klasik dönemde kaleme aldıkları otobiyografi örneklerine bakıldığında, değindikleri olaylar ve konularla ilgili tasvirlere yer verdikleri; yakın arkadaş veya dost gördükleri şahıslarla birbirlerine yazdıkları mektuplardan, ayet ve hadislerden, şiir beyitlerinden ve atasözlerinden alıntılar yaptıkları görülmüştür. Ne var ki otobiyografi yazarlarının, metinlerinin anlatımını zengin kılmak için sarf ettikleri bu çabalar, ancak modern dönemde 'anlatım teknikleri' başlığı altında teknik bir yapıya dönüştürülebilmiştir. Öte yandan ülkemizde klasik dönem Arap edebiyatında kaleme alınan otobiyografi örnekleri merkezli yapılan çalışmalara göz atıldığında, bu çalışmaların sayısının çok az olduğu ve var olan çalışmaların da otobiyografinin diğer türler arasında sahip olduğu edebî kıymeti yansıtmada yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada; tarihçi, toplum bilimci, filozof vb. kimlikleriyle tanınan ve bilhassa *Mukaddime* adlı eseriyle dünya tarihi alanına damga vuran İbn Haldûn'un *et-Ta'rîf bi İbn Haldûn ve Rıhletuhû Ğarben ve Şarken* adlı otobiyografisi, günümüz edebî türlerin tahlilinde başvurulan anlatım teknikleri bakımından incelenecektir. Öz yaşam metnini bizzat kendi kaleminden dökülen ifadelerle oluşturan Tunuslu âlim, kendi hayatıyla ilgili samimi bilgilere yer vermesinin yanında yaşadığı dönemin özelliklerini yansıtmasıyla eserinin güçlü didaktik yönünü öne çıkarmayı başarmıştır. Çalışma boyunca değinilecek anlatım teknikleri; anlatma-gösterme, tasvir, mektup, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog ve iç monolog olmak üzere sekiz alt başlıktan ibaret olacaktır. Bu alt başlıklarda ilgili anlatım tekniklerinin kısa tanımlarına yer verilecek ve bu tekniklerin, İbn Haldûn'un adı zikredilen otobiyografisinde tespit edildiği yerlerden alıntılar yapılarak çalışma içerik bakımından zenginleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Arap edebiyatı, otobiyografi, İbn Haldûn, anlatım teknikleri.

A Review of Ibn Khaldun's Autobiography in the Light of Expression Techniques

Abstract

Autobiography is a literary genre defined as expressing one's own life in a literary form as a novel, short story, memoir, or diary. It therefore has a more rooted past than the other literary genres and this can be attributed to some factors underlying its popularity, especially in classical Arabic literature. In addition to the concept of poetry which sheds light on the socio-cultural and literary life of the Arab society, there is the appearance of prose types and evidence of interaction of the society of that period with the literatures of other nations. Again, this genre has been known as a tool used by literati to express themselves for centuries before the modernization process of Arabic literature. Naturally, when we look at the examples of autobiographies written by the authors in the aforementioned classical period, they include descriptions of events and subjects it has been observed that they quoted from letters, verses and hadiths, couplets of poetry and proverbs they wrote to each other with people whom they considered close friends. However, these efforts of autobiographers to enrich the narrative of their texts could only be transformed into a technical structure under the title of 'narration techniques' in the modern era. On the other hand, when we look at the studies centered on the examples of autobiography written in classical Arabic literature in Turkey, it has been determined that the number of these studies is very low and that the existing studies are insufficient to reflect the literary value of autobiography among other genres. From this point of view, in this study; historian, sociologist, and philosopher, Ibn Khaldun's autobiography, *et-Ta'rîf bi Ibn Khaldûn and Rıhletuhû Ğarben and Şarken*, is examined in terms of the narrative techniques used in the analysis of modern literary genres. The Tunisian scholar, who created his own life text with expressions managed to highlight the strong didactic aspect of his work by reflecting the characteristics of the period in which he lived, as well as including sincere information about his own life. Expression techniques to be mentioned throughout the study will consist of eight sub-titles as narration-showing, description, letter, summarization, flashback, montage, dialogue, and interior monologue. In these sub-headings, brief descriptions of the related narrative techniques will be included, and the study will be enriched in terms of content by quoting from the places where these techniques were identified in Ibn Khaldun's autobiography.

Keywords: Arabic language literature, autobiography, Ibn Khaldun, expression techniques.

الإبدال عند القدامى والمحدثين: دراسة تحليلية ونقدية

الدكتور محمد نعيم مجيد
جامعة محمدية يوكياكرتا إندونيسيا
naimmadjid@umy.ac.id
Orcid: 0000-0002-2434-5666

الملخص

يهدف هذا البحث إلى معرفة مفهوم الإبدال وأنواعه عند القدامى والمحدثين كدراسة تحليلية ونقدية في مجال علم اللغة أو علم الأصوات. تظهر مشكلة بصفة عامة حينما وجد الباحث أن البحوث والدراسات العلمية في علم الأصوات صارت نادرة ولم يقدم فيها التحليل والنقد بين قواعد القدامى وقواعد المحدثين. فالإبدال أصبح أمرا مهما في الكشف عن خصائص الأحرف العربية وأسرار اللغة العربية حتى تجلت لنا الظواهر اللغوية مثل معرفة المبدل من الحرف الأصلي، وحالات إبدال حرف من حرف آخر، والإدغام فيهما، وعملية المماثلة، والمخالفة، وهلم جرا. استخدم هذا البحث المنهج الاستقرائي بطريقة تحليلية وصفية. فمن الملاحظ، الإبدال ليس شيء مفاجئ حتى يعمل بها أحد بما شاء وأبدل كل كلمة أنى شاء وجعل كل كلمة مكان كلمة أخرى فلو كان كذا لكانت الكلمات فاسدة، بل للإبدال قواعد خاصة لا بد لمراعاتها والاهتمام بها. ذهب القدامى إلى وجود علاقة صوتية بين الواو والياء من جهة والتاء من جهة أخرى في صيغة افتعل وما اشتق منها، وهذا الكلام مجانب للصواب، أن الواو والياء من الناحية الصوتية تتضام في حزمة واحدة، وهي أنصاف الحركات أو أشباه الحركات أو أشباه الصوامت فإبدالها من الصوامت ليس لعلة صوتية كما ذهب القدامى وإنما للحفاظ على بنية الكلمة ووزنها الإيقاعي. ومما يؤخذ على القدامى في هذه البنية عدم التفريق بين الصوامت وأنصافها من ناحية صوتية، بل نجد أن ابن يعيش يصر على وجود العلاقة بين الواو والتاء. وقد ذهب ابن الجني إلى أبعد من هذا عندما قال إن مخرج الواو من الشفة. وهذا لا يتفق مع معطيات علم الأصوات الحديث الواو مخرجها من ولا دور للشفتين سوى تنظيم تيار الهواء المنتج لها عن طريق استدارتهما. وحمل القدامى إبدال الياء إلى تاء في صيغة افتعل وما اشتق منها على الواو لأنها أختها في اللين. إن قاعدة إبدال نصف الحركة الواو أو الياء إلى تاء عند القدامى لا ترتكز على علل صوتية، وإنما وجدوا هذين الصوتين غير محصنين بحركة ما قبلها وأرادوا أن يتخلصوا من هذا التغيير مع المحافظة على الوزن الصرفي للبنية فأبدلوا منها تاء، لإحداث تجانس بين الأصوات المتجاورة والتخلص من التغيير لنصف الحركة. ولذلك، معرفة علم الأصوات كإبدال حرف من حرف في الكلمات العربية لها أهميات أساسية في عصرنا اليوم، سواء أكانت أهميتها في المجال النظري، أم في المجال التطبيقي، أم في تعلم اللغة الأجنبية، وهو يهدف إلى المحافظة على استخدام اللغة العربية الفصحى عند متعلميها الناطقين بغيرها بمعايير صحيحة وقواعد دقيقة.

الكلمات المفتاحية: الإبدال، القدامى، المحدثين، تحليلية، نقدية.

Replacement According to the Old and the Modern Scholars: An Analytical and Critical Study

Abstract

This research, as an analytical and critical study in the realm of phonology or linguistics, attempts to grasp the concept of substitution and its various forms among ancient and current academics. A common problem develops when the researcher realizes that phonological research and scientific studies are

becoming sparse, and that comparison and analysis of ancient and modernist principles are not provided in them. Substitution became an important topic in revealing the characteristics of Arabic letters and the secrets of the Arabic language as linguistic phenomena such as knowledge of the substituted from the original letter, cases of replacing one letter from another, assimilation in them, the process of similarity, opposition, and so on began to occur. The inductive method was applied in this study in a descriptive and analytical way. It is apparent that replacement does not occur suddenly unless someone manipulates it as desired, substitutes each word as desired, and creates each word in lieu of another word. The old-timers believed that the waw and ya' on the one hand, and the ta'a on the other, in the form of fabricated and what is derived from it, have a phonetic relationship. This speech, however, is incorrect because it combines the waw and ya' from the phonetic side into one package, which is the half-movements or semi-vowels, which are then replaced by vowels, not an issue with voice. This contradicts modern phonological data, as the waw is its output from the lips, and the lips play no part other than commencing the air stream that creates them. And the ancients conveyed the ya' to the ta' in the form of fabrication, as well as what was derived from it on the waw, because it is its gentle sister. The ancients' rule of replacing the half-vowel waw or yaa with ta' was not founded on phonemic faults; rather, they found these two sounds shielded by the vowel preceding it, and they wanted to get rid of this change while keeping the morphological weight of the structure, so they used ta'. As a result, knowledge of phonology, such as substituting one letter for another in Arabic words, is critical in our time, whether in the theoretical, applied, or learning a foreign language, and it aims to preserve the use of standard Arabic among its non-native learners with correct standards and accurate rules.

Keywords: Replacement, ancient, modern, analytical, critical.

التطوير المستمرّ لسلاسل تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها في طبعاتها الجديدة: أبجد نموذجًا

Dr. Muhammed Nur YUSUF
İnönü Üniversitesi
m.noory@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-9045-0085

الملخّص

شهد مجال تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها في تركيا اهتمامًا كبيرًا في العقد الأخير، وتقدّمًا واضحًا في الجانبين النظريّ والتطبيقيّ؛ بسبب زيادة الإقبال على تعلّم هذه اللغة في المؤسسات العلمية: الرسمية والخاصة... وقد استوجب إقبال شرائح كبيرة على تعلّم العربية توفير مناهج حديثة لها، تُلبّي احتياجاتها، وتُعين المعلّم والمتعلِّم على نجاح العملية التعليمية في هذا المجال؛ لهذا توجَّهَ عدد من الباحثين المتخصصين بهذا المجال في تركيا –بشكل منفرد أو بشكل فريق- إلى الاجتهاد الدؤوب والعمل الجاد لإصدار سلاسل متنوعة لتعليم العربية للناطقين بغيرها، وذلك بالتعاون مع بعض المؤسسات العلمية ودعمها، مع التركيز على أن تكون هذه السلاسل أنسب وأنفع من السلاسل اللغوية التي تأتي من خارج تركيا... وقد صدرت واشتهرت عدة سلاسل متكاملة في تركيا، وقُرّرت على الطلاب في عدد من الكليات والجامعات ومعاهد اللغات والمدارس وغيرها... ولأجل توفير هذه السلاسل كلّ سنة للأعداد الكبيرة من المتعلّمين استوجب أن يُعاد طبعها كلّ سنة أو كل سنتين أو ثلاث سنوات... ولا شكّ أنه تجتمع لدى المؤلفين خلال فترة تدريس الطبعة الأولى وما بعدها من السلسلة طائفة من الملاحظات والأخطاء والمآخذ المختلفة... وهنا يأتي دور أهمية تعديل السلسلة وتحسينها بشكل دائم في كل طبعة أو طبعتين؛ لتكون أفضل ممّا سبق، وأقرب إلى الصواب، وأجدر بتحقيق الأهداف المحدّدة؛ لذا ينبغي أن يحرص المؤلّفون على النظر بجديّة في الملاحظات التي تأتيهم من الطلاب والمعلمين الذين يدرُسون ويدرّسون الكتاب ومن المؤسسات التي تقرّرها... وينبغي أن يبادروا إلى تطوير الكتاب وتعديله في ضوئها، وألا يقتصر التعديل على جانب واحد من الكتاب، بل يمسّ كل ما يحتاج إلى ذلك. يتّخذ هذا البحث نموذجًا لدراسة أهمية تطوير السلاسل في طبعاتها الجديدة، هذا النموذج هو (سلسلة أبجد) التي تُدرَّس في عدد من كليات الإلهيات بتركيا منذ عام 2016م، وقد طُبِع منها حتى الآن خمس طبعات، وكانت في كل طبعة جديدة تصحيحات وتعديلات صغيرة جزئية أو كبيرة شاملة. يتناول البحث هذا الموضوع من خلال المنهج الوصفي التحليلي، ويُخصّص الجزء الأول منه للجانب النظري، من خلال الحديث عن أهمية المنهج في مجال تعليم العربية للناطقين بها وتحقيق أهدافه، وشروط التأليف في هذا المجال، وعن أهم السلاسل التعليمية التي صدرت في تركيا مؤخرًا، وأهمية تطوير المناهج في تحقيق الأهداف التعليمية وتحسين مستوى المتعلّمين، وتسريع إتقان اللغة الثانية... ويُخصّص الجزء الثاني من البحث للجانب التطبيقي، من خلال التعريف بسلسلة أبجد ومنهجها وطبعاتها المتعددة، وبيان الجوانب التي شملها التعديل في كل طبعة من حيث إضافة دروس وحذف وحدات، ومن خلال تغيير النصوص جزئيًّا أو جذريًّا، ومن خلال التعديلات الصغيرة أو الكبيرة في دروس القواعد الإملائية والنحوية والصرفية، مع التدليل على كل ذلك بالأمثلة، وبيان تأثير ذلك في تجويد السلسلة وتحقيق أهدافها، ومساعدة المتعلمين على كسب اللغة بشكل أفضل، وفي وقت أقصر، وبذلك تظهر نتيجة هذه الدراسة وهي أن التطوير المستمر للسلاسل اللغوية بالتحسين والتعديل يسهم كثيرًا في تجويد عملية تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها.

الكلمات المفتاحية: التطوير، المناهج، تعليم اللغة العربية، تركيا، سلسلة أبجد.

Continuous Development of Arabic Language Teaching Series for Non-native Speakers in Their New Editions: Abjad as A Model.

Abstract

The field of teaching Arabic as a foreign language in Turkey has witnessed great interest and progress in the last decade, both theoretically and practically, due to the increasing demand for learning Arabic in both public and private educational institutions. This demand has led to the development of modern curricula that meets the needs of learners and assists teachers in ensuring the success of the educational process in this field. Therefore, several specialized researchers in this field in Turkey, individually or in teams, have worked diligently to issue diverse series for teaching Arabic to non-native speakers, in collaboration with some educational institutions and their support, with a focus on making these series more suitable and beneficial than linguistic series coming from outside Turkey. Several integrated series have been published and popularized in Turkey, and they have been mandated for students in various colleges, universities, language institutes, schools, and others. To provide these series every year for a large number of learners, they must be reprinted every year, every two years, or every three years. Undoubtedly, during the period of teaching the first edition and subsequent editions of the series, authors gather a range of observations, errors, and various criticisms. Thus, it is important to modify and to improve the series permanently in each edition or two, to make it better than before, closer to the truth, and more appropriate to achieve the specified goals. Therefore, authors should take students' and teachers' feedback seriously, as well as feedback from the institutions that mandate the series. They should take the initiative to develop and modify the book in light of this feedback, and not limit the modification to one aspect of the book, but rather touch on everything that needs to be addressed. This research takes a model to study the importance of developing series in their new editions. This model is the "Abjad Series", which has been taught in a number of theology faculties in Turkey since 2016 and has been printed in five editions so far. In each new edition, there were small or large comprehensive corrections and modifications made. This research topic is addressed through a descriptive and analytical approach. The first part of the research focuses on the theoretical aspect by discussing the importance of the methodology in the field of teaching Arabic to non-native speakers and achieving its goals, the conditions for authoring in this field, the most important educational series recently issued in Turkey, and the importance of curriculum development in achieving educational objectives and improving learners' level and accelerating second language proficiency. The second part of the research is dedicated to the practical aspect, by introducing the Abjad series, its methodology, and multiple editions, and by stating the aspects covered by modifications in each edition, whether by adding lessons, deleting units, partially or fundamentally changing texts, and through minor or major modifications in lessons on spelling, grammar, and morphology, all illustrated with examples. The impact of these modifications on improving the series and achieving its objectives and helping learners to acquire the language better and

in less time, is also highlighted. The results of this study show that continuous development of language series through improvement and modification contributes significantly to improving the process of teaching Arabic to non-native speakers.

Keywords: Development, curriculum, teaching Arabic, Turkey, abjad series.

مفهوم الشّعر عند محمود درويش – قراءة في نتاجه الشّعري

الأستاذة المساعدة تسنيم شيخ
جامعة كوتاهيا دوملوبينار
tasnim.shaikh@dpu.edu.tr
Orcid: 0009-0009-3202-2515

الملخص

يهدف هذا البحث إلى تتبّع مفهوم الشّعر عند محمود درويش، من خلال قراءة نتاجه الشّعري، والوقوف على المواضع الّتي عبّر فيها الشّاعر عن مفهومه للشّعر، والشّاعر، والقصيدة. وتكمن أهمية الدّراسة في محاولتها استظهار رؤية الشّاعر نفسه للشّعر، لتكون المفاهيم الّتي تقف عليها نابعة من ذاتٍ شاعرة، ومنفصلة عن الرّؤى النّقديّة الخارجيّة. وقفت الدّراسة على أربعة مفاهيم عامّة ترد بصورة متوالية، يمكن من خلالها تتبّع تطوّر مفهوم الشّعر عند درويش، إذ نلحظ أنّ كل واحدٍ من هذه المفاهيم يخفت شيئًا فشيئًا ليتبلور في مرحلة تالية المفهوم الجديد، وإن كان من الصّعوبة تحديد الحدّ الفاصل لانتهاء المفهوم وبداية المفهوم الجديد، إلا أنّ ذلك يبدو واضحًا أثناء قراءة الأعمال الكاملة، وتجدر الإشارة إلى أنّ دراسة هذه المفاهيم لم يأت منعزلاً عن روح القصيدة الّتي وردت فيها؛ كي لا يخلَّ تتبّع المفاهيم بالقيمة الفنّيّة والجماليّة للنّص الشّعري. جاءت الدّراسة في مقدّمة وتمهيد، وخاتمة، يتخلّلها أربعة مباحث تكشف المفاهيم العامّة للشّعر عند درويش، وهي: المبحث الأوّل: ويكشف المفهوم الانفعالي للشّعر، فالشّعر في المراحل الأولى عند درويش يعبّر عن روح الثّورة والغضب، فهو السّلاح والنار والإعصار، يشتعل وينطفئ، ويفضي من الهياج إلى السّكون إلى الحزن أو اليأس، ويتخلّله صمت وغناء وقلق. المبحث الثّاني: ويكشف عن مفهوم جدوى الشّعر من خلال مساءلته، ومساءلة الشّاعر، والبحث عن قدرة القصيدة على حمل الحلم، وحفظ الذّاكرة، ومقاومة النّسيان، وتظهر في نهاية هذا القسم قدرة القصيدة على الفعل والتأثير، إذ تسند إليها أفعال كثيرة تعطيها حياةً وسطوةً تجعلها أكثر قدرة على الحركة والتأثير. المبحث الثّالث: ويكشف عن مفهوم القصيدة الهويّة، إذ تشكّل القصيدة هويّة الشّاعر؛ فلا هويّة أخرى له دونها، ورغم أنّه يحاول التّخلّص منها ومن أعبائها الثّقيلة، ويحاول الفصل بين كينونته الإنسانيّة العاديّة البسيطة، وكينونته الشّاعرة، إلا أنّها تظلُّ متّصلة به تحدد حياته وأقداره. المبحث الرابع: وتظهر في هذه المرحلة القصيدة ذات القيمة المفاهيمية، إذ تقودنا مواصلة التّأمّل في القصيدة إلى تحديد دورها في مستوى أعلى من الطمأنينة والاستقرار، فالقصيدة ذاتٌ ومعرفة ووطن، كما تكشف هذه المرحلة وعيًا أدبيًا أكثر وضوحًا عن تأثير القصيدة وتأثُّرها، مع التّخلّي عن العاطفة القوية العفويّة، كما تكشف عن علاقتها بالنّثر، ومحاورة الوزن والقافية، والبحث عن مصدر الشّاعريّة، ودور النّقّاد، مع استمرار الروح المتحرّرة التي تسكن درويش للمحافظة على خصوصية ذاته الشّاعرة، وعدم السماح بتأطيره وتوجيهه. وتخلص الدّراسة إلى عدد من النتائج من أبرزها تأكيد تطوّر في رؤية الذات الشاعرة لمفهوم الشعر من خلال تتبع هذا التّطوّر في الأعمال الشّعرية لمحمود درويش، وحرص درويش الكامل على المحافظة على خصوصيّته الشّعرية، وتفرّد قصيدته.

الكلمات المفتاحية: الشّعر، مفهوم الشّعر، محمود درويش، نقد أدبيّ.

The Concept of Poetry for Mahmoud Darwish - Throughout His Poetic Works

Abstract

The aim of this research is to explore Mahmoud Darwish's concept of poetry throughout his poetic works and to identify the places where he expresses his views on poetry, the poet, and the poem. The significance of this study lies in its attempt to present the poet's own vision of poetry, which is rooted in his own experiences and ideas, and to separate it from external critical perspectives. The study focuses on four key concepts that appear successively and trace the development of Darwish's concept of poetry. These concepts gradually evolve into fully crystallized ideas in the subsequent sections. However, it is difficult to determine the exact point where one concept ends and another begins without reading the complete works. Nevertheless, the study of these concepts maintains the artistic and aesthetic value of the poetic texts. The research begins with an introduction and preface, and concludes with a conclusion that includes four sections. These sections reveal the fundamental concepts of poetry in Darwish's works. The first section explores the emotional aspect of poetry, which depicts the early stages of Darwish's poetry as a tool of revolution and anger, compared to a weapon, fire, and hurricane, igniting and extinguishing, leading from agitation to silence, singing, and anxiety. The second section reveals the usefulness of poetry by questioning its ability and the poet's capability. It searches for the poem's capacity to carry dreams, preserve memory, and resist forgetting. The poem's power to act and influence is demonstrated by assigning numerous actions to it, granting it life and power, making it more capable of movement and influence. The third section showcases the concept of the poem's identity, as the poem forms the poet's identity. Without it, the poet has no other identity, and although he tries to rid himself of its heavy burdens and separate his ordinary human existence from his poetic existence, it remains connected to him, defining his life and destiny. The fourth section emphasizes the conceptual value of poetry. By continually contemplating the poem, it leads us to define its role at a higher level of tranquility and stability. The poem has knowledge, a homeland, and identity. This stage reveals a clearer literary awareness of the impact of poetry and its influence, while abandoning strong spontaneous emotions. It also reveals its relationship with prose, meter and rhyme, and the search for the source of poetic inspiration, as well as the role of critics, while continuing the liberated spirit that inhabits Darwish's works to maintain the uniqueness of his poetic self and not allowing it to be framed or directed.

Keywords: Poetry, concept of poetry, Mahmoud Darwish, literary criticism.

Arapça Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumları

Dr. Öğr. Üyesi Gül ŞENYAMAN
Süleyman Demirel Üniversitesi
gsenyaman@gmail.com
Orcid: 0000-0003-0495-7814

Özet

Bilgi artışının sürekli olduğu günümüz dünyasında her geçen gün yeni teknolojiler gelişmekte ve yayılmaktadır. Teknoloji kullanımının gelişmesi ve yaygınlaşması ise özellikle eğitim alanında etkisini göstermektedir. Günümüz öğrenme yaşantılarında öğretmen ve öğrenciler teknolojik araçlar kullanmakta ve gerekliliğini yaşamaktadır. Bu durumda özellikle yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımına yönelik ihtiyaç kaçınılmaz olmaktadır. Bu araştırmanın amacı: Gazi Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören Arapça öğretmen adaylarının yabancı dil olarak Arapça öğretiminde teknoloji kullanımıyla ilgili tutumlarını belirlemektir. Ayrıca öğretmen adaylarının tutumlarına yönelik Arapça öğretiminde daha etkili teknoloji kullanımına ilişkin önerilerde bulunmaktır. Betimsel nitelikte olan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma için gerekli veriler, öğretimde teknolojik araçların kullanımına ilişkin öğrenci tutumlarının değerlendirildiği "Teknoloji Tutum Ölçeği" (Yavuz, 2005) ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği vasıtasıyla toplanmıştır. "Teknoloji Tutum Ölçeği" 19 sorudan oluşmaktadır ve 111 öğretmen adayına uygulanmıştır. Gazi üniversitesi ve Süleyman Demirel üniversitesi Eğitim Fakültesi Arapça öğretmenliği Bölümlerinden katılım sağlayan öğretmen adaylarına 'googleforms' üzerinden ulaşım sağlanmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Görüşme formunda belirtilen soruların yanıtları araştırmacı tarafından kodlanarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Belirtilen ölçeğin kullanımı ve öğretmen adaylarına uygulanması için gerekli izinler alınmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında Arapça öğretmen adaylarının yabancı dil olarak Arapça öğretiminde teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutum içerisinde bulundukları saptanmıştır. Ayrıca Arapça öğretiminde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarına bakıldığında cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılık olarak bulunmuştur. Bununla birlikte öğretmen adaylarının teknoloji kullanımına yönelik tutumlara ilişkin verilerden edilen ortalamalar çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılmış ve değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formları incelendiğinde öğretmen adaylarının Arapça öğretiminde teknoloji kullanımının faydalı ve kolaylaştırıcı olduğu düşüncesine sahip oldukları görülmüştür. Öğretmen adayları, Arapça öğretiminde teknolojiyi dört dil becerisini geliştirme, öğrenme-öğretme ve pratik yapma, çevrim içi sözlük kullanma ve çeviri yapma amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının Arapça öğretiminde en çok tercih ettikleri teknolojik araç ve gereçlerin; bilgisayar, mobil uygulamalar, akıllı tahta, projeksiyon, çevrim içi sözlükler, ses cihazları ve interaktif uygulamalar olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının Arapça

öğretiminde teknolojinin doğru kullanılmadığı takdirde fayda sağlamayacağı görüşüne sahip oldukları araştırma neticesinde belirlenmiştir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili eğitimi, Arapça öğretmen adayları, teknoloji kullanımı.

Attitudes of Arabic Teacher Candidates towards the Use of Technology in Teaching Arabic as a Foreign Language

Abstract

In today's world where the increase of knowledge is constant, new technologies are developing and spreading every day. The development and widespread use of technology have particularly shown their impact in the field of education. In today's learning experiences, teachers and students use and need technological tools. In this case, the need for technology use in foreign language teaching, especially, is inevitable. The aim of this research is to determine the attitudes of Arabic teacher candidates who study at Gazi University and Süleyman Demirel University, Education Faculties about the use of technology in teaching Arabic as a foreign language. Additionally, suggestions will be made regarding more effective technology use in Arabic teaching, focusing on the attitudes of teacher candidates. The study uses a survey model with descriptive characteristics. The necessary data for the study was collected through the "Technology Attitude Scale", which evaluates student attitudes towards the use of technological tools in teaching, consisting of 19 questions, and a semi-structured interview technique. The scale was applied to 111 teacher candidates. Access to teacher candidates who participated in the Arabic Language Teaching Departments of Gazi University and Süleyman Demirel University Education Faculties was provided via Google Forms. In addition, a semi-structured interview form prepared by the researcher was applied to teacher candidates. The answers to the questions specified in the interview form were coded by the researcher and subjected to content analysis. The necessary permissions were obtained for the use of the scale and its application to teacher candidates. According to the findings obtained from the study, it was found that Arabic teacher candidates have a positive attitude towards the use of technology in teaching Arabic as a foreign language. Moreover, it was found that there is a significant difference in favor of female teacher candidates according to the gender variable when their attitudes towards the use of technology in Arabic teaching are examined. In addition, the averages obtained from the data on teacher candidates' attitudes towards technology use were compared from various variables, and significant differences were observed among the variables. When the semi-structured interview forms were examined, it was seen that teacher candidates have the idea that the use of technology in Arabic teaching is useful and facilitating. Teacher candidates stated that they use technology to improve the four language skills in Arabic, learning-teaching and practicing, using online dictionaries and making translations. The technological tools and equipment that teacher candidates mostly preferred in Arabic teaching were seen as computers, mobile applications, smart

boards, projectors, online dictionaries, sound devices and interactive applications. Teacher candidates stated that the most important advantages of technology use in Arabic teaching were the improvement of the quality of teaching, the increase in students' motivation and interest, and the diversification of teaching materials.

Keywords: Arabic language education, Arabic teacher candidates, use of technology.

Klasik Arap Şiirinde Savaş ve Savaş Araçlarının Tasviri

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KILIÇ
Kafkas Üniversitesi
beylercekoyu@hotmail.com
Orcid: 0000-000342211108

Özet

Araplar tarihleri boyunca devam eden kabileler arası savaşlar ve diğer milletlerle giriştikleri mücadeleler ile bilinmektedir. Mücadele etme anlayışının ön planda olduğu Arap örfüne göre muharebe ederken ölmek bir gurur vesilesi iken yatağında eceli ile ölmek ise bir kınanma durumuydu. Toplum tarafından büyük bir öneme haiz şairler bu duruma kayıtsız kalmamışlardır. Kimi zaman savaşta kaybettikleri kimseler için mersiyeler söylemiş ve övünülecek başarılarını/kahramanlıklarını hamâsi duygularla dile getirmişler kimi zaman da savaş alanlarını ve savaş araç gereçlerini tasvir etme yoluna gitmişlerdir. Betimlenecek ögenin özelliklerini resim çizer gibi aktarabilme şeklinde ifade edilen tasvirin en çok kullanılan yöntemi teşbihtir. Zira tasvirin en güzelinin kulağı göze çeviren betimlemeler olduğu belirtilmektedir. Şairler yaşanan olayları zihinlerde canlandırabildikleri ve o atmosferi hissettirebildikleri oranda başarılı sayılmışlardır. Câhiliye şairlerinin, yaptıkları diğer tasvirlerde olduğu gibi ayrıntılara daha çok önem verdikleri ve savaşı genel manada ele almadıkları görülür. Tabloya bir bütün olarak bakmak yerine muharebe esnasında yükselen toz bulutları, oluşan kan gölleri, süvarilerin çarpışmaları ve atların hareketleri gibi durumlarla Araplar nezdinde kuvvet, cesaret ve övünme aracı olan kılıç, mızrak, ok ve yay gibi savaş gereçlerini betimleme yoluna gitmişlerdir. Yaptıkları teşbihler son derece özgündür. Örneğin savaş insanları öğüten bir el değirmenine ve saçları tıraş edilmiş, yanına kimsenin yaklaşmadığı çirkin bir kadına benzetilmiştir. Şairler muharebe atmosferini hissettirmek istediklerinde ise savaş araçlarından yararlanmışlardır. Ok sesini çocuğu ölmüş bir annenin sızlanışına, kılıç darbelerini yağmurlu bir günde çoban barınağı yapan birinin ağaca vuruşuna, atların ön tarafına saplanan mızrakları kuyuya sarkıtılan iplere ve düşmanı yaralayan mızrağın temrenini ise dokumanın içine gömüldüğü tarak uçlarına benzetmişlerdir. Bu çalışmada savaş kavramının Araplar nezdindeki önemi belirtilmiş ve yüzyıllar geçse de muharebe atmosferini okuyucuya hissettiren şiirler, kaynaklar taranarak incelenmiştir. Gerek savaş anında gerçekleşen olayları gerekse savaşın neticesinde yaşananları anlatan şiirler çalışmanın konusunu teşkil etmiştir. Çalışmanın amacı savaş betimlemesi yapan şairlerin genel anlamda hangi lafız ve manaları tercih ettiklerini belirtmek ve yaptıkları tasvirlerdeki incelikleri ifade etmektir.

Anahtar Kelimeler: Arap şiiri, tasvir, savaş tasviri.

Description of War and War Equipment in Classical Arabic Poetry

Abstract

Arabs are known for their intertribal wars and their struggles with other nations throughout their history. According to the Arab custom, where the understanding of struggle is at the forefront, dying while fighting was a means of pride, while dying in bed with a natural death was a state of condemnation. Poets, who have a great importance by the society, did not remain indifferent to this situation. Sometimes they sang elegies for the people they lost in the war and expressed their proud achievements/heroism with brave feelings, and sometimes they chose to describe the battlefields and war equipment. The most used method of description, which is expressed as the ability to convey the characteristics of the learner to be described, as if drawing a picture, is simile. Because it is stated that the most beautiful of the descriptions are those that turn the ear to the eye. Poets are considered successful to the extent that they can visualize the events in their minds and make the atmosphere feel. It is seen that the poets of Jahiliyya paid more attention to the details and did not deal with the war in general, as in the other depictions they made. Instead of looking at the painting as a whole, they chose to describe war tools such as swords, spears, arrows and bows, which were a means of strength, courage and pride in the eyes of the Arabs, with situations such as dust clouds rising during the battle, the blood pools formed, the collisions of the cavalry and the movements of the horses. The similes they make are extremely unique. For example, war is likened to a hand mill that grinds people and an ugly woman whose hair is shaved and no one approaches. When poets wanted to make the atmosphere of war felt, they used war vehicles. They likened the sound of arrows to the whining of a mother whose child had died, the blows of the sword to the hitting of a tree by a shepherd's shelter on a rainy day, the spears stuck in the front of the horses to the ropes hanging down the well, and the tip of the spear that injured the enemy to the comb tips in which it was embedded in the weaving.

Keywords: Arabic poetry, description, description of war.

Arapça Yabancı Dil Kitaplarındaki Alıştırmaların Etkinliği: Stratejiler ve İpuçları

Dr. Zeynep ERTÜRK
Boğaziçi Üniversitesi
zzeynepperturk@gmail.com
Orcid:000-0001-8460-6138

Özet

Bir eğitim planında, öğretim ve müfredat programı oluşturulurken bu programlara uygun ders materyallerinin hazırlanması ya da seçilmesi ehemmiyet arz etmektedir. Bu ders materyallerinin içerisinde ise ders kitapları önem açısından ilk sıralarda yer almaktadır. Zira öğretim programlarında belirlenmiş olan kazanımlara uygun ders kitaplarının hazırlanması/seçilmesi öğrencinin öğrenimini kolaylaştırmada aktif rol oynayacaktır. Ders kitaplarına atfedilen bu önem tüm eğitim programlarında olduğu gibi yabancı dil öğretiminde de ön plana çıkmaktadır. Özellikle yabancı dil öğretim programları için hazırlanan ders kitaplarının, dört dil becerisini aktive edecek bir içerikle tasarlanması beklenmektedir. Bu ders kitaplarının alıştırma bölümlerinde sunulan uygulamalarla, yabancı dil becerisi ediniminin en üst düzeye çıkarılması amaçlanır. Dolayısıyla ders kitabı tasarlayan uzmanların, en uygun öğretim yaklaşımını temel alması gerekmektedir. Ayrıca bu öğretim yaklaşımını destekleyen yöntem ve teknikleri de takip ederek kitabın alıştırma bölümlerine bu gözlemlerini yansıtmalıdır. Özellikle 20. yy. ile birlikte müstakil bir bilim dalı haline gelen modern dilbilim verileri ışığında birçok öğretim yaklaşımı geliştirilmiştir. Bunlar içerisinde üç temel yaklaşım ön plana çıkmaktadır. Bunlar; davranışçı yaklaşım, bilişsel yaklaşım ve yapılandırmacı yaklaşım şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu yaklaşımlar; dil öğretimi esnasında eylemsel, zihinsel ve sosyo-kültürel süreçleri temel almaktadır. Nitekim bu alandaki uzmanlar bu üç temel yaklaşımı dikkate alarak ders materyali tasarlama eğilimindedir. Çalışmamızda, Arapça yabancı dil eğitim seti olarak hazırlanan iki kitabın alıştırma bölümleri bu veriler ışığında incelenmiştir. Bu inceleme neticesinde alıştırmalar hazırlanırken hangi yaklaşımın göz önünde bulundurulduğu, bu alıştırmaların mekanik-bağlamsal-iletişimsel uygulamalardan hangisine uygun tasarlandığı değerlendirilmiştir. İncelenen setlerden birinde genel olarak mekanik alıştırmalara yer verilirken sınırlı sayıda bağlamsal alıştırma yer almaktadır. Diğer dil setinde ise mekanik-bağlamsal ve iletişimsel alıştırmalara eşit oranda yer verildiği tespit edilmiştir. Bu inceleme ile hâlihazırda var olan Arapça yabancı dil setlerinin alıştırma bölümlerinin niteliği ortaya konularak yeni hazırlanacak Arapça dil setlerinin üç temel dil yaklaşımıyla uyumlu yöntemlerle tasarlanmasına ışık tutması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Arapça, modern dilbilim, ders kitabı, yabancı dil alıştırmaları, alıştırma türleri.

Effectiveness of Exercises in Arabic Foreign Language Books: Strategies and Tips

Abstract

In an education plan, preparing or selecting course materials suitable for these programs while creating a teaching and curriculum program is important. Among these course materials, course books are in first place in terms of importance. Because the preparation/selection of textbooks suitable for the acquisitions determined in the curriculum will play an active role in facilitating the learning of the student. This importance attributed to textbooks comes to the fore in foreign language teaching as in all education programs. It is expected that the textbooks prepared especially for foreign language teaching programs will be designed with content that will activate the four language skills. The applications presented in the exercise sections of these textbooks aim to maximize the acquisition of foreign language skills. Therefore, experts who design textbooks should be based on the most appropriate teaching approach. In addition, he should follow the methods and techniques that support this teaching approach and reflect on these observations in the exercise sections of the book. Especially in the 20th century, many teaching approaches have been developed in the light of modern linguistics data, which has become an independent science among these, three main approaches stand out. These are the behavioral approach, cognitive approach, and constructivist approach. These approaches are based on operational, mental, and socio-cultural processes during language teaching. As a matter of fact, experts in this field tend to design course material by considering these three basic approaches. In our study, the exercise sections of the four books prepared as the Arabic foreign language training set were examined in light of these data. As a result of this review, it was evaluated which approach was taken into consideration while preparing the exercises, and which of these exercises were designed in accordance with the mechanical-contextual-communicative applications. While two of the examined sets generally include mechanical exercises, there are a limited number of contextual exercises. In the other two sets, it was determined that the mechanical-contextual and communicative exercises were equally included. With this review, the nature of the practice sections of the existing Arabic foreign language sets is revealed and it sheds light on the design of the new Arabic language sets to be prepared in accordance with modern linguistics approaches.

Keywords: Arabic, modern linguistics, texbooks, foreign language exercises, types of exercises.

Mu‘rib’lerin Medrese Eğitimi Açısından Önemi – Zeynîzâde Hüseyin Efendi’nin Üç Eseri Üzerine İnceleme

Arş. Gör. Dr. Abdullah Esat BAĞCI
Necmettin Erbakan Üniversitesi
esatbagci@gmail.com
Orcid: 0000-0001-7543-6800

Özet

Arapça, sahip olduğu kadim geleneğiyle asırlardan beri farklı yöntem ve metotlarla öğretilmekte ve öğrenilmektedir. İslam’ın gelişi ve Kur’an dilinin Arapça olması sebebiyle İslam coğrafyasında bu dilin öğrenim ve öğretimi de yaygınlaşmıştır. Türklerin İslâmiyeti kabulü bu sürece Türkleri de dâhil etmiş ve Türk-İslam Devletleri farklı geleneklerle Arap dilinin öğretimine ihtimam göstermişlerdir. Osmanlı Döneminde de medreseler, bu dilin tahsiline önem ve öncelik vermiştir. Medrese geleneğinde en önemli iki unsur kitap ve müderris olmuştur. Usül, esas ve yöntemler zamana göre şekillense de kitap ve müderris önemini ve yerini korumuştur. Fatih Sultan Mehmet döneminde medreselerle ilgili ilk kurallar ortaya konmuş ve bu gelenek yüzyıllarca sürmüştür. 18. yy.da yaşamış olan Zeynîzâde Hüseyin Efendi de bu geleneğin mensubu âlim, müellif, şârih ve müderrislerdendir. Doğum tarihi net olarak bilinmemekle birlikte Güzelhisarlı olduğu ve oradaki bir medresede hocalık yaptığı kaynaklarda belirtilmektedir. Bazı kaynaklarda ise Bursalı olarak zikredilmektedir. Arap diline olan hâkimiyetini medreselerde yaptığı derslerle öğrencilerine de aktarmıştır. Ayrıca nahiv ve sarf alanlarında ortaya koyduğu çalışmalarla hem o günün hem de sonrasının öğrencilerine rehberlik etmiştir. Zeynîzâde, daha önce kaleme alınan eserlerde gördüğü hataları eleştirmiştir. Kendi eserlerinde hocasından duyduğu bilgilere de yer vermiştir. Nahiv, sarf alanındaki eserlerinin yanı sıra munşeât türünde de eser kaleme almış ve bu eserlerin bazıları ilim dünyasında meşhur olmuş ve okutulmuştur. Bu eserlerden üç tanesi Arap dilinin daha iyi anlaşılması için dilin esaslarını açıklamak üzere kurgulanmıştır. Mu‘rib olarak yazlan bu eserlerde amaç irab tahlilleriyle konunun ve örneklerin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır. Bu yönüyle mu‘ribler medreselerde okutulan eserlerin daha iyi anlaşılmasına yarayan yardımcı kitaplardır. Zeynîzâde’nin bu alandaki üç eseri *Taʿlîku’l-fevâdil ʿalâ iʿrâbi’l-ʿAvâmil, Hallu esrâri’l-ahyâr ʿalâ iʿrâbi İzhâri’l-esrâr ve el-Fevâ’idü’ş-şâfiye ʿalâ iʿrâbi’l-Kâfiye*’dir. Bu eserlerin ortak özelliği daha önce yazılmış belli eserlerdeki nahiv hususiyetlerini açıklayan ve şerh geleneğine ait olan kitaplar olmalarıdır. Söz konusu şerhlerde irab konusuna hususî özen gösterilmiştir. Bu eserler 18. yy.dan itibaren medrese öğrencilerinin temel başucu eserlerinden olmuş ve hatta günümüze kadar Arapça öğreniminde kullanılan kaynaklar arasında yerini almıştır. Çalışma içerisinde bu eserlerin tanıtımları yapılacaktır. Eserlerle alakalı olarak kaynak eserlerin irablarına dair mu‘rib yazma ve şerh yapma geleneği üzerinde durulmaktadır. Ayrıca bu unsurların Arap dili öğrenimine katkısı irdelenmektedir Zeynîzâde'nin Arap dilinin öğrenimine sağladığı katkı ve bu katkının günümüze kadar sürmüş olması dikkat çekmektedir. Bu bağlamda gerek müellif gerekse eserleri Arap dil eğitimine dair hususiyetleri

bakımından incelenmek istenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmış ve inceleme kısmında ise nitel içerik analizi yapılmıştır.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili eğitimi, Zeynîzâde, medrese, mu‘rib, irab.

The Importance of Mu'ribs in Madrasah Education– Analysis on the Three Works of Zeynizade Hüseyin Efendi

Abstract

With its ancient tradition, Arabic has been taught and learned with different methods and methods for centuries. Due to the advent of Islam and the language of the Qur'an being Arabic, the learning and teaching of this language has become widespread in the Islamic geography. The acceptance of Islam by the Turks included the Turks in this process, and the Turkish-Islamic States paid attention to the teaching of the Arabic language with different traditions. During the Ottoman period, madrasahs gave importance and priority to the learning of this language. The two most important elements in the madrasah tradition were the book and the professor. Although the method, principles and methods were shaped according to the time, the book and the teacher maintained their importance and place. During the reign of Fatih Sultan Mehmet, the first rules about madrasahs were put forward and this tradition continued for centuries. Zeynîzâde Hüseyin Efendi, who lived in the 18th century, is one of the scholars, authors, commentators and instructors of this tradition. Although his exact date of birth is not known, it is stated in the sources that he was from Güzelhisar and taught in a madrasah there. In some sources, it is mentioned that he is from Bursa. He transferred his command of the Arabic language to his students with the lessons he gave in madrasahs. In addition, he guided the students of that day and later with his studies in the fields of syntax and nahiv. Zeynîzâde criticized the mistakes he saw in the works written before. He also included the information he heard from his teacher in his own works. In addition to his works in the field of nahiv and sarf also wrote works in the type of munsheat, and some of these works became famous in the world of science and were taught. Three of these works were designed to explain the basics of the language for a better understanding of the Arabic language. The aim of these works, written as mu'rib, is to provide a better understanding of the subject and examples with irab analysis. In this respect, mu‘ribs are helpful books that help to better understand the works taught in madrasahs. Zeynîzâde's three works in this field are *Taʿlîq al-fawâdil alâ irâb al-Awâmil*, *Hallu asrar al-akhyar ala iʿrâb Izhâr al-asrar* and *al-Fawâid al-Shafiya İrâb al-Kâfiye*. The common feature of these works is that they are books that explain the syntax features of certain previously written works and belong to the annotation tradition. Special attention has been paid to the subject of irab in the said annotations. These works have been the main bedside works of madrasah students since the 18th century and have even taken their place among the sources used in Arabic learning until today. These works will be introduced in the study. In relation to the works, the tradition of writing mu'rib about the irabs of the source works

and making annotations will be emphasized. In addition, the contribution of these elements to Arabic language learning will be examined. The contribution of Zeynîzâde to the learning of the Arabic Language and the fact that this contribution has continued until today is noteworthy. In this context, it is desired to examine both the author and his works in terms of their characteristics regarding Arabic language education. In the study, the document review method, which is one of the qualitative research methods, was used and qualitative content analysis was carried out in the analysis part.

Keywords: Arabic language education, Zeynîzâde, madrasah, murib, irab.

Arapçada Anlam Değişmesinin İlk Dönem İslam Terminolojisine Yansıması

Dr. Öğr. Üyesi Mansur TEYFUR
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
mansur.teyfur@dpu.edu.tr
Orcid: 0000-0002-3225-9792

Özet

Dilin müfredatını oluşturan sözcükler de tıpkı bir canlı varlık gibi zamanla anlam değişmelerine tabiidir. Anlam değişmesi, her ne kadar son dönemlerde ayrıntılı bir şekilde ele alınmaya çalışılmış olsa da tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Anlam değişmesinin dilsel, tarihi, sosyal-kültürel gelişim, ihtiyacın ortaya çıkması ve dilsel kullanım gibi sebepleri ve anlam daralması, anlam genişlemesi ve anlam çöküşü gibi şekilleri bulunmaktadır. Çalışmanın temelini oluşturan ilk dönem İslam terminolojisinde meydana gelen anlam değişmelerinin araştırılması da önem arz etmektedir. Özellikle İslam'ın gelişiyle Arap toplumunda meydana gelen sosyal ve kültürel gelişimin sonucu olarak birçok İslami kelimelerin anlamlarındaki değişimler, Arapçanın söz varlığına etkisinin yanı sıra dini kavramların gelişmesine de katkı sağlamıştır. Böylece Araplar, dili doğru şekilde kullanarak İslam'ı anlatılabilmeleri için bazı yeni kelimeler ihdas etmişlerdir. Ayrıca daha önce kullanmış oldukları bazı kelimelere de yeni anlamlar yüklemişlerdir. İlk dönemdeki anlam değişmesi, daha çok İslam literatürünün iki ana kaynağı olan Kur'an ve hadislerde geçen kelimelerde ortaya çıkmıştır. Klasik İslam âlimlerinden Ebû Hatim Ahmed b. Hamdân er-Râzî, (ö. 322/933-34) "*ez-Zîne fi'l-kelimâti'l-İslamiyyeti'l-Arabiyye*" adında İslami kelimelerdeki anlam değişmeleri hakkında müstakil bir eser kaleme almıştır. O, eserinde bu konuyu özetle şöyle der: "Bazı İslami kelimeler eskiden beri Araplarca hem kalıp hem de anlam yönünden bilinmekteydi. Bazı kelimeler ise Kur'an ve sünnet sayesinde daha önce Arapların bilmedikleri yeni anlamlar kazanmış ve İslam'ın temel kavramları arasına girmiştir. تسنيم، سلسبيل، غسلين، سجّين، الرقيم gibi bazı kelimeler de daha önce ne Araplar ne de başka bir millet tarafından hem kalıp hem de anlam yönünden bilinmemekteydi." İbn Fâris (ö. 395/1004) de "*es-Sâhibî*" adlı eserinde İslam'ın ilk dönemlerinde Arap toplumundaki sosyal ve kültürel gelişimlerinin dildeki kelimelerin anlam değişimine olan etkisinden şöyle bahsetmektedir; "Araplar, Cahiliye Dönemlerinde babalarının izinden gitmişlerdir. Fakat İslam dini geldikten sonra mevcut yaşamları değişti, eski dinleri kaldırıldı ve kullanmış oldukları lafızlara ilaveler ve değişikler yapılarak başka anlamlara intikal etti. Örneğin Cahiliye döneminde الصلاة dua, الصيام tutmak, الحج yönelmek ve الزكاة da artma anlamlarına gelen kelimeler anlam değişikliğine uğradı." İlk dönem İslami kelimelerdeki anlam değişmesinin en önemli sebeplerinden birisi ise yeni anlamlara ve yeni kelimelere ihtiyaç duyulması olmuştur. İslam terminolojisindeki bu değişimler, İslami ilimlerin doğru anlaşılmasındaki öneminin yanı sıra Arap dilinin gelişmesinin de önünü açmıştır. Çalışma, Arapçadaki anlam değişmesinin ilk dönem dini kavramlardaki rolünü ortaya koymakla birlikte İslam'ın sonraki dönemlerinde ortaya çıkan yeni kavramlar ve anlam değişmeleri ile ilgili çalışmalara

öncülük etmesini de amaçlamaktadır. Ayrıca ülkemizde bu tür çalışmaların az olması çalışmanın bu alandaki önemini teyit etmektedir.

***Anahtar Kelimeler**:* Dil, Arapça, anlam değişmesi, islami kelimeler.

Reflection of Meaning Change in Arabic to Early Islamic Terminology

Abstract

The words that make up the curriculum of the language are also subject to meaning changes over time, just like a living being. Although the meaning change has been tried to be discussed in detail recently, its history dates to ancient times. Meaning change has causes such as linguistic, historical, social-cultural development, emergence of need and linguistic use, and forms such as meaning narrowing, meaning expansion, and meaning collapse. It is also important to investigate the meaning changes in the first period of Islamic terminology, which forms the basis of the study. Especially with the advent of Islam, the changes in the meanings of many Islamic words as a result of the social and cultural development in the Arab society have contributed to the development of religious concepts as well as the effect of Arabic on the vocabulary. Thus, the Arabs created some new words to explain Islam by using the language correctly. They also gave new meanings to some of the words they had used before. The change in meaning in the first period emerged mostly in the words in the Qur'an and hadiths, which are the two main sources of Islamic literature. One of the classical Islamic scholars, Abu Hatim Ahmed b. Hamdân al-Râzî (d. 322/933-34) wrote an independent work on the meaning changes in Islamic words called "*ez-Zine fi'l-kelimati'l-Islamiyyeti'l-Arabiyye*". He summarizes this subject in his work as follows; “Some Islamic words were known to Arabs both in form and in meaning from time immemorial. Some words gained new meanings that the Arabs did not know before with the influence of the Qur'an and the Sunnah and became one of the basic concepts of Islam. Some words, such as تسنيم، سلسبيل، غسلين، سجّين، الرقيم, were not previously known by the Arabs or any other nation in terms of both pattern and meaning.” Ibn Faris (d. 395/1004) also talks about the effect of social and cultural developments in Arab society in the early periods of Islam on the meaning change of words in the language in his work "*es-Sahibî*"; “The Arabs followed in the footsteps of their fathers during the Age of Jahiliyyah. However, after the religion of Islam came, their current life changed, their old religion was abolished and the words they used were changed and added to other meanings. For example, the words الصلاة means prayer, الصيام to keep, الحج morf to turn and الزكاة to increase in the period of Jahiliyyah have changed in meaning.” One of the most important reasons for the change in meaning in the first period of Islamic words was the need for new meanings and new words. These changes in Islamic terminology have paved the way for the development of the Arabic language, as well as its importance in understanding Islamic sciences correctly. The study aims to reveal the role of semantic changes in Arabic in the early religious concepts, as well as to pioneer studies on new concepts and semantic changes that emerged in the later periods of

Islam. In addition, the scarcity of such studies in our country confirms the importance of this study in this field.

Keywords: Language, Arabic, change of meaning, Islamic words.

Arap Çocuk Edebiyatında Dönüşen Güç İlişkileri: Yetişkine Karşı Çocuk

Zeynep Çilingir
Marmara Üniversitesi SBE
z.serdarcilingir@gmail.com
Orcid: 0000-0002-4942-263X

Özet

Yetişkin ve çocuk arasındaki fizyolojik ve bilişsel farklar sebebiyle ikisi arasında asimetrik bir güç ilişkisi meydana geldiği kabul edilir. Bu asimetrik ilişki göz önüne alınarak 19. yüzyılda modernleşmeyle beraber çocuk zayıf, korunmaya muhtaç, eğitilmesi gereken bir varlık olarak tanımlanmıştır. 21. yy.da ise çocuk, öncesinin aksine ekonomik ve politik kaynaklara erişimi olan değiştirme gücüne sahip aktif bir özne olarak yeniden tasarlanmıştır (Jenks, 1996). Çocuğa bakıştaki bu değişim yetişkin ve çocuk arasındaki güç ilişkilerinin yeniden biçimlendirilmesinden kaynaklanır. Çocuğun edilgen bir konumdan özne konumuna gelişi, çocuğun bireyselleşebilmesi ve neoliberal düzenin ideal bireyine dönüşebilmesi için gereklidir. Bu değişimin izini takip edebileceğimiz alanlardan biri de çocuğu şekillendirmenin önemli araçlarından biri olan çocuk edebiyatıdır. Zira, Halliday'in (1978) de vurguladığı gibi çocuk, gelenekleri hiyerarşileri ve tutumları dil aracılığıyla öğrenir; dolayısıyla çocuk edebiyatı bu geleneklerin benimsenmesini sağlayan araçlardan biridir. Bu bildiri, Arap çocuk edebiyatında yetişkin ve çocuk arasındaki güç ilişkilerinin çocuk lehine nasıl değiştiğini Lübnan çocuk edebiyatından seçilen örnek metinler üzerinden göstermeyi hedefler. Çalışmada incelenen çocuk kitapları arasında öne çıkanlar *el-ğaymetu lâ tumtiru el'âben* (2006), *el-bintu's-semeke* (2009), *Sâra ve'l-edvâ* (2018), *Adham Sahra* (2019) başlıklı hikayelerdir. Bu çalışmada, incelenen çocuk kitapları, asimetrik güç ilişkilerinin ortaya çıkardığı söylemleri analiz etmenin yöntemlerinden biri olan eleştirel söylem analizine (Van Dijk, 1993) tabii tutulmuştur. Çalışmada yetişkin ve çocuk arasındaki güç ilişkilerinin dönüşümünü göstermek üzere Lübnan çocuk edebiyatının farklı dönemlerinden çocuk kitaplarından elde edilen bulguların yanı sıra, 1998'e kadar Lübnan'da yayınlanmış çocuk kitaplarını çalışan Huteit'ın (2001) bulgularına da yer verilmiştir. İncelenen hikayelerdeki bulgular göstermektedir ki daha eski tarihli hikayelerde yetişkin bilgi sahibi, sözü dinlenen, problem çözen ideal örnek birey olarak sunulmakta ve çocuk üzerindeki otoritesi meşrulaştırılmaktadır. Diğer taraftan sonraki yıllarda yazılmış çocuk hikayelerinde ise yetişkin ve çocuk arasındaki güç ilişkilerinin tersine çevrildiği görülür: Çocuk bilgi sahibi, akıllı, problem çözücü, kurtarıcı ideal birey olarak, yetişkin ise çok zeki olmayan, çocuğa tabii olan, çocuk tarafından kurtarılan bir birey olarak resmedilir. Bu metinlerin analizi, erken modern dönemden geç modern döneme çocuğa bakıştaki değişimin çocuk edebiyatı üzerinden izlenebileceğini göstermektedir.

***Anahtar Kelimeler**:* Yetişkin, çocuk, güç ilişkileri, Arap çocuk edebiyatı, Lübnan.

Transforming Power Relations in Arabic Children's Literature: Adult vs Child

Abstract

Due to the physiological and cognitive differences between adults and children, it is accepted that an asymmetrical power relationship occurs between them. Considering this asymmetrical relationship, in the 19th century, with modernisation, the child was defined as a weak being in need of protection and education. In the 21st century, unlike before, the child is redesigned as an active subject with access to economic and political resources and the power to change. This change in the view of the child stems from the reshaping of power relations between the adult and the child. The child's transformation from a passive position to a subject position is necessary for the child's individualisation and transformation into the ideal individual of the neoliberal order. One of the areas where we can trace this change is children's literature, which is one of the important tools of shaping the child. Because, as Halliday (1978) emphasises, children learn traditions, hierarchies and attitudes through language; therefore, children's literature is one of the tools that enable the adoption of these traditions. This paper aims to show how the power relations between the adult and the child in Arabic children's literature change in favour of the child through selected texts from Lebanese children's literature. Among the children's books analysed in this study, the most prominent are the stories titled *al-ğaymetu la tumtiru al'âben (2006), al-bintu's-semeke (2009), Sâra wa'l-edwâ (2018), and Adham Sahra (2019)*. In this study, the children's books examined were subjected to critical discourse analysis, which is one of the methods of analysing the discourses of asymmetrical power relations. In addition to the findings obtained from children's books from different periods of Lebanese children's literature to show the transformation of power relations between the adult and the child, the findings of Huteit (2001), who studied children's books published in Lebanon until 1998, were also included in the study. The findings of the analysed stories show that in the earlier stories, the adult is presented as the ideal exemplary individual who has knowledge, is listened to, solves problems and his/her authority over the child is legitimized. On the other hand, in children's stories written in later years, the power relations between the adult and the child are reversed: The child is portrayed as a knowledgeable, intelligent, problem-solving, saviour ideal individual, while the adult is portrayed as a not-so-intelligent individual who is subordinate to the child and is saved by the child. The analysis of these texts shows that the change in the view of the child from the early modern period to the late modern period can be traced through children's literature.

Keywords: Adult, child, power relations, Arabic children's literature, Lebanon.

Türkiye'de Öğrenci Merkezli Strateji, Yöntem ve Teknikler ile İlgili Çalışmaların İncelenmesi: Arapça Eğitimi Bağlamında Bir Değerlendirme

Abdallah A. ALNAJJAR
Doktora Öğrencisi
Necmettin Erbakan Üniversitesi
abdallaha.alnajjar@hotmail.com
Orcid: 0000-0003-3964-5175

Özet

Öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif bir şekilde yer almalarını ve kendi ihtiyaçlarına uygun bir şekilde öğrenmelerini sağlayan öğrenci merkezli stratejiler, dil eğitimi alanında oldukça önemlidir. Bu stratejiler öğrencinin dil becerilerini geliştirmesine de katkı sağlamaktadır. Öğrenci merkezli bir yaklaşım, öğrencilerin konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerini aktif bir şekilde kullanmalarına olanak sağlamaktadır. Öğrencilerin öğrenme materyallerini anlamalarını ve yorumlamalarını sağlar, böylece öğrencilerin dil öğrenme süreci daha verimli ve etkili bir hale gelir. Bu çalışmada, Arapça eğitiminde öğrenci merkezli strateji, yöntem ve tekniklerle ilgili yapılmış lisansüstü tezler ve bilimsel makaleler incelenmiş, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yazılı, sözlü veya görsel materyal gibi çeşitli iletişim biçimlerinin içeriğini analiz etmek ve yorumlamak için kullanılan bir araştırma metodolojisidir. Öğrenci merkezli stratejiler, öğrenci merkezli yöntemler, öğrenci merkezli teknikler ve Arapça eğitimi anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan alan yazın taraması, Ulusal Tez Merkezi Kurulu (YÖK), Google Akademik, Ulakbim, Eric, Ebsco, Web of Science ve Elsevier veri tabanlarında İngilizce ve Türkçe olarak gerçekleştirilmiştir. Alanyazın taraması sonucunda, Arapça öğretiminde kullanılan öğrenci merkezli yaklaşımlara ilişkin 44 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalar uygulandığı beceriye, çalışma türüne, yürütülen kuruma, yayımlandığı yıla, hedef kitlesine ve kullanılan öğrenci merkezli strateji türüne göre sınıflandırılarak genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur. Bu öneriler arasında, Arapça öğretiminde öğrenci merkezli stratejilerin daha sık kullanılması, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarının tespiti için daha fazla çaba sarf edilmesi, öğrencilerin öğrenme sürecinde daha fazla etkileşimli aktivitelerin kullanılması ve öğrenci merkezli stratejilerin öğretmenlerin eğitim programlarına dahil edilmesi yer almaktadır. Sonuç olarak, Arapça öğretiminde öğrenci merkezli stratejilerin kullanımı, öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif bir şekilde yer almalarını ve kendi öğrenme ihtiyaçlarına uygun bir şekilde öğrenmelerini sağlayarak başarıyı artırmaktadır. Öğrenci merkezli stratejiler, dil öğretiminde önemli bir rol oynamaktadır; çünkü öğrencilerin öz güvenini ve motivasyonlarını artırarak öğrenme sürecine daha fazla katılımlarını sağlar ve dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu nedenle Arapça öğretiminde öğrenci merkezli stratejilerin kullanımı tavsiye edilir. Arapça eğitimi alanında öğrenci merkezli stratejilerine ilişkin yapılmış olan araştırmaların çözümlenerek bütüncül olarak sunulduğu bu çalışmanın araştırmacıların çalışma yapılmayan amaç, konu ve yöntemlere yönelmesinde yol gösterici olması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci merkezli strateji, Arapça eğitimi, değerlendirme.

A Research on Studies Related with Student-Centered Strategies, Methods and Techniques in Turkey: An Evaluation in the Context of Arabic Education

Abstract

Student-centered strategies that actively involve students in the learning process and enable them to learn in a way that suits their needs are very important in language education. These strategies also contribute to improving students' language skills. A student-centered approach allows students to actively use their speaking, listening, reading, and writing skills. It enables students to understand and interpret learning materials, making the language learning process more efficient and effective. In this study, postgraduate theses and scientific articles on student-centered strategies, methods, and techniques in Arabic education were examined using the content analysis method, one of the qualitative research methods used to analyze and interpret the content of various communication forms such as written, oral, or visual materials. A literature review was conducted using the keywords "student-centered strategies," "student-centered methods," "student-centered techniques," and "Arabic education" in English and Turkish languages in databases such as the National Thesis Center Board (YÖK), Google Scholar, Ulakbim, ERIC, EBSCO, Web of Science, and Elsevier. As a result of the literature review, 44 studies related to student-centered approaches used in Arabic teaching were classified according to the skill, type of study, conducting institution, publication year, target audience, and type of student-centered strategy used, and evaluated in general. Based on the results, recommendations were made, including the more frequent use of student-centered strategies in Arabic teaching, more efforts to identify students' learning needs, more interactive activities during the learning process, and the inclusion of student-centered strategies in teacher training programs. In conclusion, the use of student-centered strategies in Arabic teaching increases student engagement in the learning process, enables them to learn in a way that suits their needs, and thus contributes to their success. Student-centered strategies play an important role in language education because they increase students' confidence and motivation, encourage their active participation in the learning process, and help them develop their language skills. Therefore, the use of student-centered strategies in Arabic teaching is recommended. This study, which presents a comprehensive analysis of the research conducted on student-centered strategies in Arabic education, is considered important in guiding researchers to focus on unexplored objectives, topics, and methods.

Keywords: Arabic language education, Arabic language literature, Arabic language dialects.

Ahmed b. Abdi'n-Nûr El-Mâlakî ve Rasfû'l-Mebânî Adlı Eseri

Öğr. Gör. Sultan DURAN GÜRBÜZ
Adıyaman Üniversitesi
islami İlimler Fakültesi
sultanduran@adiyaman.edu.tr
Orcid: 0000-0001-6604-6181

Özet

Ahmed b. Abdin Nûr Ahmed Râşid Ebû Ca´fer el-Mâlakî, hicrî yedinci asırda Endülüs'te neşet etmiş bir dil bilginidir. Kaynaklarda el-Mâlakî'nin yanında el-Mâlikî şeklinde de bir kullanım geçmektedir. Ancak müellifin mezhebi Mâlikî olmadığından bu kullanım hatalıdır. Müellif Endülüs-Malaka'da dünyaya geldiğinden sadece Mâlakî kullanımı doğrudur. Künyesi Ebu Ca'fer olan el-Mâlakî'nin hayatıyla ilgili kaynaklarda pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca Arap dilcileri arasında da ismi şöhret bulmamıştır. Bunun bir sebebi de hayatıyla ilgili malumatın biyografik türü eserlerde fazla yer almaması olabilir. Yazarın hayatıyla ilgili bilgilerin yer aldığı kaynaklara bakıldığında öncelikle *el-İhâtâ fi Ahbârî Ğırnata* dikkatleri çekmektedir. Bu da el-Mâlekî'yle İbnü'l- Hatîb'in aynı coğrafyada yani Endülüs'te yaşamalarından ve çağdaş olmalarından kaynaklanmaktadır. Onun hayatıyla ilgili diğer kaynaklarda yer alan bilgiler ise el-İhâta yazarından alınmıştır. el-Mâlakî, dilbilim, felsefe, mantık, kırâat, şiir, ibâdet ve muâmelâta dair eserler telif etmiştir. En bilindik çalışması, hurûfu'l-meânî kategorisine giren *Rasfû'l-Mebânî*'dir. Huruf'ul-meâni, önceleri tefsir ilminin kaynaklarından biri olarak kullanılmış, klasik nahiv eserlerinin içerisinde bir bölüm halinde yer almış ve zamanla müstakil bir alan haline gelmiştir. Hurûfu'l-meâni ilmi ile ilgili yapılan çalışmalar temelde iki ana kategoride ele alınmaktadır. Bu alanın ilki; harflerin tamamını ele alan çalışmalar iken diğeri harflerin birini veya birkaçını ele alan çalışmalardır. el-Mâlakî'ye ait *Rasfû'l-Mebânî* ise bu türün ikincisine girmektedir. Başka bir deyişle müellifin bu çalışması, Arap dilinde edatların tamamını sözlük sistemine göre ele alan bir çalışmadır. Müellif çalışmasında ayetlerden çok fazla istişhat etmiş, hadislerden şevahit gösterirken bazı kriterler koymuş, ayrıca şiirle istişhat geleneğini de sürdürmüştür. Rasfû'l-Mebânî'de kullanılan metod; kıyas, icma ve istishab etrafında şekillenmektedir. Çalışmada edatlar, mantık disiplininin çatısı altında kavramsallaştırılmıştır. Bu çalışmada, müellifin kendisi ve hurûfu'l-meâni türüne giren Rasfû'l-Mebânî adlı eseri hakkında bilgi verilerek eserin alandaş olan diğer çalışmalardan farklı ve üstün yönlerine değinilecektir. Böylece hurûfu'l-meânî türünde diğer çalışmaların gölgesinde kalmış yahut gün yüzüne çıkmamış bir çalışmanın literatürdeki yerine dikkat çekilerek eser ve müellifi ilgili çevrelere tanıtılacaktır.

***Anahtar Kelimeler**:* el-Mâlakî, Rasfû'l-Mebânî, hurûfu'l-meânî.

Ahmed b. Abdi'n-Nûr El-Mâlakî and the Work on Rasfû'l-Mebânî

Abstract

Ahmed b. Abdin Nûr Ahmed Rashid Abu Ca'fer al-Malaki is a linguist who was born in Andalusia in the seventh century of the Hegira. In the sources, besides al-Malaki, there is also a usage as al-Maliki. However, since the sect of the author is not Maliki, this usage is wrong. Since the author was born in Andalusia-Malaka, only the use of Malaki is correct. There is not much information in the sources about the life of al-Malaki, whose identity is Abu Ja'far. In addition, his name did not find fame among Arab linguists. One reason for this may be that information about his life is not included in biographical works. When we look at the sources that contain information about the author's life, first of all, al-İhâtâ fi Ahbârî Ğırnata attracts attention. This is due to the fact that al-Maleki and Ibn al-Khatib lived in the same geography, namely Andalusia, and were contemporary. The information in other sources about his life is taken from the author of al-İhâta. al-Malaki wrote works on linguistics, philosophy, logic, recitation, poetry, worship and treatment. His most well-known work is Rasfû'l-Mebânî, which falls under the category of Hurûfu'l-meânî. Huruf'ul-meâni was used as one of the sources of the science of tafsir, took place as a part of classical syntax works and became an independent field in time. Studies on the science of Hurûfu'l meânî are basically handled in two main categories. The first of this field; while the one is the studies that deal with all the letters, the other is the studies that deal with one or more of the letters. Rasfû'l-Mebânî, belonging to al-Malaki, is in the second of this type. In other words, this work of the author is a study that deals with all the prepositions in the Arabic language according to the dictionary system. The author made a lot of istişhat from verses in his work, set some criteria while showing shawahid from hadiths, and also continued the tradition of istişhat with poetry. The method used in Rasfû'l-Mebânî; qiyas is shaped around ijma and istishab. In the study, prepositions are conceptualized under the umbrella of the discipline of logic. In this study, information will be given about the author himself and his work Rasfû'l-Meânî, which is in the type of hurûfu'l-meâni, and the different and superior aspects of the work from other studies will be mentioned. In this way, the place of a work in the literature of hurûfu'l-meânî type, which has been overshadowed or not come to light, will be pointed out and the work and its author will be introduced to the relevant circles.

Keywords: el-Mâlakî, Rasfû'l-Mebânî, hurûfu'l-meânî.

İbrahim Nasrallahı'ın *Sîretu 'Ayn* Romanında Tarihi Bir Karakter Olarak Kerîme ' Abbud – Biyografik Bir İnceleme

Dr. Arş. Gör. Tuba Nur HEMŞİNLİ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
tubanursehirli@hotmail.com
Orcid: 0000-0001-7658-2527

Özet

Modern Filistin edebiyatı içerisinde yer alan önemli şahsiyetlerden biri kabul edilen İbrahim Nasrallah, (d. 1954) kendisini Filistin mücadelesini anlatmaya adamış önde gelen Filistinli Arap edebiyatçılardan biridir. Romanlarının konusunu da bu çerçevede oluşturan Nasrallah, Filistin tarihini etkili bir şekilde anlatır. *Sîretu 'Ayn* romanının da içerisinde bulunduğu seri roman tarzında "el-Melhâtu'l-Filistîniyye" ana başlığı altında yazdığı romanlarında Filistin'in son iki yüz elli yıllık tarihî süreci içerisinde Filistin toprakrarında yaşanan siyasi, sosyal ve toplumsal olayları tarihî bakış açısıyla ele alır. Nasrallah, romanlarını tarihî verilere bağlı kalarak oluşturur. Kurmaca ile gerçeğin iç içe geçtiği serideki romanlarda siyasi tarihin yanı sıra sosyal ve kültür tarihi de geniş bir şekilde yer verir. Asıl amacı Filistin tarihinde yaşanan olayları unutturmamak olan Nasrallah, roman kahramanlarını toplumun farklı tabakalarından ya gerçek kişiler üzerinden ya da olayları üzerlerine inşa ettiği hayali kahramanlar üzerinden anlatmaya çalışır. Nasrallah, romanlarını halkın içerisinden seçtiği karakterler üzerinden kurgular. Farklı sosyal yapılardaki bu karakterler üzerinden Filistin tarihine ayna tutmaya çalışır. Toplumu kucaklayan bir yapısı olan romanlarında toplumun her kademesinden karakterlere yer vererek, onların dünyasından Filistin sorununu ele almaya çalışır. Toplum içerisinde önemli bir konumu olan kadın da bu karakterlerden biridir. Özellikle Filistin tarihinde etkili olan kadınlar, onun romanlarının önemli kahramanları olur. Osmanlı Devletinin son döneminde sanatı ile Filistin tarihinde yer etmiş fotoğraf sanatçısı Kerime 'Abbud, kadın kahramanlar arasında önemli bir yere sahiptir. *Sîretu 'Ayn* romanı, Nasrallah'ın Filistin mücadelesinde önemli bir rol alan Kerime 'Abbud'un gerçek yaşam öyküsünden esinlenerek oluşturduğu biyografik roman türünde yazdığı eseridir. Bu tebliğin temel amacı biyografik romandan hareketle Filistin mücadelesinde yer alan sanatıyla bu mücadeleye destek veren kadın kahraman Kerime 'Abbud'u tanıtmaktır. Bu çalışmada ilk olarak biyografik roman hakkında kısa bilgi verilecek daha sonra ise romandaki olaylar ile gerçek yaşam öyküsü karşılaştırılarak tarihî bir kişinin romandaki kurgusal dünyası belirlenmeye, tarihî gerçeklik ile tarihî kurgu arasında bağlantı kurulmaya çalışılacaktır. Tebliğin sınırlarını Nasrallah'ın *Sîretu 'Ayn* romanı oluşturacaktır. Zaman zaman diğer romanlarına da başvurulacaktır. Ele alınan *Sîretu 'Ayn* romanında Nasrallah'ın, Kerime 'Abbud'un yaşam öyküsünü bilgi ve belgeler ışığında gerçeklere bağlı kalarak kurguladığı belgelerin ele almadığı yönleri kendi muhayyilesi ile oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Yazara göre Kerime 'Abbud, Filistin mücadelesinde sanatını kullanarak vatan savunmasına katılmıştır. Yazar, onun bireysel yaşantısından yola çıkarak Filistinde o dönem yaşanan siyasi olaylara yer vermiştir. Sonuç olarak

Nasrallah, Filistin'de meydana gelen siyasi olayların tezahürlerini Kerime 'Abbud ve ailesi üzerinden aktarmıştır. Bu olayları biyografik roman türünde birleştirerek Filistin tarihini farklı bir açıdan kayıt altına almıştır.

***Anahtar Kelimeler**:* Tarihî roman, biyografik roman, Filistin edebiyatı, İbrahim Nasrallah, Sîretu 'Ayn, Kerime 'Abbud.

Karima Abbud as a Historical Character in Ibrahim Nasrallah's Sîretu 'Ayn Novel '- A Biographical Review

Abstract

Ibrahim Nasrallah, considered one of the most important figures in modern Palestinian Literature (b. 1954) is one of the leading Palestinian Arab literati who has dedicated himself to explaining the Palestinian struggle. Nasrallah, who also creates the subject of his novels within this framework, effectively tells the history of Palestine. In his novels written under the main title "al-Melhatu'l-Philistiniyya" in the style of a serial novel, including the novel Siretu 'Ayn, he deals with the political, social and social events in the Palestinian territory during the last two hundred and fifty years of the historical process of Palestine from a historical point of view. Nasrallah creates his novels by adhering to historical data. In the novels in the series, where fiction and reality are intertwined, political history as well as social and cultural history are widely included. Nasrallah, whose main goal is not to make us forget the events in Palestinian history, tries to tell the roman heroes from different strata of society either through real people or through imaginary heroes on whom he builds events. Nasrallah constructs his novels based on the characters which he chooses from among the people. He tries to hold a mirror to Palestinian history through these characters in different social structures. In his novels, which have a structure that embraces society, he tries to address the Palestinian problem from their world by featuring characters from all levels of society. A woman who has an important position in society is one of these characters. Especially women who are influential in Palestinian history become important heroines of her novels. Kerime 'Abbud, a photographer who took part in the history of Palestine with her art during the Decadence of the Ottoman Empire, has an important place among the female heroes. The novel Siretu 'Ayn is Nasrallah's work written in the genre of biographical novel, which he created inspired by the real life story of Karima 'Abbud, who took an important role in the Palestinian struggle. The main purpose of this communiqué is to introduce Karime 'Abbud, the heroine who takes part in the Palestinian struggle based on the biographical novel and supports this struggle with her art. In this study, a brief information will be given about the biographical novel first, and then it will be tried to decipher the fictional world of a historical person in the novel by comparing the events in the novel and the real life story, and to establish a connection between historical reality and historical fiction. Nasrallah's Siretu 'Ayn novel will form the boundaries of the communiqué. Other novels will also be referenced from time

to time. In the novel Siretu ‘Ayn, Nasrallah, Karima ‘Abbud fictionalized her life story by adhering to the facts in the light of information and documents, and it was concluded that she created aspects that the documents did not address with her own imagination. According to the author, Karima ‘Abbud participated in the defense of the homeland by using her art in the Palestinian struggle. The author, based on his individual life, has given place to the political events that took place in Palestine at that time. As a result, Nasrallah conveyed the manifestations of the political events taking place in Palestine through Karima ‘Abbud and her family. By combining these events in the genre of biographical novels, he has recorded the history of Palestine from a different angle.

Keywords: Historical novel, biographical novel, Palestinian literature, Ibrahim Nasrallah, Sîretu 'Ayn, Karima 'Abbud.

Arapça *inne* إنّ Edatının Tarih Boyunca Türkçe Tercümelerdeki Karşılıkları ve Modern Türkçedeki Alternatif Tercüme İmkânları Üzerine

Prof. Dr. Ahmet Şefik ŞENLİK
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
as.senlik@gmail.com
Orcid: 0000-0001-8037-7657

Arş. Gör. Gülşah TOPUZ
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
gulsahtopuzz@gmail.com
Orcid: 0000-0002-3961-6457

Özet

Arapça *inne* إنّ, isim cümlesinin başına gelen ve irab kaideleri gereğince mübtedayı nasb eden edatlardan (*'aḫawāt*'tan) biridir. Sentaktik hususiyetler dışında bu nevi edatların elbette cümleye kattığı birtakım manalar vardır. *İnne* edatı, içinde kullanıldığı cümlenin hükmüne bir katiyyet, kesinlik manası katar, bir ilke belirler, hükmün genelgeçer, her durum ve şartta herkes tarafından kabul edilir (edilmesi gerekir) olduğunu vs. ifade eder. Edat özellikle kudsî metinlerin tercüme ve meallerinde Türkçeye 'muhakkak ki şeksiz, hakkâ ki, hakikatte, şüphesiz ki, şüphe yok ki' gibi sözlerle aktarılmıştır. Türkler İslamiyeti kabul ettikten sonra öncelikle dini öğrenebilmek maksadıyla kutsal metinleri Türkçeye aktarmaya başladılar (Kuran mealleri, tefsir, hadis, siyer vs. tercümeleri). Bu tercümeler muhtemelen doğrudan Arapçadan değil de büyük oranda Türklerin daha aşina oldukları dil olan Farsça üzerinden yapıldı. İster Farsça üzerinden ister doğrudan Arapçadan yapılmış olsun إنّ edatı Türkçeye hep asentetik çözümlerle aktarıldı. Burada akla, Farsçadaki *est/hesten* است / هستن filinin bu edatı tek başına karşılamayacağı dolayısıyla birtakım ekstra çözümlere ihtiyaç duyulduğu, bu durumun da (Farsçanın aracı dil olması münasebetiyle) Türkçe karşılıkları etkilemiş olabileceği fikri geliyor. Çalışmamızda tarih boyunca Türkçe tercümelerde *inne* edatının aktarılmasında nasıl bir yol izlendiği (kısmen Farsça ile mukayese edilmek suretiyle) ele alınarak modern Türkçenin, şimdiye kadar uygulanan asentetik çözümler yerine başka (sentetik) imkânları olup olmadığı sorgulanıyor. Bu münasebetle Türkçede "bildirme eki" ya da "ek fiil" olarak adlandırılan *-DIr* morfeminin işlevleri ve söz konusu amaca tek başına uygun olup olmadığı mütalaa ediliyor.

***Anahtar Kelimeler**: İnne* Edatı ve tercümesi, *İnne wa Axawātuhā, +dır* "bildirme" ekinin anlam ve görevleri.

On the Equivalents of the Arabic Particle *inna* إنّ in Turkish Translations in the Past and the Alternative Translation Possibilities in Modern Turkish

Abstract

Arabic *inna* إنّ is one the particles (*'axawāt'*), which are put at the beginning of nominal sentences and mark the noun ('*mubtada'*) with accusative according grammatical rules of Arabic language. Beside syntactic functions such particles contribute to the sentence some meanings. The particle *inna* gives the meaning absoluteness to the sentence which it is used in. It determines rules and expresses that the sentence is general valid, acceptable by every one in every circumstances. In historical Turkish texts translated from Arabic inna's equivalents have been considered as (asyndetic) separate words such as of *'muhakkak ki, şeksiz, hakkâ ki, hakikatte, şüphesiz ki, şüphe yok ki*' etc. After the Turkic peoples embraced Islam, they started to translate Islamic sacred texts into Turkish with the principal aim of learning the religion (Quran translations and Quranic exegesis, hadiths, prophetic biographies, etc.). These translations were probably not made first-hand from Arabic, but to a large extent from Persian, the language with which the Turkic peoples were more familiar. Whether through Persian or directly from Arabic, the particle *inna* إنّ has always been translated into Turkish with asynthetic solutions. This suggests that some additional solutions were needed as the verb *ast/hastan* است / هستن in Persian cannot be an exact equivalent for this particle, which may also have influenced its Turkish equivalents (as Persian is an intermediary language for this language contact). In our study, we examine the ways in which the particle *inna* has been conveyed in Turkish translations throughout history (partly by comparing it with Persian) and explore whether Turkish has other (synthetic) possibilities instead of the asynthetic solutions applied so far. In this context, we analyze the functions of the *+Dır* morpheme, which is called "copula" or "predicative verb" in Turkish, and whether it is per se suited to the purpose in question.

Keywords: The particle *İnna* and its translation, *İnna wa Axawātuhā*, the functions and meanings of *+dır* copula.

Kur’ân’ın İ‘câzı Lafzında Mı, Manasında Mı?

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ÇELİK
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
mcelik@fsm.edu.tr
Orcid:0000-0003-0222-9784

Özet

Kur’ân’ın edebi üstünlüğü ve mucizevi varlığı anlamındaki i‘câz onun lafzındaki güzellikte mi, yoksa onun anlamında mı bulunuyor? Tarih boyunca dilciler, tefsirciler ve kelam alimleri buna çeşitli cevaplar vermişlerdir. İ‘câzın lafız ve mananın birlikteliğindeki bir edebi üstünlükten neşet ettiğini söyleyenler olduğu gibi, bu unsurlardan birini öne çıkaranlar da olmuştur. Buradaki asıl problem, bu iki unsurdan birini öne çıkarıp diğerini görmezden gelme şeklindeki yaklaşımlardır. Çünkü böyle bir durumda, edebi üstünlük için gerekli olan lafız-mana uyumu, bunlardan biri lehine bozulmuş olmaktadır. Bu denge ve uyum, lafız güzelliği lehine bozulduğunda nasıl i‘câz açısından eksik bir açıklamaya dönüşecekse, aynı şekilde mana lehine bozulduğunda da yine i‘câz açısından eksik bir açıklamaya dönüşecektir. Elbette farklı yorumlarda bazen anlamın bazen de ses uyumunun öne çıkarılması doğaldır, ancak bunlardan birinin tek başına gaye olarak gösterilip diğer unsurun göz ardı edilmesi veya yok sayılması, belli saiklerle yapılmış bir tercihten kaynaklanıyor olabilir. Özellikle modern dönemde Kur’ân’daki bazı lafzî değişikliklerin ve cümle içindeki bazı farklı tercihlerin mutlaka anlamsal bir nüanstan dolayı var olduğunu savunan görüşlere rastlanmaktadır. Bu araştırmada bu yaklaşım sorgulanacak ve Fâzıl Sâlih es-Sâmerrâî’nin *Me âni ’n-Nahv* adlı eseri ve diğer çalışmaları üzerinden eleştirel bir okuma sunulmaya çalışılacaktır. Cümledeki lafzî değişimlerden özellikle takdim-tehir durumunun ele alınacağı bu araştırmada, Kur’ân’da takdim-tehirin tercih edildiği her seferinde bu tercihin mutlaka bir anlam nüansının tahakkuku için mi tercih edildiği, yani bunun zorunlu bir durum mu olduğu, yoksa söz konusu anlam farklılığının mevcudiyetiyle birlikte bir ses uyumu sebebiyle de aynı tercihin yapılıp yapılamayacağı sorgulanmaktadır. İki unsurun birlikteliğinden doğan edebi üstünlükte, bazen anlamın bazen ses uyumunun biraz daha öne çıkması edebi üstünlük tezini zedeler mi? Ya da anlam bu kadar önemliyken, ses uyumu edebi üstünlük açısından daha mı az önemli? Dahası bu araştırmada söz konusu anlam hassasiyetinin modern dönemde yoğun bir şekilde dile getirilmesinin arkasında acaba hangi saikler olabilir, bunun üzerinde durulacaktır. Bu saik veya saikler, araştırmacı üzerinde psikolojik bir baskı unsuru oluşturmakta ve onun lafız-mana arasındaki dengeli ilişkide biri lehine tercihte bulunmasına sebep olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur’ân’ın i‘câzı, lafız-mana ilişkisi, modern dönem Arap dili çalışmaları.

Is the I'jāz of the Qur'ān in its Wording or in its Meaning?

Abstract

Is the i'jāz of the Qur'ān, in the sense of its literary superiority and miraculous presence, found in the beauty of its wording or in its meaning? Throughout history, linguists, exegetes and theologians have given various answers to this question. There are those who say that i'jāz arises from a literary superiority in the combination of words and meaning, and there are those who emphasize one of these elements. The main problem here is the approach of emphasizing one of these two elements and ignoring the other. Because in such a case, the harmony of words and meaning, which is necessary for literary superiority, is disrupted in favor of one of them. Just as this balance and harmony will turn into an incomplete explanation in terms of i'jāz when it is disrupted in favor of the beauty of the wording, it will also turn into an incomplete explanation in terms of i'jāz when it is disrupted in favor of the meaning. Of course, it is natural that sometimes the meaning and sometimes the harmony of sound are emphasized in different interpretations, but the fact that one of them is shown as the goal alone and the other element is ignored may be due to a preference made for certain motives. Especially in the modern period, we see some views that argue that some wording changes in the Qur'an and some different preferences in sentences are necessarily due to a semantic nuance. In this study, this approach will be questioned and a critical reading will be presented through al-Fāzīl Sālih al-Sāmerrāʾī's Meʿān al-nahw and his other works. In this research, we will deal with the situation of permutation (takdim-tekhir) among the preferences regarding the sentence, and it will be questioned whether it is preferred for the realization of a nuance in the meaning every time it is preferred in the Qur'an, that is, whether this is a compulsory situation, or whether the same preference can be made due to the existence of a sound harmony with the existence of the difference in meaning. In literary superiority arising from the combination of two elements, does the fact that sometimes the meaning and sometimes the harmony of sound are more prominent undermine the thesis of literary superiority? Or, while meaning is so important, is phonetic harmony less important in terms of literary superiority? Moreover, this study will focus on the motives behind the intensive expression of the sensitivity to meaning in the modern period. These motives create a psychological pressure on the researcher and cause him to make a choice in favor of one in the balanced relationship between words and meaning.

Keywords: Qur'an's i'jâz, the relationship between words and meaning, modern period Arabic language studies.

Hannâ Mîne'nin Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri

Yeliz ARSLAN
İstanbul Üniversitesi SBE
yeliyz.arslan@gmail.com
Orcid: 0000-0001-9293-2056

Özet

Bir toplumu anlamanın, onu daha yakından tanımanın ve analiz etmenin en önemli yollarından biri edebiyatına bakmaktan geçer. Nitekim edebiyat bir toplumun aynasıdır. Edebiyatçılar vasıtasıyla toplumun karşılaştığı sorunlar, sınıf içi çatışmalar, siyasi ve tarihi pek çok olay bir araya getirilip başarılı bir şekilde mezc edilmektedir. Böylece asırlar boyunca gelecek nesillere, toplumun kültürel bilgi birikimi edebiyatçıların kaleme aldıkları eserler vesilesiyle de aktarılmaktadır. Edebi ürünlerin sergilenmesinde ele alınan pek çok tema vardır. Bunların arasında siyaset, tarih, aşk, deniz sayılabilir. Çalışmamıza konu olan Hannâ Mîne, modern Suriye edebiyatında özellikle deniz temalı romanlarıyla öne çıkan başarılı yazarlardan sayılmaktadır. Mine, 1924 yılında fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Çocukluk dönemini fakirlik, açlık ve sefalet içerisinde geçirmiştir. Fakirlik ve sefalet sadece Mine'nin ailesine özel bir durum değildir. 1920'ler güvenliğin olmadığı, Fransız sömürgesi altında halkın ezildiği ve yoksulluk çektiği bir dönemdir. Mîne'nin zorlu hayat şartlarına rağmen kırkın üzerinde romanı ve çeşitli eserleri bulunmaktadır. Çalışmamızda Suriye edebiyatında böylesine verimli bir yazar olan Mîne'nin hayatına, edebi kişiliğine ve eserlerine ışık tutmak amaçlanmıştır. Çalışmamız modern Arap edebiyatı özellikle Suriye edebiyatı alanında çalışma yapmakta olan araştırmacılara katkı sağlaması açısından önemlidir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili edebiyatı, Suriye edebiyatı, Hannâ Mîne.

The Life of Hanna Mine; His Literary Personality and Works

Abstract

One of the most important ways of understanding a society, getting to know and analyzing it better is to look at its literature. Indeed, literature is the mirror of a society. The problems faced by the society, intra-class conflicts, and many political and historical events are brought together and successfully merged through the authors. Thus, for centuries, the cultural knowledge of the society is transferred to the next generations through the works written by the litterateurs. There are many themes covered in the exhibition of literary works. Among them, politics, history, love, and the sea can be counted. Hanna Mine, who is the subject of our study, is considered one of the most successful authors who stand out in modern Syrian literature, especially with his sea-themed novels. Mine was born in 1924 as the child of a poor family. He spent his childhood in poverty, hunger and misery. Poverty and misery are not exclusive to Mine's family. The 1920s was a time when there was no security, people were oppressed

under the French colony and suffered from poverty. Despite the difficult life conditions of Mîne, he has over forty novels and various works. In our study, it is aimed to shed light on the life, literary personality and works of Mîne, who is such a prolific writer in Syrian literature. Our study is important in terms of contributing to researchers working in the field of modern Arabic literature, especially Syrian literature.
Keywords: Arabic language and literature, Syrian literature, Hanna Mine.

Yabancı Dil Öğreniminde Anlama ve Anlatmaya Dayalı Becerilerin Kazanılmasında Hafıza Olgusunu Yeniden Düşünmek

Dr. Öğr. Üyesi Şaban ÇOBANOĞLU
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
scobanoglu@fsm.edu.tr
Orcid: xxxxxxxxxxxxxxx

Özet

Yabancı dil öğrenimi ve hafıza arasında sıkı bağlantılar olduğu hususu sıklıkla tartışılan bir konudur. Bu noktadan hareketle makalemizin maksadı, yabancı dil öğreniminde bilgilerin hafızaya kaydedilmesi, korunması, hatırlanması ve istendiğinde geri çağrılabilmesi gibi konulara açıklık getirmek ve bazı katkılar sunmak olarak ifade edilebilir. Ayrıca özellikle son yıllarda, yeterince önem verilmemiş modern dil öğretim yaklaşım, kuram ve yöntemlerinin kısıtlayıcı verileri bahane edilerek ihmal edilmiş; hatta *"Papağan gibi ezberlemek"* denilerek küçümsenmiş; insan beyni ve zihninin eşsiz kapasitelerinden birisi olan bilinçli ezber yeteneğinin yabancı dil öğreniminde yeniden gündeme getirilmesine olan ihtiyaçtan da söz edilecektir. Bu çerçevede yabancı dil öğreniminde sıradan ezber (rote learning) ve bilinçli ezber (Heart learning) kavramlarına değinilecektir. Hafıza gücü: kelime ve cümle öğretimi, anlamın takip edilmesi, şahıs ve olayların yerinin, adının, seyrinin ve sırasının hatırlanabilmesi, dinleme hafızasının geliştirilebilmesi gibi temel dil öğrenim süreçlerinde başvurulan etkili bir bilişsel alandır. Bu sebeple hafızanın dil öğrenimindeki yeri, beynin hafıza ve hatırlamayla ilgili merkezlerinin ve işlevlerinin anlaşılması önemlidir. Ancak insan beyninde hafıza ve ezber süreçlerinin tam olarak nasıl çalıştığı tam olarak çözümlenebilmiş değildir. Söz konusu işlev ve süreçlerin anlaşılmasına bağlı olarak algılamaya ve üretime; bir başka ifadeyle anlamaya ve anlatmaya yönelik dil becerilerinin daha etkili ve kalıcı biçimde öğrenilmesi, kavranması ve hatırlanması süreçleri daha etkili biçimde hayata geçirilebilecektir. Bu süreçlerin başarılı biçimde sonuçlandırılabilmesi için önemli zihinsel kavramlar olan bilginin kodlanması, işlenmesi, kalıcı belleğe aktarılması, depolanması, kaydının tutulması ve sonunda hatırlanması ve geri çağrılması benzeri konular üzerinde yapılacak akademik çalışmalara olan ihtiyaç artarak devam etmektedir.

***Anahtar Kelimeler**:* Yabancı dil öğrenimi, hafıza olgusu, ezber olgusu, anlama becerileri, anlatma becerileri.

Rethinking Memory in Acquiring Perceptive and Productive Skills in Foreign Language Learning

Abstract

It is an important issue which is often discussed that there are close links between foreign language learning and memory. From this point of view, the aim of the article can be expressed as to clarify and make some contributions to the subjects such as recording, protecting, remembering and recalling

information in foreign language learning. In addition, especially in recent years, not enough attention has been given to memory concept, referring to the limited modern language teaching approaches, theories and methods. In fact, the need to reintroduce the ability of conscious memorization, which is one of the unique capacities of the human brain and mind, underestimated by saying "to memorize like a parrot", will also be emphasized. In this framework, the concepts of rote memorizing and conscious memorization in foreign language learning will be discussed. Memory power and memorization are accepted as effective and important skill areas that are used in very important processes of foreign language learning such as teaching words, teaching sentences, following the meaning, remembering the name, course and sequence of people, events and listening memory. For this reason, it is important to understand the place of memory in language learning, as well as centers and functions of the brain related to memory and recall. However, how exactly the memory and memorization processes work in the human brain has not been fully resolved. Depending on the understanding of the functions and processes in question, the processes of learning, comprehending and remembering language skills for perception and production, in other words, for understanding and expressing, in a more effective and permanent way, will be implemented more effectively. In order for these processes to be concluded successfully, the need for academic studies on such important mental concepts as coding, processing, transferring to permanent memory, storing, keeping records, and finally remembering and recalling information continues to increase.

***Keywords**:* Foreign language learning, memory phenomenon, memorization phenomenon, perceptive skills, productive skills.

Öldükçe Çoğalan Bir Halkın Şiiri: Modern Filistin Şiirinde Yüceltilen Filistin Kimliği

Prof. Dr. Şaban SAĞLIK
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
sabansaglik@hotmail.com
Orcid: 0000-0002-0780-3776

Özet

Şair "ben" derken, çoğu zaman "biz"i kasteder. "Biz" ise genel anlamda millettir. Bu durumda her şair mensubu olduğu milletin adeta avukatıdır. Çünkü her şair milletini her fırsatta tanıtır ve en önemlisi de savunur. Buradaki "savunma" durumu sadece savaş ve felaket durumlarını içermez. Bilindiği gibi savunma durumu, en çok savaş ve felaket anlarında devreye girer. Ancak gerçek anlamda "savunma, mensup olunan milletin "kimliğini" ve vatanını muhafaza etmedir. Filistin, çok uzun bir zamandır İsrail Devleti'nin saldırısı ve işgali altındadır. İsrail her geçen gün Filistin'e ait olan toprakları gasp etmiş ve Filistin halkına da yıllarca zulmetmiştir. Bu durumda Filistin halkı bir "varoluş" sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Bu halk dilini, kültürünü, vatanını ve hayatına yön veren "değer"lerini, kısaca kimliğini ve kişiliğini hep saldırı ve tehdit altında hissetmiştir. İşte Filistin halkının tehdit altında olan ve adeta yok edilmek istenen bu kimlik ve kişiliği Filistinli şairler tarafından yıllarca muhafaza edilmiştir. İsmet Özel, "bir milletin en önemli savunma aracı dilidir ve şiiridir" der. Filistinli şairler askeri olarak ve silahla olmasa da ülkelerini hep şiirle savunmuşlardır. Bu manada Filistin halkında çok güçlü bir "Filistinlilik" şuuru hakimdir. Filistinli şairler, bu şuuru bir kimlik ve varoluş meselesi olarak ele alıp her fırsatta yüceltmişlerdir. Bu bildiride "Filistin Şiiri" adlı bir kitabı temel aldık. Söz konusu kitap Evrensel Basım Yayın tarafından 2002 yılında yayınlanmıştır. Kitabı A. Kadir, Afşar Timuçin ve Süleyman Salom Türkçeye çevirmişlerdir. "*Filistin Şiiri*" adlı bu kitapta 14 (on dört) şaire ait şiirler yer almaktadır. Bu şairler arasında özellikle kadın şairler dikkat çekmektedir. Bu kitaptaki şiirler, "Filistin kimliği" bağlamında incelenecektir. Şiirleri incelemeğe geçmeden önce, "Filistin Sorunu", "Filistin Sorunu ve Arap-İslam Dünyası", "Medeni Dünyanın Filistin Sorununa Duyarsızlığı", "Filistin Sorunu ve Sanat-Edebiyat", "Şair ve Milli Kimlik", "Milli Kimlik, Dil ve Kültür İlişkisi" ve "Kimlik ve Şiir İlişkisi" gibi konular bu alt başlıklar halinde ele alınacak, daha sonra adı geçen kitaptaki şiirler incelenecektir. Şiirler incelenirken özellikle söz konusu şiirlere birer imge ve metafor olarak gizlenmiş "Filistinli olmak", "Filistin vatanı", "Filistinli insanlar" (erkekler, kadınlar, çocuklar), "Filistin tarihi", "Filistinlilerin tarihi", "Filistinlilerin geleceğe dair unut ve beklentileri" ve "Filistin kültürü" gibi "milli kimlik unsurları" tespit edilmeğe çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Filistin, şiir, varoluş, Filistin şiiri, Filistin kimliği.

The Poem of the People that Rises as They Die: Palestinian Identity Exalted in Modern Palestinian Poetry

Abstract

When the poet says "I", he often means "we". "We" is the nation in general. Hence, every poet is almost the lawyer of the nation to which he belongs. Because every poet introduces his nation at every oppurtinity and most importantly defends it. The "defense" situation here does not only include situations of war or disaster. As it is known, the state of defense comes into play most in times of war and disaster, but also "defense" in the real sense is to preserve the "identity" and homeland of the nation to which one belongs. Palestine has been under the attack and occupation of the State of Israel for a very long time. With each passing day, Israel usurped the lands belonging to Palestine and persecuted the Palestine people for years. In this situation, the Palestinian people faced a problem of "existence". This folk language, culture, homeland and "values" that shape their life, in short, their identity and personality, have always felt under attack and threat. This identity and personality of the Palestinian people, which is under threat and almost wanted to be destroyed, has been preserved for years by Palestinian poets. İsmet Özel says that the most important defense tool of a nation is its language and poetry. Palestinian poets have always defended their country with poetry though not militarily and with weapons. In this sense, a very strong "Palestinian" consciousness prevails in the Palestinian people. Palestinian poets have treated this consciousness as a matter of identity and existence, and glorified it at every opportunity. In this paper, we took a book called "Palestinian Poetry" as a basis. The book was published by Evrensel Basım Yayın in 2002. It was translated into Turkish by A. Kadir, Afşar Timuçin and Süleyman Salom. There are poems of 14 (fourteen) poets in this book called "Palestinian Poetry". Among these poets, especially women poets draw attention. The poems will be analyzed in the context of "Palestinian identity". Before examining the poems, "Palestine Issue", "Palestine Issue and Arab-Islamic World", "The Insensivity of the Civilized World to the Palestine Issue", "Palestine Issue and Art-Literature", "Poet and National Identity", "Correlation of National Identity, Language and Culture" and "Identity and Poetry Relationship" will be discussed under the sub-titles. Then, the poems in the book will be examined. While examining the poems, national identity elements which were disguised as images and metaphors such as "being Palestinian", "Palestine as a homeland", "Palestinian people (men, women, children)", "Palestinian history", "the hope and expectations of Palestinian people" and "Palestinian culture" will tried to be determined.

***Keywords**:* Palestine, poetry, existence, Palestinian poetry, Palestinian identity.

İstiâre Üslubunu Hâvî Kur'an Ayetlerinin Türkçeye Çeviri Problemi Üzerine Bir İnceleme

Arş. Gör. Dr. Hüseyin ÖLMEZ
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Arap Dili ve Edebiyatı ABD
huseyin.olmez15@gmail.com
Orcid: 0000-0003-3584-3705

Özet

Kur'an, dünya nüfusunun önemli bir bölümünün hayatlarında ve düşüncelerinde değer atfettiği, anlamaya çalıştığı, hükümlerini ve tavsiyelerini uygulama gayreti içerisinde olduğu bir kitaptır. Muhatap kitlesinin düşünsel ve pratik hayatında önem atfettiği Kur'an, nazil olduğu dönem itibarıyla kaynak dil okuyucusu açısından açıkça anlaşılabilir bir durumda görülmektedir. Ancak daha sonraki asırlarda özellikle kaynak dil okuyucusu olmayan milletlere mensup insanların İslâm dinini kabul etmeleriyle beraber çeşitli anlama problemleri ortaya çıkmıştır. İslâm dininin en önemli kaynağı olan Kur'an, kaynak dil okuyucusu için olduğu kadar erek dil okuyucusu için de önemlidir. Buna binaen erek dile çeviri yapılması ihtiyacı hasıl olmuş ancak yapılan bu çevirilerde kimi zorluklarla karşılaşılmıştır. Kur'an'ın dinin temel kaynağı olmasının yanı sıra edebî bir üslûbu da haiz olduğu düşünüldüğünde erek dile yapılan çevirilerde karşılaşılacak olan zorluklar daha belirgin hale gelmektedir. Bu çalışmada; istiâreli ifadeler içerip kaynak dil okuyucusu için anlaşılabilir olan kimi ayetlerin, erek dile -ki çalışmamızda Türkçeye yapılan çeviriler incelenecektir- yapılan çevirilerinde ilgili ayetlerin içerdiği istiâreli ifadelerin korunup korunmadığı problemi klasik tefsir kitaplarından istifade edilerek çeşitli mealler üzerinden incelenecektir. İlgili incelemede Kur'an'daki istiâre üslubunu havi ayetlerin genel özelliklerini yansıtacak bir örneklem ayet grubu seçilmiştir. İnceleme neticesinde, "taṣrîḥiyye" olarak adlandırılan istiâre türünün çevirisinde meallerin genel olarak anlamı erek dile aktarmada başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Bu başarıda kaynak kültür ile erek kültür arasındaki yakınlığın etkili olduğu söylenebilecektir. Ancak diğer istiâre türlerini içeren ayetlerin çevirisinde çeşitli anlam kayıplarının ortaya çıktığı görülmüştür. Çalışmamızda bu anlam kayıplarını telafi etmeye matuf olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, istiâre, metafor, meal, çeviri.

A Study on the Problem of Translating the Verses of the Quran in the Style of Metaphor into Turkish

Abstract

The Quran is a book that holds value in the lives and thoughts of a significant portion of the world's population, who seek to understand and apply its teachings and recommendations. The Quran is clearly

understandable to speakers of the source language during the time it was revealed and is given importance in the intellectual and practical life of its audience. However, as Islam spread to nations whose people were not speakers of the source language, comprehension problems arose in subsequent centuries. The Quran, being the most important source of Islam, is as important to the target language speaker as it is to the source language reader. Therefore, there emerged a need for translation into the target language, but various difficulties were encountered in these translations. Given that the Quran has a literary style as well as being the main source of religion, the difficulties in translating it become more evident. In this study, we examine whether metaphorical expressions contained in certain verses, which are understandable to source language readers, are preserved in translations into target languages by using classical commentary books and analyzing various translations. We selected a sample verse group to reflect the general characteristics of verses with metaphorical styles in the Quran. As a result of our examination, we observed that in translations of the metaphorical type called "taṣrīḥiyya" the translations are generally successful in conveying the meaning to the target language, with the closeness between the source culture and the target culture being a contributing factor. However, in translations of verses containing other metaphors, various losses of meaning were observed. We have made some suggestions in our study to compensate for these losses of meaning.

Keywords: The Quran, istiʿāra, metaphor, maʿāl, translation.

نُصرةُ شُعراءِ المهجر العربيِّ للنبي محمد صلى الله عليه وسلم ودعوته

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkarim SOLİMAN
9 Eylül Üniversitesi
abdelkreemameen@yahoo.com
Orcid: 0000-0003-2999-1031

الملخص

يتعرضُ نبينا الكريم لهجمة غربيَّة شرسة، تهدف إلى تشويه شخصيَّته العظيمة وسيرته العطرة، ولكنَّ الله – عزَّ وجلَّ – الذي تكفَّل بحفظِ النبي الكريم صلى الله عليه وسلم في حياته والدفاع عنه، تَكَفَّل – أيضا- بالدِّفاعِ عنه بعد مماته، بأن وكَّل بعض خلقه بالكشف عن عظمة نبيه وتفنيد افتراءات خصومه، فرأينا بعضا من كبار الكتَّاب والفلاسفة المفكرين العالميين من مختلف البلدان والديانات واللُّغات يدرسون سيرة النبي وحياته وينتصرون لأخلاقه ودعوته، ويرفعون قدره فوق الناس أجمعين. وفي وطننا العربيِّ الذي لاقى الكثيرَ من ويلاتِ الفتنة، بسببِ الاستعمارِ وأعوانِهِ، برز الكثيرُ من الكُتَّابِ والأدباء والشعراء المسيحيين الذي أحبُّوا شخصيَّة النبيِّ الكريم، وألَّفوا في عظمته وصدقه الكثيرَ من المؤلَّفات التأريخيَّة والأدبيَّة، وقد تميَّز من بين هؤلاء شعراءُ المهجرِ الذين منحتهم تجربةُ الهجرةِ إلى الأمريكتين والاختلاط بالغرب ومعايشتهم له، في تكوين رؤية موضوعيَّة عن الفرق بين الشرق والغرب، تأكَّد لهم من خلالها كذبُ الغربِ في ادعاءِ حبِّهِ للسلام، وتبيَّن لهم حقدُهُ على الشرق عامَّةً والإسلام خاصَّةً، ووقفوا على مكره ومطامعه في أُمَّتِنا، فانبروا له مدافعين عن الإسلام و عن نبيِّه، كاشفين عن عظمة النبي ومفتخرين به وبدعوته، ممجِّدين للحضارة الإسلاميَّة ومعتزِّين بالانتماء إليها، إضافة إلى مهاجمتهم لرجال الدين المسيحيِّ في البلاد العربيَّة الذين تحالفوا مع الغرب ضد إخوانهم المسلمين وضد بلادهم حقدا منهم على الإسلام في أسلوب شعريّ عربيّ قويٍّ وبليغ، وهم بحقٍّ ظاهرة إبداعيَّة وعربيَّة وإنسانيَّة صادقة ومميَّزة وتستحقُّ الدراسة والاهتمام. وتهدف هذه الدراسة إلى الكشف عن التسامح الديني الذي كان يسود بين أبناء الأمة العربية على اختلاف دياناتهم قبل أن يعبث بها الغرب ويزرع الفتنة بين مذاهبه وطوائفه، كما تهدف إلى الكشف عن صورة الإسلام ونبيه الكريم في وجدان شعراء المهجر غير المسلمين، وقد اعتمدت الدراسة على المنهج الموضوعي الفني. وتتناول هذه الدراسة نصرة شعراء المهجر العربي لسيدنا محمد صلى الله عليه وسلم وللإسلام، فرغم مسيحية المعتنق لهؤلاء الشعراء، فإنَّهم أحبُّوا شخصَّية النبي، وتعلَّقت قلوبهم به تعلُّقا صادقا، كما أنَّهم اعتزوا بالإسلام وحضارته، وأعلنوا افتخارهم بها وانتماءهم لها، مما يعطي نصرتهم للنبيِّ حالةً خاصَّة ومميَّزة، وشهادة نردُّ بها على أولئك الحاقدين بأنَّ نبيَّنا هو رسول الإنسانيَّة والسلام والمحبَّة.، وقد جاءت الدراسة في مقدمة، وثلاثة مباحث، هي: الأوَّل، ويتناول نُصرَةَ شعراء المهجر للدين (الحُرِّيَّةُ الدِّينيَّةُ)، والثاني، يتناول نُصرة شعراء المهجر للإسلام (الفخر بالحضارة الإسلاميَّة)، الثالث، ويتناول نصرة شعراء المهجر للنبيِّ محمدٍ صلى الله عليه وسلم. وقد كشفت الدراسة غلبة التسامح الديني على شعراء المهجر، كما كشفت عن اعتزاز شعراء المهجر بعروبتهم، ورفضهم لنفاق الحضارة الغربية ومعاداتها للعرب والإسلام، كما كشفت عن الحب الشديد الذي يكنه شعراء المهجر لشخصية النبي ومحمد ولسيرته العظيمة.

الكلمات المفتاحية: شعر، شعراء المهجر، نصرة، الرسول، دعوة.

The Support of the Poets of the Arab Diaspora for the Prophet Muhammad, May God Bless Him and Grant Him Peace, and His Call

Abstract

Our noble Prophet is subjected to a fierce Western attack, which aims to distort his great personality and his fragrant biography, but God - the Almighty - who entrusted the preservation and defense of the Holy Prophet, may God bless him and grant him peace during his life, also ensured his defense after his death, by entrusting some of his creation to reveal the greatness of his Prophet and the refutation of the fabrications of his opponents. Thus we saw some of the great writers, philosophers and international thinkers from different countries, religions and languages studying the biography and life of the Prophet and championing his morals and calling, and raising his destiny above all people. And in our Arab world, which faced many scourges of sedition, because of colonialism and its collaborators, many Christian writers, and poets emerged who loved the personality of the Holy Prophet, and wrote in his greatness and truthfulness a lot of historical and literary works. Mixing with the West and living with it, in the formation of an objective vision of the difference between the East and the West, through which it was confirmed to them that the West lied in its claim of love for peace, and its hatred against the East in general and Islam in particular was revealed to them, and they stood on its cunning and ambitions in our nation, so they defended Islam and its Prophet. They reveal the greatness of the Prophet and are proud of him and his call, glorifying the Islamic civilization and proud of belonging to it, in addition to attacking the Christian clergy in the Arab countries who allied with the West against their Muslim brothers and against their country in spite of them against Islam in a strong abstractand eloquent Arab poetic style, and they are truly a creative and Arab phenomenon. An honest and distinguished humanity that deserves study and attention. This study aims to reveal the religious tolerance that prevailed among the people of the Arab nation, regardless of their religions, before the West tampered with it and sowed discord between its sects and sects artistic thematic. This study deals with the support of the poets of the Arab Diaspora for our Master Muhammad, may God bless him and grant him peace, and for Islam. Despite the Christianity of those who embraced Christianity, these poets loved the personality of the Prophet, and their hearts were sincerely attached to him. They also took pride in Islam and its civilization, and declared their pride in it and their belonging to it, which gives their support to the Prophet a special case. Distinctive and a testimony to respond to those who hate that our Prophet is the messenger of humanity, peace and love. The study came in an introduction, and three topics, namely: the first, dealing with the support of the immigrant poets for religion (religious freedom), and the second, dealing with the support of the immigrant poets for Islam (pride in civilization Islam), the third, and deals with the support of the Diaspora poets for the Prophet Muhammad, may God bless him and grant him peace. The study revealed the predominance of religious tolerance over the poets of the diaspora, as well as the pride of the diaspora poets in their Arabism, and their rejection of the hypocrisy of Western civilization and its hostility to the Arabs and Islam.

Keywords: Poetry, diaspora poets, support, the messenger, invitation.

Psikolojik Zeminden Sosyolojik Zemine Mevlit (Türkmen Asıllı Muzaferüddîn Kökböri Örneği)

Prof. Dr. Hüseyin YAZICI
FSMVÜ
hyazici ©fsm.edu.tr
Orcid: 0000-0002-2480-2572

Özet

Türkmen asıllı, Begteginliler'in son hükümdarı (1190-1233) Muzafferüddîn Kökböri, 549 (1154) ve 630 (1233) yılları arasında yaşamıştır. Babası İrbil Beyi Zeynüddin Ali (ö. 563/1168) ölünce yerine 14 yaşındaki Muzafferüddîn Kökböri geçmiş fakat Erbil ve Musul nâibi Atabeg Mücahüddîn Kaymaz (ö. 595/1199) çeşitli nedenlerden dolayı Kökböri'yi görevden ve bölgeden uzaklaştırmıştır. Kökböri, ifa ettiği bazı vazifelerden sonra Selâhaddîn Eyyûbî'nin (ö. 589/1193) hizmetine girmiş ve kovuluşundan 27 yıl sonra 586 (1190) senesinde İrbil'e tekrar ayak basmıştır. Hayatı boyunca ahlaki açıdan ayrıca sosyal faaliyetler, savaşlarda gösterdiği eşsiz kahramanlıklar ve mevlit kutlamaları hassasiyeti bakımından örnek bir insan olarak tarihte yerini almıştır. Kökböri daha önce ele alınmış olsa da bu çalışma ile kısaca mevlidin tarihçesinin yanı sıra Kökböri'nin hem sosyal faaliyetleri hem ahlaki yapısı ve en önemlisi de döneminde yapılmasına başlanan görkemli mevlit kutlamaları diğer çalışmalardan farklılık arz eden bir yöntemle ele alınmıştır. Yüzyıllar önce Kökböri döneminde ortaya konmuş bazı sosyal faaliyetler bugün dahi pek çok ülkeye örnek teşkil etmiş durumundadır. Mevlit, Hz. Peygamber'den birkaç yüz yıl sonra ortaya çıkmış ve bid'at-ı hasene olarak kabul edilmiştir. Çalışma esnasında daha önce konu ile ilgili yapılmış çalışmaların gözden geçirilmesinin yanı sıra Kökböri'nin döneminde icra edilmiş olan mevlit kutlamalarının görkeminden ayrıca Kökböri'nin yapmış olduğu ve bugün de örnek gösterilmesi gereken sosyal faaliyetlerinden ayrıntılı olarak bahseden İbn Hallikân'ın *Vefeyâtü'l-A'yân* adlı eseri ile diğer bazı eserlerin ilgili bölümleri dikkatle incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Kökböri'nin tarihe mal olmuş ve kendisinden sonra örnek alınan bir medeniyet kültürü ve belgesi olarak görülen mevlit kutlamalarında sadece Hz. Peygamber'e mevlit okumakla kalınmamış, bu arada pek çok sosyal yardım harekete geçirilerek toplumun refahı için önemli adımlar atılmış, manevi zenginliğin yanı sıra maddi zenginliğin paylaşılması hususunda ciddi faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Bir anlamda mevlidi psikolojik zeminden sosyolojik zemine taşımıştır. Bu çalışmada manevi ve maddi zenginliklerle donatılmış görkemli mevlit kutlamalarının yanı sıra ahlaki düzeyi oldukça yüksek, büyük bir tevazu sahibi, dini akidesi sağlam, munis bir şahsiyet olan Kökböri'nin yaklaşık 800 yıl önce gerçekleştirdiği sosyal faaliyetlerinden de bahsedilmiştir.

***Anahtar Kelimeler**:* Kökböri ve mevlit, mevlit kutlamaları, Muzaferüddîn Kökböri

Mevlid from Psychological Ground to Sociological Ground (Example of Turkmen Origin Muzaferüddîn Kökböri)

Abstract

Muzafferüddîn Kökböri, the last ruler of the Begteginians (1190-1233), lived between 549 (1154) and 630 (1233). When his father Governor of Irbil Zeynüddin Ali (d. 563/1168) died, 14-year-old Muzafferüddîn Kökböri replaced him, but Atabeg Mücahüddin Kaymaz (d. 595/1199), the regent of Erbil and Mosul, dismissed Kökböri from his duty and from the region for various reasons. After performing some duties, Kökböri entered the service of Salahaddin Eyyûbî (d. 589/1193) and was able to set foot on Irbil again in 586 (1190) 27 years after his expulsion. Throughout his life, he also took his place in history as an exemplary person in terms of moral aspects, social activities, unique heroism in wars and sensitivity of mevlid celebrations. Although Kökböri has been discussed from different angles before, this study briefly deals with the history of the mevlid as well as its social activities and moral structure, and most importantly, the magnificent mevlid celebrations that started to be held during its period, with a method that differs from other studies. Some social activities that were put forward centuries ago during the Kökböri period have set an example for many countries even today. Mevlit emerged a few hundred years after the Prophet and was accepted as bid'at-i hasene. During the study, besides the review of previous studies on the subject, the splendor of the mevlit celebrations performed in Kökböri's period and Ibn Hallikan's work called *Vefeyâtü'l-A'yân*, which talks in detail about Kökböri's social activities, and which should be shown as an example today, and the relevant parts of some other works have been carefully examined and evaluated. In the mevlid celebrations of Kökböri, which is seen as a civilization culture and document that has gone down in history and taken as an example after it, not only the mevlid was read for the Prophet, but also many social aids were mobilized, serious steps were taken for the welfare of the society, and important activities were carried out to share the material wealth as well as spiritual wealth. In a sense, he moved the mevlid from the psychological ground to the sociological ground. In this study, in addition to the magnificent mevlid celebrations equipped with spiritual and material wealth, the social activities of Kökböri, who is a very humble person with a high moral level, a strong religious creed, and a pious person, about 800 years ago, are also mentioned.

Keywords: Kökböri and Mevlid; Mevlid celebrations, Muzaferüddîn Kökböri.

İrâb Olgusunu Öğretme Tekniği

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sıddık ÖZALP
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
mehmetozalp@nevsehir.edu.tr
Orcid: 0000-0002-4260-6989

Özet

Diğer dillerde olduğu gibi Arap dilinin de temel birimi sözcüklerdir. İsim, fiil ve harflerden oluşan bu sözcükleri, anlamları açısından ele alan bilim dalı sözlüktür. Sözcükler, yapıları bakımından sarfın, cümle içerisinde dizilim ve konumları yönünden ise nahiv ilminin konusu olurlar. İstenen mesajı, estetik bir şekilde ortama uygun olarak karşı tarafa iletebilme yeteneği bakımından belâgat ilminin kapsam alanına girerler. Duygu ve düşünceleri farklı üsluplarla dile getirebilme bakımından da sözcükler, beyân ilminin konusunu teşkil ederler. Cümle içerisinde yapılan takdim-tehir, hazif, veciz-itnâb vb. tasarım yönünden me'ânî ilminin muhtevası olurlar. Şekilsel ve estetik güzellikler gibi yönlerini ortaya çıkartma açısından bedî' ilminin müştemilatı olurlar. Arapçanın da mensup olduğu Sâmî dil ailesine ait alfabelerde sesli harflerin büyük bir kısmı ve yardımcı fiiller bulunmazlar. Bu nedenle Arap dilinde metinlerin doğru okunabilmesi meşakkat haline dönüşmüştür. Bundan dolayı sözcüklerin cümle içerisinde bulundukları konumları gereğince son harflerinde oluşan değişim ve dönüşümü inceleyen irâb disiplinin geliştirilmesine gereksinim duyulmuştur. Nahiv ilminin eğitimi ve öğretimi boyunca onun ayrılmaz bir parçası haline gelen i'râb, Arap dilinde adeta yetenek ve uzmanlaşmanın göstergesi haline gelmiştir. Bu minvalde i'râb, kullanım alanları genişleyerek tefsir, hadis, şiir ve düz yazıların anlaşılması için vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Özellikle Kur'ân'ın iyi anlaşılması için başından sonunda kadar i'râbını irdeleyen İ'râbu'l-Kur'ân türünden müstakil tefsirler kaleme alınmıştır. Bunların en bilineni ise Zeccâc'ın, (öl. 311/923) *Me'âni'l-Kur'ân ve i'râbuh* isimli eseri olmuştur. Böylece ehemmiyet arz ettiği görünen i'râb ilminin, doğru bir yöntemle öğretilmesinin de son derece önemli olduğu görülmüştür. Bu kapsamda ülkemizde de günümüz öğrencilerinin dikkatlerini çekerek kolay ve anlaşılır bir üslupla irap ilminin anlatılmasına ihtiyaç hasıl olduğu düşünülmüştür. Bu münasebetle günümüz hedef kitlesinin anlayış dünyasına münasip bir dil ve teknikle i'râb olgusunun anlatılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda i'râb, binâ, mu'rab ve mebni konuları kısaca aktarıldıktan sonra, sözcükler sayı açısından ele alınmıştır. Konunun anlaşılması için sırasıyla Arap dilinde "Sözcükler, Sözcük Türleri, Sayı Açısından Sözcükler, Merfu, Mansûb, Mecrûr ve Meczûmlar" anlatılmıştır. İ'râbın göstergeleri hakkında gerekli bilgiler verildikten sonra, ana hatlarıyla i'râb olgusunu öğretme tekniği hakkında önemli husus ve yöntemlere yer verilerek çalışma bitirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap dili eğitimi, Arap dilinde i'râb olgusu, i'râb olgusunu öğretme tekniği.

The Technique of Teaching the Phenomenon of İ‘râb

Abstract

As in other languages, the basic unit of the Arabic language is words. The branch of science that deals with these words, consisting of nouns, verbs and letters, in terms of their meanings is a dictionary. While the words are the subject of the discipline of grammer in terms of their structures, they become the subject of the science of syntax in terms of their arrangement and functions in the sentence. Words fall within the scope of the science of rhetoric in terms of their ability to convey messages to the other party in an aesthetic, correct and appropriate manner. In terms of expressing feelings and thoughts in different styles, words constitute the subject of the science of declaration. Design content such as hyperbaton, cutting out, abridged metaphors-circumlocution, etc. made in the sentence become the content of the me‘ânî science. In terms of revealing aspects such as shape and aesthetic beauties, they become an extension of the science of bedi‘. The alphabets belonging to the Semitic language family, to which Arabic is a member, don’t have a large part of vowel letters and don't include auxiliary verbs. For this reason, it has become a challenge to read the texts in the Arabic language correctly. For this reason, it was necessary to develop the discipline of irâb, which examines change and transformation in the last letters of the words in accordance with their positions in the sentence. I'râb, which has become an inseparable twin during the education and training of the science of grammer, has turned into an indicator of talent and specialization in the Arabic language. In this way, i'râb has become an indispensable element for understanding tafsir, hadith, poetry and prose by expanding its usage areas. Especially for a better understanding of the Qur'an, the independent commentaries such as I'râbu'l-Qur'an, which examine the i'râb of it from the beginning of it to the end, have been written. The best-known of these is the work of Zeccâc (d. 311/923) named Me‘âni'l-Kur’ân ve i‘râbuh. Thus, it has become indisputable that the science of i‘râb, which seems to be of importance, is also extremely important to be taught with a correct method. In this context, it is thought that there is a need to explain the science of i‘rab in an easy and understandable style by attracting the attention of today's students in our country. In this way, it is aimed to explain the phenomenon of i‘râb with a language and technique suitable for the understanding world of today's target audience. In this context, after briefly transferring the subjects of i'râb, binâ, murab and mebni, the words are discussed in terms of aspects singles, duala and plurals. In order to better understand the subject, the words, word types, the words aspects of single, dual and plurals, merfu, mansûb, mecrûr and meczûm functions are explained respectively in Arabic language. After giving the necessary information about the indicators of i‘râb, the study was concluded by giving place to important issues and methods about the technique of teaching the phenomenon of i'râb.

Keywords: Arabic language education, the phenomenon of i‘râb in the Arabic language, the technique of teaching the phenomenon of i'râb.

Mantık-Belagat İlişkisi: Önerme ve Haberî İsnad Örneği

Dr. Şeyma Gülsüm ÖNDER
Medeniyet Üniversitesi
seyma.onder@medeniyet.edu.tr
Orcid: 0000-0002-7534-3580

Özet

Klasik mantıkta önerme, iki veya ikiden fazla terimden oluşan doğru ve yanlışa muhtemel söz olarak tanımlanır. Önermenin en önemli özelliği yargı bildirmesidir. Bu açıdan dua, emir, soru gibi ifadelerden ayrılan önerme felsefede bilgi türlerinden tasdike konu olur. Belagat ilimlerinden meânînin konusu olan haber ise bir kavramı diğer bir kavrama (olumlu ya da olumsuz olarak) isnat eden konuşmacının verdiği hüküm olarak tanımlanır. Haberin içerdiği hüküm sadece işaret edilip ya da değinilip geçilen değil bizatihi kastedilen bir yargı olmalıdır. Hüküm değil de başka bir maksatla kurulan haberî isnad formel olarak haber cümlesine uygun olsa da anlam açısından inşa cümlesine dahil olur. Zira haberi sıdk ve kizbe muhtemel hale getiren şey yargının isnat ilişkisinde bizatihi kastedilmesidir. Aynı şekilde mantıkta da önermenin kasıtlı bir yargı bildirmesi zorunludur. Aksi taktirde cümle, önerme olamadığı gibi kıyasa da konu olamaz. Diğer yandan haberi farklı şekillerde tanımlayan belagat alimleri, haberin içerdiği isnadı harice mutabık olup olmamasını sağlayan bir nispet ile ilişkilendirir. Haberin hariçle ilişkisi onu doğru ve yanlışa muhtemel kılar. Haber diğerlerine ek olarak bu yönüyle de önermeye benzer. Zira önermenin de vakıaya mutabık olup olmamayı ihsas ettiren yapıda olması gerekir. Belagat kitaplarında haberin tanımından sonra zikredilen bir diğer konu, onun fâidesi yani gayesidir. Haberin gayesi, cümlenin içerdiği hükmü muhataba bildirmektir. Oysa dilsel açıdan haber veya ihbâr muhataba herhangi bir şeyi bildirmek olmalıdır. Bu sadece yargı değil beğeni, temenni, dilek de olabilir. Ancak alimler yargı bildirmediği taktirde haber formunu taşıyan cümleleri inşaya dahil eder. Bu durum, haber olgusunun önerme ile yapısal benzerliğini açıkça ortaya koyar. Nitekim temel belagat kitaplarında haber tanımları önerme ile ilişkilendirilirken benzer şekilde mantık eserlerinde de önerme, haber ile açıklanır. Dolayısıyla önerme ve haberin yargı bildirmeyi kastetme, doğru ve yanlışa muhtemel olma açısından ortak özelliklere sahip olması bu iki kavramı, mantık-belagat ilişkisini ortaya çıkarmasına hizmet edecek şekilde incelemeye değer kılmaktadır. Buna binaen çalışmamızda öncelikle mantık ve belagatin kurucu eserlerinden istifade ile önerme ve haberin yapısal özellikleri ele alınacak ardından bu özellikler mantık-belagat ilişkisi açısından değerlendirilecektir.

***Anahtar Kelimeler**:* Arap dili edebiyatı, mantık, ilmu'l-meânî.

The Relationship Between Logic and Rhetoric: The Example of Proposition and al-Isnād al-Khabariyya

Abstract

In classical logic, a proposition is defined as a possible statement of true and false, consisting of two or more terms. The most important feature of a proposition is the statement of judgment. In this respect, the proposition, which differs from expressions such as prayer, command, and question, becomes the subject of assertion, one of the types of knowledge in philosophy. Constative (khabar), which is the subject of the meaning of rhetoric, is defined as the judgment given by the speaker who attributes a concept to another concept (positively or negatively). The provision contained in the constatives must be a judgment that is meant, not merely pointed out. Although al-isnād al-khabariyya, which is established for another purpose, not a judgment, is formally suitable for the constative expressions, it is included in the performatives in terms of meaning. Because what makes the constatives probable to the true and false is that the judiciary itself is meant in the relation of imputation. Likewise, in logic, the proposition must express a deliberate judgment. Otherwise, the sentence cannot be the subject of comparison, as it cannot be a proposition. On the other hand, rhetoric scholars, who define the constatives in different ways, associate the isnād contained in the constatives with al-nisba that ensures whether it is in agreement or not with the fact. The constatives are similar to a propositions in this respect, too. Another subject mentioned after the definition of constatives in rhetoric books is its purpose. The purpose of the constatives is to inform the addressee of the sentence contained in it. However, linguistically, constatives should be to inform the addressee of anything. This can be not only judgment, but also admiration or wish. However, if the scholars do not declare a judgment, they include the sentences that carry the constatives form in construction. This situation clearly reveals the structural similarity of the constatives with the proposition. Therefore, the fact that proposition and constatives have common features in terms of implying judgment, being true and false, makes these two concepts worth examining in a way that will serve to reveal the relationship between logic and rhetoric. Accordingly, in our study, first of all, the features of proposition and constatives will be discussed by making use of the basic works of logic and rhetoric, and then these features will be evaluated in terms of logic-rhetoric relationship.

Keywords: Arabic language and literature, logic, Arabic semantics.

Arap Edebiyatı Tarihinde Dönemlendirme Olgusuna Eleştirel Bir Yaklaşım

Asuman EMİN
Marmara Üniversitesi SBE
asumanemin@gmail.com
Orcid: 0009-0001-2152-0887

Özet

Arap edebiyatı tarihi Câhiliye Dönemi, Sadru'l-İslam Dönemi, Abbasi Dönemi, Endülüs edebiyatı ve nihayetinde Modern Dönem şeklinde siyasi ya da coğrafi temellerle isimlendirilir. Ancak Abbasilerden sonraki evre için ortak bir isimlendirmenin olmaması ve bu dönemin her edebiyat tarihçisinin bakış açısına göre farklı isimlendirmelerle anılması dikkat çekicidir. Bahsi geçen dönem siyasi olarak Memlük ve Osmanlı hakimiyeti dönemidir. Bu evre "Takip Eden Abbasiler Dönemi", "Çöküş Dönemi", "Memlükler ve Osmanlılar Dönemi" ve "Osmanlı Dönemi" şeklinde isimlendirilmiştir. Osmanlı hakimiyeti dönemi için en yaygın olan isimlendirmeler ise "Çöküş", "Gerileme", "Durağanlık" ve "Hareketsizlik" gibi sıfat manası taşıyan izafi kelimelerle yapılmıştır. Bu çalışmada özellikle Abbasi sonrası Arap edebiyatının olumsuz terimlerle değerlendirilmesinde bu alanda ilk çalışmaları yapan oryantalistlerin ve onların ihdas ettiği yöntemi takip eden yerli temsilcilerinin etkisi tartışılacaktır. Dönem terimlerinin kanıtlanabilir / ikna edici argümanlara dayanmadığı ve tarihi yazanlar ile sömürgecilerin aynı olduğuna dikkat çekilerek Arap coğrafyasında özellikle Türk hakimiyeti döneminin keyfî argümanlarla akademik çevrelerde zayıf gösterilmesinin ardında yatan nedenler irdelenecektir. Özellikle son dönemlerde araştırmacıların Osmanlı Dönemine ait yazma halinde bulunan edebi eserlerin tahkikli neşirlerini yayınlamasıyla mezkûr dönemde edebi faaliyetin durmadığı, gerilemediği bilakis tüm canlılığıyla devam ettiği ortaya konarak dönem hakkında objektif değerlendirmeler yapılmaya başlanmıştır. Böylece bu dönem için kabul gören yargının aksine Osmanlı Döneminde dinamik bir edebi faaliyetin yeni yeni ortaya çıkmaktadır. Bu tebliğde son dönemde yapılan bu çalışmalardan hareketle mezkûr dönem ile ilgili ortaya konan olumsuz yargının ardında oryantalist çalışmaların ne denli etkili olduğuna değinilecektir. Diğer yandan oryantalistlerce ileri sürülen bu iddiaların Müslüman Arap araştırmacılar tarafından hiç tereddüt etmeden kabul edilmesinde ise milliyetçilik fikrinin etkisi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap dili edebiyatı, Arap dili edebiyatı tarihi.

A Critical Approach to Periodization in the History of Arabic Literature

Abstract

The history of Arabic literature is named on political or geographical grounds as the Jāhiliyya Period, the Sadru'l-Islam Period, the Abbasid Period, the Andalusian Literature, and finally the Modern Period. However, it is noteworthy that there is no common nomenclature for the period after the Abbasids and

that this period is referred to with different names according to the point of view of each literary historian. Politically, the period in question is the period of Mamluk and Ottoman rule. This phase has been labeled the "Subsequent Abbasid Period", the "Period of Collapse", the "Mamluk and Ottoman Period" and the "Ottoman Period". The most common names for the period of Ottoman rule are "collapse", "decline", "stagnation" and "inactivity". In this study, the influence of the orientalists who conducted the first studies in this field and their local representatives who followed the methodology they introduced will be discussed, especially in the evaluation of post-Abbasid Arabic literature in negative terms. By drawing attention to the fact that the terms of the period are not based on provable / convincing arguments, and that those who write history and the colonizers are the same, the reasons behind the weak presentation of the period of Turkish domination in Arab geography, especially in academic circles with arbitrary arguments, will be examined. Particularly in the last period, with the publication of the critical editions of the manuscript literary works of the Ottoman period by researchers, it has been revealed that the literary activity did not stop, did not decline, on the contrary, it continued with all its vitality, and objective evaluations have begun to be made about the period. Thus, contrary to the accepted judgment for this period, a dynamic literary activity in the Ottoman period is newly emerging. In this paper, based on these recent studies, it will be mentioned how effective the orientalist studies are in explaining the negative judgments about the mentioned period. On the other hand, the effect of the idea of nationalism on the acceptance of these claims put forward by orientalists by Muslim Arab scholars without hesitation will be discussed.

Keywords: Arabic language literature, history of Arabic language literature.

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ

DEMAVEND

MUARRIB ARAPÇA EĞİTİM-YAYIN-MEDYA

akdem YAYINLARI